

PREFA

Satul românesc, Giroc, trecut prin valuri succesive de prefaceri, profunde în ultimele secole, trebuie preuit ca unul din cele mai statornice și autentice sate ale Banatului, având temeuri adânci în alcătuirea geografică, în firea aparte a satului bănean și în tradiția sa neperitoare, în legăturile lui sufletești între printr-unitatea aceluiași grai, aceleiași credințe, aceluiași datini și obiceiuri, în asemănarea riguroasă a întocmirilor și a eșafetelor moștenite din bătrâni și continuate astăzi pe un alt plan cu același atașament ferm la binele comunității. O astfel de întocmire pusă în slujba comunității este monografia „GIROC-ARC PESTE TIMP” scrisă cu deosebită râvnă și talent de domnii Octavian Gruiș, Ion Murariu și Marius Matei.

Amplă și bine documentată monografie completează seria lucrărilor destinate studierii localităților băneșene și continuă tradiția cercetărilor monografice inițiate de Institutul Social Banat-Crișana, din perioada interbelică. Ea permite reconstituirea trecutului acestui spațiu geografic și istoric, caracterizat prin vechime, continuitate de locuire și bogăție de fapte, având meritul de a aduce, într-o formă sintetică, informațiile cele mai concrete și relevante, beneficiind și de girul științific al unor specialiști în domeniu.

Doar în măsura în care ne cunoaștem înaintașii vom ști să descifrăm cu mai multă rigoare imaginea noastră actuală și cea viitoare – ne spun în esență autorii. În această lume bulversată pe care o trăim, care se străduiește cu încăpățănare să ne abată atenția de la rădăcinile și născătorii ale moralității și mentalității înaintașilor – trăitori în respect față de om și Dumnezeu – reîntoarcerea la obârșii este mai mult decât necesară.

Lucrarea amintită caută să valorifice potențialul istoric, cultural și etnografic al satului Giroc urmărind într-o întreprindere firească cu marile evenimente istorice ale Banatului, să nuanțeze și să scoată în evidență specificul local. Funcția autorilor este în general informativă, totuși, de cele mai multe ori, ei își realizează menirea într-un mod mai degrabă creator, îmbrăcând rezultatele cercetărilor lor originale, într-o formă care le trădează orientarea științifică și reușind acest lucru cu deosebită acuritate.

Severe ca structură, impunătoare prin concentrarea maximă a materialului cercetat, capitolele lucrării impun prin forța lor de sugestie,

prin lipsa afirmațiilor arbitrare, subiectiv interpretabile, vredniciei autorilor și a surselor științifice.

Primul capitol prezintă relieful și structura geologică, clima, hidrografia, vegetația, flora și fauna satului Giroc. Pornind de la premisa că „spăbiul nu este doar o categorie geografică, ci are și o dimensiune istorică în care un rol important îl deține omul” o serie de factori, precum climatul cu nuanse mediteraneene, regimul termic și pluviometric, potabilitatea bună a apei, au concurat în spațiul apropiat Girocului la crearea unor condiții de habitat sedentar continuu începând încă din zorii istoriei și astfel se face legătura trainică cu **capitolul doi**, dedicat demografiei, evoluției populației satului, dinamismului și structurii populației, migrațiilor migratorii în diferite perioade de timp, fenomenul emigrației în America, cronica văbărilor stabiliți în Giroc.

Al treilea capitol prezintă cadrul istoric al zonei amintite mai sus, microzona cercetată fiind când parte din aria de răspândire a purtătorilor culturii neolitice, dezvoltată pe baza unor moșteniri locale. Prin prisma cercetărilor efectuate de regretatul arheolog și istoric Florin Medele, se deduce faptul că întâlnim, și la Giroc, azeri de scurtă durată, în funcție de schimbările climatice din diferite epoci istorice (epoca bronzului, epoca fierului, perioada daco-romană etc.) și perioada medievală este strict prezentată, considerându-se anul 1371 anul întemeierii satului, sau mai bine zis prima atestare documentară a satului Giroc, el existând cu certitudine înainte de această atestare. Fără a fi menționat în puținele documente ale evoluției medii din perioada regatului maghiar, Girocul a dispărut și îl găsim pomenit în două defetere din timpul când Banatul era sub ocupație otomană. De asemenea întâlnim satul sub diverse denumiri și în perioada ocupației habsburgice, apoi pe mai multe vetre de locuire și în continuă viață. În timpul revoluției de la 1848, în zonă au fost puternice mișcări legate de luptele pentru cucerirea Timișoarei. Odată cu crearea dualismului, istoria satului se diversifică și se îmbogățește cu noi episoade mai ales legate de rezistența locuitorilor la politica de maghiarizare. Evenimentele legate de unirea Banatului cu România sunt bine reprezentate, așa cum și jertfele celor două războaie sunt consemnate pios. Un subcapitol este consacrat situației economice a satului în perioada interbelică, iar un altul vieții economice și sociale din anii socialismului.

Capitolul IV abordează cu multe amănunte viața spirituală a locuitorilor din Giroc, prezentând biserica ortodoxă și momentele

importante din via a bisericii, apoi biserica baptist și biserica penticostal . Autorii pornesc de la premisa că întotdeauna biserica a fost un factor unitar de credință , dar și de simțire românească . Un subcapitol este destinat colii și activității culturale din Giroc, surprinzând tradiția colilor confesionale, schimbările structurale și organizatorice survenite în coală , efectele educației asupra mentalității locuitorilor. Activitatea culturală intensă , concretizată prin cor, fanfară , teatru, care a fost un factor determinant în modelarea conștiinței naționale, este tratată în alt subcapitol. Societățile culturale au avut un impact educativ semnificativ, generând moralitatea, respectul oamenilor și comportamentul rănilor bazat pe valorile etice. Tot aici întâlnim informații legate de presa și cărțile apărute cu autori bătinași de-a lungul timpului, evidențiind acest fenomen de emulație culturală atât de bine reprezentat în Giroc.

Al cincilea capitol se referă la casa tradițională din sat, arhitectura și tipologie, portul popular bine conservat și cu fidelitate prezentat la evenimente, apoi se face o scurtă trecere în revistă a tradițiilor și obiceiurilor și se prezintă panoplia obiceiurilor legate de viața de familie, botez, nuntă , înmormântare, Paști, Crăciun și un grupaj important de erezuri.

Capitolul al șaselea face o incursiune în lumea sportului prin reprezentanții cei mai de seamă ai satului Giroc, unde întâlnim iarși vârfurile performanței sportive.

În ultimul capitol, **al șaptelea**, sunt prezentate instituțiile importante de pe raza localității, principalele schimbări politice și realizările edilitar-gospodărești, mai ales de după anul 1989, când Girocul cunoaște profunde transformări în toate domeniile.

Anexele completează în mod fericit imaginea localității, cuprinzând toponime, porecle din Giroc, un glosar girocean, un tabel cu fiii satului care au studii superioare, lista cadrelor didactice începând cu anul 1951, a cetățenilor de onoare și rezultatele alegerilor locale, parlamentare, prezidențiale și europarlamentare din 1992 până în prezent.

Urmează o bogată bibliografie selectivă care cu precizie subliniază și scoate în mai bine în relief conținutul elaborat al lucrării.

Autori, prin stilul alert practicat, dovedesc o bună mânăuire a verbului, ei fiind să dezvolte această modalitate narativă nuanțată și adecvată conținutului lucrării.

Cu toți suntem conștienți că o lucrare scrisă , chiar cu mult sârguință- și împlinirea menirea dacă nu este difuzată și popularizată prin tipări aici intervin reprezentanții aleși ai comunității, care au făcut posibil

aparitia acestei carti spre cinstea lor si recunoastinta noastra.

Lucrarea „GIROC-ARC PESTE TIMP” nu este numai o forma de conservare a vietii satului, a evenimentelor notabile, ci, mai ales, un mod de sustragere a acestora din faata „Molohului” numit uitare.

Ioan Traia

„BIRUIT-AU GÂNDUL”

Slovele cronicarului ne-au ajuns din urmă, străbătând veacurile. În ele am găsit îndemn pentru întrepinderea noastră. Așa cum Miron Costin se trudea „să scoată lumii la vedere felul neamului nostru”, noi cei de azi, ne-am încumetat în a da la lumină, pe cât a fost cu putință, ceea ce se cunoaște din existența meleagurilor girocene și a comunității tritoare aici de aproape șase veacuri și jumătate.

Dacă înaintașii nu au găsit răgaz să lase mărturie despre strămoșii care i-au precedat, ne-am străduit noi, acum, să umplem acest gol. Puține referiri la Girocul de acum 70 de ani am aflat în „Calendarul Girocului pe anul 1936”, întocmit de preotul Horia Vișoiu; altele, mult mai numeroase și cuprinzătoare se datoresc lui Octavian Gruia, care le-a înmănunchat în volumul „Giroc-monografie istorică”, singurul de acest fel, apărut în 1996, cu prilejul aniversării a 625 de ani de la atestarea documentară a Girocului. Evenimentul a sporit interesul nostru pentru cercetarea izvoarelor care pot completa și îmbogăți imaginea localității în care viețuim, ca să o transmitem și celor ce vor veni după noi. De aceea, pe lângă analiza geografică, evoluția istorico-socială, dezvoltare economică, ne-au îndreptat atenția și spre viața spirituală, spre cultură și activități artistice, fără a neglija sportul, aspectele etnografice, vorbirea din partea locului, care -toate- marchează identitatea noastră.

Atenți la pulsul vremii, la schimbările ce se derulează rapid, la dezvoltarea în ansamblu din ultimele decenii, le-am reflectat pe cât ne-a fost cu putință.

Conștienți că lucrarea de față nu este una exhaustivă, nădăjduim totuși că nu este lipsită de interes nici pentru localnici bine-tinași, nici pentru cei care, în număr tot mai mare, se stabilesc în acest areal, interesați să cunoască mărșălăușii din existența de veacuri a acestuia.

Autorii

Capitolul 1

CONDII NATURALE

1. Aezarea, suprafaa i vecinii

Localitatea Giroc este sat component al comunei Giroc, împreun cu satul Chi oda, distan a pe osea dintre cele dou localiti fiind de 1,5 km. Face parte, n acela i timp, din localit ile periurbane ale municipiului Timi oara de care o despart doar 3 km pe osea asfaltat , avnd un important rol n aprovizionarea cu produse agro-alimentare i reprezentnd o important rezerv de for de munc pentru economia timi orea . n ultimii 10 ani prin construirea i dezvoltarea cartierului din zona Plani te i Ogrindova (Cartierul Florilor) s-a realizat n mod practic legtura dintre Giroc i Timi oara. Suprafaa hotarului, n care a fost inclus i vatra satului, n anul 1926 s-a ntins pe 6311 jug re cadastrale i 1166 stnjeni¹, n aceast suprafa fiind inclus i Pusta Beseny, actualmente cartier n S Timi oarei, teritoriu pe care, dup cel de-al doilea rzboi mondial, se construie te tot mai mult i care, de la 1 ianuarie 1977, se alipe te ora ului, fiind scos din componen a localit ii Giroc.

n anul 1949, hotarul satului Giroc cuprindea 3632ha², iar n anul 1984 avea 3307,11 ha, repartizate pe unit i i mod de folosin astfel:

- SCPC Timi oara	1413	ha
- SMA Giroc	1	ha
- CAP Giroc	1371	ha extravilan
- CAP Giroc	5,65	ha intravilan
- AEI Giroc	10	ha
- AESC Timi oara	254	ha
- Membrii CAP	165	ha
- rani individuali	33,16	ha
- Prim ria Giroc	48,31	ha
- coala	0,60	ha
- CPADM	1,22	ha
- C minul cultural	0,35	ha
- Culte i cimitir	3,82	ha
T O T A L	3307,11	ha

¹ Arhivele statului Timi oara, fond *Camera de agricultur*, Dosar 5/1926

² Arhiva Prim riei Giroc, *Dosar-Situaii agricole din anul 1949*

În ceea ce privește vecinii, în N are hotar comun cu Timișoara, în N-V și V cu Chișoda, în S-V - Ag, în S - P dăreni, în S-E – Unip, iar în E – Urseni, cu care are legătura printr-un drum comunal nemodernizat.

2. Structura geologică și relieful

Câmpia Timișului, componentă a Depresiunii Panonice, de vârstă neozoică are în componența sa două etaje structurale: unul de fundament, alcătuit din isturi cristaline și depozite sedimentare preterciare, și altul alcătuit din depozitele terciare care reprezintă umplutura depresiunii.

Fundamentul câmpiei este alcătuit din isturi cristaline și mase eruptive și au fost identificate în zona Timișoarei la adâncimi de peste 1742m³.

Umplutura propriu-zisă a depresiunii o formează neogenul și corespunde celei de-a doua etape de evoluție, forajele stabilind în zona Timișoarei forma iunilor sedimentare din tortonian, sarmatian și pliocen. Tortonianul este reprezentat de: argile, marne, gresii dure, nisipuri și pietrișuri. Forma iunilor de vârstă sarmatiană sunt alcătuite din marne, conglomerate, argile și nisipuri, iar cele din pliocen din nisipuri, nisipuri argiloase, marne și argile.

Începând din cuaternar, în zona Timișoara-Timișul inferior se resimte fenomenul de subsidență, care este pus în evidență de fenomene precum: lipsa cuverturii de loess, dispariția teraselor, care sunt înecate sub depozitele groase de aluviuni și panta foarte redusă a râurilor, care la Timiș este sub 1%, iar prezența substratului argilos care împiedică infiltrațiile determină, după ploii și inundații, apă stagnată perioade îndelungate.

În privința reliefului, localitatea Giroc este așezată în Câmpia Timișului, altitudinea medie a acesteia menținându-se în jur de 90 m, cu o ușoară înclinare înspre S, spre valea Timișului și spre V. Pe teritoriul vetei satului apar ușoare denivelări naturale sau de origine antropică, astfel locul cel mai înalt în intravilan este „Dealul Bochiei”, denivelare numită impropriu „deal”, ea ridicându-se doar cu 2-3 m deasupra teritoriului, iar zonele cele mai joase fiind „Dudăria” și „Vâna”, unde, până prin anii '70, apele bătău în cea mai mare parte a anului, situație eliminată prin săparea unui canal pentru scurgerea apelor pluviale.

În cadrul hotarului, câmpia este joasă, de divagare, cu forme de microrelief, mici depresiuni, văioage și grinduri.

Panta foarte mică a câmpiei a favorizat puternica meandrare a văii

³ Ioan Munteanu, Rodica Munteanu, *Timișoara-monografie*, Timișoara, Editura Mirton, 2002, p. 10

Timi ului și inundarea unor întinse suprafețe din luncă, bătărea fiind înlesnită de nivelul ridicat al apelor freatice.

Fenomenul inundațiilor și al bătării apelor a determinat organizarea unor lucrări de desecare și îndiguire în Banat, începând cu sfârșitul secolului al XVIII-lea și continuând în secolele următoare. Cu toate acestea, zonele mai joase din S localități (Livezi, Săliște, Belicheri), în suprafața de circa 350 ha, suferă din cauza excesului de umiditate, îngreunând efectuarea lucrărilor agricole, motiv pentru care în aceste zone s-au săpat canale de desecare.

Relieful de câmpie al localității s-a format pe o structură stratigrafică a subsolului, în care alternează depozitele sedimentare cu argile, nisipuri, pietriuri și marne, având în general o înclinare spre S, în direcția axului văii Timi ului.

Forările efectuate în hotarul localității evidențiază la suprafață o succesiune de nisipuri, pietriuri și argile feruginoase la adâncime de 4-6 m, care dau o culoare și o compoziție specifică apei freatice.

3. Clima⁴

Localitatea Giroc se încadrează în climatul continental de tranziție, specific câmpiei vestice, cu influențe ale climei mediteraneene.

Temperatura medie anuală la Timi oara este de +10,9°C, luna cea mai caldă fiind iulie (+21,1°C), iar cea mai rece ianuarie (-1,6°C). Temperaturile extreme s-au înregistrat în anii 1962, cu vara cea mai caldă (+40°C) și 1963 (-35,8°C), 1984-1985, cu iernile cele mai geroase.

Precipitațiile atmosferice în zona Timi oara au o valoare medie multi-anuală de 501,9 mm. Ani cu precipitații bogate au fost: 1915 (1003 mm), 1954 (834,7 mm) și 1974 (844,2 mm), iar anii cu precipitațiile cele mai scăzute au fost 1984 (407mm) și 2000 (296,3 mm). În cursul unui an, cele mai bogate precipitații cad în luna iunie, iar cele mai reduse în februarie.

Direcția predominantă a vântului este cea nord-vestică, cu 13%, urmată de cea vestică cu 10,2%. Numărul mare al cazurilor de calm este de 41,9%. Cea mai scăzută frecvență au vânturile dinspre sud (2,7%), care bat mai ales în lunile aprilie și mai.

Cu toate că vitezele medii lunare și anuale ale vântului sunt reduse în zona noastră, au fost și excepții. În 27 aprilie 1982 (între orele 20 și 20,35) s-a înregistrat o vijelie cu viteza vântului de 40 m/s, când au fost descoperite hale la Complexul Avicol Giroc, grajduri la CAP și a fost deteriorată rețeaua

⁴ *Ibidem*, pag.15

de curent electric și de telefonie, la fel și în 4 iulie 1990 (între orele 15,45 și 16,10). La 25 august 1994 (între orele 18 și 19) o puternic furtună cu viteza vântului de 40 m/s a smuls copaci din rânduri, a descoperit unele case și a produs alte pagube materiale.

4. Hidrografia

Din punct de vedere hidrografic, Girocul este așezat în bazinul Timiș-Bega, aproximativ la aceeași distanță între cele două râuri (6 km).

Râul Timiș curge în hotarul localității pe o distanță de 5-6 km, desprinzându-se de satele Unip și Pădureni. Valea este meandrată, alternând porțiuni de teren înalt de 4-6 m, care este predominant, cu terenul jos, cu plajă. Albia minoră are o lățime care variază între 50-80 m, iar albia majoră, cuprinsă între cele două diguri care însoțesc râul într-o parte și cealaltă, ajunge ca lățime până la 700-800 m.

În mod obișnuit, Timișul curge doar în albia minoră, exceptând perioadele de viituri (ultima dată în anul 2005, când, datorită debitului foarte ridicat provocat de precipitații și topirea zăpezilor la munte, inundă și albia majoră, ajungând, ca lățime, de la un dig la altul).

În timpul viiturilor și al inundărilor albiei majore, apa stagnează perioade mai îndelungate în gropile din apropierea digului, numite „cubice”, care au fost formate prin săparea cu ridicarea digului (dâlmei).

Ultimele lucrări ale digului au avut loc în anii 1912-1913, când locuitorii satului participă din plin, folosindu-se toate căruțele existente în localitate, precum și o numeroasă forță de muncă manuală. În anii 1970-1971 se efectuează lucrări de consolidare și de înălțare, dar de data aceasta, lucrările se efectuează mecanizat.

Rețeaua hidrografică este reprezentată și de canalul de irigații din sistemul Șag-Topolov, taluzat cu plăci din beton, care traversează hotarul de la N-E către S-V, precum și de canalele de desecare orientate pe aceeași direcție.

Canalul de irigații are apăsare doar în perioada primăvară-toamnă, având un rol și în regularizarea râului Timiș de la Șag la Topolov, preluând o mare cantitate de apă în perioada viiturilor, preîntâmpinând inundarea albiei majore a Timișului.

Apele stătătoare au fost reprezentate, până la începutul anilor 2000, de două lacuri de origine antropică: *Cătana și Gârbărit*.

Lacul Cătana, așezat în nordul vetei satului și în vestul cimitirului cu o adâncime de până la 1,5 m, a fost folosit o perioadă pentru irigarea

fermei legumicole la CAP sau chiar ca pescarie, având și un rol important în captarea apelor pluviale din partea de nord a satului. După anul 2000 acesta a fost astupat cu pământ și alte resturi de materiale de construcții aduse din Timișoara sau din Giroc.

Lacul Gârbit, așezat în sudul localității, adâncit și extins în anii '80 ca urmare a escavărilor pentru scoaterea nisipului, a fost folosit și el o perioadă de timp pentru irigații la grădina de legume a CAP-ului. Ca urmare a concesionării de după anul 2000 și a efectuării unor importante investiții a fost transformat în pescarie și în loc de agrement.

Stratul acvifer-freatic⁵ este cuprins între 2 și 30 metri și cuprinde trei strate agrifere separate prin argile nisipoase. Deoarece conținutul acestor ape este bogat în fier, mangan, nitrați și nitriți, apele nu sunt potabile.

Stratele acvifere de adâncime medie sunt cuprinse între 50 și 120 metri adâncime, fiind formate din 4 până la 9 strate.

În perioada anilor 1911-1948, în hotarul satului s-au forat patru fântâni la adâncimi cuprinse între 63 și 88 metri care, legate între ele printr-o conductă, pompează apă potabilă în Timișoara. Anii construcției, pe grupuri de pompe, sunt următorii:

- Grup I (Ciarda) -1911 Pompa principală
- Grup III (Milea) -1911
- Grup V (Mescal) -1937
- Grup VI (Pârâu) -1948

5. Vegetația

Flora localității se încadrează în silvostepa băneană. Pârâul, aflat în S localității, la 5 km distanță, pe valea Timișului, este în suprafață de 403 ha și cuprinde următoarele esențe: stejar, carpen, ulm, jugastru, frasin și gorun. Bogat este și flora ierboasă pășunată, reprezentată prin: vioarele, toporași, brebenei, piciorul cocoșului etc.

În lunca Timișului, cuprinsă între albie și dig, sunt pajști naturale, dar nu lipsesc, mai ales pe câmpuri în cubice, vegetația arborescentă: plopul, salcia, precum și arbuști ca porumbarul și mesteceul.

⁵ La forajul executat pentru castelul de apă de la CAP Giroc, în prezent în incinta Centrului Comercial Totalco, a fost întâlnită următoarea stratificare:

- 0 -1,3 m argilă nisipoasă, cafenie, plastic vâscoasă, puțin umed
- 1,3 - 2 m nisip mijlociu, fin, galben uscat, cu îndesare mijlocie
- 2 -8 m nisip mijlociu galben cu intercalări rugini, cu îndesare mijlocie, de la 4 m conține pietriș, iar de la 6 m devine cenușiu verzui.

6. Fauna

Varietatea formelor de vegetație, pârâurile și pajițile naturale, valea râului Timiș, canalele de irigații și desecare, precum și lacurile determină o mare diversitate în lumea animală.

Astfel, fauna de pârâuri este reprezentată prin: mistreți, căprioare, vulpi, bursuci, veverițe, pisici (privighetoarea, pupza, dumbrăveanca, potârnichea etc.). La marginea pârâurilor și pe terenurile cultivate întâlnim fazanii, ciocârliile de câmp, ciocârliul, graurul, prepelița, uliul, sticlele, pițigoiul, privighetoarea, guguțiul și turturelele.

În lunca Timișului, pe canale și în zona lacului Gârbit, trăiesc rașii și lăbaticii, lișițe și stârcii.

Fauna piscicolă este reprezentată prin următoarele specii: crap, somn, tiuc, avat, mrea, scoar, roioar etc.

7. Solurile⁶

Roca mamă pe care s-au format solurile este reprezentată prin materiale aluvionare, diferențiate textural, unele cu fenomene de podzolire superficială și gleizare.

În funcție de frecvență, întâlnim următoarele tipuri de soluri:

- sol aluvionar mediu humifer, mediu profund (25%)
- sol aluvionar brun (27%)
- sol aluvionar slab podzolit (12%)
- cernoziom levigat freatic umed (12%)
- sol aluvionar slab humifer superficial (7%)
- lăcovițe semidrenate (7%)
- sol aluvionar cernoziomic levigat (4%)
- sol aluvionar periodic cu apă stagnată (2%)

Din studiile efectuate asupra solurilor din raza localității Giroc, se poate constata că sunt soluri aluvionare, cu un conținut mediu de humus, mai scăzut în teritoriul limitrof râului Timiș, nivelul de aprovizionare cu fosfor și potasiu este foarte bun și au o reacție moderat acidă.

Aplicarea gunoierului de grajd, a îngrășămintelor chimice, a amendamentelor și a tuturor verigilor tehnologice specifice fiecărei culturi, asociat cu irigarea suprafețelor afectate de secetă, poate duce la obținerea unor recolte foarte bune.

⁶ Arhiva CAP Giroc, Dosar, *Studiu agrotehnic efectuat de Laboratorul de Agrochimie și Pedologie* Timișoara, 1982

Capitolul II

DEMOGRAFIA

1. Evoluția numerică

Condițiile naturale din această zonă, la jumătatea distanței dintre Bega și Timișoara, precum și existența în imediată apropiere a unui mare centru economic, au favorizat dezvoltarea pe aceste locuri a unei numeroase populații.

Ca o trăsătură generală, se poate constata creșterea numărului de locuitori până în preajma Primului Război Mondial, când, pe lângă un spor natural ridicat, se constată și un spor datorat migrației. Astfel, în perioada 1865-1870 câteva familii germane din Graba și, Lenaheim și Varia cumpărată pământ în Giroc și se mută în vatra satului.

Între anii 1910-1912, alte familii de germani, de data aceasta venite din Nischdorf, din aceleași motive economice, se mută în hotarul localității Giroc, pe locul numit „Nemiș”, la ceva mai mult de 1 km distanță spre S-E de vatra satului și întemeiază un cătun ce cuprindea 12-15 case. Cătunul se menține până în preajma anului 1921, după care locuitorii se mută în sat, unde își construiesc case.

Cele mai vechi date privind numărul de case datează din anul 1717¹ când sunt menționate **70 de case**, pentru că într-un interval de 60 de ani, în 1776,² **numărul de case s-a ajuns la 199**, ceea ce desigur atrage și creșterea proporțională a populației, apreciată la 1000 de locuitori.

Între anii 1869-1900,³ numărul populației evoluează astfel:

1869 – 1970 locuitori;

1880 – 1846 locuitori;

1890 – 2022 locuitori;

1900 – 2214 locuitori, din care : **1979 români, 117 germani, 114 maghiari, 4 alte naționalități.**

Diferența dintre anii 1869 și 1880 a fost de – 124 locuitori, iar între 1869 și 1910 de + 391 locuitori.

Față de anul 1717, când în Giroc erau 70 de case, în anul 1869 sunt

¹ Samu Borovszky, *Temesvarmegye*, Budapesta, f.a. p. 48

² Petru Radu și Dimitrie Onciulescu, *Contribuții la istoria dezvoltării învățământului din Banat*, Timișoara, Editura Litera, 1970, Timișoara, Editura EXCELSIOR ART, p. 278

³ Ioan Munteanu, *Banatul istoric (1867-1918). Așezările. Populația*, Timișoara, Editura Excelsior Art, vol. I, pag. 264

men ionate 421 de case, cre terea fiind de 501,4%,⁴ în care tr iau 416 familii.

Evolu ia num rului de case între 1880 i 1910⁵ a fost urm toarea:

1880 – 362 case;

1900 – 409 case;

1910 – 457 case;

Diferen a dintre 1869 si 1910 fiind de + 36 case.

Pentru anul 1910⁶ dispunem i de date privind materialele din care erau construite casele din Giroc:

- c r mid8

- piatr i v iug39

- v iug407

- lemn, altele3

- acoperi - igl213

- indril2

- trestie i paie.....242

În anii urm tori, popula ia cunoa te o cre tere, datorat atât sporului natural, cât i sporului migratoriu, încât ajunge în anul **1910⁷ la 2361 locuitori**, majoritatea români de religie ortodox .

Structura popula iei dup sex i grupe de vârst în anul 1910⁸ a fost:

Total locuitori :

2361; b rba i – 1150; femei- 1211

-pân la 6 ani.....273 loc.

-între 6 - 11 ani.....294 loc.

-între 12-14 ani.....147 loc.

-între 15-19 ani.....257 loc.

-între 20-39 ani.....728 loc.

-între 40-60 ani.....476 loc.

-peste 60 ani.....186 loc.

Nec s tori i.....1098 loc.

C s tori i.....1064 loc.

V duvi.....195 loc.

Divor a i.....4 loc.

⁴ *Ibidem*, p. 133

⁵ *Ibidem*, p. 165

⁶ *Ibidem*, p. 264

⁷ *Ibidem*, p. 320

⁸ *Ibidem*, p. 369

Structura populației din Giroc după limba maternă în anii 1880 și 1910:⁹

Limba maternă	Anul 1880	Anul 1910
-români	1664	2010
-maghiari	26	78
-germani	80	186
-sârbi,slovaci	1	18
<u>-nedeclarați (alții)</u>	<u>75</u>	<u>69</u>
TOTAL	1846	2361

După 1910, până în anul 1914, se menține aceeași evoluție, dar cei patru ani de război, cu o natalitate mult redusă, cu grele pierderi pe front (82 de morți), își lasă amprenta asupra evoluției demografice, încât în anul **1920**¹⁰ numărul populației scade la **2119 locuitori, grupați în 519 gospodării** și împărțit pe naționalități după cum urmează :

-români	1823 locuitori
-maghiari	96 locuitori
-germani	179 locuitori
-evrei	13 locuitori
<u>-alții</u>	<u>8 locuitori</u>
TOTAL	2119 locuitori

Datorită motivelor menționate, populația scade comparativ cu anul 1910, cu toate că numărul de case crește cu 40, raportat la același an.

În ceea ce privește structura populației pe sexe, majoritatea erau **femei, 1108, și doar 1011 bărbați**,¹¹ iar populația era repartizată pe teritoriul comunei după cum urmează :

-intravilan	1996 locuitori
-Pusta Beseny	47 locuitori
-Pusta Erarial	46 locuitori
-Fântâni	5 locuitori
-iglerie	14 locuitori
-pădurar I	2 locuitori
-pădurar II	5 locuitori
<u>-dima (Canton dig)</u>	<u>4 locuitori</u>
TOTAL	2119 locuitori

⁹ Constantin Martinovici, Nicolae Istrate, *Dictionarul Transilvaniei, Banatului și a celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, Editura Arte Grafice „Ardealul” 1921, p.116

¹⁰ Arhivele Statului Timișoara, fond *Prefectura Jud. Timișoara*, Dosar 81/ 1920

¹¹ Constantin Martinovici, Nicolae Istrate, *ibidem*.

În 1930, populația era de 1995 locuitori repartizată pe naționalități astfel:

- 1709 români
- 177 germani
- 78 maghiari
- 20 rromi
- 11 alții

Până la mijlocul deceniului al IV-lea se menține aceeași tendință de reducere a oară populației, sporul natural scade, nu mai există un spor migratoriu, iar mortalitatea se menține încă foarte ridicată, motiv pentru care, în anul 1936, la Giroc sunt înregistrați doar **2002 locuitori**.¹²

Populația localității începe din nou să crească până în preajma celui de-Al Doilea Război Mondial, astfel că în anul 1939 se înregistrează **2073 locuitori**, repartizată pe naționalități astfel:

- români	1729 locuitori
- germani	186 locuitori
- maghiari	148 locuitori
- sârbi	2 locuitori
- alții	8 locuitori
TOTAL	2073 locuitori

Urmările războiului, natalitatea redusă, pierderile umane pe cele două fronturi, mortalitatea ridicată, determină din nou o reducere a populației, astfel că, în anul 1945, se înregistrează **2050 locuitori**, repartizată pe naționalități astfel:

- români	1735 locuitori
- germani	165 locuitori
- maghiari	88 locuitori
- sârbi	1 locuitor
- rromi	61 locuitori
TOTAL	2050 locuitori

Din 1945 până în 1954 are loc o ușoară creștere a populației, care ajunge la **2146 locuitori**, un spor de 94 locuitori în 10 ani, media sporului anual de 9,4 locuitori pe an reprezentând chiar sporul natural. În această perioadă este foarte redus nivelul sporului migratoriu, satul nu era colectivizat încă, pământul nu se vindea, mijloc de transport spre Timișoara nu era decât pe calea ferată, destul de incomod pentru navetă, iar

¹² I. Lotreanu, *Monografia Banatului*, Timișoara, 1936, p.196

dezvoltarea industrială a Timișoarei nu atrăgea încă forțe de muncă din zone mai îndepărtate.

Din anul 1954, populația începe să crească, accentuându-se acest fenomen după 1960, când sporul de populație este rezultatul unui ridicat spor migratoriu (sporul natural se menține scăzut, în limitele obișnuite). Acum se constată o schimbare în Giroc a unor familii venite din județul Caraș-Severin, iar mai târziu din alte județe, în special din Ardeal.

Dezvoltarea industriei timișorene, necesarul forței de muncă și imposibilitatea stabilirii în Timișoara, acesta fiind un oraș închis, determină multe familii să se stabilească în Giroc, unde cumpără case sau locuiesc în chirie și de unde navetează în condiții bune în Timișoara, mai ales după ce, în anul 1963, se înființează traseul de autobuz pe ruta Timișoara-Giroc.

La recensământul din **1966, populația se ridică la 2500 locuitori**, sporul total față de anul 1954 datorându-se sporului migratoriu, sporul natural până în 1966 fiind negativ, iar în urma măsurilor luate pe plan național pentru creșterea natalității, acesta devine pozitiv, începând cu anul 1967.

În anul **1970**, populația localității ajunge la **2767 locuitori**¹³ (55% din totalul comunei care are 4993 locuitori), un spor de 267 persoane în 4 ani, adică un spor anual de 66 persoane.

S-a calculat că în perioada 1960-1969 sporul mediu anual era de 22,14%, iar în perioada 1966-1969 de 29%¹⁴.

Gruparea populației pe vârste în **1970** era următoarea:

Categoria de vârstă	Total	Bărbați	Femei
- 0-19 ani	714	358	356
- 20-44 ani	1071	545	526
- 45-59 ani	506	234	272
- peste 60 ani	476	205	271
TOTAL	2767	1342	1425

-între 0 -16 ani – 604 (21,83%) locuitori

-între 17-57 ani – 1669 (60,32%) locuitori

-peste 57 ani – 494 (17,85%) locuitori.

Cea mai numeroasă populație este cuprinsă în grupa 17- 57 ani, 1669 locuitori reprezintă tocmai populația aptă de muncă.

¹³ Arhiva Primăriei Giroc, *Schița de sistematizare a Comunei Giroc*, Dosar nr. 14505/1970

¹⁴ *Ibidem*.

Sub raportul sectoarelor de activitate, situația este următoarea:

Sector de activitate	Total	Barbați	Femei	
Activ. de baza gr. A	1446	52,26%	983	463
Activ. de deservire gr.B	27	0,98%	18	9
Activ. de gr. A+B	1473	53,24%	1001	472
Populație neocupată C	1294	46,97%	341	952
TOTAL POPULAȚIE	2767		1342	1425

Pondere mare a populației neocupate, de 1294 persoane, este reprezentat de copii, elevi, studenți, femei casnice și pensionari.

Din totalul populației ocupate, doar 27,45 %, reprezentând 424 persoane, își desfășoară activitatea în localitate, majoritatea de 72,55 % (1049 persoane) muncesc în altă parte, cei mai mulți în Timișoara.

După domeniul de activitate în care lucrează personalul activ, situația este următoarea:

Sector de activ.	Total	Deplas.	Localit.	Barbați	Femei
Industria	691	691	-	536	155
Construcții	58	58	-	58	-
Agricultură	391	-	391	167	224
Silvicultură	1	-	1	1	-
Transporturi	84	83	1	80	4
Telecomunicații	9	5	4	8	1
Circulația mijloacelor	84	82	2	41	43
Gospodărire comunală	37	35	2	16	21
Cultură, învățământ	13	5	8	6	7
Activități servicii	2	1	1	1	1
Administrație	6	-	6	4	2
Or. politice și sociale	1	-	1	1	-
Alte ramuri	96	89	7	82	14

Cei 1049 locuitori cu domiciliul în localitate, dar care își desfășoară activitatea în Timișoara, formând populația navetistă, reprezintă 37,9 % din totalul populației.

Apropierea de marele centru industrial Timișoara și faptul că localitatea Giroc era comună periurbană, având funcție de cazare, a făcut ca numărul activilor atrași spre activitățile neagricole să fie tot mai mare, tendința să se manifeste și în anii următori.

În anul 1970 densitatea medie era de 12,7 loc/ha, calculată la suprafața vetrei satului de 217,5 ha.

Începând din luna ianuarie 1977, un număr de 145 gospodării,

însuând o popula ie de 545 locuitori din afara vetrei propriu-zise a satului Giroc (în cartierul Fratelia B, alipit Timi oarei), trec, din punct de vedere administrativ, în componen a municipiului, astfel c recens mântul din ianuarie 1977 cuprinde doar date referitoare la localitatea Giroc în înf i area prezent .

La recens mântul din ianuarie 1977¹⁵ au fost înregistra i 2598 locuitori, din care 1265 b rba i i 1333 femei, dispunând de urm torul fond de locuin e:

- num r de cl diri	644
- num r de locuin e	657
- num rul camerelor de locuit	1515
- supraf. locuibil în m ²	24217

Indicele de locuibilitate era de 9,5 m²/locuitor, iar înc rcarea camerelor de locuit de 1,6 persoane/camer .

Suprafa a perimetrului constructibil era de 161 ha, iar densitatea de 15,96 loc./ha. Conform schi ei de sistematizare, se preconiza reducerea perimetrului constructibil pân în anul 1985 la 151 ha.

Gruparea popula iei pe grupe de vârst , dup recens mântul din 1977, era urm toarea:

- 0- 14 ani	765 loc.
- 15 - 19 ani	167 loc.
- 20 - 49 ani	1129 loc.
- 50 - 59 ani	291 loc.
- peste 60 ani	246 loc.

Dup recens mântul din 7-14 ianuarie 1992,¹⁶ popula ia comunei era de 3951 locuitori, din care doar popula ia localit ii Giroc era de 2122 locuitori, structurat pe na ionalit i dup cum urmeaz :

- români	2005 loc.	(94,48%)
- maghiari	48 loc.	(2,26%)
- germani	24 loc.	(1,13%)
- rromi	38 loc.	(1,79%)
- ucrainieni	3 loc.	(0,14%)
- sârbi	3 loc.	(0,14%)
- bulgari	1 loc.	(0,04%)
TOTAL	2122 loc.	

¹⁵ Recensământul din anul 1977

¹⁶ Recensământul din anul 1992

În funcție de religie, populația este grupată astfel:

-religie ortodox	1862	loc.	(87,74%)
-romano-catolici	56	loc.	(2,64%)
-greco-catolici	21	loc.	(1%)
-reformă	9	loc.	
-evanghelici	1	loc.	
-baptiști	86	loc.	(4,05%)
-pentecostali	75	loc.	(3,53%)
-advențiști	10	loc.	
-alte religii	2	loc.	
TOTAL	2122	loc.	

După sex, din cei 2122 locuitori, 992 erau de sex masculin, iar 1130 de sex feminin.

În ceea ce privește situația gospodăriilor, aceasta era următoarea:

Nr. cl.diri	Nr. înlocuiri	Nr. camere de loc.	Supraf. (mp)	Nr. gospod. populație	Locuințe cu instalație de apă	Nu au baie
669	697	1887	29461	663	167	477

Indicele de locuibilitate era de 13,88 m²/ locuitor, iar încălzirea camerelor de locuit – de 0,9 persoane/ cameră.

Comparativ cu recensământul din 1977, condițiile de locuire din localitate s-au îmbunătățit, suprafața în m² ce revine unui locuitor a crescut de la 9,3 m²/locuitor, la 13,88 m²/locuitor. Încălzirea pe cameră de locuit a scăzut de la o medie de 1,7 pers./ cameră la 1,12 pers./ cameră.

Față de anul 1977, la recensământul din 1992, numărul populației din localitate scade cu 476 locuitori. De fapt, în mod practic, numărul locuitorilor din Giroc nu scade, în această perioadă mulți locuitori din Giroc își cumpără apartamente în Timișoara sau își schimbă doar în mod fictiv domiciliul, sustrăgându-se astfel din fața unor sarcini suplimentare, la care erau obligați locuitorii satelor în timpul regimului comunist.

La 1 ianuarie 1994, populația localității era de 1936 locuitori (din 3606 ai comunei), 53,7%, din care 870 erau bărbați și 1066 femei.

După ultimul recensământ al populației în locuințele desfășurate în anul 2002,¹⁷ localitatea Giroc numără **2293 locuitori (53,45 % din totalul comunei).**

¹⁷ Recensământul din anul 2002

Structura populației pe naționalități era următoarea:

- români - 2206 (96,2 %)
- maghiari - 42 (2 %)
- rromi - 19
- germani - 9
- alții - 17

Structura după religie era, în anul 2002, următoarea:

- ortodocși - 1982 (86,43 %)
- bapțiști - 123 (5,36 %)
- penticostali - 110 (4,79 %)
- catolici - 39
- adventiști - 21
- greco-catolici - 11
- reformați - 7

Structura pe sexe se prezintă astfel:

- masculin - 1103 (48,10 %)
- feminin - 1190 (51,9 %).

La același recensământ, în Giroc au fost înregistrate 733 de gospodării cu un număr de 2354 camere în suprafață de 37 965 mp.

În ultimul timp, odată cu dezvoltarea economiei locale, extinderea centrului comercial „Totalco”, a dezvoltării infrastructurii (drumuri asfaltate, rețea de gaz, apă și canalizare), mai ales după anul 2000, are loc o dezvoltare fără precedent a domeniului imobiliar. Acum se construiesc peste 1000 de case noi, atât în vechea vatră a satului, cât și în perimetrul extins, astfel că în iulie 2010 numărul gospodăriilor ajunge la 1485, iar al populației la 4360 locuitori. Chiar dacă unii dintre aceștia nu au domiciliul oficial pe Giroc, ei locuiesc practic în localitate.

2. Mișcarea naturală a populației

Studiind registrul nașterilor început de la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1785), se constată o natalitate foarte ridicată până în preajma primului război mondial. La finele secolului al XVIII-lea și în secolul al XIX-lea natalitatea oscilând între 50 – 60 ‰, pentru ca la începutul secolului al XX-lea să scadă la 30-40 ‰.

Prezentăm în continuare evoluția nașterilor în anii cei mai semnificativi în perioada 1787-1914:¹⁸

¹⁸ Arhivele Statului Timișoara, *Registrul botezătorilor din Giroc*

Anul	1785	1790	1801	1806	1808	1809	1811	1813	1819	
N scu i	52	117	112	105	104	106	108	111	128	
Anul	1820	1855	1857	1866	1875	1866	1899	1900	1910	1914
N scu i	113	106	106	107	121	108	106	90	62	70

În perioada anilor Primului R zboi Mondial se înregistrează cele mai puține nașteri, după cum urmează : 1914 (70), 1915 (43), 1916 (17), 1918 (21).

Între cele două războaie mondiale natalitatea este în jur de 20 ‰ (40 de nașteri anuale), înregistrându-se însă și ani cu valori mai ridicate, ca de exemplu: 1921 (55 nașteri), 1925 (54 nașteri), sau cu valori mai reduse, ca în anii: 1930 (33 nașteri), 1927 (34), 1936 (32), 1938 (27), 1940 (24).

Anii de război, cu toate urmările lor nefaste, au consecințe și sub aspectul demografic, acum se înregistrează cea mai scăzută natalitate: 1941 (25), 1942 (13), 1943 (21), 1944 (10) și 1945 (17).

Natalitatea continuă să scadă și după război, menținându-se în jurul valorii de 15 ‰ și chiar sub, fapt cu consecințe grave asupra asigurării forței de muncă și asupra tinereții populației din localitate.

După aplicarea Decretului pentru reglementarea întreruperii sarcinii, de la 1 octombrie 1966, natalitatea cunoaște în primii ani o creștere, menținându-se la valori de peste 20 ‰, pentru ca în anii următori să scadă până la 15 ‰. La recensămintele din anii 1966 și 1977, natalitatea a fost în medie de 17,5 ‰.

Decesele cunosc aproximativ aceeași evoluție ca și nașterile, înregistrând valori foarte ridicate până în anul 1920. În secolul al XIX-lea mortalitatea infantilă era foarte ridicată, iar bolile, în special holera, ridicau numărul deceselor, care atinge cifra record de 199 decese în anul 1871.

Prezentăm în continuare anii cu numărul cel mai mare de decese:¹⁹

Anul	1794	1800	1853	1856	1862	1865	1871	1872
Nr. decese	57	90	114	190	120	124	199	154
Anul	1888	1892	1903	1909	1911	1917	1920	
Nr. decese	151	71	65	52	59	62	64	

În perioada interbelică mortalitatea scade, situația îmbunătățindu-se evident după anul 1933, când unele măsuri de ordin sanitar vor duce la scăderea mortalității infantile. În anii de după Al Doilea Război Mondial, prin îmbunătățirea condițiilor de trai, prin ameliorarea condițiilor igienico-sanitare din mediul rural și printr-o asistență sanitară tot mai bună, longevitatea crește, mortalitatea se menține în limite normale, iar

¹⁹ Arhivele Statului Timisoara, *Registrul deceselor din Giroc*

mortalitatea infantil s-a redus foarte mult, fiind ani în care se apropie de zero. Între anii 1966- 1977, mortalitatea a fost de 12,5 % .

3. Mi carea migratorie

A a cum am men ionat la începutul acestui capitol, la sfâr itul secolului al XIX-lea i la începutul secolului al XX-lea, a avut loc la Giroc imigrarea unor familii de germani din diferite sate b n ene.

Între cele dou r zboaie mondiale nu mai întâlnim un asemenea fenomen, venirea unor locuitori din alte jude e sau localit ti are loc doar în urma c s toriilor, nu se mai constat str mutarea unor familii compacte.

În analiza fenomenului de imigrare, def urat în ultimii 40 de ani, pe baza unui sondaj efectuat în anul 1984,²⁰ (s-au luat în considerare numai gospod riile nou-înfiin ate, unde ambii so i au venit din afara jude ului) se constata întemeierea a 155 de noi gospod rii în Giroc, fie prin cump rare de la b tina i, fie prin construirea de case noi.

Celor 155 de gospod rii le corespund 512 de locuitori veni i din 19 jude e ale rii, cu prec dere din: Bihor (221), Timi (131), Cara - Severin (42), ceilal i din alte jude e.

Fenomenul de imigrare este aproape propor ional r spândit în deceniile 6, 7 si 8, având multiple cauze: apropierea de municipiul Timi oara i posibilitatea foarte bun de navet , dezvoltarea industriei timi orene în deceniile 7 i 8 i necesarul for ei de munca în ora , mul i din ace tia se stabilesc în Giroc, Timi oara fiind ora închis; de asemenea i lipsa for ei de munca în agricultura localit ii i-a adus pe unii aici.

Al turi de imigrare, întâlnim i fenomenul emigr rii, mai r spândit la familiile noi constituite sau la cele pân în jurul vârstei de 35-40 de ani, care î i construiesc locuin e proprietate personal în Timi oara, în Giroc continuând s tr iasc membrii mai în vârsta din familie. Acest fenomen, coroborat cu natalitatea destul de redus , constituia o problem pentru localitatea noastr si atr gea dup sine îmb trânirea popula iei i sc derea num rului de elevi cuprin i în coal .

²⁰ Situa ie întocmit pe baza unui sondaj realizat în teren în anul 1984

Prezentăm în continuare evoluția fenomenului de imigrare pe ani și după județele de proveniență ale populației.

Nr. Crt.	Judetul	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Total
1.	Timiș	17	3	8	10	3	10	4		7	5	4		1			7	4		2	15	5	6	7	8	5	-	131
2.	Bihor	33	6	14	6	7	22	10	22	21	12	13	3	2	4	11	2	7	2	-	21	-	3	-	-	-	-	221
3.	Caraș-Severin	2	-	9	-	-	7	-	-	4	2	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4	-	-	-	-	10	-	42
4.	Arad	5	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	10
5.	Hunedoara	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
6.	Alba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
7.	Mehedinți	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
8.	Maramureș	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	3	11
9.	Botoșani	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	19
10.	Neamț	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
11.	Sălaj	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	16
12.	Vaslui	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
13.	Suceava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
14.	Ialomița	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
15.	Brașov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
16.	Mureș	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	4
17.	Teleorman	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
18.	Olt	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
19.	Ialomița	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	TOTAL	71	9	32	16	12	39	14	28	35	24	17	3	8	19	40	20	11	13	2	42	8	16	7	8	15	3	512

Nr. Crt. Judetul	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Total	
1. Timi	7	1	3	2	1	4	1		2	1	1	1			2	1		1	4	2	1	2	2	1	-	40	
2. Bihor	11	1	5	2	6	4	6	5	4	3	1	1	2	4	1	2		1	5	-	1	-	-	-	-	67	
3. Cara - Severin	1	-	3	-	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	13	
4. Arad	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	
5. Hunedoara	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
6. Alba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
7. Mehedini	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
8. Maramure	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	4	
9. Botoani	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	
10. Neam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
11. S. Iaj	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
12. Vaslui	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
13. Suceava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
14. Iasi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
15. Braila	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
16. Mure	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	
17. Teleorman	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
18. Olt	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
19. Ialomi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
TOTAL	26	2	12	4	4	13	5	8	10	8	4	1	3	6	10	6	3	3	1	11	4	3	2	2	3	1	155

Giroceni... în America

Frământatul început al secolului XX, cu convulsiile lui economice, sociale și politice, i-a pus amprenta și pe existența unora dintre girocenii noștri. Zvonurile care au cuprins atunci Ardealul și Banatul, cum că în America se găsește de lucru și se plătește bine, i-au făcut pe unii să ia drumul emigrației. „Stăm câțiva ani, câțiva bani, ne întoarcem, cumpărăm pământ și scapăm de sărăcie” – i-or fi zis ei. Dar n-a fost în toate cazurile așa. Unii au izbutit, alții nu. Dacă ar mai trăi, ne-ar putea spune fiecare epopeea trăită. Așa însă, cum oasele lor se odihnesc de mult în cimitirul satului, reconstituim din spusele urmașilor crâmpoșii din zădărnica aventură a întâlnirii cu „pământul fâgăduinței”. Iată câteva destine:

Marcu Stoia (moșnicul Marcu lui Băboni, de mai târziu) fuge cu Floarea Stoia, care i-a devenit soție, să scape de „gura lumii”, dar și de teamă să nu fie trimis pe front de către stăpânirea austro-ungară, care începuse războiul. Se stabilește la Ohio. El lucrează pe pământul unui fermier împreună cu unsprezece negri, iar ea, într-un atelier de blănărie, la același fermier. Adună ceva bani cu care, când se vor întoarce, după terminarea războiului, își cumpără câteva lanțuri de pământ. Au plecat doi și s-au întors trei pentru că li s-a născut un fiu, căruia i-au dat numele Gianni. La întoarcere, Gianni, care avea cinci ani, se pierde de ai lui. Îl vor găsi într-un târziu la bucătăria paștelui.

Gheorghe Marcu al lui Băzoni, poreclit „Americanul”, a luat și el drumul pribegiei în 1908, din cauza situației materiale dificile. Cu el au mai plecat Vichente Urzica (zis Mindaș la bătrân), Pavel Ivașcu (zis Paia), și alți tineri. Două săptămâni au călătorit cu vaporul pe apele înspumate ale Oceanului Atlantic, prin sind portul Brest din Franța. Tânărul Marcu se va stabili în Detroit, unde își va cunoaște viitoarea soție: pe băbăneanca Rebeca Terbancea din Fibiș. El va găsi de lucru la marile uzine Ford, pe când ea lucrează ca croitoreasă. Cupriniți de nostalgia locurilor natale, revin în țară, dar se vor întoarce și vor mai sta încă patru ani în SUA, suficient pentru a câștiga atât cât să poată să cumpere vreo zece-cinsprezece lanțuri de pământ, ba să-l ajute și pe nepotul său să cumpere casa preotului Trifu Petcu.

Traian Bosa (al lui Achimoane) a trimis și el bani muncii și soției, rămasă acasă cu doi copii, să mai cumpere ceva pământ și săiasă din nevoi. La fel a făcut și Petru Boca, stabilit o vreme la Chicago. Dorul de aventură l-a mânat însă mai departe, spre ținuturile nordice, ce oase. La întoarcere a

adus cu el un geamantan de... p l rii de cowboi. Ba i-a câ tigat i porecla „Orait”, dup ticul verbal care îi amuza pe cons tenii s i.

Ion Birtariu (a lu Capra) era copilandru când a plecat cu mama lui peste ocean. Cât a stat acolo, a tr it din ajutorul de omaj. Când s-a întors îi pl cea s ne înve e cuvinte engleze ti, pe noi, copiii, i s ne demonstreze figuri din boxul american. Pavel Iva cu (Paia) a venit i el înapoi, dar cu p rere de r u c „în America câinii tr iesc mai bine decât oamenii”.

Poate de aceea, din r zbunare pe neamul canin, banii aduna i acolo s-au risipit curând în târguri, la chefuri, cu l utarii, ca s moar în s r cie.

Destine, destine...America i-a primit, dar nu i-a f cut pe to i ferici i i nici pentru mult timp. Acest Eldorado visat i dorit de unii dintre giroceni n-a însemnat neap rat îmbog ire. N-a fost de ajuns doar atingerea t râmului mirific, ca s g se ti mul umire pentru tot restul vie ii. i mai e ceva: to i s-au întors acas , în satul lor pe care nu l-ar fi p r sit definitiv pentru nimic în lume.²¹

Din cronica nem ilor (vabilor) din Giroc

Pu ini din genera iile actuale, i mai ales dintre noii locuitori ai Girocului, tiu c înc din a doua jum tate a secolului al XIX-lea i pân pe la începutul anilor ¼90 în Giroc tr ia o important comunitate german , care, chiar dac niciodat nu dep ea 10 % din popula ia satului, prin seriozitatea de care a dat dovad de-a lungul existen ei sale pe aceste meleaguri, prin h rnicie i îndeosebi prin priceperea dovedit în diversele meserii, i-a adus un aport deosebit la evolu ia economico-social i gospod rirea satului. Acesta este motivul pentru care o istorie real i corect a satului trebuie s cuprind i file din istoria acestei minorit i.

Datorit faptului c izvoarele istorice referitoare la nem ii din Giroc sunt pu ine, ne vom folosi de scrierile i informa iile l sate de ei în diferite încerc ri de realizare a unei cronici a Girocului sau a nem ilor din Giroc. Astfel, ne stau la dispozi ie unele informa ii p strate de la Nikolaus Sehi (1899-1974), ai c rui înainta i se trag din localitatea Bann (Landstuhl Pfalz), Germania i care au emigrat în Banat în perioada celui de al treilea val de colonizare a vabilor, din anii 1780-1790.

O alt lucrare este scrierea monografic “Cronica comunei Giroc” a lui Iosef Siller i a fiului s u Peter, ap rut în Germania în anul 1992, care,

²¹ Ion Murariu, Delia Pândei, în revista „*Lumina satului*”, Giroc, anul IV, nr.3 (16)/1996

cu dorul și nostalgia față de locul copilăriei și tinereții, scrie: “Simt nevoia de a scrie despre concetenii mei și despre evenimentele care s-au petrecut și vă dedicăm dumneavoastră această cronică drept prilej de bucurie și mulțumire, celor ce mi-au dat un bun exemplu în viață și cu care am împărtășit întotdeauna bucuriile și necazurile. Este vorba despre satul Giroc, din Banat, heredității din voia lui Dumnezeu, unde o restrânsă comunitate germană s-a așezat și unde strămoșii noștri noi am trăit împreună mulți ani cu bucurie.

Patrie, un cuvânt care în zilele noastre își pierde în alesul din ce în ce mai mult, însuși ne amintim întotdeauna cu durere în suflet și fără să vrem, de legătura pierdută, care ne-a unit într-o mare familie. Această familie s-a destrămat. Ne-am împărțiat în toate direcțiile, încât abia dacă ne mai regăsim. Soarta ne-a îndepărtat pe noi, girocenii, ca și pe atâția alții de locul natal, care, totuși, ne leagă. Pe noi ne leagă încă și în noua patrie atât de mult de acel loc, încât nimeni nu se poate dezice de faptul că adesea îi revin amintirile legate de locul în care și-a petrecut o parte din viață. Deși unii nu vor să recunoască, dorul de locul natal îi macină, și am cântat de multe ori „nu vrem să ne despărțim niciodată”.

De un real folos ne-au fost și informațiile, scrierile și corespondența purtată cu domnul Stelzner Iosef, originar din Giroc, ulterior ajuns învingător la Crăpinii, iar mai apoi emigrat în Germania, din Cronică căruia aparut în Germania, am să reproducem mai multe informații în cele ce urmează în scrisori -i mulțumesc și cu această ocazie.

Între anii 1865-1870 au venit în Giroc primele familii de nemici pentru a cumpăra pământ ieftin, pentru a-l arenda sau pentru a practica diverse meserii. Astfel, croitorii, frizerii, pantofarii, zidarii, tâmplarii, fierarii, dulgherii sau rotarii găsesc din plin de lucru, ei practicând aceste meserii paralel cu agricultura. În multe domenii etnicii germani au realizat aici o adevărată muncă de pionierat. Sosesc la Giroc familii din: Graba, Lenauheim, Parăa, Bulgaruș, Checea, Cenei, Iecea Mare, Ionel, Lugoj, Varia, Orșoara, Crăpinii, Pancevo, Bacova, Becicherec, Uivarșii, nu în ultimul rând, din Nischdorf.

Între anii 1865-1870 au venit din Graba, prin Ciarda, primele familii germane, precum: Sehi Matthias și Fendler Henrich. Se presupune că în același timp a venit și familia Rastastatter Franz din Orșoara, iar în anii 1870-1871 familiile Mertrensz Peter și Kasper.

Casa familiei Sehi (aflată și în prezent, dar renovată și modernizată pe strada Semenic) a fost prima casă de răniți din sat, care a fost construită între anii 1873-1876, după modelul arhitectural din Graba. Ea

a fost construit din argil și pământ bătut și acoperit cu igrăș.

Prezentăm, în continuare, originea și locurile de bătrânețe ale câtorva familii germane, stabilite după anul 1875 în Giroc. Astfel, familia Sehi a emigrat în anul 1776 din localitatea Bann (provincial Pfalz-Germania), a ezându-se la Graba, după care, în 1875, se mută la Giroc. Familia Adam Peter provenea din Trier, iar străbunii familiei Augustin Frantz din St. Catherine. Familiile lui Nasz Katharina, căsătorită cu Blasi Wilhelm proveneau din Neuhausel (Pfalz). Străbunii familiei Csafary proveneau din regiunea Lothringen, iar cei ai familiei Fendler Lorenz, din Franken. Familia Dassinger Peter provenea din Dettingen, iar soția sa Karpitier Barbara, își avea originea în Lorena. Străbunii familiei Gerber Franz erau de loc din Eckersville- Alsacia, iar cei ai familiei Gion Maria, din Vahlen-Lorena. Nu se cunoaște locul de origine al familiilor Grundhauser, Rastatter și Hipp.

Lipsa de lucru în alte împrejurări aduce la Giroc diverși meseriași, astfel în anul 1898 vine de la Lugoj croitorul Hengl Martin, dar din lipsa unei locuințe se întoarce de unde a venit, pentru a reveni în anul 1903 cu o căruță în care și-a făcut atelier și locuință. Tot în 1898 se mută în sat și fierarul Stelzner Georg, originar din Varia. Aici găsește de lucru din plin atât la localnici, cât și la căruțașii ce lucrau între anii 1905-1909 la înălțarea digului dintre Urseni și agri care veneau la fierarul Giuri cu uneltele și căruțele la reparat și cu caii la potcovit. Afacerea prosperă, își construiește o casă mare unde deschide o prăvălie și un birt. Erau renumite relațiile de prietenie și de înțajutorare dintre aceștia și multe familii de români, relații specifice și pentru celelalte familii de nemici cu bătănie români, transmise din generație în generație până la plecarea masivă a acestora în Germania, la sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90.

Majoritatea emigranților germani au cumpărat terenuri ieftine de la un mare proprietar maghiar, ruinat de datorii, care a emigrat în Ungaria. O parte din aceștia, majoritatea veniți din Nischdorf în perioada 1910-1912, întemeiază un mic cătun, format din 12-15 case pe locul numit și acum "La nemici", situat în SE la 1 km distanță de satul propriu-zis. Pământul cumpărat era mlănos, argilos, iar pe alocuri nisipos, cu o slabă fertilitate, dar, harnici și cu o mare ambiție, au vrut să demonstreze că nu există pământ bun sau rău, ci doar agricultori pricepuți sau leneși, astfel că în scurt timp pământurile lor au devenit roditoare. Acum printre familiile nou-venite se numără familiile Mellinger Georg și Elisabeth (originari din regiunea Lorena), Petlla Karl și Veronika, Augustin Nikolaus și Franziska, Keller Adam și Teresia. După Primul Război Mondial, văbiți din pusta de "La

nemii” se mută în sat, din dorința de a fi mai aproape de oraș, unde se pot mânca produsele, și vânzându-le, cât și din dorința de a scăpa de jafuri la care au fost supuși în căminul lor izolat. Prima familie care se mută în sat este cea a lui Peter Rohs în perioada 1923-1925.

Familie vabi

În timpul Primului Război Mondial și

nemii din Giroc au participat la marea conflagrație mondială și și-au dat și ei jertfa de sânge pe câmpurile de luptă, unde au pierit: Muller Ignaz, Martin Pfeifanf, frații Carol și Stefan Thurn, Petru Schipfer, Georg Neuror, Keller Georg și Dassinger Peter. Numele acestor eroi este scris alături de cele ale eroilor români pe monumentul ridicat în anul 1927 în fața bisericii ortodoxe din Giroc.

Prin reforma agrară din anul 1921, 21 de familii de nemți din Giroc sunt împroprietărite, cu suprafața de 36 jug și 800 stj., în acele condiții în care au fost împroprietăriți și românii, ungurii sau sârbii.

Perioada dintre cele două războaie mondiale este una de refacere a gospodăriilor și de prosperitate a micilor meseriași și comercianți nemți, care, într-o statistică din anul 1939, reprezentau mai mult de un sfert din totalul meseriașilor și negustorilor din sat.

Cel de al Doilea Război Mondial, cu pierderile umane și materiale și cu urmările sale, avea să aducă și populației germane din Giroc necazuri și suferințe. Astfel în război, în armata germană sau română au pierit: Stelzner Josef, Katalusi W., Ratz St., Furack Franz, Pirosch Paul, Petla Peter, Keller Josef și Rohs Johan.

Instalarea regimului comunist după anul 1945 a suplimentat suferințele nemților din Giroc. Astfel unii dintre ei sunt deportați în URSS, celor rămași acasă li se confiscă averea, iar în casa familiei Stelzner, după 1950, pentru o scurtă perioadă, se instalează sediul CAP-ului.

În 17 ianuarie 1945, grupuri de jandarmi însoțiți de soldați ruși și civili giroceni, au început percheziționarea tuturor familiilor de nemți, „ridicând”

toate femeile între 18 și 30 de ani și bărbații între 17 și 45 de ani, ducându-i la primărie, iar după două zile erau îmbarcați în vagoane de marfă și transportați în URSS, unde, în lagăre de muncă au fost puși să lucreze în mine, antiere sau colhozuri pentru "refacerea țării". Dintre nemicii din Giroc au avut o asemenea soartă următoarele persoane: Franziska Fendler, Schmadl Anna, Petla Elisabeth, Schipfer Iosef, Rohs Magdalena, Mellinger Therezia, Gerber Katharina, Grundhauser Katharina, Grundhauser Magdalena, Hipp Terezia, Löchinger Adam și Franciska, Frey Therezia, Frey Katharina, Frey Barbara, Blum Elisabeth, Kunz Peter, Furak Iosef, Krebs Franz, Schannen Anna și Keller Magdalena. Un mic grup a reușit să se ascundă și să scape de deportare. Bolnavii au fost trimiși acasă în anul 1947: Hipp Therezia, Fendler F., Schmadl A. și Gerber K., iar restul în anul 1951, când au fost eliberați și s-au întors în Giroc. În urma deportării prin ilor, mulți copii au rămas în sat, fără părinți, în îngrijirea bunicilor.

După trecerea la colectivizare, următoarele familii germane se înscriu în CAP: Rohs Peter, Siller Iosef, Adam Peter, Kuhn Adam și Schank Valentin, iar toți ceilalți iau drumul orașului unde vor lucra ca buni meseriași în întreprinderile timișorene până la pensionare sau până vor lua drumul Germaniei.

Potrivit diverselor recensăminte, populația germană din Giroc nu a reprezentat niciodată mai mult de 200 de locuitori, deci mai puțin de 10 % din populația satului. În aceste condiții, la Giroc nu s-a putut organiza școala cu limba de predare germană, cei care doreau frecventarea unei asemenea școli mergeau la Chișoda, unde, în perioada interbelică, exista o asemenea școală sau în anii '80 se înscriau la școlile germane ale unor școli din Timișoara. Datorită acestei situații, majoritatea copiilor frecventau școala din Giroc, iar apoi licee sau școli de meserii din Timișoara, toate în limba română.

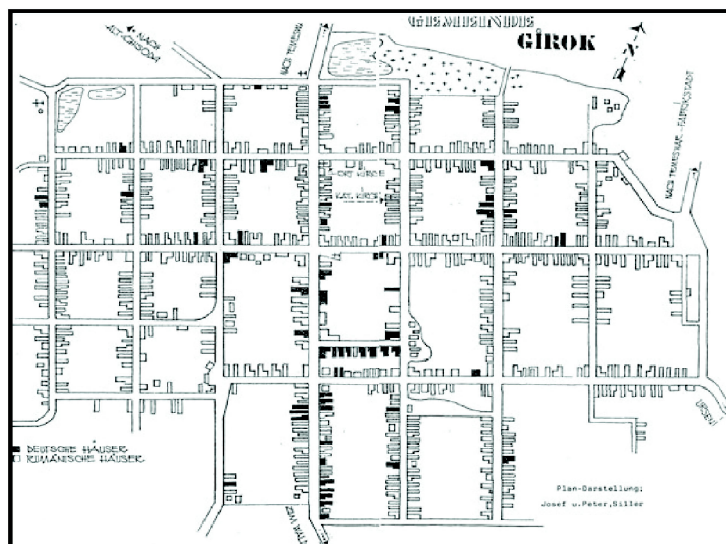
Dacă școala în limba germană nu și-au putut organiza, au dorit dintotdeauna a avea propria biserică catolică. În anii '60 li s-au atribuit și un teren pe strada Muncitorilor, vis-a-vis de familia Rotaru, unde și-au adus și o parte din materiale, dar autoritățile de atunci au tergiversat acordarea autorizațiilor necesare. Periodic, slujbele se țineau în casele familiilor Martenz, iar mai apoi la familia Stelzner, unde camerele de locuit au fost transformate corespunzător, iar Pater Lukas, de la biserică catolică din Piața Lahovari, oficia cu multă credință în prezența a numeroși credincioși slujba în rit romano-catolic.

Văzând că nu este posibil construirea unui lăcaș de cult, credincioșii hotărâseră să vândă materialele de construcție adunate și să mai adune bani

pentru a cumpăra o casă pe strada Timiș, pe care apoi, printr-o serie de schimbări, s-o transforme în biserică. Nici pentru o asemenea lucrare nu s-a primit niciodată un aviz în scris, ci doar verbal. S-au demarat zidurile, s-au schimbat uși și ferestre, s-a construit un turnuleț în care s-a montat un clopot, pe acoperișul apăsător al crucei, iar bencile din altarul s-au adus de la biserică – mamă din Piața Lahovari. Așa că apăsătorul frumusețea de biserică de care nemții din Giroc erau foarte mândri.

Biserica a fost pictată de către Matthias Kohl (din Lenaueim) și fiica sa, Helene Stelzner. Lucrările de tâmplărie, zidărie și vopsitorie au fost făcute de meseriași proveniți din rândul comunității germane din Giroc precum: Müller Peter, Fendler Georg, Gerber Nikolaus, Gerber Anton, Müller Peter, Keller Josef și Gerber Nikolaus. Și astfel, concertenii noștri și-au vădit împlinit un vis după multe generații. Corul a fost marcat cu cântăreți tineri, iar în prima duminică din septembrie 1971 are loc sfânta această lăcaș de cult, cu participarea a numeroși credincioși, în frunte cu Pater Lukas, care a rămas devotat până la moarte comunității catolice din Giroc, dar care, din păcate, o dată cu trecerea anilor se reducea continuu. La slujba de oficiere, alături de Pater Lukas au participat preotul Klemens și Pater Johannes, în prezența locuitorului episcopului, dr. Kernweiss. Ca oaspeți de seamă, după ceremonie au participat preoții ortodocși Iosif Gai și Horea Vișoiu alături de numeroși români ortodocși.

Dorfplan der Gemeinde Giroc - 1980

Josef-Tiberius Stelzner, Giroc „Wie es einmal war...”, 1860-1992

Ruga nem ilor din Giroc (Sarb toarea Sfântului Martin- Kerwai-ul)

Înc înainte stabilirii nem ilor din Ni kidorf la Giroc, în anul 1910-1912, exista obiceiul, ca în 11 noiembrie, după tradiția celor din Graba, să se sarbătorească Ziua recoltei. Toamna, după ce toate muncile câmpului erau terminate, se ținea un vișel în cinstea roadelor adunate și se sarbătorea ruga. Acest obicei a fost inițiat de familiile Sehi Lorenz și Sehi Matthias. De atunci se sarbătorea ruga întotdeauna. În anii 30 au existat adesea certuri și neînțelegeri între țărani și muncitorii care organizau acest eveniment. Fiecare dintre părți dorea să-și impună punctul de vedere în privința organizării, fapt ce făcea parte din mentalitatea vâbilor.

Prima și ultima rugă în perioada interbelică a avut loc în noiembrie 1941, când au prezentat parada portului popular 6 perechi, tineri nescuși între anii 1920-1924. Fetele purtau costume tradiționale vâbești, specifice din Giarmata, Ni kidorf, Franzdorf sau Ulmbach, iar băieții erau îmbrăcați în costume de oraș. Părțile băieților erau împodobite de fetele partenere ajutate de mame. „Rosmarinul” era confecționat dintr-o tufă de plante cu același nume, împodobit cu panglici colorate, și era purtat cu mândrie de către perechea de prim-dansatori pe străzile satului. Era o mare onoare pentru perechea care purta „rosmarinul” („Strauss”). Băieții colindau pe străzile satului cu o sticlă de vin în mână, însoții de muzicanți și invitau oaspeții de onoare la sarbătorea rugii. Punctul culminant îl constituia licitarea „rosmarinului”. Sarbătorea rugii dura de sâmbătă până marți.

După 1941, datorită războiului, cu toate nenorocirile pe care acestea le-a adus (deportare, confiscarea averilor și foamete), nu s-a mai sărbătorit ruga în Giroc.

Abia în 1947, după numeroase cereri și demersuri făcute la autorități, Siller Sepp a fost împuternicit de către comandantul jandarmeriei să organizeze evenimentul la Căminul Cultural (Casa Națională). S-a ținut balul duminică după-amiază și seara. Muzica a fost asigurată de către Hartwig Hans din Chișoda Veche. Pentru comunitatea nem ilor din Giroc a fost o mare mandrie să poată reînvia o veche tradiție cu obiceiurile specifice vâbilor din Giroc.

Generația celor nescuși în anii 1924-1928 era decimată de război și deportări, iar ceilalți erau încă prea tineri pentru a putea organiza ruga. Doar rareori se puneau la cale câte o petrecere. O asemenea petrecere cu muzică a avut loc în anul 1948 în localul lui Lae Brodan, principalul organizator fiind Peter Adam.

În anul 1949, când vâșii deportați în Rusia s-au întors acasă, se organizează din nou ruga, de data aceasta organizatorul principal fiind Adam Lochinger. De atunci s-au pus nenumărate piedici în cale organizării evenimentului, acesta a putut avea loc și datorită sprijinului autorităților locale în frunte cu primarul Ioan Sârbu și al notarului Ionescu Coriolan. La eveniment participă și numeroși concetățeni români, ceea ce face ca evenimentul să aibă o mai mare amploare și să fie o reușită.

În noiembrie 1950 se țin din nou ruga la Căminul Cultural, fiind o ceremonie religioasă, muzica fiind asigurată de fanfara lui Martin Loris din Giarmata.

În anul 1951, cu toate presiunile politice făcute asupra organizatorilor, prin unitate și implicare materială a întregii comunități se organizează ruga, cu sprijinul fanfarei "Martin Loris" din Giarmata.

Cu toate acestea în anul 1952, numeroși tineri erau plecați în armată, cu o participare mai redusă, se organizează ruga la Căminul Cultural, fanfara fiind adusă din Nidkorf sub conducerea lui Sibla Anton.

Fiindcă în anul 1954 nu au fost tineri care să se ocupe de organizarea rugii, perechile cinstite au hotărât să organizeze un bal la Căminul Cultural, iar fanfara condusă de Krautern din Giarmata a făcut ca și acest eveniment să fie o reușită. La fel s-au petrecut lucrurile și în anul 1955.

În anul 1957 se sărbătorește ruga cu rosmarin, iar din lipsa unei biserici catolice, ceremonia religioasă are loc în casa familiei Mertens. Acum la organizare participă tinerii nemici din Giroc, Nidkorf și agnășcuți în anii 1938-1941. Perechea de prim-dansatori a fost Hipp Elisabeth și Fendler Georg. Muzica a fost asigurată de fanfara din Iosefsdorf.

La ruga din anul 1958, perechea de prim-dansatori a fost Eva Frey și Peter Rohs, alături de alte cinci perechi, în ciuda vremii ploioase, petrecerea a fost o reușită.

În anii 1959 și 1960, chiar dacă nu au fost perechi-dansatori, muzica bună și veselia au făcut ca ruga să fie apreciată de toți participanții.

La ruga organizată în anul 1966 au participat și alte perechi, prim-dansatori fiind Stelzner Georg și Lächinger Amalia din Nidkorf, la cea din 1967 prim-dansatori au fost Christine Schuch și Josef Siller, la cea din 1968 au participat 12 perechi, prim-dansatori fiind Marianne și Steffi Urlea, iar la cea din 1970 au fost opt perechi ca prim-dansatori fiind Eva Müller și Franz Binder.

Sfințirea bisericii catolice din Giroc de la 8 sept. 1971, corespunde cu ruga la care participă și alte perechi, cu prim-dansatorii Adam Krebs și

Grundhauser Kristen Helli i invitat de onoare episcop loc iitor dr. Konrad Kernweis.

Din anul 1972 ruga se organizeaz la începutul lunii septembrie. În acest an sunt unsprezece perechi, prim-dansatori fiind Erika Furak si Franz Mathis, invita i de onoare fiind dr. Borosch i Pater Lukas.

În anul 1975 au fost opt perechi de dansatori, prim-dansatori fiind Ritta Pfeiffer i Raimund Müller, în anul 1976 au fost tot opt perechi de dansatori cu prim dansatorii Waninger-Furak Adelheid i Milea-Muller Doru.

La ruga din anul 1977 au participat cei mai mul i dansatori, în num r de 30 de perechi cu prim-dansatori Frey Quint si Agathe Fendler, iar la cea din 1983 prim-dansatori au fost Erich Furak si Christine Muller, fanfara fiind condus de Peter Zimmermann.

Anul 1984 este ultimul în care se mai organizeaz ruga nem ilor din Giroc. Acum particip 23 de perechi formate din copii, tineri i cupluri c s torite, prim-dansatori fiind Erich Furak i Renate Bechler din Giarmata, muzica fiind asigurat de fanfara "M. Loris" din Giarmata.

Pe parcursul deceniilor în care ruga a fost organizat , ea a devenit o s rb toare tradi ional la care a participat întregul sat, indiferent de etnie, vârst sau rang social. În organizarea rugii s-a încet enit obiceiul ca alaiul ce se deplasa pe uli ele satului s mearg la casele autorit ilor (primar, director de coala, director de c min), invitându-i la s rb toarea comunit ii. La petrecerea ce se organiza la C minul Cultural al turi de etnicii germani participau i foarte mul i români într-o în elegere deplin , a a cum pe parcursul a mai bine de un secol românii i nem ii din Giroc au fost al turi în toate momentele de bucurie sau de neaz.

**September 1984-
Kirchweihzug der 23
Paare ziehen durch das
Dorf zur Kirche. Das letzte
Kirchweihfest in der
Geschichte der Gemeinde
Giroc.
Aspecte de la ultimul
kerwai (ruga nem ilor) din
anul 1984, când s-au
format 23 de perechi din
copii, tineri i cupluri
c s torite.**

Capitolul III

ISTORIE SI DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIAL

1. Istoricul localității din vremurile cele mai îndepărtate până la Marea Unire din 1918

Ca orice sat din Banat sau din România, Girocul își are hotarele sale. Dincolo de ele se află vecinii care se numesc: Timișoara, Chișoda și Agșăc tre miază noapte și apus, Pădureni și Unip, peste Timișoara și miază zi, Urseni și Ciarda Roșie și Agșăc tre răsărit.

„Dintre acești vecini, cei mai mulți sunt pomeniți în documente asemenea satului Giroc, încă din secolul al XIV-lea. Chișoda, Agșăc și Unipul sunt menționate pe o listă cu aproape o sută de sate banatene ce plătesc zeciuial trimisilor Papei din Roma catolică. Urseni și Pădureni sub numele de Medve și Lighet, le aflăm în documentele veacului al XVIII-lea, iar Ciarda Roșie, care s-a mai numit și Rotter Puszta sau Vörös Csarda, era han și loc han încă înainte de 1828; un han necesar pentru cei ce mergeau la târgurile din Timișoara pentru că – la fel ca și azi – era bine să fii în târg încă din zori, iar intrarea în cetate nu se putea face decât începând cu al treilea cântat al cocoșilor, când se deschidea Poarta Petrovaradinului, pe care intrau și girocenii după ce plăteau cuvenita taxă. Astfel de ciarde se găseau pe toate drumurile de intrare în Timișoara. Voiam mai cu seamă să subliniez că asemeni Timișoarei, și majoritatea satelor ce-o înconjoară sunt pomenite în documente scrise încă de acum 6 – 7 veacuri.

Hotarele Girocului cuprind între ele felurite parcele de pământ colorate generativ de giroceni le-au dat felurite nume. Unele dintre acestea le regăsim și în hotarele multor alte sate din România și Banat, demonstrându-se astfel unitatea limbii române. Important mi se pare numărul mare de denumiri din hotarul Girocului (vezi anexa cu toponimele), lipsit de mari denivelări ale terenului. Acest număr mare de numiri de hotar caracterizează satele românești din Banat diferințindu-le de cele sârbești, maghiare sau germane, care au foarte puține numiri de locuri din hotar – foarte adesea împrumutate sau traduse din română. Bogăția toponimiei mici, locale este, cu certitudine, un indiciu de continuitate multiseculară a satelor, de continuitate biologică, socială, dar și etnică a comunităților umane”¹.

¹ Florin Medele, *Despre istoria străveche și veche a Girocului*, (1) în „Lumina satului”, nr.16/1996, Giroc.

Însuși numele satului – Giroc este regăsit în Oltenia, în județul Arad, în părțile Careiului și Sălajului, fiind una din acele numiri formate în limba română dintr-o rădăcină slavă. Originea toponimului este necunoscută, dar academicianul Iorgu Iordan, în lucrarea *Dictionarul numelor de familie românești*, arată că în românește există o rădăcină onomastică din bulgara veche, **DZORO**, care împreună cu sufixul OC au dat naștere unor toponime ca **GIOROC** și prin asimilare vocalică ar fi posibil și **GIROC**.

Alte denumiri din hotarul satului cum ar fi Satu Btrân, Giroace și Slițe, indică vetre vechi ale satului (trei la număr, după tradiție) sau locuri unde plugul sau alte spații au dat la iveală urme din vechime – unele de vârstă mai multor milenii ale șederii și vieuirii oamenilor pe aceste pământuri mănăstirești udate de apa Timiului.

O înfruntare a descoperirilor arheologice de la Giroc nu ni se pare lipsită de importanță.

„Dintr-o vreme îndepărtată de noi cu câteva sute de mii de ani, provine un dinte de mamut, aflat în albia Timiului. Descoperiri asemănătoare înfruntate în câmpia joasă a Banatului de pe valea Tisei până la Vârșești de la Jimbolia și Timișoara până la Coței sau Jadani, apar în unele vremi când câmpia Banatului aparținea doar dobitoacelor și când urmașii oamenilor nu fuseseră încă în sat pe ea.

Cu trei ani în urmă, în anul 5000 î.Hr., îmbălbânzindu-se clima, crescând duritatea cu viteza din ele și făcându-se pământul mai bogat, grupurile de oameni care părăsiseră în Banat dinspre sudul mai cald se înmulțeau și se așezau în locuri prielnice, pe malurile râurilor, unde nu lipsea pește, vânatul, fructele și lemnul dur, dar și hrana pentru vite și oi ca și locurile unde, semănându-se, creșteau recolte bogate din pământul nostru.

Numeroase urme de așezări se înfruntă și pe Timiș dintre care unele, cum este marea așezare cu templu de la Parău sau așezarea de la Chișoda, au fost cercetate arheologic și sunt deosebit de importante. În hotarul Girocului, s-au descoperit fragmente ceramice neolitice indicând existența unei așezări din acea vreme, cu locuințe ale oamenilor care nu cunoșteau decât uneltele din lemn, os, corn

² Iorgu Iordan, *Dictionarul numelor de familie românești*, București, Editura Academiei 1984, pag. 223

și piatră lefuit și ciora metalul le era încă necunoscut, sau îl aveau în cantități foarte mici (mai ales acele sule din aramă netopită, făcute prin ciocnire)”³.

„Din această vreme, în perioada Girocului, spre Timiș, s-a descoperit în 1874 mormântul unui important personaj. Îngropat în poziție chirchită (poate legat astfel ca să nu mai apară ca strigoi printre cei vii), cel mort a avut în poală un soi de buzdugan din piatră lefuit – o bilă perforată – care era un semn al puterii și autorității pe care o deținea în timpul vieții. Ce cultivau, cum se hrăneau oamenii din acele vremuri? Cu siguranță, cultivau grâul, orzul, ovăzul și meiul – poate și secara (mai rar în câmpie). Din cercetările de la Paratimc semințele și deciziile holdele nu se amestecau. Domesticiseră și creșteau nu numai oi, capre, porci (hrăniți cu ghinda și durii) și vite mari, cailor albine, ca și unii pomi cu fructe sâlbatică făcându-i domestici cum erau cireșii, merii sau prunii. Se hrăneau oamenii cu mai multe plante verzi, sâlbatică, primăvara (brusture, țevie, lobod, urzici, trifoiul iepurelui, păpădie, țirță), dar deja ceapa, salata, varza, usturoiul, morcovul și porumbul, mai mici decât cele de azi, mai apropiate de starea lor sâlbatică erau folosite.

Beau oamenii din acele vremuri mied din miere, băuturi fermentate din fructe și struguri și mai cu seamă bere, având astfel și drojdie pentru creșterea aluatului. Și mâncau pâine din aluat crescut pentru că în mai multe locuri din Banat, în provinciile Caransebeului, Vârșelului și Panciovei s-au descoperit modele din lut ars ale unor pâini rotunde, așa cum arătau și pâinile coapte în cuptoarele de bunicile sau strâbunicele noastre. Laptele acrit și alte brânzeturi, carnea proaspătă, sărată sau afumată, completau mesele oamenilor de atunci. Pentru copiii mici s-au făcut încă din acea vreme biberoane din lut ars, semn că se întâmpla ca unele mame să își piardă laptele.

Căsele și le făceau oamenii din vremea aceea din bărne (unele plătite pe Timiș de la munte – mai ales lemnul de brad) și nuiele lipite cu lut, deși nu arareori își făceau pentru iarnă locuințe ce se adânceau pe jumătate în pământ. Acoperirile erau din stuf și paie. Foloseau vetrele dar și cuptoarele, și puneau rezervele de alimente în gropi pentru bucate, săpate anume, cu gâtul strâmt și pântec mai mare, în vase de lut foarte mari, în couri de nuiele sau coajă de tei și în pământul sălbatic deasupra pământului contra umezelii din vremea ploilor și a zăpezilor, dar și contra roztoarelor într-o vreme când pisica nu era încă domesticită în Banat și în Europa.

³ Florin Medele, *ibidem*, nr.17/1996

Aveau seceri din lemn sau os, cu tîiul făcut din lame de piatră cioplite și zimțuit, foloseau plantatoarele din lemn, iar aratura, cît se făcea, era mai mult o scurmăre a pînăului cu un soi de arator din lemn tras de oameni sau vite ce tîia pînăul cu vîrfurile din lemn cîlit prin foc, sau aveau un fel de „brăzdar” din corn de cerb sau piatră. Inul, cânepa, din soiuri ce se selecționaseră după clima acestor locuri și care au rămas vestite toată antichitatea, ca și lîna oilor sau pînăul caprelor, erau toarse și esute cu războaie mai primitive decît cele din casele moșilor noștri, a căror formă aparut abia în vremea dacilor, acum 2000 de ani.

Spre sfîrșitul acestei perioade de timp, după anul 2800 înainte de nașterea lui Christos, clima în aceste regiuni se schimbă. Pentru mai multe sute de ani, verile au devenit mai reci și mai uscate, a și ieră iernilor. S-a înmulțit debitul râurilor și lemnul pînăurilor – mai ales în cîmpie. Vechile așezări se sting, fie din lipsa apei, fie din lipsa recoltelor, fie prin schimbarea îndeletnicirii oamenilor care, mai ales în cîmpie, încep să crească mai multe turme și cirezi, umblînd cu ele spre locuri cu pînă bună. Agricultură, cultivarea plantelor cerealiere s-a tras cît se poate de departe de munte, unde umezeala era mai mult în cursul anului, și unde secetele erau mai puțin nimicitoare. Începe să predomină meiul, secara – mai rezistentă, dar și grîul de prim vară ce crește repede. Spre anul 1000 înainte de Christos, cînd clima va suferi iar schimbări și iernile cu zăpezi mari vor fi mai dese și mai lungi, grîul de toamnă va fi mai mult folosit, selectîndu-se un soi pe care românii îl credeau că avînd trei cîmși spre a se apăra de frig, și care dădea o făină renumită încă din anii de naștere a lui Christos⁴.

„Cîmpiile deveniseră, așadar, un fel de imense pînăuri în care au pînătruns val după val pînăstori dinspre stepele de rășărit ale Rusiei, de dincolo de Volga și de Marea Caspică. Aceștia au altfel de obiceiuri în familie: la ei, șeful familiei nu mai este mama, ci tatăl și averea se transmite din tată în fiu. Unii dintre ei și se îngropau moșii sub mările de pînă mîntă a a cum sunt numeroase și în cîmpia Banatului. Ele erau așezate în cîmp liber sau pe culmi neîmpănădurite spre a fi zărite din depărtare. Acolo unde nu le aflăm, cum este și hotarul Girocului sau al șăgului de pînă, fie se află pînăduri ce împiedicau vederea lor fie locuiau alii oameni cu alte obiceiuri de înmormîntare a a cum pare mai probabil. Pînăstori aceștia ce pînătrundeau dinspre rășărit peste toată Europa, pînătrundeau cam în aceleași timpuri (cam acum 6000-3500 de ani) și în marea Indie. Din amestecul acestora cu

⁴ Florin Medele, *ibidem*, nr.17/1996

agricultorii localnici s-au n scut neamurile indo-europene. Din acea vreme „a indoeuropeniz rii”, când oamenii deprind s foloseasc armele i uneltele din aram topit în foc i turnat în forme, dateaz i un mormânt ce a con inut mai multe vase din lut i o secure din aram care a fost g sit din întâmplare când s-a s pat o tran ee, dincolo de calea ferat ce separa Girocul de Timi oara. Descoperirea aceasta se al tur unora asem n toare de la ag, Ciacova, Lipova, Satchinez sau Fratelia i indic înmormântarea unui r zboinic însemnat într-o vreme când armele de aram erau rare i deosebit de pre uite.

Dup anul 2000 înainte de na terea lui Christos, clima în Banat se îmblânze te iar i: se înmul esc iar a ez rile pe malul râurilor i pâraielor, câmpiile au devenit mai roditoare, iar secetele i iernile reci i uscate s-au r rit. Se înmul esc din nou satele celor ce fac agricultur , ce devin mai bogate. Pentru trac iune, calul va fi folosit cum se cuvine de abia dupa anul 800 dup na terea lui Christos, când se vor inventa hamurile care s nu-l sileasc a trage la fel ca boul, cu gâtul, i astfel s se sugrume.

În epoca bronzului, pe lâng vechile unelte se r spânde te îmbl ciul, plugul din lemn cu br zdar metalic (un soi de rari care nu-ntorcea brazda i de aceea, dup cum scria i Homer, pe la 800 î.Hr. ogorul trebuia arat de trei ori) i secerile din bronz. Dar, desigur, mai sunt de amintit topoarele i securile din bronz, vârfulurile de s geat , lance i suli ca i spadele cu dou t i uri turnate din bronz. Nu mai departe decât la Unip s-a aflat mai demult o astfel de spad .

Se mai f ceau din bronz vase cioc nite i nituite, folosite în scopuri religioase: astfel, la Fratelia, s-au descoperit unele unelte folosite de un me ter de pe la 1000 î.Hr. pentru a face astfel de vase. Se confec ionau i numeroase podoabe – br ri, colane, ace de p r, cercei, bro e i pandantive al turi de care se foloseau m rgelele din scoici, melci i chihlimbar (adus de la Marea Baltic). Oamenii din acele vremi erau deja din neamul tracilor i vorbeau o limb din care se va na te în mileniul urm tor, limba geto-dac .

Înc spre sfâr itul epocii neolitice au înv at oamenii s - i apere avutul i vie ile cu ajutorul fortifica iilor din p mânt i lemn ce înconjura satele, a a cum este, de pild , fortifica ia de la Par a. Acest obicei s-a generalizat în epoca bronzului. Este adev rat c nu tim cu exactitate de când dateaz cetatea de p mânt ce se afl în p durea Girocului care ar putea fi din epoca bronzului sau de mai târziu. Tot atât de adev rat este îns faptul c în partea de hotar a satului numit „Mescalu”, unde în ultimii ani, un tân r arheolog b n ean de origine – domnul Florin Gogâltan ce lucreaz la Institutul de Arheologie din Cluj-Napoca – a întreprins cercet ri

arheologice restrânse, dar importante, s-au descoperit urmele unei locuiri modeste – un fel de c tun – de pe la 1800 – 1600 î.Hr., urmat , dup o întrerupere de vreo 300 de ani de o alta”.⁵ Cercet rile au fost reluate în mai-iunie 2006 sub conducerea dr. Florin Gogâltan i a lui Alexandru Szentmiklosi i Valentin Cedec de la Muzeul Banatului Timi oara. S p turile arheologice au confirmat existen a unui nivel apar inând epocii bronzului (Cultura Cruceni- Belegi).⁶ Cercet rile au adus ca noutate identificarea unui nivel cu fragmente ceramice medievale târzii, precum i a unei necropole moderne, mormintele cercetate (trei la numar, din care dou de copii) fiind datate la sfâr itul secolului al XVIII-lea- începutul secolului al XIX-lea. Sta iunea arheologic este acoperit de un strat de nisip fin aluvionar, gros de circa 0,30 m.⁷

Fotografiile aeriene ale sitului au relevat existen a unui ant a c rui existen este marcat nu numai de umplutura tasat care îl face vizibil i în teren, dar i prin vegeta ia abundent , (în special urzic), care marcheaz ductul an ului. an ul delimita în vechime o incint relativ elipsoidal de aproximativ 50 m în diametru, râul Timi erodând mai mult de dou treimi din acesta. În urma s p turilor s-a constatat faptul c an ul, nu foarte adânc, porne te din nivelul al doilea al epocii bronzului, apar in nd culturii Cruceni-Belegi . an ul are o l ime cuprins între 1,30- 1,90 m la buz i 0,70 m adâncime.

Cercet rile arheologice din prim vara anului 2006 au confirmat existen a unor locuri preistorice ce pot fi atribuite epocii târzii a bronzului i primei epoci a fierului. În cadrul nivelului apar inând epocii bronzului, cu o grosime cuprins între 0,25 si 0,75 m au fost distinse dou subniveluri. Se remarc un num r mare de c ni e, unele reintregibile, ale c ror ornamente sunt caracteristice primei faze a culturii Cruceni- Belegi .

Al turi de materialele ceramice caracteristice fazei a II-a a culturii Cruceni- Belegi au mai fost descoperite, în pozi ie secundar i câteva fragmente ceramice ce apar in bronzului timpuriu III, respectiv grupului Gornea- Orle ti. Locuirea din aceast vreme a fost, de asemenea, surprins în cadrul sondajelor anterioare. Nivelul de cultur ce poate fi atribuit grupului Gornea-Kalakacea este, în zona cercetat , foarte sub ire: aproximativ 7-10 cm.

În concluzie, la Mescalu exist mai multe niveluri de locuire, cel mai timpuriu apar inând începutului epocii bronzului, iar cea mai târzie prezen

⁵ Florin Medele , *ibidem*, nr.18/1996

⁶ Florin Gogâltan, *Vechi urme de locuire*, în “Lumina satului”, nr. 6/1994, Giroc

⁷ Valentin Cedec , *Cercetările arheologice de la Giroc “Mescalu”*, în Agenda Consiliului Jude ean Timi , Timi oara, aprilie, 2007, p. 9

fiind reprezentat de un cimitir din perioada modernă. Aezarea din perioada timpurie a epocii bronzului timpuriu aparține de grupul cultural Gornea-Orlești și este suprapusă de o aezare datând din a doua jumătate a mileniului al doilea înainte de Christos (etapa târzie a epocii bronzului), atribuit culturii Cruceni-Belegi. Purtătorii acestei culturi - crescători de animale și vânzătorii - s-au aezat pe malul Timișului, vatra acestui sat mi căndu-se de-a lungul malului. Dacă despre aezarea din bronzul timpuriu nu se cunosc prea multe, despre cea aparținând culturii Cruceni-Belegi (etapa târzie a epocii bronzului) s-au descoperit multe locuințe și a unor urme de practicarea metalurgiei (tipare din gresie pentru turnarea unor obiecte din bronz, resturi de turnare, etc.). Succesiunea aezărilor preistorice este continuată de o aezare atribuită primei epoci a fierului, respectiv grupului cultural Gornea-Kalakacea. Deși cercetările au surprins un strat de cultură atribuit epocii medievale, nu au fost identificate deocamdat complexe arheologice. Ultimul strat este reprezentat de necropola din secolele al XVIII-lea- al XIX-lea (odat cu o monedă emisă la sfârșitul secolului al XVIII-lea.⁸

„Mai timpuriu, cel puțin în vremea cuprinsă între anii 1400 și 1000 înainte de Christos, Câmpia Timișoarei, mai ales la sud și apus de orașul de azi era foarte dens populată. La Fratelia, Parău, Peciul Nou, Voiteg, Bogda, Cruceni ca și în alte locuri, s-au cercetat cimitirele străștenilor de atunci care credeau că trupul ce moare nu-i important – și de aceea îl ardeau pe ruguri și puneau după ardere resturile celui ars în vase ce le îngropau în pământ, în vreme ce sufletul, credeau ei, este veșnic și se mută dintr-o ființă în alta purificându-se treptat până ajunge la lumea zeilor din ceruri, la viață și fericirea veșnică. Se puneau în morminte, lângă oasele celui ars puse în vas, o cană cu apă și un blid cu mâncare pentru setea și foamea sufletului până la judecata care-i hărăzește soarta pe mai departe.

Satele oamenilor acestora, traci după neam (poate amestecați cu iliri, doriene și veneți) erau aezări deschise, nefortificate, de agricultori. Este posibil totuși ca acești agricultori să fi făcut o mare cetate în care să-și adăpostească vitele și familiile ce se întindeau pe 1800 de hectare aflat în hotarul Jadaniului (Corneștiul de azi). Vremea aceasta, a epocii bronzului și începutul epocii fierului, era o vreme a războaielor și a marilor efi de triburi, dar și a marilor preoți ai credințelor urano-solare; dovadă sunt nu numai armele din bronz, ci și podoabele din aur ce împodobeau la mari sărbători, veșmintele preoților.

⁸ *Ibidem*, p. 9

Dup anul 1000 î. Hr. și spre anul 400 – 300 î. Hr., se întâmplă alte mari tulburări și amestecuri de oameni în Europa. Spre înuturile noastre și mai departe, spre apele Mediteranei, se îndreaptă triburi nordice. Altele, dinspre sud, urcă în Transilvania, pentru că dinspre răsărit, se prind în câmpia Tisei neamurile traco-cimeriene, alungate din nordul Mării Negre de către sciții. O parte dintre sciții au printrus apoi în Transilvania unde sunt cunoscuți sub numele de agatârși. O altă parte s-au așezat pe Tisa de mijloc la gurile Crișului și a Someșului, vămuind sarea ce venea din Transilvania, amestecându-se cu ilirii și tracii localnici, adică geto-daci. Către anul 400 – 350, tracii sudici urcă pe Dunăre până deasupra Porților-de-Fier și tot în jurul anului 350 î. Hr., dinspre apus, dinspre înuturile Austriei de azi, printră până în Transilvania, dar și în câmpia Banatului, triburile de celți invadatori. Cu aceste triburi încep să se războiască geto-dacii și, mai apoi, să se alieze, atacându-i pe macedonenii din Balcani și apoi pe romanii care le iau locul. Este o vreme când se înmulțesc fierul și uneltele și armele din fier, ieftine, ușor de procurat și de modelat cu ajutorul barosului și al unei perechi de foale și a unui furnă cu jratec. Peste tot, în mai toate satele, se dezvoltă ateliere de fierar sau cuptoare de redus minereul de fier. Dinspre sud, printră în Dacia moneda din argint și dacii, lipsindu-le o cantitate suficientă de monedă, încep să le imite, transformând în monede mii de kilograme de argint extras din muniile lor. Aurul devine monopolul preoților daci și vreme de mai bine de 400 de ani, nimeni din Dacia nu va folosi aurul pentru podoabe și monede. În aceste vremuri, după multe războaie, după în lăra mai multor cetăți întărite, se formează statul dac, al cărui prim rege s-a numit Burebista și care stăpânea nu numai Banatul ci și întinse înuturi spre apus, până spre Budapesta și dincolo de ea, la Bratislava, unde s-a cercetat o cetate dacică. Ultimul dintre regii Daciei, Decebal, a fost înfrânt de romanii de sub conducerea împăratului Traian după două războaie desfășurate între anii 101 – 102 și 105 – 106 de după Christos. Statul dac a fost cucerit și transformat în provincie romană, care a durat până în anul 271 de după Christos, perioadă de timp în care au fost ridicate zeci de orașe și sute de cetăți și cetăuici. S-au construit drumuri și ferme agricole, iar întinse înuturi din Câmpia de Vest erau controlate de romani care urmăreau și dezvoltarea satelor de localnici romanizați – daco-romani. Aceștia se deprinseseră cu folosirea monedei romane din bronz, și dezvoltaseră ateliere dintre care unele „exportau” mărfurile în provinciile imperiului și și dezvoltaseră agricultura la un nivel nemaiîntâlnit până atunci în istoria agrară a înutului. În schimb, planul de tip roman al clădirilor civile se impune, transpus în lemn, la daco-romani:

for ca sã dispar bordeiele și colibele, ele nu mai înlocuiesc sau nu mai fac uitat tradiția „latină” a construcțiilor rectilinii. Tot astfel, ceramica lucrată la roata olarului și arsă în cuptoare cu placă cu reverberație, alimentate cu oxigen, caracteristic lumii romane, perpetuează vreme de secole în lumea daco-romană. Doar funcționarea cuptorului se modifică, înlocuindu-se tipul alimentat continuu cu oxigen (care producea ceramica de culoare roșie) cu cel cu ardere „în buie” care produce ceramică la fel de fină, cu aceleași forme, dar de culoare cenușie⁹.

„Înlocuirea se datorează aceluiași motive ca și celor care au determinat abandonarea producerii varului. După o perioadă cuprinsă între veacurile V – IV î.Hr. și II de după nașterea lui Christos, în care clima Banatului devenise din nou mai rece, determinând din nou prăsierea câmpiilor joase ce se transformă în simple zone de pășunat, ameliorarea sensibilă de aproape trei veacuri a climei (de pe la 150 și până spre 450), face din nou câmpia bună pentru propice locuirii și constatăm, arheologic, înmulțirea rapidă a așezărilor sarmate. Între acestea se numără și așezarea daco-romană din preajma satului Giroc, cître Timiș, în zona Mantova. Tot cître pădurea Girocului, ca de altfel în toată câmpia bună, s-au pășunat și întinse zone de pășunat folosite mai cu seamă de neamurile sarmatice (iazigi și roxolani) dar și de daco-românii localnici care furnizează păstorilor iranici (sarmații) trăsuri în care trase de boi, ceramica necesară, podoboabe pentru femei (mai cu seamă mărgelele de sticlă colorată și alte podoboabe din argint închis), dar și unelte și armele din fier. De pe la anul 300 – 350 de după Christos datează un clopoțel din bronz ce se atârna la gâtul berbecului – la fel ca și azi – semn al folosirii pășunilor pentru creșterea ovinelor. Astfel de clopoțeli din bronz, inventați de meșteri greco-romani din atelierele orașelor de la coasta Mării Negre folosiți mai cu seamă de triburile de păstori sarmați, sunt utilizați și de cître daco-romani.

Cître anul 450, clima se înșprețe din nou pentru câteva veacuri, până cître anul 800 – 900 de după Christos. După trecerea hunilor peste pămînturile noastre, risipiți în pulberea timpului, nu mult după moartea lui Atila, cître anul 500 – 550, încep să pășundă în spațiul locuit de daco-romani, neamurile slave, atrase ca un magnet nu numai de bogăția Imperiului Bizantin de dincolo de Dunăre, din Balcani, ci și de clima mai dulce față de cea neînghețată și uscată așezată peste marea stepă euro-asiatică de la Amur la Volgă și de dincolo de Don, Nistru și Bug. Acesta este motivul

⁹ Florin Medele, *ibidem*, nr.19/1996

principal al mi c rii unei p r i, peste Dun re, în Bulgaria, ca i al mi c rii avarilor de neam t taric de la frontiera cu Imperiul Chinez i de la umbra Marele Zid Chinezesc c tre inuturile dun rene din Slovacia i Ungaria pân în România i Rusia. Z g zui i de un alt fel de a ap ra frontiera – cu ajutorul fluviului i al cet ilor care formau a a zisul „limes dun rean bizantin” – atât de diferit de Marele Zid Chinezesc care-i opriser s p trund în China, avarii alia i cu slavii vor sparge acest limes i slavii sudici, bulgari – sârbi – croa i – macedoneni – sloveni, vor ocupa inuturile balcanice, dar i o bun parte din Grecia, din insulele Egeene i din Italia de nord. Avarii au intrat pentru jaf i au ie it din inuturile prea muntoase sud-dun rene cu prea pu ine p uni întinse pentru turmele i cirezile lor, întemeindu- i în Panonia, dar i peste Banat, Cri ana i Slovacia de câmpie, marele lor caganat – de la Kagan, titlul conduc torului lor, înconjurat din toate p r ile cu uria e valuri de p mânt ce str bat Banatul i Cri ana de la sud la nord, i apoi, nordul Ungariei, de la est la vest, rezemându-se pe Dun rea mijlocie în p r ile Vâr e ului i ale Budapestei. Acesta era marele ring al avarilor, cunoscut de franci, care sub conducerea marelui lor împ rat Carol i a urma ilor s i, vor zdrobi puterea avar . Urmele avarilor le afl m pân în zona Timi oarei, unde s-a descoperit un mormânt de ef avar îngropat laolalt cu calul s u, cu g leata de lemn circuit cu fier din care s -l adape, cu pumnalul i podoabele sale. Este o vreme când slavii, cei r ma i dup exodul majorit ii lor în Balcani, se amestec cu daco-romanii ce vorbeau deja limba român str veche, în vreme ce, în limba român p trund cuvintele slave. Unul din valurile de p mânt numite probabil gre it „romane” i care dateaz probabil din vremea avarilor, trece prin preajma Girocului în hotarul Chi odei învecinate.”¹⁰

C vatra de mai târziu a satului Giroc, cu hotarele sale, a fost locuit de c tre români în veacurile VIII – XII, înainte de atestarea documentar a localit ii, o dovedesc nu numai numele satului împreun cu o serie de numiri din hotar la fel de vechi cât limba român i nu numai faptul c de la prima sa pomenire, indiferent c va fi fost ceea de la 1371¹¹ (dat sigur în baza c reia am serbat vechimea satului) sau cea de la 1343, satul e condus

¹⁰ Florin Medele , *ibidem*, nr.20/1996

¹¹ Coriolan Suciu, *Dicționarul istoric al localităților din Transilvania*, vol.1 (A-N), Bucure ti, Ed. Academiei, 1967, pag. 262, care face referire la lucrarea istoricului E. Lukinikh *Documenta historiae valachorum in Hungaria vaga ad annum 1400 post Christum* (*Documente privind istoria valahilor din Ungaria care ilustrează aspecte nu prea limpezi de până la anul 1400 după Christos*) unde se men ionez „Item Georgius de Gyrug i destinavit” trad. „Tot a a George din Gyrug a trimis un om”

de un cneaz – institu ie caracteristic pentru românii acelor veacuri care, în Banat, va d inui aproape un mileniu, ci i o sumedenie de materiale arheologice, fragmente ceramice din vase ce se dateaz în veacurile IX – XI de dup Christos, descoperite de c tre Timi de d-l. Ilie Teodorescu din Giroc i aduse prin grija sa la Muzeul Banatului.

F r îndoial , prin firea lucrurilor i din necesit i ce in nu numai de limb , economie i congruen social – politic , ci i de necesit ile militare, vaea mijlocie a Timi ului fusese cuprins în voievodatul lui Glad i al continuatorului acestuia (rudenie cu el) ce s-a numit Ahtum. Firesc, în acea perioad , când pe fondul îndulcirii climei se înmul esc i se îmbog esc din nou a ez rile din câmpia de apus a Banatului, centrul puterii acestor duci b n eni se afla în Câmpia de Vest, pe Mure i Dun re. Acolo se aflau cet ile Kovin i Horom i tot acolo spre apus, dar pe Mure , Urbs Morisena, Cenadul cu m n stirea c lug rilor greci, bizantini veni i de la Constantinople i cu duci b n eni botezându-se peste Dun re, la Vidin. Cetele maghiarilor p trunse în Panonia, câmpia de azi a Ungariei, venind dinspre Bugeacul cel de pe Nistru, unde ajunseser , purta i de valul bulgar, au trecut pasurile Carpa ilor Nordici i dup ce vreme de aproape o sut de ani – p gâni fiind i p strând obiceiul c l riei i al n vlei dup prad – au p truns în raiduri rapide pân în Fran a, Italia i Germania, înfrân i fiind au fost sili i s se a eze, s - i schimbe îndeletnicirile i s se cre tineze.

Cre tinarea lor nu s-a încheiat la anul 1000, atunci când tefan, regele lor a primit botezul. Zeci de ani dup aceea p gâni au fost puternici i omorârea episcopului de Cenad, Gerard, aflat la Budapesta, st m rturie acestei afirma ii.

A a se face c putem vorbi cu dreptate, nu numai datorit descoperirilor arheologice i antropologice, ci i în temeiul datelor istorice, despre cucerirea treptat a Transilvaniei i Banatului de c tre regatul maghiar, care i-a întins treptat, autoritatea peste românii intracarpatici i b n eni. C tre anul 1200, regatul maghiar st pânea inutul Timi oarei i utiliza pentru conducerea sa din punct de vedere administrativ i fiscal forma organizatoric nemaghiar , preexistent în comunit ile de aici, cea a cnejilor – chinezilor cum se vor numi mai târziu. În veacurile ce-au urmat unii dintre cneji s-au pierdut printre rânii satelor devenind iobagi, al ii au pierit în tulburarea i încrâncenarea r zboaielor i r zmeri elor, iar al ii au devenit nobili ai regatului maghiar.

În această înlănuire de idei trebuie în eleasă și țirirea din **1371** prin care, la ordinul banului de Severin, Himfy, cneazul Gheorghe din **GYRUG** trimite un bărbat în putere la muncă pentru refacerea vechii cetăți a Orșovei. A adar, la Orșova au fost trimiși din zeci de sate băștăne, sute de oameni spre a reface zidul și zidul de apărare al cetății.

În anul **1389**, Girocul este menționat sub numele de **GYUREG**, cu care ocazie regele Sigismund de Luxemburg al Ungariei donează moșia Gyoreg lui Vladislau, fiul lui Ștefan de Taar.¹²

S-ar putea ca istoricii care cred că Girocul de mai târziu este tot una cu un sat numit Sângeorge, din preajma Timișoarei, să nu greșească chiar atât de mult. Despre acest sat găsim dintr-un document de la 1343¹³ care avea în frunte un cneaz ce se numea Lucaci și care, în urma unui scandal pentru oia, este prins de două mâini și condus de Laurențiu, bătuș și închis în satul Mera (din hotarul de azi al Pădurenilor) de unde scapă cu greutate.

Fără a mai fi menționat în puținele documente ale veacurilor ce au urmat, putem socoti Girocul drept o localitate ce dăinuie în tot Evul Mediu. Va fi fost martora venirii turcilor în scula și a lui Doja la Timișoara și a înfrângerii lor în 1514. Va fi auzit cum s-a prăbușit regatul maghiar sub lovitura otomană de la Mohacs din 1526. Prin anii aceia până spre 1552, s-au uitat sătenii din Giroc cu uimire la mercenarii spanioli, francezi, germani și de alte neamuri ce aveau de garnizoana Timișoarei și vor fi fost obligați să muncească cu brațele și carele la repararea zidurilor bătrâne ale cetății din această domeniul foarte probabil. Tot astfel, mai târziu, în vremea turcilor a fost cuprins între cele nouăzeci de sate ce aveau obligația ca din patruzeci în patruzeci de ani să înlocuiască lemnul putrezit al cetății Timișoara cu un lemn nou, după cum ne spune călătorul turc Evlia Celebi.

„După ce otomanii au ocupat în 1552 cetatea Timișoarei, inspectorii financiari ai sultanului au străbătut înuturile băștănești pânite de turci și au întocmit liste ale satelor și moșiilor existente, cu numele lor și numărul proprietarilor de oia ce urmau să plătească impozitele. Aceste registre, numite „defteruri” au o importanță deosebită pentru istoria Banatului și ele se află astăzi în Arhiva Președinției Osmane a Consiliului de Miniștri din Istanbul ce se cheamă în limba turcă Bakanlık Osmanlı Arşivi. Trei din acestea au ajuns să fie cunoscute și prelucrate științific, și anume cele din

¹² Tivadar Ortva, *Temes varmegye okleveltar*, Timișoara, pag. 177

¹³ Florin Medele, *Din istoria veche și străveche a Girocului* (VI), în „Lumina satului”, nr.2/1997, Giroc

anii 1554, 1569 și 1579 pentru care s-au făcut microfilme aflate atât în Arhivele Statului de la București, cât și în cele de la Budapesta.

În două dintre aceste defteruri (cele din 1569 și 1579) satul Giroc pomenit în veacurile XIV – XV sub numele Györeg este menționat sub numele Giuriq¹⁴. „În această perioadă satul se spulberase și numele său îl purta o pustă – fost sat – de lângă ag, adică în actualul hotărâre al localității. Putem presupune că locuitorii satului se vor fi retras în suburbiile Timișoarei, lângă și în alte sate din jur, cum ar fi Chișoda, numit pe atunci Szenmargita (prescurtare de la Sfânta Margareta), amintind de o veche mănăstire catolică. La fel s-a întâmplat și cu locuitorii din Lighed, Pădureni de azi. Pentru sarea aceasta de vetre de sat se explică prin războaiele ce au avut loc, prin molimele care au împușcat peste marea oamenii, dar și prin înmulțirea celor ce creșteau vite făcute de cei care cultivau pământul, fenomen datorat atât răcirii climatei în Banat cât și nesiguranței datorită războaielor și bunului plac al noilor stăpâni. Nu știm când anume girocenii au revenit pe vatră și pământul lor refăcând satul, dar cu siguranță evenimentul s-a petrecut nu cu mult înainte de 1700, poate după 1690, an în care sultanul împrăștiat pe necredincioși – adică creștinii – din Banat – de vreme ce într-un act ce datează din 1700 satul este pomenit cu numele Gyirog. Actul a fost publicat într-o colecție de documente din perioada stăpânirii turce în Ungaria care a apărut în 7 volume la Budapesta, în anul 1872 sub redacția învățătorilor Szilady Aron și Szilagy Sandor și se află în volumul al VII-lea¹⁵”.

Menționarea satului la 1700 face mai limpede însemnarea de la începutul stăpânirii habsburgice, când se menționa calitatea sa de „sat nou ridicat” și când numele utilizat de funcționarii de limbă germană ai vremii era cel de „Jurok”.

Pustă și apoi satul Giroc din vremea stăpânirii otomane în Banat (1552 – 1716), depindeau administrativ de „nahia” (adică înutul) Timișoarei, așa cum se menționează în defterurile amintite, prelucrate științific de istoricul maghiar Engel Pal într-o recentă lucrare apărută la Szeged în 1996.

Și-au mutat vatra satului în cel puțin două rânduri din cauza albiei schimbătoare a Timișului, care inunda casele, și poate, și din alte pricini, cum au fost războaiele, molimele și nepăsarea oamenilor rămași de către stăpâni. Că așa s-au petrecut lucrurile, generație după generație, o dovedește

¹⁴ Florin Medele, *Micșadaș la țirile istorice privind satul Giroc*, în „Lumina satului”, nr. 24/1998

¹⁵ Florin Medele, *Ibidem*.

În fapt, cînd numele satului nu s-a pierdut în aceste veacuri cînd documentele îl uită din vîna mai ales a pierderii lor, și cînd atunci cînd savantul și generalul de origine italiană Ferdinand Marsigli, aflat în slujba împăraților de Habsburg, cîntoresc prin Banat pe la anul 1690 – 1700, notează numele satului alături de alte zece localități din preajma Timișoarei socotite de el localități nou înființate („neo erecti pagi infra Tömisvar...”). Putem presupune că sunt sate ce-și aveau în altă parte a hotarele din bătrîni, casele, biserica din lemn și cimitirul odată cu legea dată de otomani prin care aceștia și-au împroprietărit pe românii și sârbi bășteni cu pământul ce-l aveau. Această împroprietărire va fi anulată de Împărații Habsburgilor după ce, la 1718, Banatul a intrat în stăpînire lor ca domeniu particular al împăraților condus direct de la Viena.

Iată-ne ajunși cu istoria veche a Girocului la începutul veacului al XVIII-lea, vreme de cînd datele documentare și cartografice se înmulțesc foarte mult.

Întîm de pildă, cîntîm prin 1716, cînd Timișoara e cucerită de armatele habsburgice conduse de prințul Eugeniu de Savoia, autoritățile militare l-au recunoscut pe cneazul Girocului. Mai întîm că la 28 mai 1729¹⁶ un mare negustor și industriaș timișorean pe nume Iovan Bibici (probabil sârb sau croat), primește aprobarea de a face pe Timiș în hotarul satului Juroc, o moară. Moara aceasta are în alesul că se voia a fi pusă în acel loc pentru că acolo era mai aproape de ceea ce urma să macine, a adăru de holdele mînoase din zonă. Tot astfel, întîm că autoritățile militare ale districtului Timișoara atribuie loturi de pământ anume pentru biserică și coală în vatra satului Giroc. În acei ani, s-a ridicat acolo o biserică din lemn care a dăruit pînă spre 1770¹⁷, cînd satul s-a aezat pe actuala sa vatră și și-a croit actualele ulițe, construind o nouă biserică ce dăruie și astăzi. Din vechea vatră, lângă noua biserică, au adus girocenii turnul de lemn al vechii biserici pentru clopotul care a zvonit din el peste sat pînă spre jumătatea veacului al XIX-lea. Mai întîm astfel că cneazul (chinezul) de Giroc alături de cei din Reca, Topolovci și alții a fost implicat în răzmeriă băștenilor contra habsburgilor din 1738 – 1739, atunci cînd turcii au pîntruns în Banat, amenințînd și Timișoara. Cneazul Girocului plînuia să fugă la turci cu banii de dăru ai satului. Același cneaz sau altul,

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ E. Calincoff, *Date privind prediile bănățene din sec. al XVIII-lea*, Analele Banatului, Serie Nouă, Arheologie-Istorie, Timișoara, II, 1993, pag.283

câiva ani mai târziu va fi reclamat de ctre s tenii din Giroc¹⁸ pentru purtarea sa incalificabil . Drept urmare a jalbelor celor din sat, cneazul este schimbat de administra ia din Timi oara în 1745 i înlocuit cu un altul.

În anul 1739 este amintit un jude al Girocului¹⁹, f r a i se da numele, iar la 5 aprilie 1745 este atestat chinezul²⁰ Girocului, dar tot f r nume.

Pe m sura dezvolt rii cet ii i ora ului Timi oara, pe m sur ce-n ora sporesc num rul gurilor ce trebuie hr nite, Girocul este antrenat tot mai mult în economia de pia , aducând pe pia a marelui ora din preajm legume, fructe, produse lactate, plante industriale i tot ce oamenii i industria ora ului cer pl tind cu bani buni pentru aceste produse. Din acest punct de vedere, fa de alte sate din Banat, mai izolate, Girocul a avut un mare avantaj pe care, dezvoltându-se, a tiut s -l foloseasc . Istoria cea str veche i veche a Girocului se încheie aici f r ca m car toate filele s - i fie scrise.

În 1746, probabil la fel ca i localit ile Chi oda, Freidorf, Peciu Nou, Pi chia, Reca , Giarmata, Dude tii Noi i Carani, Girocul era i el tributar Timi oarei.

În perioada medieval , men ionarea localit ii în diferite documente este sporadic . În **Conscrip ia lui Marsigli**,²¹ din **1690-1700**, Girocul este amintit sub numele de **Gyirog**, în **1717**,²² pe o hart militar austriac , apare sub numele de **Juroc**, între **1723-1725** figureaz sub denumirea de **Jurak** pe harta lui Mercy,²³ iar J.J. Ehrler, în **1774**,²⁴ o men ioneaz cu numele de **Djurok** i f cea parte din districtul Timi oara, cercul Par a. Pe harta „Tabula Bannatus Temesiensis” a lui Griselini, din **1776**,²⁵ figureaz **Juroc**, iar în **1783 Dürac**.²⁶ Pe harta „Temeschwarer Banat...” a lui Jakob Brazellini,

¹⁸ Florin Medele , *Din istoria veche și străveche a Girocului*, (VIII), în “Lumina satului”, nr.23/1998, Giroc

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ Baroty, *Adattar del Magyarország XVIII Szaszada Fortenetehez*, I, 1893

²¹ P.Binder, *Lista localităților din Banat de la sf. sec. al XVIII-lea, S.T.I.B.*, II, 1970, pag. 61-68

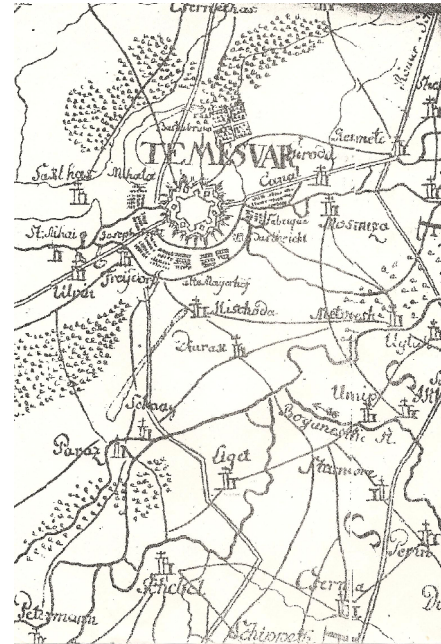
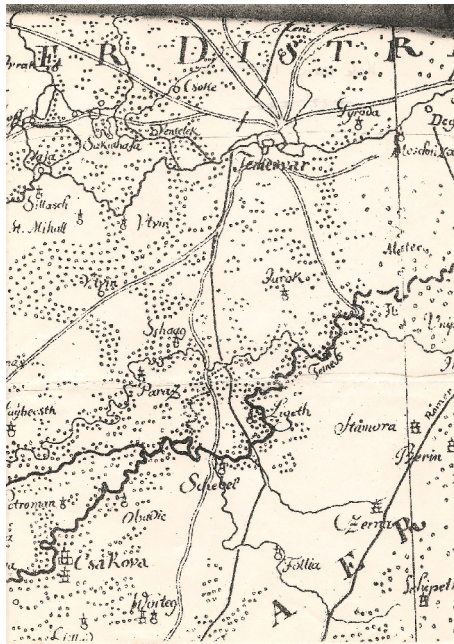
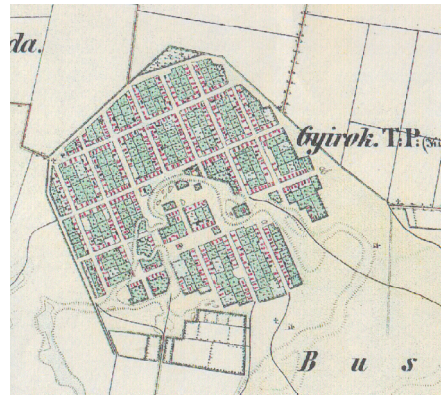
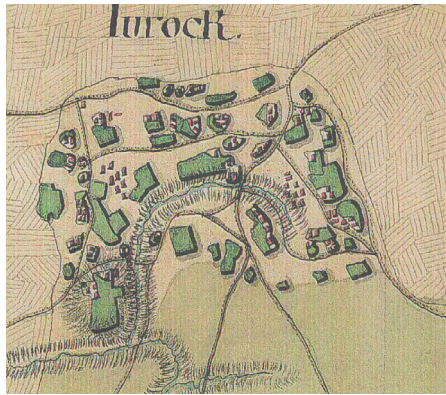
²² Coriolan Suci, *Dicționarul istoric al localităților din Transilvania*, vol.I (A-N), Bucure ti, Ed. Academiei, 1967, pag. 262

²³ Arhivele Statului Timi oara, *Colecția de harți, Mercy, Der Temesvarer, 1723-1725*

²⁴ Johan Jakob Ehrler, *Banatul de la origini până acum, 1774*, Timi oara, Editura Facla, Trad. Costin Fene an, 1982, pag. 146

²⁵ Francesco Griselini, *Incercare de istorie politică și naturală a Banatului Timi oarei*, Timi oara, Editura Facla, Trad. Costin Fene an, 1984 (Harta din anex),

²⁶ Samu Borovszky, *Temesvarmegye*, Budapesta, f.a. p. 48

din 1788, apare denumirea **Diurak**,²⁷ iar în 1788, **Giurok** sau diferite forme derivând din acesta: **Gyurok** (Atlasul regatului Ungariei), **Gyiroc (între 1858-1911)**, **Gyiireg (între 1911-1919)**, iar din 1920 se stabilește denumirea de **Giroc**.

Până în anul 1848, terenul agricol a fost proprietate camerală, iar locuitorii satului erau români de religie ortodoxă.²⁸

În timpul Revoluției române de la 1848, au fost puternice mișcări în zonă, fapt ce este atestat de ziarul „Luminătorul” din Timișoara, redactat de Pavel Rotaru, care publica în anul 1890 unele însemnări primite de la preotul Emilian Micu din Chișoda.

După revoluție, în urma creșterii s-a impus desființarea iobăgiei, se accelerează dezvoltarea localității noastre pe calea capitalistă, menținându-se însă și puternice rămășițe feudale. Populația localității este grav afectată de seceta din anii 1863-1864, de situația politică, precum și de criza economică ce cuprindea întreg Imperiul Austro-Ungar.

În anii 1859-1860 au loc mari inundații pe Timiș,²⁹ care afectează Girocul și Chișoda, iar în 1874 se face îndiguirea Timișului la Giroc, acțiune la care vor lucra din plin localnicii, atât cu animalele și atelajele, cât și cu brațele.

În 1870, Girocul era centru de plasă, prim-președinte fiind Dejan,³⁰ care îi obliga pe țărani să se descopere când treceau pe lângă președinte, altfel îi bătăia.

Pentru dezvoltarea economiei locale, la sfârșitul secolului al XIX-lea, învâtorul Atanasie Baicu a înființat „Banca Poporală Ghiroceană” (1897),³¹ care a sprijinit țărani români în achiziționarea unor terenuri agricole puse în vânzare, acordând împrumuturi mai avantajoase decât băncile din Timișoara. Având însă un capital mic, puterea ei de competiție era redusă în raport cu acestea.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, localitatea este conectată la rețeaua poștală și telegrafică, iar odată cu construirea căii ferate Timișoara-Buziaș, cu stație la Semenice (actualmente Giroc), la 0,5 km distanță de sat, Girocul obține cale de comunicare modernă.

²⁷ Coriolan Suci, *op.cit.* p.262

²⁸ Samu Borovszky, *op.cit.* p. 48

²⁹ Nicolae Fîru, *Monografia Chișodei*, II, R.I.S.B.C., Timișoara, ian-apr. 1944, pag. 131

³⁰ Horia Vișoiu, *Calendarul Girocului*, Timișoara, 1936, p. 17

³¹ Ioan Crișanu, *Câteva schițe biografice*, Arad, Tipografia Corvin, 1937, pag.19

Pe drumul dintre Giroc și Timișoara, înainte de Primul Război Mondial a fost înființat un stabiliment industrial pentru producerea de cărămizi, ce aparține firmei Burghard-Becker, care folosea forța de muncă a numeroșilor țărani și raci din comună sau a celor de la periferia orașului Timișoara. Mai târziu, aceasta devine proprietatea lui Lindacher și a lui Müller,³² pentru că după Al Doilea Război Mondial s-a înceteze activitatea, fiind în buclă de concurență marilor fabrici din Lugoj și Jimbolia.

Tot în zona respectivă se aflau și pusele vistieriei, teren ce aparține statului, iar în sud-estul localității, aproape de digul Timisului, se găsea moșia grofului maghiar Mescalo, ce avea acolo și un castel. Pe terenurile aparținând vistieriei și grofului lucrau cu precizie țărani din Giroc.

Mișcarea memorandistă, precum și procesul intentat lui Valeriu Braniste, redactor la ziarul „Dreptatea” din Timișoara, au avut un puternic ecou și în localitatea noastră.

În mișcarea națională se produc importante modificări de tactică la începutul secolului al XX-lea. În aceste condiții, în anul 1901, la Giroc³³ are loc conferința zonală a membrilor Partidului Național Român, la care participă Ioan Suciu, cel care a fost implicat în procesul memoriilor, fruntaș politic ce a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918.

Întrunirea se încadrează în efortul partidului de a-și consolida baza de masă și de a da o nouă vigoare mișcărilor naționale.

La expoziția universală de la București din anul 1906, unde sunt trimise și esuri din Giroc, acestea sunt apreciate cu „Diploma Specială de Bronz”³⁴ dovadă a calităților și talentului femeilor localnice.

Pe linia printrării elementelor capitaliste în viața rurală, în anul 1908, la Giroc se întemeiază „Asociația de Economie și Credit” cu un capital de 44.466 de coroane. Fondul de rezervă era de 11.593 coroane.

Spre fructificare erau depuse 31.738 coroane. Cotizația șaptea mânală a fiecărui membru era de 20 fileri.³⁵

La începutul secolului al XX-lea se constată la Giroc, precum și în alte sate timișene, pierderea pământului de către țărani și raci, „care în

³² Arhiva Primăriei Giroc, *Situație întocmită de notarul A. Gavrilescu*, 1938

³³ *Ibidem*.

³⁴ Ioan Munteanu, *Mișcarea națională din Banat 1881-1918*, Timișoara, Edit. Antib, 1994, pag. 131

³⁵ Ioan Enescu, *Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul*, București, 1919, II

ultimii 50 de ani au pierdut în jur de 700 de jug re”³⁶, p mânt cump rat de str ini, fapt ce duce în iulie 1904 la declan area în Giroc a unei greve a ranilor s raci i a muncitorilor agricoli.³⁷

Dup anul 1900 se constat o intensificare a activit ii ASTREI pe linia educa iei economice, culturale i morale a popula iei de la sate, un rol important avându-l Emanuil Ungurianu, care se deplaseaz în numeroase sate, unde sus ine conferin e pe aceste teme.³⁸

La 12 iunie 1904, la Giroc se desf oar Adunarea Cercual a Desp r mântului Timi oarei a ASTREI. Cu aceasta ocazie Emanuil Ungurianu prezint „oicoan despre ocupa iunea poporului românesc de pe teritoriul desp r mântului, cu meseriile i comer ul...”³⁹ f când constatarea c num rul meseria ilor i comercian ilor români din sat este mult prea mic fa a de ponderea popula iei române ti, f când un apel la localnici s - i trimit copiii la coli unde s înve e meserii i comer . Referindu-se la recens mântul din anul 1900 când Girocul num ra 2214 locuitori, din care 2112 erau români, din cei 33 de meseria i existen i atunci doar 18 erau români, iar din cei 5 negustori niciunul nu era român, o cifra mult prea mic raportat la ponderea popula iei române ti.⁴⁰ Meseria ii români se ocupau cu împletirea co urilor de nuiele, pe care le vindeau în târguri i din care ob ineau ceva venituri.⁴¹

Pentru sfâr itul secolului al XIX-lea i începutul secolului al XX- lea, respectiv anii 1895 si 1910, dispunem de date privind structura propriet ii agricole în Giroc, num rul de animale, sfera ocupa ional i situa ia practic rii deverselor meserii, dup cum urmeaz :

³⁶ Emanuil Ungurianu, *Din scrierile mele - Idei i părerii*, Arad, 1913, Editura Concordia, pag. 75

³⁷ Ioan Munteanu, *Apullum*, Alba Iulia, nr. 21/1983

³⁸ Cornel Petroman, *Astra în Banat până la Marea Unire*, Timi oara, Editura Eurostampa 2006, pag. 389

³⁹ Drapelul, Lugoj, IV, nr.64, din 1909, pag. 2

⁴⁰ Emanuil Ungurianu, *ibidem*, pag. 84

⁴¹ *ibidem*, pag. 67

**Structura populației agrare în anul 1910
și numărul de animale în anii 1895 și 1911⁴²**

		GIROC
Proprietari agricoli		306
Supraf. agricol până la 10 jug.		202
Supraf. agricol între 10-100 jug.		100
Supraf. agricol peste 100 jug.		2
Alții		2
Nr. de crescători de animale în 1911		316
Cornute	1895	574
	1911	544
Cai	1895	454
	1911	479
Capre	1895	-
	1911	-
Porcine	1895	354
	1911	581
Oi	1895	809
	1911	720

Populația rurală și ocupațiile locuitorilor în anul 1910⁴³

		GIROC
Populație activă		992
Populație pasivă		1369
Ocupații în agricultură		896
Alte ocupații agricole		3
Ocupații în industrie		44
Comerț și credit		14
Transport		2
Servicii publice		11
Armat		-
Zilieri		13
Servitori		7
Alte ocupații		2
tuturi de carte		1054 (44,7%)

⁴² Ioan Munteanu, *Banatul istoric 1867-1918. Ocupații.Economia*, Vol.2, Timișoara, Editura Excelsior Art, pag. 296

⁴³ *Ibidem*, pag. 110

Ateliere și unități industriale. Numărul meșteșugarilor în anul 1910⁴⁴

	GIROC
Total ateliere și unit. industriale	35
Fără angajați	25
Cu 1-2 angajați	10
Cu 3-5 angajați	-
Cu peste 5 angajați	-
Meseriași număr –covaci (fierari)	11
Mășiniști	2
Tâmplari	4
Tăbăcari	-
Croitori	-
Pantofari	3
Morari	1
Măcelari	-
Zidari	2
Dulgheri	2
Cofetari	-

Cu ocazia unor asemenea adunări Emanuil Ungurianu demasc deficiențele din sânul comunităților românești „absența preocupării pentru lectură după terminarea colii primare, malnutriția datorită posturilor îndelungate, luxul în vestimentația feminină, cheltuielile nerăzonoase cauzate de pomenile și ospelile opulente, pierderea timpului prin înerea unor serbători nerecunoscute de biserică etc.”, indicând și soluții de îndreptare a acestor rele „care rod de la rădăcina viitorul neamului nostru”.⁴⁵

2. Participarea la Primul Război Mondial și înfăptuirea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918

Izbucnit ca urmare a ciocnirii de interese dintre marile puteri ale lumii, Primul Război Mondial și-a lăsat amprenta și asupra vieții patriarhale pe care o duceau locuitorii Girocului la acest început de secol obligându-i la sacrificii umane și materiale în slujba unui stat care a devenit mai mult „o închisoare a popoarelor” și în serviciul unui împărat ros de ambiții.

⁴⁴ *Ibidem*, pag. 378

⁴⁵ *Drapelul*, Lugoj, II, nr. 63, din 1902, pag. 1-2

În timpul Primului R zboi Mondial (1914-1918), locuitorii Girocului au fost supu i la grele priva iuni: rechizi ii de animale i alimente i importante pierderi umane.

Pentru atitudinea sa patriotic i lupta pentru drepturile na ionale ale românilor, înv torul Atanasie Baicu este arestat i apoi trimis pe front în Rusia, România i Italia, cu gândul c de acolo nu se va mai întoarce, dar el scap cu via din toate aceste grele încerc ri, tr ind i bucuria particip rii la Marea Unire de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918.

Mul i fii ai acestor locuri sunt obliga i s lupte în armata austro-ungar , contrar oric oror interese ale lor i ale poporului din care f ceau parte, departe de hotarele rii, „prin an urile Gali iei, prin p durile Bucovinei, prin pietrele ple uve ale Italiei sau prin pustiet ile înghe ate ale Siberiei...”.⁴⁶

Mai mul i militari din Giroc, care participau la lupte în armata austro-ungar , sunt f cu i prizonieri, dar, i în aceast situa ie, ei i-au manifestat dorin a de a lupta pentru idealul na ional, solicitând s fie încadra i în armata român , al turi de care particip la marile b t lii de la M r ti i M r e ti, în vara anului 1917. Se cunosc numele a 38 de militari din Giroc, care, fiind f cu i prizonieri în Rusia, Italia si Franta s-au încadrat ulterior în armata român .⁴⁷

Voluntari trecu i din Rusia:

Nr.	Gradul i numele	Nr. casei
1.	Elev caporal Petcu Ioan	2
2.	Caporal Avr mu Iosif	78
3.	Soldat Birtariu Pavel	24
4.	Soldat Covaci Vichente	111
5.	Soldat Laz r Trifu	340
6.	Soldat Loica Pavel	406
7.	Soldat Preda Iosif	101
8.	Soldat Raicu Achim	51
9.	Soldat Tinca Iosif	419
10.	Soldat Vasii Gheorghe	

⁴⁶ Ziarul *Poporul românesc*, o dea, nr. 20, din 19 mai 1923

⁴⁷ Arhiva Primariei Giroc, Situa ie întocmit de notarul A. Gavrilescu , 1939

Voluntari trecuți din Italia și Franța

Nr.	Gradul și numele	Nr. casei
11.	Soldat Aga Ion	163
12.	Soldat Babescu Vasile	236
13.	Soldat Bosa Gheorghe	45
14.	Soldat Buiba Ilie	32
15.	Soldat Brânda Petru	423
16.	Soldat Cojaia Simion	332
17.	Soldat Cojaia Ion	314
18.	Soldat Dragomir Andrei	454
19.	Soldat Drăguș Ioan	376
20.	Soldat Gherban Iosif	77
21.	Soldat Gherban Petru	198
22.	Soldat Iovi Petru	53
23.	Soldat Loica Achim	317
24.	Soldat Loica Petru	317
25.	Soldat Loica Nicolae	406
26.	Soldat Marincu Trăil	108
27.	Soldat Marincu Vichente	151
28.	Soldat Marincu Zarie	425
29.	Soldat Neda Pavel	126
30.	Soldat Ruja Trăil	418
31.	Soldat Sârbu Vichente	169
32.	Soldat Șocodol Petru	349
33.	Soldat Șirban Gheorghe	193
34.	Soldat Urșica Trifu	78
35.	Soldat Urșica Ioan	241
36.	Soldat Văcan Trifu	366
37.	Soldat Drăguș Achim, trecut din Franța	189
38.	Soldat Ivașcu Nicolae, trecut din Franța	331

Prin acțiunea lor patriotică, voluntarii transilvăneni și bănăreni și-au demonstrat voința în fața întregii Europe, servind astfel cauza nobilă a unirii tuturor românilor într-un stat național unitar.

Totodată, această mișcare a constituit un sprijin moral, politic și militar pentru armata și populația românească, în situația de a apăra Moldova în fața invadatorilor germani.

Sacrificiile localității noastre în anii Primului Război Mondial au fost mari, cei 82 de morți cauzate în grele lupte au lăsat în urma lor orfani și

v duve, zeci și sute de familii îndoliate, iar ajutoarele date de stat acestor familii s-au arătat cu totul insuficiente, chiar după aprecierea autorităților.

Eroii din Giroc cazuti în Primul Război Mondial⁴⁸

1. Vichente Seiman	42. George Buiba iu
2. Martin Pfeifanf	43. George Berlovan
3. Ioan Iva cu	44. George Surdu
4. Nicolae Aga	45. George Keller
5. Ilie Rotariu	46. Ilie Cojaia
6. Ioan Buiba iu	47. Iosif Ur ica
7. Nicolae Raicu	48. Ioan Grui a
8. George Dumitru	49. Ioan Gherban
9. Efta Ciut	50. Ilie Milo iu
10. Ioan V can	51. Nicolae Iva cu
11. Vichente Marcu	52. Toma Gherban
12. Petru Petcu	53. Pavel Sârbu
13. Ilie Cre u	54. Vichente Coand
14. Pavel Birtariu	55. Iosif Loica
15. Simion Seiman	56. Nicolae Seiman
16. Petru Dasinger	57. Ioan Babescu
17. Ilie Loica	58. Vichente Marincu
18. Pavel Dragomir	59. George Neda
19. Vasile Avr mu iu	60. Ioan Gai
20. Iorga Marincu	61. Vichente Buz escu
21. Andrei C rbunariu	62. Ignatie Müller
22. Andrei Mois	63. Ioan Iorga
23. Fra ii Carol Thurn i	64. Efta Neda
24. tefan Thurn	65. Gheorghe Mu iu
25. Grigore Ur ica	66. George Neuror
26. Gheorghe Dragomir	67. Iosif Cincu
27. Vichente Ur ica	68. Ilie Dr gan
28. Fra ii Ioan Cre u i	69. Ioan Boc a
29. Pavel Cre u	70. Petru Schipfer
30. Vichente V can	71. Vichente Marincu
31. Fra ii Ilie Radu i	72. Petru V can
32. Bosioc Radu	73. Vichente Dul ian u
33. Iosif Turcu	74. Dimitrie Bosa
34. Fra ii Nicolae Stoica i	75. Andrei Avr mu iu
35. Gheorghe Stoica	76. Francisc Gugeso

⁴⁸ Numele redat de pe monumentul din curtea bisericii

36. Trifu Andra	77. Achim Ruja
37. Tata Nicolae Bosa și fiul	78. Petru Brânda
38. Dimitire Bosa	79. Petru Ciucu
39. Tr 1 Ruja	80. Vichente Dragomir
40. Trifu Florea	81. Frații Ioan Gherban și
41. Ioan Iușev	82. Nicolae Gherban

În memoria celor cazuți în acest război s-a ridicat în curtea bisericii, în anul 1927, un frumos monument din marmură albă, prin eforturile Băncii populare „Ghiroceana”, ale comunei politice și ale familiilor eroilor. Pe acest monument stau înscrise următoarele cuvinte: „Omagiul și recunoștința iubii lor noștri cazuți luptând pentru întregirea neamului”, iar pe cele trei laturi ale sale sunt înscrise numele acestor eroi.

Ei au murit pe front fără să-și vedea împlinit visul de veacuri, al lor și al înaintașilor lor, de a trăi într-o Românie unită. Dar această dorință va fi împlinită de frații lor mai târziu, la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, unde se hotărâse, conform voinței poporului român, unirea Transilvaniei și a Banatului cu România.

Anii războiului provoacă suferințe multiple populației locale, cauzate de: lipsurile materiale, scumpete, specula și numeroasele pierderi umane de pe front. Toate acestea duc la mari nemulțumiri, care în Timișoara se transformă în agitații sociale, la care cu siguranță au participat și mulți oameni din Giroc, ei fiind profund ancorați în realitățile orașului din imediată apropiere.

În rezolvarea problemei naționale în Banat, pe plan politic, se conturează două mari direcții; cea formulată de liderul social democrat maghiar Otto Roth, care dorea organizarea unei Republici Autonome Banatene în cadrul Ungariei și înființarea Sfatului Popular din Banat subordonat direct guvernului din Budapesta și cea a liderilor politici români, în frunte cu dr. Aurel Cosma, care dorea unirea Banatului cu Regatul României.

La 31 octombrie are loc în sala Casinei Militare din Timișoara întrunirea frunții ilor politici locali, unde Otto Roth aduce la cunoștință a celor prezenți decizia înființării Republicii Banatene și atașamentul față de noul guvern maghiar. Acum răspunsul lui Aurel Cosma este prompt și categoric: „Noi, românii, nu putem primi propunerile domnului Otto Roth. Aspirările noastre ne îndeamnă să urmăm altă cale. Vom constitui Consiliul nostru național”⁴⁹. Acum el face apel la românii români din satele

⁴⁹ Ioan Munteanu, Rodica Munteanu, *Timișoara. Monografie*, Timișoara, Editura Mirton, 2002, pag. 94

înconjur toare pentru ap rarea Consiliului, iar preotul David Voniga este cel care impulsioneaz la Giroc,⁵⁰ formarea unor cete impresionante de rani în acest sens. Ofi erii români i celelalte for e politice române ti hot r sc formarea Consiliului Militar Na ional Român, avându-l în frunte, ca pre edinte, pe dr. Aurel Cosma în constituirea g rzilor na ionale române, primele înfiinate fiind cele din Giroc i Chi oda⁵¹. Comandantul Garzii Na ionale Romane din Giroc a fost Titu Telescu⁵².

Locuitorii satului nostru au participat cu tot entuziasmul la ac iunile premerg toare Marii Uniri. Astfel la adunarea organizat în cercul electoral Becicherecul Mic, pe lâng reprezentan ii din alte sate timiene, particip i rani din Giroc, care- i dau acordul lor celor ale i s voteze pentru unirea Banatului cu România. La Marea Adunare National de la Alba Iulia, care a avut un caracter plebiscitar, particip i o delega ie din Giroc format din : David Voniga, Atanasie Baicu, Ioan Ruja i Ioan V can⁵³. Vestea unirii a fost primit în sat cu mare entuziasm, popula ia se strânge în fa a bisericii, unde se intoneaz cântece patriotice i se flutur drapele tricolore. Dorin a legitim a românilor b n eni de a se încadra în statul român unitar, nu s-a putut înf ptui în cursul anului 1918 datorit ocupa iei militare sârbe ti, contraponderat de trupe coloniale franceze.

Comuna noastr a fost ocupat de trupele str ine la 17 noiembrie 1918, în aceea i zi când a fost ocupat i Timi oara, această stare men inându-se până la 27 iulie 1919, timp în care autorit ile de ocupa ie iau m suri împotriva mi c rii na ionale române ti. Acum este arestat înv torul Petru Baicu,⁵⁴ dârz lupt tor pentru idealurile na ionale. La retragerea armatelor sârbesti din Giroc, acestea rechizi ionaser de la s teni 100 de cai, comi ând jafuri asupra popula iei civile⁵⁵

Dup retragerea trupelor de ocupa ie, armata româna a intrat festiv în Pia a Unirii din Timi oara. Pe tot parcursul drumului de la intrarea în ora i până în centru, printre numero ii locuitori veni i s -i întâmpine se aflau i rani din Giroc, îmbr ca i în costume populare, c l rind cai albi, la fel ca numero i al i rani veni i din apropiere. i în aceste zile mobilizarea

⁵⁰ Informa ie Florin Medele

⁵¹ Informa ie Florin Medele

⁵² Arhivele Statului Timi oara, *Fond personal A. Cosma*, Dosar 167, fila 7

⁵³ Ioan Munteanu, Vasile Zaberca, Mariana Sârbu, *Banatul și Marea Unire 1918*, Timi oara, Editura Mitropoliei Banatului, 1992, pag. 149

⁵⁴ *Ibidem*, pag. 81

⁵⁵ Preot Horea Vi oiou, *Schită de monografie a localității Giroc*, manuscris

consențimul noștri a fost făcut de preotul David Voniga și de învățătorul Atanasie Baicu. Populația germană din localitate sprijină actul Marii Uniri, trăind alături de localnicii români bucuria evenimentului.

3. Dezvoltarea economico-socială între cele două războaie mondiale

Legiferat sub impulsul necesităților de natură economică, precum și a promisiunilor făcute de autoritățile române încă din timpul războiului, reforma agrară din anul 1921 reduce marea proprietate moșierească și pe cea a baronilor maghiari.

În urma exproprierilor și a împroprietăririlor ce au avut loc la Giroc, creșterea ponderea terenurilor mijlocii, se reduce numărul terenurilor foarte mici și se formează o proporție de terenuri înștări care încep să folosească tot mai multe măști pentru agricultură.

Prin reforma agrară din 1921, au fost împărțite la Giroc 1499⁵⁶ juguri de pământ, fiind expropriate moșiile baronului Mescalo, care avea și un castel în estul hotarului, precum și puzostele vistieriei, împreună cu fabrica de cărămidă, proprietatea lui Lindaneck și Beseny⁵⁷.

În urma reformei, au fost împroprietărite 318 familii cu 892 juguri repartizate pe naționalități, după cum urmează :

- 274 familii de români împroprietărite cu 823 juguri și 800 stj.
- 21 familii de germani împroprietărite cu 36 juguri și 800 stj.
- 18 familii de maghiari împroprietărite cu 28 juguri și 800 stj.
- 5 familii de sârbi împroprietărite cu 5 juguri și 800 stj.

În afara terenurilor din localitate, au mai fost împroprietărite în hotarul Girocului și următoarele instituții:

- comuna politică Giroc – 378 juguri și 691 stj.
- comuna bisericăscă Fratelia
- comuna bisericăscă Timișoara-Rona
- comuna bisericăscă Sever Bocu

Suprafața totală repartizată acestor instituții a fost de 607 juguri.

Proprietatea comunală, formată din izlazuri și păduri, este folosită tot de către populația satului, în schimbul achitării unor taxe.

Tergiversarea aplicării reformei agrare atrage nemulțumirea unor țărani săraci, care în anul 1930 înaintează un memoriu autorităților,

⁵⁶ Samu Borovszky, *op. cit.* . p.48

⁵⁷ Arhiva Primăriei Giroc, *Situație întocmită de notarul A. Gavrilăscu*, 1938

protestând pentru faptul că au fost terți (sau uitați) de pe listele de împroprietăriți⁵⁸

Suprafața medie a unui lot distribuit țărănilor era de aproape 2,8 jug. În perioada următoare reformei se constată că mulți țărani își vând pământul din lipsa animalelor de muncă sau a uneltelor.

Condițiile favorabile create de înfrățirea reformei agrare, începând cu țărănilor de pe aceste meleaguri, dornici să lucreze pământul, care acum a devenit proprietatea lor, folosirea unor îngrășăminte naturale și a unor assolamente tradiționale determină mutații importante pe plan economic și social, concretizate în consolidarea gospodăriei și în utilizarea mijloacilor, precum și în preocuparea constantă pentru procurarea uneltelor de muncă, a mașinilor agricole și a unor animale din rase productive.

În mod constant, suprafața agricolă în hotarul comunei Giroc a fost de 6311 jug. și 1160 stj. folosiți în anul 1926, după cum urmează⁵⁹:

- teren arabil – 4445 jug.
- pârâuri – 294 jug.
- fâneață – 274 jug.
- pârâuri dure – 658 jug.
- vii – 5 jug.

Din toată suprafața, populația germană avea în folosință 199 jug., maghiarii 1400 stj., iar restul era în proprietatea țărănilor români.

Alături de cultura pământului, creșterea animalelor era o ocupație tradițională, aducând oarecâte venituri, de altfel și înținsele suprafețe de pârâuri și fâneațe au constituit un cadru favorabil acestei îndeletniciri.

Numărul de animale înregistrat în 1926 era următorul⁶⁰:

- animale de tracțiune – cai (unii din rasa Nonius) – 517 cap.
- animale de reproducere și lapte – 676 cap.
- iepe – 304 cap.
- porci – 1445 cap.
- oi – 1458 cap.
- alte animale – 3 cap.

Preocuparea pentru procurarea uneltelor de muncă și a primelor mașini este demonstrată de faptul că, în acest an, se înregistrează 235 pluguri (un plug revenea la două gospodării), 4 batoze și un plug cu motor.

⁵⁸ Elena Ostoici, *Aspecte privind înfrățirea reformei agrare din 1921 în Banat*, S.T.I.B., IX, Timișoara, 1983, pag. 124-125

⁵⁹ Arhivele Statului Timișoara, *Fond camera de agricultură*, Dosar 5/1926

⁶⁰ *Ibidem*.

Producțiile sunt încă scăzute, dar interesul pentru munca pe câmpului în condiții mai bune va duce la creșterea substanțială de la o perioadă la alta, astfel că în anul 1932 se obțineau următoarele producții la jug r⁶¹:

- grâu de toamnă 260 kg/jug.
- orz 875 kg/jug.
- ovăz 525 kg/jug.

În anul 1939 producția la jug r se ridică la:

- grâu 800 kg/jug.
- orz 900 kg/jug.
- porumb 200 kg/jug.
- cartofi 1000 kg/jug.
- floarea-soarelui 1200 kg/jug.
- sfeclă de zahăr 10.000 kg/jug.

În anul 1939, suprafața agricolă a comunei, de 6311 juguri și 1160 stj., era folosită după cum urmează⁶²:

- arabil - 4239 jug.
- grădini - 177 jug.
- livezi - 274 jug.
- vii - 5 jug.
- pășuni - 500 jug.
- pășuni dure - 658 jug.
- neproductiv - 454 jug.

Numărul animalelor în același an era după cum urmează :

- bovine (multe din rasa Siementhal) - 538 cap.
- cabaline (rasa Nonius) - 701 cap.
- ovine (rasa Rața) - 1160 cap.
- porcine (York-92 și Mangalița) - 1093 cap.
- caprine - 42 cap.
- găini - 7204 cap.
- mîgari - 60 cap.

Creșterea numărului de mîgari, animal ce devine specific pentru Giroc, se explică prin faptul că mai multe zeci de familii practicau comerțul cu lapte în cartierul Lahovari (Elisabetin), din Timișoara, mîgarul fiind folosit pentru transport. În privința uneltelor și mașinilor, acestea rămân în continuare insuficiente, situație demonstrată de următoarea statistică⁶³:

- pluguri cu o brazdă cu grindeul de fier: 3 gospodării au câte 2

⁶¹ Arhivele Statului Timișoara, *Fond Camera de agricultură*, Dosar 12/1932

⁶² Arhiva Primăriei Giroc, *Situație întocmită de notarul Atanasie Gavrilescu*, 1938

buc i, 266 gospod rii au o bucat , 271 gospod rii nu posed
 - plug cu dou brazde: 8 gospod rii au o bucat , 271 gospod rii nu posed
 - ma ini de secerat i legat snopi: 54 gospod rii au o bucat , 487 gospod rii nu posed
 - tractoare: 6 buc i
 - batoze: 7 buc i

În vederea procur rii ma inilor i uneltelor de munc , ranii folosesc fondurile împrumutate de la „Banca Ghiroceana”, condus de înv torul Atanasie Baicu, iar în 1937 a luat fiin asocia ia plugarilor „Bunii gospodari”, care, în anul 1938, procura la pre uri mai reduse 8 ma ini de sem nat.

Cu toate m surile întreprinse, are loc o accentuat diferen iere a ranilor, jum tate din ei neavând ma ini necesare pentru efectuarea vreunei lucr ri agricole, motiv pentru care se practica obiceiul asocierii a 2-3 rani la efectuarea unor lucr ri agricole (arat, sem nat, pr it, recoltat).

În ceea ce prive te sfera de ocupa ie a locuitorilor, dup cum o atest caracterul agrar al economiei comunei, majoritatea acestora sunt muncitori agricoli (986 în anul 1926) ⁶⁴, dar apropierea de ora ul Timi oara, dezvoltarea sa economic ⁶⁵ determin atragerea a 150 de locuitori în sfera industrial sau comercial , majoritatea locuind în casele ce se construiesc în pusta Beseny, practic alipit Timi oarei. În anii urm tori, pân în preajma r zboiului, se constat diversificarea ocupa iilor în localitate, propor ia muncitorilor agricoli r mând asemenea perioadei precedente.

Situa ia practic rii profesiunilor în Giroc, în anul 1939, era urm toarea⁶⁶:

⁶³ Arhivele Statului Timi oara, *Fond camera de agricultură*, Dosar 5/1926

⁶⁴ *Ibidem.*

⁶⁵ *Ibidem.*

⁶⁶ Arhiva Prim riei Giroc, *Situa ie întocmită de notarul Atanasie Gavrilescu*, 1938

Profesiunea	Romani	Germani	Unguri	Evrei	Total
- comercianți	2	1	-	2	5
- cârciumari	2	1	-	-	3
- potcovari	2	2	-	-	4
- tâmplari	2	-	-	-	2
- rotari	1	-	1	-	2
- zidari	5	-	-	-	5
- pantofari	-	2	-	-	2
- precupeți	5	-	1	-	6
- frizeri	2	5	-	-	7
- muncelari	1	-	1	-	2
Total	22	11	3	2	38

Ca urmare a efectelor pozitive ale reformei agrare din 1921, economia rurală neașteptat de sensibil redresare în perioada interbelică, se întreprinde poziția ruralului mijlociu, se accentuează preocuparea pentru procurarea materialelor, uneltelor și a unor animale de rasă. Paralel cu aceasta, are loc în localitate o îmbunătățire a condițiilor de viață și de locuit, constatându-se și o diversificare a profesiunilor care vin să răspundă unor necesități locale.

4. Participarea locuitorilor comunei la cel de Al Doilea Război Mondial (1941-1945)

Cel mai important eveniment politico-militar din timpul guvernării antonesciene, cu însemnate consecințe pentru întreaga istorie contemporană a țării noastre, a fost intrarea în război, la 22 iunie 1941, alături de Germania lui Hitler și de aliații săi. Peste 100 de tineri din Giroc, încadrați în armată, participă la războiul din Răsărit, în perioada 1941-1944, la luptele din Odesa, Cotelul Donului și Stalingrad, iar după lovitură de stat de la 23 august 1944, la luptele pentru eliberarea Ardealului de Nord, a Ungariei și a Cehoslovaciei.

La fel ca și în Primul Război Mondial, tributul de sânge dat de tinerii din Giroc a fost mare. Acum și-au dat viața pentru reîntregirea patriei și pentru eliberare următorii militari deveniți eroii satului și ai țării: Urzica Ioan (Granciu), Loica Nicolae (Fraica), Marcu Ion (Lomba), Ludwig Iacob, Rotaru Gheorghe (Dumnezeul Cailor), Rohs Francisc, frații Bosa Ion și Bosa Petru (Chișozanu), Avramu Vichentie (Fira), Gherban George (Pălăcu), Bacai Petru (Boacă), Sfei Petru (Sfei), frații Stoia Ion și Stoia

Marcu (Subu), cocodol Ion (Stoioni), Marincu Constantin (Gain), Buiba Trifu (Tru u), Raicu Tu u (Panta), Bocea Petru (Li), Alexa Nicolae, Marincu Vichentie și Opri a Ion ⁶⁷.

Cum au căzut câțiva dintre eroii Girocului în al Doilea Război Mondial

Constantin Marincu,⁶⁸ (Ionel al lui Gain) a căzut pe front în data de 12 iulie 1942, în drum de la Cotul Donului spre Stalingrad. Mergând în coloană, se aude împușcături răsădite. Este trimis de superiori cu grupa sa să constate de unde provin aceste împușcături. Cercetând cu binoclul o regiune deluroasă, este lovit de un glon care îi curmă viaa. Ultimele lui cuvinte au fost „Au! Au! Fetele mele!”

Petru Tușu Bosa, verișorul lui Constantin Marincu, a fost răpus cinci zile mai târziu, în 17 iulie 1942, în localitatea Saraefca, de un partizan în următoarele împrejurări: Înaintând cu coloana, dintr-un lan de floarea-soarelui se trag focuri asupra lor. Primele misiunea ca împreună cu plutonul 3 să descopere și să anihileze inamicul. Cu strigăte de „Ura”, „Ura” s-au năpustit spre acel loc. Dar o rafală de pușcă-mitralieră îi seceră pe el și pe alii doi trăgători și cade mort de pe cal. Partizanul care i-a împușcat a fost prins și la interogatoriu a spus că nu s-a predat deoarece făcea parte dintr-un detașament special care i-a jurat credință lui Stalin și lupte până la moarte. Atunci a fost împușcat de către pitan.

⁶⁷ Informații primite de la Pakai Gheorghe, veteran de război, în anul 1996

⁶⁸ Ion Murariu, *Cum au căzut cățiva dintre eroii comunei pe frontul de răsărit*, în *Lumina satului*, anul VI, nr.2 (23), aprilie-iunie, 1998, Giroc

Petru Bocca (a lui' Li a) a murit într-un spital aproape de Stalingrad, fiind grav rănit. Mormântul i-a fost descoperit de către Lazăr Seiman, un alt veteran de război. Acesta, la întoarcere de la Stalingrad, după respingerea ofensivei, într-o gară teptând trenul, s-a dus într-un cimitir din apropiere, unde i-a citit numele pe o cruce.

Gheorghe Gherban⁶⁹ este împușcat pe frontul din Cehoslovacia, în aprilie 1945, veste comunicată familiei de comandantul acestuia în următoarea scrisoare:

„, Poate, când primiți această scrisoare să fie la sfintele sărbători ale Paștilor.

Totodată, vă comunic cea mai tristă și mai zguduitoare veste: că fiul D-voastră, adică iubitul meu George, ne-a părăsit pentru totdeauna, trecând în lumea celor drepți.

A căzut pe câmpul de onoare în dimineața zilei de 18 aprilie, lăsând în urmă doi prieteni bătăni, care-l aștept să apară în pragul casei din moment în moment spre a-i sărută ochii lui frumoși și blânzi. Dar iubitul nostru George își odihnește trupul obosit în munții Cehoslovaciei, departe de cei ce l-au cunoscut și l-au crescut.

Fie-i răna ușoară și Dumnezeu să-l ierte!”

Sergent Blaru Gheorghe,
Regimentul 2 Roșiori, Escadronul IV

În timp ce tinerii soldați din Giroc participă la tururile de armate rusești la eliberarea Ardealului de Nord sau a altor teritorii românești de sub ocupația hitleristo-hortistă, pe teritoriul comunei aveau să-și dea viaa soldați de pe alte meleaguri, animați de aceeași dorință de a-și servi patria.

După 23 august 1944, sarcina armatei române din această parte a țării era de a împiedica printr-o trundere dinspre Iugoslavia a armatelor nemice pe teritoriul țării noastre.

În ziua de 11 septembrie 1944, unități germane în autocamioane, traversează granița la Moravița, cu obiectivul de a înainta în direcția Deta-Timișoara. Pe această direcție principală de atac⁷⁰, la sud de Timișoara este amplasată și localitatea Giroc, urmând a fi supusă presiunii armatelor inamice, motiv pentru care la hotarul de sud al satului este dispus regimentul 13 Călărași,⁷¹ cuprinzând și localitățile Chișoda și Freidorf, cu

⁶⁹ *Două scrisori de pe front*, în *Lumina satului*, anul II, nr.3(8), 1994, Giroc

⁷⁰ Dumitru Popescu, *La Porțile Timișoarei*, Timișoara, 1968, pag. 41

⁷¹ *Ibidem*.

scopul de a bara înaintarea pe direcția ag-Timi oara. Regimentul este înțrit cu compnia 4 Interven ie i avea armament anti-tanc în m sur sa opreasc blindatele germane.

În spatele regimentului 13 C l ra i ac iona regimentul 5 Vân tori care ocupase cu un batalion satul Giroc,⁷² având misiunea s atace de-a lungul oselei Timi oara- ag i s recucereasc satele ag si Par a, dup ce acestea fuseser cucerite în dup -amiaza zilei de 11 septembrie.

Regimentul 13 C l ra i trece la organizarea satului Giroc cu baricade, obstacole anticar, lucr ri de compartiment ri atât în interior cât i la liziera de sud, astfel încât s poat rezista în bune condi ii în fa a atacului inamic⁷³.

În luptele din zona satelor ag i Par a, în dup -masa zilei de 11 septembrie, ambele sate sunt eliberate de armata român .

În noaptea de 12-13 septembrie, noi trupe de tancuri se adunau în zona Deta-Gataia.

La 13 septembrie inamicul reia atacul, frontul de sud fiind puternic b tut de artileria grea i de arunc toarele germane, bombardamentul luând aspectul unui vacarm. Popula ia din Giroc, speriat , începe s p r seasca satul, îndreptându-se spre satele Bucov i Bazo .

Regimentul 5 Vân tori se retrage la nord de râul Timi , Batalionul 1 fiind în primejdie de a fi încercuit, se retrage cu mare greutate spre Giroc si Chi oda.

În dup -masa zilei de 16 septembrie 1944, la ora 18, satul Giroc este atacat de unit i germane venite din sud. Deta amentul locotenent-colonelului Ioan Enescu a oprit înaintarea inamicului prin dezl n uirea unui puternic foc sus inut de toate categoriile de arme.

Armata român a avut de f cut fa la dou divizii germane: Divizia 4 moto „Printz Eugen”, care atac din direc ia V i Divizia moto „Langemark”, care atac din S.

În diminea a zilei de 17 septembrie, la ora 6, inamicul porne te un puternic atac pentru cucerirea ora ului Timi oara, atacând în direc ia localit ilor Giroc-Chi oda, unde ac ioneaz cu artilerie i arunc toare grele. Armatele române, fiind sprijinite de artileria sovietic , resping atacul german ⁷⁴.

La ora 16,30, trupele germane, aducând înțriri i dezl n uind un puternic foc de artilerie grea i arunc toare, reu esc s între în Giroc i

⁷² *Ibidem.*

⁷³ *Ibidem.*

⁷⁴ *Ibidem.*

Chi oada. Acum este grav rănit locotenent-colonelul Ioan Enescu, apărătorul acestor sate, care, în seara zilei de 17 septembrie 1944, în urma războiului, moare la spital în Timișoara.

Situația creată prin ocuparea satelor Giroc și Chi oada de către inamic a constituit o mare primejdie pentru sectorul de sud al orașului Timișoara, de aceea se impuneau măsuri energice și urgente, fapt pentru care un contraatac dat de escadronul 4 din Regimentul 13 Călărași dinspre vest și compania 3 din Regimentul 5 Vânători dinspre est au dus la recăptarea satelor Giroc și Chi oada. În aceeași zi subunitățile române, îndeosebi consolidau vechea poziție din noaptea de 17 septembrie⁷⁵.

În dimineața zilei de 18 septembrie 1944, nemții încearcă printr-un război în Timișoara, iar în după-masa zilei se observau mișcări de retragere pe oseaua Timișoara-Șag. Era evident că bătălia Timișoarei fusese câștigată de apărătorii ei.

În luptă la victoria finală pe teritoriul localității Giroc, un aport deosebit l-a avut și populația civilă, care a sprijinit armata română în greua confruntare cu un inamic bine dotat tehnic și gata să facă orice sacrificiu pentru a crea o breșă în sistemul de apărare al adversarului.

În ziua de 17 septembrie 1944, populația satului trăiește cu emoție și cu groază momentul crimelor⁷⁶ săvârșite împotriva prizonierilor români capturați în urma luptelor, care sunt împușcați de hitleriști în ceafă, de la mică distanță, încercându-se convențiile internaționale privitoare la tratarea prizonierilor de război.

După împușcare, eroii rămași în neființă pe pământul pe care până atunci l-au apărut, au fost identificați de directorul colii, Ionescu Barbu, care, împreună cu primarul Vichente Lazăr și alii cetățeni, i-au transportat la cimitirul comunei, unde au fost înhumați la 18 septembrie 1944.

Prezentăm în continuare numele lor⁷⁷:

1. Sold. Stanciu Eftimie	Regimentul 7 Pionieri
2. Sold. Baicu Grigorie	” 5 Vânători
3. Serg. Mogoșanu Vintil	” 7 Pionieri
4. Sold. Motoșan Mihai	” ”
5. Sold. Zabliuc Ioan	” ”

⁷⁵ *Ibidem*.

⁷⁶ William Marin, Ioan Lunčan, *Două secole de luptă revoluționară în SV României*, Timișoara, Editura Facla, 1984, pag.191

⁷⁷ Arhiva Primăriei Giroc, *Dosar nr. 7/1945, Privitor la crimele săvârșite de trupele germane în Giroc*

6. Serg. M ciuc Grigore	”	”
7. Sold. D ceanu Ioan	”	”
8. Sold. Doand Vichentie	”	”
9. Sold. Sevestru Petru	”	5 Vân tori
10. Sold. Daschievici Gheorghe	”	7 Pionieri
11. Sold. Boat Ion	”	”
12. Sold. Dumitru Ion	”	”
13. Cap. Gegrea Ion	”	”
14. Cap. Doan a Aurel	”	”
15. Sold. Cresciuc Petru		din comuna Lips cani, jud. Hotin
16. Dobrici Moise		gardian public din Timi oara, venit la Giroc pentru a- i c uta familia
17. Cap. Ivanovici Ivan		militar rus
18. Bodinel Vasile		translator la Universitatea din Odessa

Ei au r mas peste timp, un simbol al jertfei date de eroii neamului românesc pentru ap rarea acestui col de ar . Ei fac parte din familia mor ilor no tri, cu toate c sunt de pe alte meleaguri ale rii.

DECLARAȚIE

Subsemnatul Ionescu Barbu învățător director în comuna Giroc județul Timișoara Sublocotenent de rezervă invalid de război, declar următoarele:

În ziua de 17 Sept. 1944 pe când mă aflam în locuința școlii am văzut un grup de circa 8-10 soldați români cari au fost făcuți prizonieri de armata germană în timpul când a ocupat această comună cari au fost urcați într-un camion german și transportați mai departe.

În ziua de 18 Sept. 1944 după masă fiind așuși soldați morți în comuna Giroc în cimitirul comunei am fost la indentificarea acestor soldați și am constatat că acești soldați au fost următorii:

Serg. Megosan Vintilă, sold. Criscu Petru, sold. Zăbănic Ioan, Serg. Măciuc Grigorie, sold. Doicean Ioan, Sold. Dum tru Ioan, sold. Boată Ioan, sold. Daschievici Gheorghe, sold. Stanciu Eftimie și încă 2 soldați fără acte totuși din pârtonul de intervenție, înmat de către Reg. 7 Pionieri, sold. Baica Grigorie, sold. Sevescu Petru, din Reg. 5 Vânători. etc.

Toți acești soldați români am constatat că au fost împușcați în ceafă.

Au mai fost găsiți morții Dobrici Moise gardian public din Timișoara, Bodinel Vasile translator dela Facultatea de medicină din Odessa, acești doi morți de asemenea au fost împușcați în ceafă.

Drept care dau prezenta declarație.

Giroc, la 22 Ian. 1945.

Semnătura:

In fața noastră

Martori:

Baba Josif
Marian Vintilă

Ionescu Barbu
Jm.

Declarație privind indentificarea soldaților
împușcați la 17 septembrie 1944.

O dată cu sârvierea acestor crime, armatele germane se dedau la sârvierea unor jafuri în localitate, imprimând teroare și spaimă. Astfel au intrat în casa locuitorului Dimitrie Peia, unde, percheziționându-l pe Rotariu Petru, i-au luat suma de 300 mii lei. În aceeași zi la 17 septembrie, la ora 8 dimineața, au intrat în casa comerciantului Vasii Vichentie, jefuind prin violență și luând bunuri în valoare de 95.780 lei, iar în sectorul de sud al localității, pe unde au intrat și în apropierea locului unde au sârviert crimele, au dat foc țării de paie la ceteanul Buzariu Vichentie, de la care s-au aprins casele vecinilor Brânda Petru și Trifu Lazăr, paguba fiind evaluată la suma de 750 mii lei. Jafurile și incendiile au fost provocate din dorința de a deruta și de a împiedica orice rezistență a populației civile.

În aceeași zi, ocupanții germani intră în curtea locuitorului Gherban Vasile, dând foc țării de grâu adunat pentru treierat, cu care ocazie arde și garnitura de treierat a ceteanului Boca Andrei, împreună cu toate accesoriile, pagubă evaluată la suma de 2 milioane lei⁷⁸. Într-o singură zi de ocupație, armata germană comis pe teritoriul comunei 18 crime, a incendiat gospodăriile și a jefuit ceteanii și gospodăriile, provocând pagube materiale ce se ridică la suma de 3.265.780 lei (evaluări făcute pe baza cursului leului din anul 1945).

Războiul avea să ridice în fața localității Giroc problema unor mari sacrificii materiale, determinate de necesitatea sprijinirii frontului, a întreruperii armatei rusești din localitate și a rechiziționării unor animale și produse agricole de către aceasta.

Principalele produse și animale strânse de la populație pentru armatele rusești au fost:

- porumb	- 53.000 kg
- ovăz	- 49.000 kg
- fân	- 138.000 kg
- cereale	- 80 bucăți
- cai	- 219 capete
- oi	- 65 capete
- porci	- 33 capete
- harnaamente	- 196 bucăți

Valoarea tuturor bunurilor rechiziționate din localitate se ridică la suma de 230.894.552 lei (evaluări făcute pe baza cursului leului din anul 1945)⁷⁹.

⁷⁸ *Ibidem*.

⁷⁹ Arhiva Primăriei Giroc, *Dosar privind bunurile preluate în contul armatei sovietice*

Pierderile umane pe frontul de Est și pe cel de Vest, bunurile materiale distruse sau însușite de către armatele germane și ruseți reprezintă încercarea grea la care cei patru ani de război i-a supus și pe locuitorii satului nostru.

5. Relațiile economice, sociale și politice în perioada postbelică

Legiferat pe plan național la 3-5 martie 1945, înfaptuirea și aplicarea reformei agrare pe plan local și-a asumat-o organizația „Frontul plugarilor” care număra peste 100 de membri proveniți din rândul țăranilor și din care, la 1 martie 1945, s-a ales comitetul local de împroprietărire în următoarea componență⁸⁰: Iorga Vichentie, nr. casei 332; Lazăr Nicolae, nr. 462; Pakai Ioan, nr. 198; Crâsta Gheorghe, nr. 167; Gherban Vasile, nr. 466; Buiba Petru, nr. 93; Sfeta Dionisie, nr. 111. Din membrii comitetului local se alegea în comitetul de plasă Sfeta Dionisie și Iorga Vichentie⁸¹.

Prin reforma agrară au fost expropriate în Giroc 369 juguri de pământ, suprafața provenită de la următorii proprietari:

- terenuri expropriate de la populația germană aparținătoare G.E.G.-238 juguri

- sesii parohiale, cantonale și bisericesti - 131 juguri.

Acum s-a expropriat terenul și fabrica de cărămidă, proprietatea lui Lindacher și Müller.

Suprafața expropriată prin reforma agrară avea următoarea destinație⁸²:

- arabil	353 juguri
- livezi	1 juguri
- fânețe	5 juguri
- pășuni	10 juguri
TOTAL	369 juguri

Împreună cu pământurile au fost expropriate și unele unelte și animale după cum urmează :

- pluguri	13 buc.
- grape	15 buc.
- căruțe	6 buc.
- semănători	4 buc.
- prători	7 buc.

⁸⁰ Arhivele Statului Timișoara, *Fond Prefectura jud. Timiș-Torontal, Dosar 54/1945*

⁸¹ *Ibidem.*

⁸² Arhivele Statului Timișoara, *Fond Prefectura jud. Timiș-Torontal, Comisia agrară, Dosar nr. 15/1945*

- secer tori 2 buc.
- vântur tori 4 buc.
- cai 8 cap.
- vaci 18 cap.
- porci 35 cap.

Prin reforma agrară din anul 1945 au fost împroprietăriți 114 țărani, lotul mijlociu atribuit fiind de 5 jugare, iar cel mai mic fiind de 1 jugar.

La împroprietărire au avut prioritate:

- țărani care au participat la războiul antihitlerist
- vădugele de război și invalizii
- țărani fără pământ sau cu puțin pământ

Pe plan politic, au loc frământări asemănătoare celor de la nivelul țării. Cei care se opuneau noilor autorități comuniste ce se pregăteau să ia puterea sau trupelor sovietice, sunt aruncați în închisori sau trimiși la Canal, de unde nu aveau șanse să mai întoarcă acasă, așa cum a fost și cazul cetățeanului din Giroc, Avram Ilie, (Jebeleanu) mort pe câmpul canalului Dunărea Neagră.

Deportații în Bărăgan, din rândul populației locale, nu au avut loc, având în vedere că Girocul nu era o localitate din apropierea frontierei cu Iugoslavia. În vederea pregătirii alegerilor parlamentare din anul 1946, vechea conducere a primăriei este înlocuită, noii primari fiind aleși din rândul muncitorilor sau țăranilor înscriși în Frontul Plugarilor. Acum se formează pe plan local Blocul Partidelor Democratice, în cadrul căruia principala organizație era Frontul Plugarilor, condus de Lazăr Vichentie care avea 150 de membri, Partidul Național Liberal (Țărănesc), condus de Urzica Vichentie, cu 82 de membri⁸³ și Partidul Comunist cu 16 membri, dar care nu aveau organizație în localitate, membrii săi activând în Timișoara, unde își lucrau. Dintre partidele istorice, Partidul Național Românesc și Partidul Național Liberal aveau organizații locale și participau la campania electorală⁸⁴.

În cadrul acesteia, la Căminul Cultural din Giroc se ține o mare întrunire cu participarea a 200-250 de persoane, în cadrul căreia nu se produc nici un fel de incidente, partidele politice prezentându-și programele. Pe listele electorale care se întocmesc pentru comuna Giroc, sunt înscrise 1140 de persoane⁸⁵, localitatea fiind cuprinsă în secția de votare numărul

⁸³ Arhivele Statului Timișoara, *Fond legiunea de jandarmi Timișoara, Dosar 126-146, 1947*

⁸⁴ *Ibidem.*

⁸⁵ *Ibidem.*

95 Chi oda, împreună cu localitățile Chi oda și Ciarda Roșie. Datorită organizării alegerilor pe un centru mai mare, cu participarea a trei localități, nu se cunoaște rezultatul alegerilor doar pentru Giroc, dar, din relatările participanților, la fel ca la nivelul întregii țări, reiese că s-au comis numeroase fraude ce au determinat falsificarea alegerilor.

6. Viața economică și socială în anii socialismului

a. Refacerea economiei rurale și trecerea la colectivizarea (cooperativizarea) agriculturii

Înfruntarea reformei agrare din anul 1945 duce la fărâmițarea terenurilor agricole, dar și la creșterea preocupării țăranilor pentru munca pe câmp pentru procurarea de mașini și unelte agricole.

Numărul acestora a crescut față de anul 1939, astfel, la sfârșitul anului 1945, la aceeași suprafață de teren reveneau următoarele utilaje⁸⁶:

- tractoare	11 buc.
- mașini de semănat peioase	54 buc.
- mașini de semănat porumb	32 buc.
- mașini de secerat și legat	2 buc.
- mașini de cosit	12 buc.
- mașini de bătut porumb	12 buc.
- batoze	11 buc.
- locomobile	2 buc.
- vânturi	5 buc.
- pluguri pentru tracțiunea mecanică	10 buc.
- pluguri pentru tracțiunea animală	276 buc.
- grăpe simple	176 buc.
- cure	119 buc.

Dacă numărul de mașini și unelte agricole este în evidentă creștere, numărul animalelor scade, ca urmare a anilor de război, când unele animale au pierit, iar altele au fost luate de armatele germane și sovietice care au trecut prin Giroc. În anul 1945 s-a înregistrat următorul efectiv de animale⁸⁷:

- cai	470 cap.
- bovine	347 cap.
- ovine	1106 cap.
- porcine	480 cap.

⁸⁶ Arhiva Primăriei Giroc, *Situații pe anul 1945*

⁸⁷ *Ibidem.*

Numărul animalelor este redus raportat la suprafața satului care în anul 1949 era de 3632 hectare. După modul de folosință, terenul se prezintă astfel⁸⁸:

- teren arabil	2366 ha.	
- grâu din	95 ha.	
- fână	136 ha.	
- pășuni	372 ha.	
- pădure		403 ha.
- necultivat, inclusiv case și curți intravilan		260 ha.
TOTAL		3632 ha.

Nici nu se redresează bine mica gospodărie rurală, sub aspectul producțiilor obținute, al dotării tehnice și al refacerii sectorului zootehnic, ceea ce, prin Hotărârea Plenarei CC al PCR din 3-5 martie 1949, se trece la luarea în mână a terenurilor și la colectivizarea agriculturii. Cele mai mari presiuni se fac asupra țăranilor înstăriți, a așezărilor și a chiaburilor, care erau, de fapt, cei mai buni gospodari ai satului, impunându-li-se „cote obligatorii” în cereale și diverse alte produse agricole, ce, de obicei, nu pot fi achitate, motiv pentru care li se pune sechestru pe diverse obiecte din casă, sunt arestați și li se înscenază procese privind sabotarea economiei naționale.

Din anul 1952 ni se prezintă lista chiaburilor din Giroc cu pământul și bunurile pentru care aceștia au fost declarați exploatați.

Tabel nominal

Cu „chiaburii și exploatații” identificați în comuna Giroc în data de 26 mai 1952:

Numele și prenumele	Nr. casei	Suprafața	Observații
1. Avramu Iosif (Piciu)	219	16 ha	a avut servitori
2. Mutu Dimitrie (Pavelic)	7	19 ha	exploatare
3. Baicu Leonida	35	12 ha	“
4. Dulianu Ioan	48	17 ha	“
5. Gai Nicolae	54	19 ha	“
6. Gai Ioan (Ni)	55	20 ha	“
7. Brânda Ilie (Bumbu)	67	10 ha	“
8. Boca Andrei (Cloa)	76	7 ha	batoz
9. Pascot Ioan	124	19 ha	garnitur treierat
10. Vasii Gheorghe (Dânsu)	130	22 ha	exploatare
11. Ruja Vichente (Ion Ruja)	137	19 ha	“

⁸⁸ Arhiva Primăriei Giroc, *Situații agricole pe anul pe anul 1949*

12.Mocanu Ioan	140	24 ha	garnitur treierat
13.Babescu Nicolae (Lae Bengu)	145	5 ha	tractor, râ ni
14.Babescu Ioan (Ion Bengu)	156	-	batoz , tractor
15.Khon Izidor	127	-	Plecat - Palestina
16.Marincu C-tin (Cinu Puiu)	158	22 ha	exploator
17.Ur ica Gh. (Minda-Horia)	162	16 ha	“
18.Seiman Pavel (Doric)	166	10 ha	“
19.Laz r Vichente (Ghimi)	171	3 ha	garnitur treierat
20.Moise Nicolae (Riftic)	188	11 ha	arestat politic
21.Babescu Pavel (Dura)	203	19 ha	exploator
22.Marincu Vichente (Bordan)	208	6 ha	cazan uic
23.Marincu Trandafir (Trandafir)	252	-	batoz , tractor, râ ni a
24.Babu Ioan (Putu)	237	19 ha	exploator
25.Ur ica Ioan (Boroi)	241	18 ha	batoz
26.Petcu Petru (Macu)	264	16 ha	exploator
27.Eli Nicolae (Petcu)	268	14 ha	“
28.Marcu Victor (Ciut)	319	14 ha	“
29.Bosa Savu (Boca)	374	28 ha	garnitur treierat
30.Petcu Andrei (Jebeleanu)	435	43 ha	batoz , tractor, cazan
31.Blaj Soruica (Piciu-Timi oara)		12 ha	exploator
32.Coand Vichente (Coand)	96	15 ha	exploator
33.Seiman Ioan	143	8 ha	“
34.Ur ica Petru (Minda)	202	14 ha	“
35.Dragu Petru (Chironi)	235	20 ha	“
36.Buiba Ioan (Boroi)	253	15 ha	“
37.Ur ica Iosif (Str la)	347	11 ha	speculant
38.Laz r Ioan (Ghimi oane)	353	12 ha	exploator
39.Gherban Vichente (Rambu)	432	11 ha	râ ni , motor
40.Bosa Vasile	476	12 ha	exploator
41.Marincu Pavel (Ro u)	6	10 ha	speculant
42.Marincu Martin (Ion al Mic)	425	22 ha	exploator
43.Avramu Iosif (Boroi)	4	14 ha	“

În spiritul acestui program, începe „l murirea” și constrângerea ranilor din Giroc pentru formarea Gospodăriei Agricole Colective cu numele „Libertatea”, înființată prin H.C.M. nr. 993 din 2 septembrie 1950. Actul de constituire menționează următoarele: „Subsemnații, plugari din comuna Giroc, Plasa Timișoara, județul TIMIȘ - TORONTAL, ne întovărim de bunăvoie și nesiliți de nimeni de a constitui această cu denumirea de „Libertatea”, având sediul în comuna Giroc.” Întâiul sediu s-a stabilit în casa cetăeanului Avramu Andrei, luat abuziv de autorități.

Primele 39 de familii înscrise în Gospodăria Agricolă Colectivă (numit mai târziu C.A.P.) au fost⁸⁹:

1. Avramu Petru – nr. casei	446
2. Babescu Iosif	165
3. Buiba Ioan	36
4. Cojeia Petru	63
5. Crețu Ilie	358
6. Dragomir Constantin	211
7. Iorga Gheorghe	354
8. Dragomir Constantin	211
9. Iorga Gheorghe	354
10. Lăuța Traian	520
11. Loica Gheorghe	301
12. Lazăr Nicolae	311
13. Loica Petru	350
14. Marin Vasile	295
15. Orban Iosif	318
16. Pakai Ioan	316
17. Petcu Ioan	
18. Radu Maria	
19. Sârbu Ioan	
20. Sârbu Pavel	
21. Seiman Aurel	
22. Sfeta Dănil	
23. Școdol Ioan (Giani)	
24. Stoia Iuliana	
25. Tîrban Petru	
26. Teodorescu Vichentie	
27. Văcan Vasile	

⁸⁹ Arhiva CAP Giroc, *Dosar nr.2/1950 referitor la actele de constituire a CAP Giroc*

28. Stoia Iuliana	
29. Pakai György	
30. Siller Iosif (pre edinte)	21
31. Adam Petru	
32. Iorga Vichentie	370
33. Mâr oane Petru	524
34. Cr ciun Stana	357
35. Marcu Vasile	541
36. Marcu Aurel	541
37. Duda Elena	274
38. Jecula tefan	
39. Shanen Valentin	
40. Bogdan Carol	
41. Seiman Nicolae	

Având în vedere că majoritatea au fost țărani săraci, fără pământ sau cu puțin pământ puțini cu puține unelte de muncă, suprafața agricolă a unității a fost de 78 ha și dispuneau de:

- 11 cai
- 5 cureau
- 3 pluguri cu brazd
- 3 pritoare
- 3 grape

Unitatea realizează în anul 1950 o producție de 1011 kg. grâu la hectar.

În anii următori, continuă „munca de lămurire” pentru intrarea în C.A.P., dar mai ales măsurile economice (cote de produse agricole și animaliere) ca și presiuni fizice și psihice de tot felul precum arestări, simularea unor procese, chemarea pentru declarație la organele de miliție, imposibilitatea copiilor proveniți din rândul chiaburilor de a se înscrie în alte coli decât cele elementare și chiar obligarea elevilor minori de a-și lămurii prinții să intre în C.A.P. Toate aceste măsuri „vor da roade” în anul 1958, când se formează „întovăririle”, ca etapă premergătoare C.A.P.-lui, pentru că în ianuarie 1959, acestea s-au transformat în gospodărie agricolă colectivă.

b. Aspecte ale dezvoltării C.A.P.-ului în perioada 1956-1984⁹⁰

	1956	1958	1964	1968	1974	1978	1984
Suprafață arabilă (ha.)	23	233	2040	2040	2018	1442	1184
Brădește de muncă			530	485	146	106	186
Prod. medie grâu kg/ha	1900	1436	1612	2258	3484	4222	5858
Prod. medie orz kg/ha					1842	4542	5305
Prod. porumb boabe kg/ha	1330	1561	2986	2871	3523	3740	stiuleti 6463
Prod. sfeclă zahăr kg/ha					9733	21276	40950
Nr. Cai	23	104	120	131	44	26	22
Nr. Bovine	11	59	592	653		700	859
Val. zilei muncă /lei	11	22,75	23	21,75	23,82	34,43	64
Prod. global în lei	161170	1678353	3823871	4949315	9003416	11373000	26144000

Secțiile anexe ale C.A.P.-ului și valoarea producției obținute în 1984⁹¹

Secția	Val. (lei)
Atelier foto	1 747 000
Atelier confecții metalice	4 472 000
Atelier metalogravur	1 599 000
Atelier rame	1 733 000
Atelier vulcanizare	438 000
Lângă erie	114 000
Deratizare	483 000

C.A.P.-ul din Giroc era deservit în anul 1984 de SMA Giroc, care dispunea de următoarele mașini și utilaje agricole⁹²:

⁹⁰ Arhiva CAP Giroc, *Dosar privind acte informative despre CAP în primii ani de activitate și dări de seamă statistice pe anii 1964, 1968, 1974, 1978, 1984*

⁹¹ Arhiva CAP Giroc, *Dosar contul de producție pe anul 1984*

⁹² Date obținute de la fostul șef al secției SMA Giroc, Bachici Bogoliub

Utilaje		Buc.
- tractoare agricole	- A 1800	2
	- U 650 M	17
	- S 651	1
	- L 445	1
- combine autopropulsate cereale	- C 14	1
	- C 12	7
- combine porumb (CARP)		4
- combine autopropulsate sfeclă zahăr KC 6		1
- combine recoltat siloz CSU + EI		3
- prese balotat fân și paie		5
- mașini adunat paie și tulpini coceni MAC		2
- platforme transport cereale, paie și coceni PAC 6		1
- semănători ploșoase SUL 48		2
- semănători ploșoase SUL 21		1
- semănători prășitoare SPC 8		4
- semănători direct în miriște		1
- grape cu disc pentru A 1800		2
- grape cu disc pentru U 650 M		4
- combinatoare CFGS – 4		2
- combinatoare CPGC –		1
- combinatoare CPS –8		4
- combinatoare pentru Th. –CPPT 8		2
- pluguri pentru A 1800 – PSP 5		2
- pluguri pentru U 650 MPP 3 –30		15
- mașini ierbicidat		2
- mașini împriștate îngrășăminte chimice		2
- mașini împriștate gunoi de grajd MIG 5		4
- grape fixe		31
- grape stelate		17
- televiziuni netezi		2
- televiziuni inelari		1
- televiziuni FRATKILET		2
- remorci tractor		7
- remorci pentru tocuri		7
- remorci transport persoane		1
- remorci platformă tehnologică		1
- echipamente pentru ierbicidare totală		2
- remorci cisterne pentru ierbicidare		3

- remorcă cistern - vidanj	1
- remorcă cistern mare de 8000 litri	1
- mașină pentru fuit	2
- utilaje pentru atelier	1
-strung	1
-aparatură sudur	2

În anul 1991, ca urmare a apariției Legii nr. 18, se trece la lichidarea patrimoniului CAP Giroc și la împărțirea pământului fostelor proprietari.

c. Asociația Economică Intercooperativă – „Avicola”- Giroc ⁹³

A doua unitate economică reprezentativă pentru economia comunei a fost A.E.I.- „Avicola” Giroc. A luat ființă în anul 1971, prin participarea a 7 unități C.A.P. din județul Timiș, cu următoarele cote:

1. C.A.P. Ghiroda	- 28%
2. C.A.P. Giroc	- 17%
3. C.A.P. Dumbravița	- 15%
4. C.A.P. Freidorf	- 12%
5. C.A.P. Mehala	- 12%
6. C.A.P. Chișoda	- 8%
7. C.A.P. Ciarda Roșie	- 8%

Începând de la înființare, când activitatea economică s-a desfășurat într-o singură hală, fostă proprietate a C.A.P. Giroc, unitatea se dezvoltă și se extinde an de an, profilându-se pe creșterea găinilor ouătoare; de asemenea, dispunea în hotarul localității de 700 hectare teren arabil cultivat cu cereale, plante tehnice și furaje.

Ferma de găini ouătoare ajunge la 5 hale cu o capacitate totală de 136.000 capete și o producție anuală de peste 15.000.000 ouă. În anul 1981 începe construcția celei de-a doua ferme pentru pui de carne, care intră în exploatare în anul 1983. Ferma de pui pentru carne avea în exploatare 6 hale, cu o capacitate de 260.000 capete și o producție de carne de peste 1000 tone anual.

Unitatea mai dispunea de două hale cu o capacitate de 130.000 mii capete pentru creșterea tineretului de înlocuire.

În dotarea tehnologică a unității se foloseau toate tipurile de baterii și toate tehnologiile cunoscute la noi în țară, inclusiv exploatarea la sol.

⁹³ Date obținute de la fostul director al unității, dr. Simion Groza

Evacuarea dejecțiilor din ferma de găini ou toare se făcea cu pompe prin conducte subterane, dirijate în bătăle.

Pentru hrana păsărilor din cele două ferme se foloseau peste 8000 tone de furaje, iar centrala termică pentru încălzirea halelor în anotimpul rece folosea anual 400 de tone combustibil special lichid.

Activitatea economică era deservită de un personal de 100 de specialiști și muncitori, mulți dintre ei recrutați din rândul locuitorilor din Giroc. În vederea desfășurării în bune condiții a procesului de producție, unitatea dispunea în anul 1984 de:

- 5 autobunchere de 10 și de 5 tone
- 3 tractoare
- 2 motostivuitoare
- 1 multicar
- 1 autoizoterm
- 1 autoizoterm
- 1 cisternă -vidanj
- 1 stație de sortare cu o capacitate de 110.000 ou

În vederea modernizării fermelor și a îmbunătățirii activității economice, în anii '80 se ating următoarele obiective:

- construirea tuturor drumurilor de acces în unitate
- construirea unei hale noi pentru exploatarea la sol cu o capacitate de 6.000 capete
- realizarea unui filtru sanitar și a unui nou sediu administrativ
- evacuarea dejecțiilor prin conducte subterane
- introducerea unor registre tip calorifer în halele pentru puii de carne, care asigură necesarul de căldură în anotimpul rece.

După anul 1990, unitatea nu se adaptează noilor condiții ale economiei de piață, treptat, are loc lichidarea păsărilor și utilajelor, transformându-se într-un spațiu de depozitare, fiind ulterior privatizat.

d. Aspecte privind legile agrare de după 1990 și dezvoltarea economiei locale

Prin Legea 18/1991 au fost împărțite terenurile proprietarilor 2.277,57 ha, prin Legea 1 din 2000 a fost atribuită suprafața de 343,03 ha, iar prin Legea 247 din 2005 s-a atribuit terenurilor proprietarilor din Giroc suprafața de 194,66 ha.⁹⁴

⁹⁴ „Starea naștunii girocene” în „Ziarul Dialog cu cetățenii” Giroc, din 14 mai 2009 nr.5 (148)

Acum sunt preluate de către comisia de fond funciar terenurile de la: CAP Giroc, CAP Chi oada, AESC, SCPCP, iar mai apoi și de la Ministerul Agriculturii Naționale.

Tot acum, prin lichidarea sectorului zootehnic, se trece la împărțirea terenurilor membrilor CAP.

Modul de folosință a terenului intravilan și extravilan, la începutul anului 1996 este următorul:

- teren arabil 1940 ha
- pășuni 206 ha
- pășuni dure 403 ha
- intravilan 216 ha

Efectivele de animale la 31.12.1995 au fost următoarele:

- bovine 560 cap. din care vaci 310 cap.
- porcine 1005 cap. din care scroafe 80 cap.
- ovine 2254 cap.
- caprine 162 cap.
- cabaline 105 cap. din care iepe 64 cap.

Producția obținută în anul 1995:

- viței 305 cap.
- porci 1600 cap.
- mânji 25 cap.
- miei 1064 cap.
- iezi 70 cap.

Din suprafața agricolă, în anul 1995, 1200 ha sunt lucrate în mod individual, în loturi particulare, iar 740 ha formează suprafața reunită a societății agricole „Speranța”, formată în anul 1991, prin asocierea a 168 de proprietari ce dețin pământ arabil în hotarul satului.

Dacă în primii ani după 1990, terenurile agricole sunt în majoritate lucrate, fie în mod individual, fie în diferite forme familiale de asociere sau de către Asociația Agricolă „Speranța”, mulți proprietari cumpără tractoare sau diverse mașini și utilaje agricole, după anul 2000, lucrurile se schimbă radical. Scade drastic numărul de animale, astfel, la sfârșitul anului 2009 numărul bovinelor se reduce la 231 capete, iar al cailor la 29 capete, doar numărul oilor crește, ajungând la 3470. În aceste condiții cerealele nu mai pot fi valorificate pe plan local, statul îi sprijină tot mai puțin pe micii producători, dispare generația celor dispuși să lucreze în agricultură sau să îmbine munca din acest sector cu alte activități neagricole. Pe lângă acești factori nefavorabili agriculturii, influența cea

mai mare a avut-o creșterea semnificativă a prețului la terenurile agricole, atât în intravilan, cât și în extravilan. Acum se extinde vatra satului, iar în zona Planite, dintre Giroc și Timișoara, încă înainte de anul 2000, începe construirea unui cartier rezidențial, care realizează legătura dintre Giroc și Timișoara.

Până în anul 2008, prețul terenurilor agricole creștea continuu, tot mai mulți proprietari își vând pământul din extravilan, dar începe și parcelarea grădinilor în parcele de 200-400 m.p. și formarea unor străduțe secundare între case. Prețul pe aceste parcele ajunge până la 130 Euro pe m.p., astfel că pământul nu mai este o sursă de produse agricole, ci devine o marfă, ce face obiectul vânzărilor și cumpărărilor. Terenul agricol din extravilan se lucrează într-o proporție tot mai redusă (până la 20-25%), mulți locuitori nu-și mai lucrează nici grădinile, iar micile grădini ale „noilor giroceni” devin adevărate parcuri și zone de agrement. Puținii locuitori ai Girocului mai sunt producători de legume, fructe sau lapte, pentru care erau renumiți odată în piețele timișorene, majoritatea fiind consumatorii acestor produse aduse din afara localității.

Din veniturile atât de ușor obținute, la care majoritatea giroceniilor nici nu visau, se ridică adevărate vile, similare celor din occident, cu dotări pe măsură, se cumpără autoturisme, apartamente în Timișoara sau stațiuni turistice, mulți tineri își permit să-și petreacă concediile în stațiuni din străinătate, de care, nu cu mult timp în urmă, nici nu au auzit. Se „valorifică” astfel averea făcută cu mult trudă și sacrificii de generațiile trecute sau de cei care, la începutul secolului trecut, luau drumul Americii pentru a agonisi mai mulți bani din care apoi să cumpere pământ.

Din păcate, sunt puținii cei care investesc în producție, care să creeze locuri de muncă și plusvaloare, iar majoritatea pământului rămâne nelucrat, fiindcă, spre deosebire de alte sate bune, nu există niciun investitor interesat în cultivarea terenurilor agricole din hotarul Girocului, chiar dacă o mare parte din acestea sunt cuprinse în sistemul de irigații ag-Topolov.

Aflându-se în imposibilitatea de a face noi investiții în utilaje performante (tractoare, combine, mașini de semănat și recoltat etc.) și cu un personal foarte redus și puțin interesat în bunul mers al activității economice, în anul 2005, adunarea generală a societății agricole „Speranța”, formată din toți membrii asociației, hotărăște dizolvarea unității, împărțirea pământului membrilor asociației, precum și vinderea patrimoniului (utilaje, construcții) și a terenului aflat la sediul administrativ.

Activități de agricultură, care prin potențialul natural și prin tradiție ar

trebuie să aibă o pondere mult mai însemnată, activitatea economică este reprezentată de întreprinderi mici și mijlocii specializate în construcții metalice, tâmplărie metalică, confecții ochelari, fabrica de vopsele, reparatii auto, tâmplărie etc.

Comerțul local a cunoscut o extindere fără precedent, atât ca număr, cât și ca cifră de afaceri. Dintre acestea „Femadar”, „Daf Junior”, „Trio” și „Dole Flonta”, sunt cele mai reprezentative, atât ca putere economică, ca angajatori, care folosesc o numeroasă forță de muncă din localitate, dar și din afara acesteia, precum și ca potențial turistic. „Daf Junior”, „Trio” și „Dole Flonta” dispun de restaurante, baruri și spații recreativ-distractive ce atrag numeroși vizitatori din afara localității, iar „Trio” dispune și de un hotel de trei stele.

Pe lângă această bază turistică, la care în viitor se vor adăuga și alte unități, Girocul trebuie inclus în orice traseu turistic al județului, care să cuprindă și biserica ortodoxă „Sf. Dimitrie”, monument istoric datând din anul 1759, cu o pictură interioară foarte valoroasă, realizată la începutul secolului al XIX-lea. Asfaltarea drumului de legătură dintre Giroc, pe drumul către râul Timiș ar include în acest traseu și mănăstirea greco-catolică „Sfânta Treime”, aflată în construcție la marginea pădurii Girocului, dar și mult mai cunoscuta mănăstire de la Ag. La toate acestea, cu siguranță trebuie adăugată frumusețea peisajului reprezentat de pădurea și râul Timiș cu întinsele plaje. Realizarea acestei căi de acces spre o zonă cu un mare potențial turistic, este doar o chestiune de timp, dacă avem în vedere că prin sudul localității va trece centura de circulație din sudul Timișoarei ce leagă Calea Agului de Calea Lugojului.

Capitolul IV

VIA A SPIRITUAL

1. Biserica

a) Biserica ortodox „Sf. Dimitrie” din Giroc

Puține localități din Banat se pot mândri, precum Girocul, cu o biserică monument istoric datând din anul 1759¹.

La 12 martie 1734, Camera Imperială Austriacă atribuie la Giroc loc pentru coală și biserică, la fel ca și la Chișoda².

Tipul de biserică din Giroc este cel de sal (mononav), cu turnul clopotni deasupra cafasului și cu absida semicirculară, din varianta celor sprijinite pe stâlpi, adosă și faade de vest. Ea se înscrie în atmosfera familiară arhitecturii occidentalizate de după jumătatea secolului al XVIII-lea și se aseamănă cu bisericile din: Obreja, Agadici (constr. 1774-1776), „Sf. Ioan” din cimitirul din Caransebe (1781), biserica sârbească din Mehala (1786), și cea din Belin (1738)³. De-a lungul anilor a fost renovat în mai multe rânduri: 1793, 1872, 1922, 1936. 1966, 1995 (exterior), când se reface lemnișia turnului și se schimbă tabla aceluia. Iconostasul, realizat în anul 1763 din lemn aurit, este refăcut de pictorul Spang din Timișoara⁴.

Pictura originală datează din prima jumătate a secolului al XIX-lea, dar cu ocazia renovării din anii 1921-1922, ea este acoperită cu un strat de glet peste care s-a aplicat o nouă pictură de către pictorul Lazăr din Timișoara⁵. Renovarea din anul 1922 s-a realizat din contribuția bisericii și a credincioșilor. În anul 1927 se construiește cea de a doua casă parohială cu trei camere și dependințele necesare, precum și grajdul și opronul de la actuala casă parohială.

În anul 1843⁶, în fața bisericii actuale mai era turnul din lemn adus

¹ Borovszky Samu, *Temesvarmegye*, Budapesta, f.a., p. 48

² Nicolae Firu, *Monografia Chișodei*, în R.I.S.B.C., XI, sept-oct. 1943, Timișoara p. 465

³ A. Burzil, *Pătrunderea stilului baroc în arhitectura tradițională a Banatului în sec. al XVIII-lea*, *Analele Banatului*, Etnografie-Arta, II, 1984, Timișoara, p. 226

⁴ Informație primită de la istoricul Florin Medele

⁵ *Ibidem*.

⁶ *Ibidem*.

de la vechea biserică din Satul Btrân, unde era una din vetrele fostelor cătune, alături de Giroace și Săliște, răspândite pe malul nordic al Timișului și care, datorită deselor revulsii ale râului neîndiguit atunci, trebuiau mutate pe actuala vale, ferit de inundații și sistematizat de către autoritățile austriece.

Documentele vremii amintesc că în 1844 biserica ortodoxă din Giroc suferă din cauza unui incendiu, fapt pentru care arhimandritul Samuil Mairevici, la 2 august 1844, cere ajutor pentru refacerea ei, “care acum de curând se mistuie în foc”⁷.

În anul 1918 biserica dispunea de un clopot, în 1920 sunt cumpărate încă două, iar în 1924 cel de-al patrulea clopot. Pe lângă dotarea bisericii, în perioada președintelui David Voniga, care, pe lângă faptul că a fost un mare teolog, s-a dovedit a fi și un bun gospodar, se construiesc cea de a doua casă parohială, vis-a-vis de actuala casă⁸.

Hramul bisericii este la Sf. Dimitrie (26 octombrie), când ar fi trebuit să se organizeze și ruga satului, acest eveniment din viața comunității având origine strict religioasă, dar nu se cunoaște motivul pentru care la Giroc, încă înainte de 1900, ruga se organiza cu ocazia Paștelor, tradiție păstrată până în prezent.

Biserica este declarată monument istoric în anul 1955, conform H.C.M. nr.661/22 aprilie 1955, pe baza propunerii făcute în anul 1953 de preotul Andrei Ierhan, care comunică și următoarele dimensiuni ale bisericii:

- lungime 22,5 m
- lățime 8,5 m
- în lățime 5 m
- suprafață 191,5 m²

Date despre primii slujitori ai altarului le avem din anul 1767, când sunt amintiți preoții Crîstea Crîstici, înscuț în Scoreiu și Avram Crîstici înscuț în Giroc.⁹

În anul 1776, Girocul, aflat în protopopiatul Timișoara, avea 203 case,

⁷ I.D.Suciu, Radu Constantinescu, *Documente privitoare la Istoria Mitropoliei Banatului*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1980, vol.II, p. 667

⁸ Arhiva Primăriei Giroc, *Situație întocmită de notarul A. Gavrilescu, 1938*

⁹ I.D.Suciu, Radu Constantinescu, op.cit. vol.I pag. 304

preo i fiind Avram Popovici, hirotonisit la 1 mai 1765 i Trifu Popovici, hirotonisit la 22 decembrie 1770.¹⁰

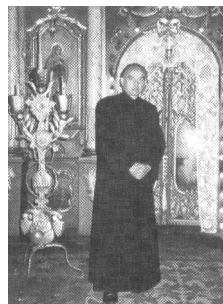
Începând cu mijlocul secolului al XIX-lea , slujesc altarul bisericii din Giroc urm torii preo i: Petru Savlovici, George Savlovici, Iosif Savlovici, Vichente Iancovici (Iancu) (1854-1879), Pavel Fri canu (1863-1899), tefan Ionescu (1883-1890), Trifu Petcu (1888-1921), David Voniga (1900-1933), Alexiu Chi iodan (1923-1940), Horea Vi oi u (1933-1978), Andrei Erhan (1940-1957), Iosif Gai (1958-2003), Adrian Chermeleu (2003- prezent) i Daniel Mateia (2009-prezent).

Pr. David Voniga

Pr. Horia Vi oi u

Pr. Iosif Gai

Calendarul Girocului din anul 1936,¹¹ editat de p rintele Horea Vi oi u, aminte te organizarea bisericii din acel an, precum i averea acesteia.

Comitetul de conducere al parohiei era format din: pre edinte Pr. Horea Vi oi u, secretar Atanasie Baicu, înv tor-director pensionar, membrii: Pr. Alexiu Chi odan, Atanasie Gavrilescu- notar, Iosif Gai a, Iosif Stoia, Andreiu Petcu, Pavel Babescu, Nicolae V can, Andreiu Seiman, Ion Ruja, Ion Guda, Ion Avr mu , Petru Rotariu, Vichente Marincu, Vasa Stoia, Petru Ruja,

Consiliu bisericesc (1936)

Pavel Babescu, Constantin Marincu, Nicolae Tinca, Ion V can, Vichentie Ur ica, Ion Dul ian u i Nicolae Moise. Epitropi: Gheorghe Rotariu i tefan Dr gutin, iar paraclisier Iosif Cerbu. Biserica posedea 26 jug re

¹⁰ *Ibidem.*, pag. 368

¹¹ Calendarul Girocului, Timi oara, 1936, pag. 18

p mant, 3 sesii parohiale i o sesie cantoral , precum i dou case parohiale.

Rencens mintele popula iei p strate înca din anul 1890 cu structura etnic i limba matern , iar mai apoi i cu structura confesional , arat c locuitorii Girocului au fost dintotdeauna majoritar ortodoc i, ace tia reprezentând între 85 % i 90% din popula ia satului. Astfel, în urm torii ani de c nd se p streaz date privind recens m ntul popula iei din localitate, ortodoc ii aveau urmatoarea pondere:

1880	1910	1920	1930	1945	1992	2002
90,14%	85,13%	86%	86,66%	87,6%	87,74%	86,43%

Se constata c între anii 1880 si 1910 ponderea ortodoc ilor scade ca urmare a cre terii num rului popula iei germane de la 80 la 186 i a maghiarilor de la 26 la 78, cunoscut fiind faptul c cele dou minorita i apar ineau cultului catolic sau reformat, cu prec dere maghiarii. Dup anul 1920, chiar dac scade ponderea catolicilor, mai ales dup emigrarea germanilor la începutul anilor 1990, cre te ponderea altor confesiuni (bapti ti si pentecostali) inexistente la Giroc în perioada interbelic .

De numele bisericii ortodoxe din Giroc se leag indisolubil înfiin area între anii 1886-1889 a corului i activitatea acestuia f r întrerupere pâna în zilele noastre. În memoria primilor cori ti, în anul 1901, în curtea bisericii se ridic monumentul care aminte te pân ast zi numele vrednicilor no tri înainta i, care, pe lâng o istovitoare activitate economic , s-au d ruit culturii prin muzic i l-au slujit pe Dumnezeu.

Din ini iativa preotului David Voniga, în anul 1927, în memoria eroilor giroceni c zu i în Primul R zboi Mondial, în col ul de N-V al bisericii se ridic monumentul din marmur alb , care aminte te numele celor 82 tineri care i-au jertfit via a în marea conflagra ie mondial . Al turi de numele lor mai st scris ”Ridicatu-s-a acest monument pe spesele b nccii populare “Ghiroceana”, a comunei biserice ti, a comunei politice i a altor suflete nobile, ca omagiu i recuno tin iubi ilor no tri c zu i luptând pentru întregirea neamului”.

b) Momente importante din via a bisericii ortodoxe „Sf. Dimitrie”

Sfin irea bisericii din Giroc din anul 1922

Dup ample lucr ri de reparatii desf urate în anul 1922 sub conducerea preotului David Voniga, în anul 1923, în Duminica Sfintelor Florii se stabile te sfin irea bisericii, ocazie cu care se preconiza

participarea P.P. Sale Episcopul I.I. Papp. Datorit faptului c Ahiereul se afla în convalescen i nu putea onora invita ia, reprezentantul domniei sale la ceremonia de la Giroc a fost Dr. P. iucra, prototopul Timi oarei, care la s vâr irea sfin irii a fost înso it de preo ii D.Voniga, I.Iliovici i G. Tucitu.

La încheierea ceremonialului P.S. se adreseaz num rului mare de credincio i din Giroc participan i la actul sfin irii ar tând „originea istoric i însemn tatea spiritual a Bisericii ca i cas de rug ciuni i ca coala de virtuti cre tine ti”¹² Domnia sa laud dragostea credincio ilor fa de biseric dovedit prin opera de renovare la care i-au adus aportul.

În r spunsul s u p rintele David Voniga mul ume te P.S. I.I. Papp i P rintelui Prototop dr. P. iucra pentru serviciul religios de sfin ire i pentru îndemnul la credin i virtuti morale, într-o biseric renovat i de o rar frumuse e ce- i inspir evlavie i dragoste cre tineasc . Vorbitorul aduce mul umiri «poporului credincios», preo ilor i înv torilor pentru efortul de-

Mitropolitul Nicolae Corneanu în mijlocul credincio ilor din Giroc

Târnosirea (Sfin irea) bisericii „Sf. Dimitrie” din anul 2009¹³

Dup ample lucr ri de restaurarea picturii i amenajarea interiorului, precum i a cur ii i împrejurimii, la 26 iulie 2009, într-o atmosfer de s rb toare are loc târnosirea bisericii, oficiat de Prea Sfin itul P rinte Vicar Paisie Lugojanu, împreun cu un sobor de preo i i diaconi format din P.On. P rinte dr. Ioan Bude, Prototopul Timi oarei, p rintele paroh Adrian Chemeleu, p rintele Traian Debuceanu i p rintele Drago Debuceanu de la parohia Chi oda, diaconii Radu Bogdan i Eugen Babescu.

La sosirea în parohie, Prea Sfin itul Episcop Vicar Paisie Lugojanu a fost a teptat de primarul comunei, Iosif-Ionel Toma. Ajungând în fa a

¹² Ziarul *Luminătorul*, Timi oara, Anul 1, nr. 4, 13 aprilie 1923

¹³ Adrian Chemeleu, *Târnosirea Bisericii „Sf.Dimitrie din Giroc»* , Revista *Iconostas*, nr.6 / 2009, Giroc

bisericii, ierarhul a fost întâmpinat cu Sfânta Evanghelie de P.On. P rinte Protopop dr. Ioan Bude, de p rintele paroh Adrian Chermeleu, de soborul de preo i i diaconi precum i de un num r mare de credincio i.

P.On. P rinte Protopop a rostit cuvântul de întâmpinare în care L-a rugat pe Bunul Dumnezeu s d ruiasc acestei zile bucuria deplin a binecuvânt rii ierarhului pentru tot ceea ce urmeaz a se oficia.

Prea Sfin ia Sa a transmis binecuvântarea i dragostea p rinteasc a Înalt Prea Sfin iei Sale dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului. La intrarea în sfânta Biseric , ierarhul a fost primit cu mult dragoste i c ldur de credincio i, care, împreun cu corul bisericii au intonat imnul arhieresc.

Dup procesiunea cu Sfintele Moa te, preg tirea Sfintei Mese i ungerea acesteia cu Sfântul i Marele Mir, s-a început liturghia arhieresc în cadrul c rei Prea Sfin itul P rinte Episcop Vicar Paisie Lugojanu a hirotosit întru iconom-stavrofor pe p rintele paroh Adrian Chermeleu, prin a c rui osteneal , al turi de credincio i, pictura a fost restaurat , iar biserica înnoit i înfrumuse at .

În partea final a procesiunii arhierescul a rostit un cuvânt de înv tur , vorbind credincio ilor despre darul credin ei pe care ar trebui s -l cerem de la Dumnezeu, i a pus o întrebare fundamental . Ce este credin a i cum s o ar t m fiecare dintre noi?

În cuvântul s u preotul paroh Adrian Chermeleu a mul umit lui Dumnezeu pentru această Sfânt Lucrare, apoi a adresat un cuvânt de mul umire i recuno tin Ierarhilor s i, Î.P.S.S. P rinte Mitropolit Nicolae Corneanu, P.S.S.Episcop Vicar Paisie Lugojanu, Prea On-ilor P rin i consilieri eparhiali, Prea On-ului P rinte Protopop dr. Ioan Bude, fra ilor împreun slujitori, prim riei, consiliului local Giroc, celorlalte institu ii din comun , pictorului restaurator Mihai Pop, Consiliului parohial, Comitetului de femei, corului bisericii i tuturor credincio ilor i donatorilor, care au f cut posibil această ampl lucrare de restaurare.

S rb toarea Bisericii Ortodoxe din Giroc

Duminica , 25 octombrie 2009, în prezen a unui num r foarte mare de credincio i, p rintele paroh Adrian Chermeleu, al turi de preo ii Traian Debuceanu de la Chi oda i Sofronie de la m n stirea e u, au oficiat slujba prilejuit de hramul bisericii, care se pr znuie te în fiecare an de Sfântul Mare Mucenic Dimitrie. S rb toarea hramului din acest an a adus o noutate fa de anii preceden i, acum pentru prima dat este ales un na al rugii în persoana domnului profesor Octavian Grui a i a so iei sale, Eleonora. La

sfârșitul slujbei, p rintele cite te mesajul transmis cu ocazia acestui eveniment de I.P.S. Nicolae, Mitropolitul Banatului. S rb toarea hramului este dublat i de alte dou evenimente din via a bisericii: atestarea a 250 de ani de existen a bisericii ortodoxe din Giroc i a 120 de ani de la înfiin area corului bisericesc. Cu acest prilej se sfin esc i cele dou steaguri, cel al bisericii cu reprezentarea Sf. Dimitrie i cel al corului, ce simbolizeaz cele dou evenimente.

Ca o recunoa tere a meritelor pentru activitatea coral , membrii corului primesc Diploma Jubiliar de Onoare i o plachet cu urm toarea inscrip ie „Corul Bisericii Ortodoxe Române Sf. Dimitrie-Giroc” -1889-2009- 120 de ani de la înfiin area Corului Bisericii Ortodoxe Romane „Sf. Dimitrie” din Giroc”. Pe plachet este reprodus imaginea existent pe medalia jubiliar realizat de p rintele Horea Vi oi u în anul 1939. În continuare se acord Diplome membrilor consiliului bisericesc, a comitetului de femei, celor mai importan i sponsori, prescur ri elor i colectivului de redac ie a revistei „Iconostas”. Cu meticulozitatea de care a dat dovad de când p store te în parohia noastr , p rintele paroh nu a uitat pe nimeni, mul umind fiec ruia pentru ceea ce a f cut în biseric .

În cuvântul s u, domnul primar Ionel Toma arat c , printr-o hot râre a Consiliului Local Giroc, s-a acordat Titlul de Cetatean de Onoare P.S. Paisie, episcop-vicar al Timi oarei i p rintelui Adrian Chermeleu, urmând ca diploma s fie înmânat în ziua de luni, cu ocazia Sf Dimitrie, când va avea loc i sfin irea monumentului ridicat în curtea bisericii, prin grija consiliului local, în cinstea cori tilor.

La sfârșitul slujbei religioase, corurile Catedralei Mitropolitane din Timi oara, al bisericii din Giroc i al bisericii din Ghiroda au sus inut un scurt concert de cântece religioase. În încheiere, to i credincio ii au fost invita i la C minul Cultural la o agap care a început cu o hor , dup care a urmat un scurt program artistic sus inut de soli tii Desanca Lalici, Doriană Talpe , grupul vocal „Zorelele Girocului” i un grup de dansatori de la Ansamblul „Ghiocelul”, acompania i de orchestra „Bujorul”, dirijat de prof. Adrian Scorobete.

c) Mormintele eroilor din cimitir

Fiecare localitate se individualizeaz prin propria-i istorie, care, de cele mai multe ori i în cazurile fericite, se concretizeaz prin antiere

arheologice, muzee, case memoriale, cimitire ale eroilor sau monumente istorice.

În acest context și localitatea Giroc se poate mândri cu descoperiri arheologice foarte de-a lungul timpului în punctele numite Giroace, Sălițe, iar mai nou la Mescalu.

Evenimentele istorice din istoria națională sau locală precum și unele personalități sunt imortalizate și ele prin monumente ridicate de înaintașii noștri în curtea bisericii, în cimitir, în majoritatea cazurilor, din inițiativa preoților. La acestea ne vom referi în cele urmează.

Monumentul închinat primilor coriți din Giroc, ridicat în curtea bisericii ortodoxe în anul 1901, pe care alături de numele celor 34 de coriți mai este scris: *„Această sfântă cruce s-a ridicat la stăruința conducătorului V. Titus Miu, prin zelul și cu spesele corului vocal bisericesc din Giroc în anul 1901”.*

Monumentul închinat lui Aurel Vlaicu, ridicat în anul 1914, la puțin timp după tragicul accident în care și-a pierdut viața acest pionier al aviației române și universale. Este primul monument ridicat în țară, în Girocul bănean care, în acea perioadă, făcea parte din Imperiul Austro-Ungar. Nu a fost doar un act de recunoaștere a meritelor unei mari personalități, ci a fost și unul de curaj și de mândrie națională, de recunoaștere a meritelor unui mare erou român.

Crucea din marmură albă, a fost ridicată la intrarea în sat, din inițiativa a trei mari personalități girocene: preotul David Voniga și învățătorii Atanasie Baicu și Mihai Bocă. Pe ea sunt scrise următoarele: *„Întru preamărirea lui Dumnezeu! În memoria lui Aurel Vlaicu, geniul aviației române. Ridicată această sfântă cruce credincioșii bisericii ortodoxe române din Giroc în anul 1914, luna Sfințelor Paști”.*

Monumentul eroilor din Giroc căzuți în Primul Război Mondial 1914-1918, ridicat în anul 1927 din marmură albă, în colțul de N-V al bisericii ortodoxe, este omagiul adus de sătenii din Giroc celor 82 de tineri căzuți în Primul Război Mondial, al căror nume este menționat pe cele trei laturi ale monumentului. Alături de numele lor mai este scris: *„Ridicată această monument pe spesele băncii populare «Ghiroceana», a comunei bisericești, comunei politice și a altor suflete nobile, ca omagiu și recunoștință iubitorilor noștri căzuți luptând pentru întregirea neamului.”*

Crucea mare din cimitir, ridicată din marmură albă în anul 1927, pe aleea centrală, este locul de unde, în duminica Tomii (Paște Mici), începe

slujirea mormintelor și pomenirea morților. Pe latura vestică a monumentului este menționat consiliul de administrație al bncii, format din 12 persoane în frunte cu președintele Atanasie Baicu și vicepreședintele Mihai Bocă, iar alături este înscris următorul text: «Ridicatu-s-a această sfântă cruce pe spesele membrilor bncii populare Ghiroceana, întru pomenirea iubiților poștași care se odihnesc în acest cimitir».

Pe laturile Nord și Sud este trecut numele celor 45 de membri ai bancii, (de unde unii din actualii giroceni își pot reaminti de vrednicia lor înaintași), iar pe cea estică este scris următorul text: *“Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dându-le, Nu te teme de moarte, căci e tot atât de naturală ca și nașterea și nu e decât începutul unei vieți noi. Sufletul e ca apa, vine din cer și se urcă la cer. Morții trăiesc, căci sufletul e nemuritor, nu-i plângeți!”*

Cimitirul eroilor din Giroc, cuprinde criptele celor 16 eroi înmormântați la Giroc, din totalul celor 17 militari români și unul rus care în data de 17 septembrie 1944 au fost împușcați în sat, după ce au fost luați prizonieri de către trupele germane în luptele ce s-au desfășurat aici pentru apărarea Timișoarei. Cimitirul eroilor a fost de-a lungul anilor îngrijit de biserica ortodoxă și de șteni, dar la începutul anilor 2000 din fondurile alocate de primărie se amenajează în forma actuală și se ridică crucea centrală pe care este scris: *“Veșnică recunoștința eroilor care au căzut pe teritoriul Girocului în ziua de 17 septembrie 1944 pentru apărarea Timișoarei.”*

Chiar dacă nici unul din acești eroi nu a fost din sat, girocenii, de-a lungul anilor, nu au uitat că ei și-au dat viața pentru apărarea satului nostru, le aprind o lumânare la cruce și se roagă pentru sufletul lor.

Trecând în revistă monumentele existente în Giroc, constatăm că mult timp a lipsit un monument închinat eroilor din Giroc căzuți în Al Doilea Război Mondial. Înainte de 1989, ridicarea unui asemenea obiectiv era imposibilă. După 1990, o perioadă de timp, au fost intenții, dar nu s-au materializat. Din fericire, în anul 2006, Consiliul Local a alocat suma necesară ridicării unui **Monument închinat eroilor căzuți în Al Doilea Război Mondial**, din marmură neagră, ce a fost amplasat în colțul nord-estic al parcului de la Căminul Cultural. Monumentul întregeste imaginea de ansamblu a centrului civic al localității Giroc și constituie un prilej de aducere aminte pentru cei care și-au dat viața în anii participării noastre la cel de Al Doilea Război Mondial (1941-1945).

Monumentul corii bisericii ortodoxe din Giroc, în formă de cruce, din marmură albă, ridicat în curtea bisericii, în anul 2009, cu ocazia

aniversării a 120 de ani de existență a corului, cuprinde numele preoților, dirijorilor și coriștilor ce au făcut parte din cor după 1939, când corul a aniversat 50 de ani de existență și până în prezent.

d) Biserica baptistă din Giroc

Biserica baptistă din Giroc a luat ființă în anul 1956, din inițiativa unor familii de credincioși bapțiști, precum: Maruca, Budea și Enuic, mutați în sat din prilejul județelor Bihor și Caraș-Severin, sprijiniți de Biserica Creștină Baptistă Nr. 1¹⁴ din Timișoara. Începutul modest nu a putut fi influențat de filozofia materialistă a acelor vremuri și nici de intoleranța comunității locale a acelor vremuri, față de cei care îmbrățișau un nou mod de închinare și de slujire a lui Dumnezeu.

Cu trecerea timpului numărul credincioșilor crește, atât prin aportul noilor veniți în Giroc, cât și prin atragerea unor familii bapține.

Timp de 23 de ani credincioșii s-au adunat în casa familiei Maruca Petru, până în anul 1973, când a fost cumpărat imobilul de pe strada Timiș, care, în urma unor profunde modificări, a fost transformat în biserică. Aici credincioșii bapțiști au toate condițiile pentru activități confesionale, de caritate, umanitare și cultural-religioase. Numărul credincioșilor crește continuu, astfel că la recensământul din 1992, aceștia ajung la 86 (4,05 %) din totalul populației, iar în anul 2002 la 123 (5,36%) din totalul populației. Spațiul tot mai redus pentru o comunitate tot mai numeroasă, câștigând poziția destul de mărghină determină conducerea bisericii să cumpere în anul 1999 un teren pe strada principală, unde în anul 2005 începe construcția unui nou lăcaș de cult, proiectat de prof. dr. ing. Gh. Popa și a cărui inaugurare are loc în iunie 2007.¹⁵ La inaugurare participă pastorul bisericii Viorelu, pastorul Petru Bulica din Timișoara, pastorul Romulus Șușu din Chișoda, pastorul Marius Ianc, secretarul comunității baptiste și pastorul Daniel Cocar, alături de primarul comunei, Ionel Toma, consilieri locali, credincioși ai comunității baptiste, dar și de alte confesiuni.

În cei peste 50 de ani de activitate, biserica baptistă din Giroc a fost slujită de următorii pastori: Petru Popovici, Petru Bulica, Liviu Olah, Ioan

¹⁴ Viorelu, *Istoricul bisericii baptiste din Giroc*, Almanahul ziarului Dialog cu cetățenii, 2007, Giroc

¹⁵ Andra Costa, *Inaugurarea bisericii baptiste Giroc*, Almanahul ziarului Dialog cu cetățenii, 2008, Giroc

Trif, Ieremia G v gin , Daniel Cocar i din 1990 de Victor Viorel u .

De-a lungul întregii activit i diaconii bisericii au fost: Petru Maru ca, Petru Daia, Ion Daia, Alexandru Sere, Budea Teodor i Vasile Mocanu.

Biserica baptist este preocupat de educa ia copiilor i tinerilor in spiritul moralei cre tine i în domeniul muzical. Astfel, în 1964 se înfiin eaza forma ia de mandoline sub conducerea pastorului Nicolae Sava, tat l cunoscutului muzicolog Iosif Sava. Acestuia i-au urmat ca dirijori Iacob Cerbu, Iacobi Cerbu, iar în prezent Sava Cr iniceanu i Cristian Cr iniceanu.

În anul 1978 , ia fiin fanfara. Al turi de aceste forma ii în cadrul bisericii mai activeaz un cor mixt, un cor de tineri i corul de copii.

În anul 1978 , ia fiin fanfara. Al turi de aceste forma ii în cadrul bisericii mai activeaz un cor mixt, un cor de tineri i corul de copii.

În cadrul localit ii, biserica baptist promoveaz rela ii interconfesionale în rela iile cu celelalte culte pe baza credin ei i moalei cre tine, participând la proiecte interconfesionale i sprijinind prin participare la activit ile organizate de institu ile de înv mânt i de autorit ile locale.

e) Biserica penticostal „BETEL” din Giroc¹⁶

În jurul anului 1950 s-au stabilit în Giroc câteva familii venite din p r ile Bihorului, care fiind credincioase, c utau un loc de închinare.

În acea perioad în satul Chi oda a luat fiin o comunitate penticostal al c rei pastor era TEF NICU. La aceasta au aderat i cele câteva familii din Giroc, care se deplasau în satul vecin, în marea lor majoritate mergând pe jos, indiferent de condi iile meteorologice.

Cu timpul comunitatea penticostal din Giroc a sporit numeric, aproape anual ad ugându-se noi i noi familii. Prin anul 1980 , când era pastor IANO COSTAN, s-a ajuns la 25-30 de membrii i a început s se pun în discu ie înfiin area unei comunit i în Giroc.

În perioada 1986-1987 aceasta a luat fiin , ea se întrunea la familia Oros Iosif din str. Bicz nr.10, chiar dac autorit iile vremii au interzis-o.

În anul 1990, odat cu schimb rile politice din România, ia fiin la Giroc la aceea i adres , biserica penticostal , sub numele Biserica Penticostal „Betel”, care era sub conducerea Bisericii Penticostale „Philadelphia” din Timi oara, pastor fiind LEONTIUC CONSTANTIN.

¹⁶ Informa ii primite de la domnul Ioan Dr gu

Biserica din Giroc și cea din Chi oada erau conduse de diaconul CODI IOSIF.

Serviciile religioase se desfășurau la aceeași adresă. Încet-încet comunitatea a ajuns să aibă 40-45 de membrii. La cult au început să adere și alte familii, printre care și mulți tineri.

În anul 1997 este numit prezbiter la biserica penticostală din Giroc POPAN VICTOR. El va conduce serviciile religioase până în 2002, când pleacă în SUA.

La cărma comunității locale revine Codi Iosif, care este ales prezbiter.

Din anul 2007, pastorul Leontiu Constantin se implică personal în această comunitate.

În această perioadă pe strada Dunrea nr. 81 se construiește o nouă biserică penticostală prin contribuția enoriașilor, a autorităților locale, inaugurarea creșterea a avut loc la 18 mai 2008.

În același an revine în comunitate Popan Victor și împreună cu pastorul Leontiu Constantin conduc destinele comunității pentricostale din Giroc.

Comunitatea ființează cu o orchestră de mandoline, chitare, violi și instrumente cu clape, un grup vocal de tineri, un grup vocal de copii și un grup de surori mai în vârstă.

2. Învățământul

a. Evoluția școlii de la prima atestare până la Marea Unire din 1918

Prima atestare documentară a școlii și școala confesională

Învățământul organizat în Giroc, la fel ca în tot Banatul, se realizează după includerea acestei provincii în Imperiul Habsburgic. Un rol important în acest proces urmând să-l aibă, alături de autorități, și biserica ortodoxă. În concepția iluministă, biserica și școala vor fi instituțiile implicate cel mai mult în procesul „de luminare” a populației și în răspândirea științei de carte în medii cât mai largi.

Organizarea învățământului avea să slujească mai apoi intereselor economice: cultivarea mai eficientă a pământului, diversificarea culturilor agricole, învățarea unor meserii noi, asanarea terenurilor mlăștinoase, îndiguirea râurilor sau exploatarea bogățiilor subsolului.

Autoritățile locale sunt stimulate în organizarea de școli, angajarea de cadre didactice cu o pregătire de specialitate și asigurarea unor condiții de viață decente pentru acestea. Locuințele învățătorului se amenajează în incinta școlii, iar plata acestuia se realizează de comunitatea satului, 1/3 în bani și 2/3 în produse.

Înainte de a trece la organizarea propriu-zisă a învățământului, trebuie reliefat rolul ce l-a avut învățământul oral, folcloric, de care cu siguranță s-au bucurat înaintașii noștri, locuitorii ai acestor meleaguri. Învățământul realizat în „coala” vetrei printr-o tradiție, a continuat în coala vieții și a muncii, îmbogățit apoi doar pentru un număr foarte redus în școlile propriu-zise. Astfel că, pentru majoritatea populației, învățământul oral și folcloric rămâne aproape singura modalitate de realizare a educației.

Importanța factorului tradițional în organizarea învățământului a fost evidențiată în toate lucrările de istorie a pedagogiei: „Înainte de întemeierea unor instituții școlare, a circulat și la noi, ca la toate popoarele, învățătura orală, treptat îmbogățită, reflectând experiența de viață educativă a maselor.”¹⁷

Privind prin această prismă, Banatul este în fruntea înuturilor românești prin „bogația barocă de sorginte folclorică a culturii sale populare”, cum o caracterizează Lucian Blaga, fenomen care în secolul XX-lea, considerat marele filozof și poet, va sta la baza apariției în acest col de ar a scrierilor condeierilor publici.

Școlile ortodoxe românești și sârbești din Banat sunt organizate în 1774 prin „Regulae directivae”, iar Teodor Iancovici trece la organizarea acestora într-un număr mare de localități, până în 1776.

Legea „Regulile directive pentru îmbunătățirea învățământului în școlile elementare sau triviale sârbești și românești, neunite”¹⁸ a fost aprobată de Maria Tereza în 1774 și cuprindea 52 de articole grupate pe următoarele domenii: condițiile școlare, învățătoria, conținutul învățământului și metodele de predare, frecvența școlară, controlul învățământului și fondurile școlare.

În privința condițiilor școlare, se prevedea să se construiască școli noi, să se repare cele vechi (dacă există) ori să se închirieze o casă potrivită pentru școală. Clădirea trebuia să aibă neapărat o sală mare pentru

¹⁷ Victor Iancovici, *Istoria învățământului din Banat până la anul 1800*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978, pag. 128-129

¹⁸ Din *Istoria pedagogiei românești*, vol. II, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1966, p. 8

clasa în o cameră separată, ca locuință gratuită pentru învățător. Școala trebuia să fie dotată cu minimum de lucruri necesare: bănci, tablouri, cărți pentru copiii săraci.

Referitor la învățător se prevedea că acesta nu poate fi angajat până nu va fi găsit corespunzător în urma unui examen amănunțit. El trebuia să îndeplinească următoarele calități: să posedă cunoștințele necesare, să fie evlavios și drept, binevoitor și pașnic cu membrii familiei sale, cu vecinii și cu părinții elevilor, respectuos și ascultător față de superiorii săi, ecleziastici și laici, sever cu mamele, afectuos și blajin față de elevi. Învățătorilor le era interzis să exercite o altă ocupație sau meserie, cu excepția participării la slujbele bisericești, dar în afara orelor de clasă. Se propunea ca fiecărui învățător să i se acorde un salariu suficient pentru necesitățile familiei sale, iar, în afară de salariu, fiecăruia îi va fi repartizat un loc de casă dublu de aproximativ 3200 mp și două juguri de fână (un iug era egal cu 5556mp).

Conținutul învățământului și metodele de predare trebuiau să fie aceleași în toate colile. Se învăța citirea, scrierea, cele 5 operațiuni ale socotitului (adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea și regula de trei simplă), religia, îndrumări morale și cântare bisericească. Facultativ se învățau noțiuni de agricultură, creșterea animalelor și albinărit.

În legătură cu frecvența colii „Regulile directive” stabileau că elevii merg la școală între 6 și 12 ani.

Pentru că părinții săi trimit copiii la școală nu vor fi folosite mijloace de constrângere, ci convingerea prin exemple, discuții, sfaturi, prin care autoritățile bisericești și cele laice să arate faloasele colii, prin laude aduse în public părinților care își trimit copiii la școală. Pentru a-i atrage pe copii se recomandă învățătorului să lucreze astfel, încât copiilor să le placă să vină la școală, să dea mici daruri celor care frecventează regulat și învață bine.

Controlul activității școlare era încredințat autorităților bisericești și civile, fiecare având obligația să supravegheze colile din cercul său de activitate și să raporteze autorităților superioare. Școala dintr-o localitate va fi vizitată și de mâna de preot și de inspectorul școlar local, controlul urmînd: starea colii, metoda de predare, activitatea învățătorilor și a elevilor, frecvența în școală și reclamațiile împotriva învățătorului.

Fondul școlar urma să se constituie din donații ale episcopilor, preoților și mirenilor, din venituri ale clădirilor și pământurilor destinate colii, din taxe școlare, din colecte în biserici etc.

Pentru a veni în sprijinul colilor ortodoxe, s-a propus să se aloce gratuit din visteria statului, sumele necesare pentru procurarea rechizitelor colare și anume: 12 truse pentru scris, 12 tablouri de socotit, 6 foarfeci, 6 bricege, 36 de creioane și o cantitate de hârtie în funcție de mărimea satelor.

La baza organizării învățământului stă „Decretul colar”¹⁹ aprobat de Maria Tereza la 20 septembrie 1776, publicat în Banat în limbile română, sârbă și germană. Astfel, se prevedea ca în fiecare localitate din Banat cu locuitori ortodocși să se ridice o școală pentru învățământul tinereții, iar acolo unde nu exista școală până la construcția sa, învățământul se va face într-o sală închiriată, la învățător acasă, la popă sau la orice alt locuitor.

Se prevede ca acolo unde nu exista școală, ea să fie construită în mijlocul satului și să fie înzestrată cu materialele necesare.

La 12 martie 1734, la Giroc²⁰ camera imperială atribuie loc pentru școală și biserică, la fel ca la Chișoda. Construcția nu este ridicată nici în anul 1777, dovadă mențiunea inspectorului Teodor Iancovici, din 14 iulie 1777²¹. Cu privire la salariul învățătorului, se aplică dispoziția generală de a se plăti 2/3 în natură, 1/3 în bani și aceasta în funcție de numărul locuitorilor din comună.

Prima atestare documentară a colii din Giroc datează din anii 1774-1776, când localitatea avea 199 de case, iar școala era cu limba de predare română, având în vedere caracterul românesc al localității. Primii învățători au fost Moise Balaș și Toma Moiescu.²² Școala dispunea de următoarele materiale: 24 ustensile de scris, 24 tabele de calcul, 12 foarfece pentru hârtie, 12 bricege, 72 de creioane și 2 suluri de hârtie. Într-o situație din 1799 inspectorul Vasile Nicolici arată starea de ruinare în care se află școala²³.

Pentru anii următori, până în 1801-1802, se persistă o situație colară din Banatul civil, unde se poate constata numărul redus al elevilor în primii ani de organizare a colii și creșterea treptată a numărului acestora spre

¹⁹ P. Radu, D. Onciulescu, *Contribuții la dezvoltarea învățământului din Banat*, București, 1976, Editura Litera, p.176,

²⁰ N.Firu, *Monografia satului Chișoda*, Revista Institutului Social Banat Crișana, XI, sept.- oct. 1943, Timișoara, p.465,

²¹ I.D. Suci, R. Constantinescu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, Vol.I, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, p.379.

²² P.Radu, D. Onciulescu, *ibidem*, p.278

²³ P.Radu, D.Onciulescu, *ibidem*.

sfâr itul sec.al XVIII-lea. Iat evolu ia popula iei colare din acea vreme²⁴: anul colar 1788-1789 – 12 elevi (7 b ie i i 5 fete) , anul colar 1791-1792 – 23 elevi (13 b ie i, 10 fete) , anul colar 1795-1796 – 30 elevi (16 b ie i, 14 fete) , anul colar 1801-1802 – 65 elevi (27 b ie i, 38 fete). Dup unele p reri, datele din parantez nu reprezint b ie i i fete, ci elevi cu frecven bun i frecven slab .

De remarcat faptul c , pentru toate perioadele men ionate, limba de predare era româna, ceea ce dovede te existen a unei majoriti i de popula ie româneasc , în ciuda faptului c , în aceste secole, întinse terenuri agricole erau proprietatea grofilor maghiari.

În secolul urm tor, dezvoltarea tot mai intens a societ ii capitaliste impunea scoaterea popula iei rurale din ignoran a în care o ineau vechile rela ii feudale.

Pu ini sunt elevii care frecventeaz coala, atât datorit unor concep ii tradi ionale i de rezisten fa de nou, cât i datorit obliga iilor pe care copiii le aveau în gospod rie la munca câmpului sau p unatul animalelor. Ca r spus la o asemenea rezisten la organizarea înv mântului, autorit ile cer pedepsirea p rin ilor ce opresc copiii de la frecventarea colii.

O dat cu încorporarea Banatului în regatul maghiar, colile de aici sunt supuse legii maghiare „Ratio Educationis”, iar predarea se face în limba maghiar , dar i cu studiul în limba român .

²⁴ *Ibidem*, p.236

Schule	1788-89	1791-92	1795-96	1801-02
Sonora	112	24	24	24
Banats	141	12	12	12
Banats	82	12	12	12
Banats	101	12	12	12
Banats	87	12	12	12
Banats	101	12	12	12
Banats	73	12	12	12
Banats	141	12	12	12
Banats	77	12	12	12
Banats	179	24	24	24
Banats	231	24	24	24
Banats	199	24	24	24
Banats	160	24	24	24
Banats	195	24	24	24
Banats	239	24	24	24
Banats	269	24	24	24
Banats	155	12	12	12
Latw.	720	720	300	300

DOCUMENT DE ATESTARE DICENENARA A MAI MULTOR SCOLI BANATENE
 FOTO COPIA S-A REGASIT DOPA DOCUMENTUL EXISTENT ÎN:
 ARHIV VINCODINE U SHERMETS KARLOWCINA (A.V.), ILIRSKA JURESKA
 KANCELARIJA (I.D.K.), DOCUMENT NR.334/1776.
 1. FOAIA DE TITLU AL DOCUMENTULUI - PAG.1
 2. PAGINA DE ATESTARE A SCOLII, PAG. 3
 3. CENTRALIZATOR PE DISTRICTE SI SEMNATURA LUI THEODOR
 LANKOVIC, DIRECTOR SCOLAR NATIONAL AL SCOLILOR ILIRICE DIN
 BANAT, PAG.26
 DOCUMENTUL ESTE PUBLICAT ÎN LUCRAREA: P. RADU, D. CIOJULESCU
 CONTRIBUTII LA ISTORIA DEZVOLTĂRII ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DIN BANAT,
 TIMISOARA, 1976.

Notul de atestare a învățământului românesc din Giroc - 1776

Prima atestare documentar a colii din Giroc

Noua lege colar din anul 1806 „Ratio Educationis”, impune o mai mare subordonare a colii fa de autorit ile biserice ti, iar cum biserica ortodox din Banat era sub conducerea mitropoliei sârbe din Karlowitz, aceasta caut s limiteze încadrarea înv torilor români în coli i predarea în limba român , fapt ce atrage în prima jum tate a secolului al XIX-lea ac iuni de protest ale locuitorilor români i ale protopopului Timi oarei. Acesta adreseaz în 1822 un memoriu, solicitând ca în districtele române ti s fie numi i directori i înv tori români. Aceste probleme ale înv mântului din Banat determin includerea în programul revolu iei române din 1848/1849 din Banat i a obiectivului privind separarea bisericii ortodoxe române de cea sârb , înl turarea controlului clerului sârbesc asupra colilor române ti, iar limba român s nu mai fie oprit în coal .

În preg tirea dasc lilor români din Banat un rol important l-a avut Preparandia din Arad, înfiin at în anul 1812, unde între primii profesori au fost Constantin Diaconovici Loga, Dimitrie ichindeal, Ioan Mihu i Iosif Iorgovici. La acest prestigioas institu ie de înv mânt s-au format i mul i din dasc lili ce au slujit coala din Giroc.

Impărțirea ceasurilor și a învățăturilor la 1830~

Ceasurile zilei	Marti	Miercuri	Joi	Vineri	Sambătă	
de la 8 până la 1/9	Învățarea socoatei	Katehizisul (religie)	Învățătura socoatei	Sugerea de mână, cântă	Învățătura socoatei	Tăbul catehismului
de la 9 până la 1/10	Însemnarea sârbilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea sârbilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor
de la 1/10 până la 10	Însemnarea slovenilor	Katehizisul	Învățătura socoatei	Sugerea de mână, cântă	Învățătura socoatei	Tăbul catehismului
de la 10, 10/11 până la 11	Rugăciunile	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor
de la 11, 11 până la 11	Știri, Căsușii și Pralluri	Învățarea slovenilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor	Însemnarea slovenilor
de la 1, până la 1/2	Scriboarea sârbilor	Scrierea și dăruirea sârbilor	Ortografia		Scrierea și dăruirea sârbilor	Scriboarea sârbilor
de la 1/2, 2 până la 2	Însemnarea slovenilor	Scrierea și dăruirea sârbilor	Ortografia		Scrierea și dăruirea sârbilor	Însemnarea slovenilor
de la 2, până la 1/3	Regulele scolastice	Tăbul paruncilor	Regulele scolastice		Tăbul paruncilor	Rugăciunile
de la 1/3, până la 3	Sfânta Istorie	Bătăniile supușilor	Istorie Publică		Sfânta Istorie	Bătăniile supușilor
de la 3, până la 4	Economie	Știința + Căsușii + Căsușii + Căsușii	Economie		Sfânta Istorie	Bătăniile supușilor

Precreatie

Janina se ține școlă înainte de amiază, de la 8 ceasuri până la 11 după amiază de la 1 până la 4 ceasuri. În vara de la 7 până la 10 și de la 2 până la 5 ceasuri.

Orar din anul 1830

Noile m suri de organizare a învățământului stabilite prin ordinul Consiliului Regesc Maghiar din 1862 stabilesc ca școlile populare să devină școli confesionale, ele fiind puse sub autoritatea bisericii. După ce în 1865 biserica ortodoxă română iese de sub autoritatea Patriarhiei din Karlowitz, școala confesională română trece sub autoritatea Episcopiei din Arad și din Caransebeș. Acum în planurile de învățământ sunt incluse și cunoștințele de matematică, geografie, istorie, biologie, etc.

După instaurarea dualismului austro-ungar din 1867, sistemul de învățământ se modifică prin mai multe legi. Astfel, Legea din 1868 prevedea obligativitatea învățământului elementar între 6-12 ani, când elevii urmau să așeze clasele „colilor zilnice”, iar între 12-14 ani puteau urma „cursuri de repetiție”. În funcție de factorii ce le finanțau, școlile acestea puteau fi: de stat (numai în limba maghiară), confesionale și particulare, cu limba de predare impusă de sus în jos, dar și cu obligativitatea studierii limbii maghiare. La Giroc a funcționat școala confesională sus înțeles de credincioși, conducerea și urmărirea activității având-o biserica ortodoxă din localitate.

Legile din 1879, 1893, dar mai ales cea din 1907 (Legea Appony), restrâng predarea în limba română și extind predarea în cea maghiară, urmând transformarea școlilor confesionale în școli de stat.

Pentru a menține școlile confesionale românești în spirit național și în limba română, locuitorii satelor au făcut mari sacrificii materiale pentru a întreține școlile și a plăti pe dascăli, dar sacrificiul făcut nu a fost zadarnic, fiindcă școala, chiar și în aceste condiții grele și-a îndeplinit menirea și a răspândit tiina de carte în mijlocul țăranilor buni.

În aceste condiții politico-economice, comunitatea ortodoxă din Giroc ridică cea de a doua școală confesională românească în anul 1874, fiind amplasată pe locul actualului parc al cminului, vis-a-vis de biserică și primărie având următoarele dimensiuni: lungime 12 m, lățime 8 m, în lățime 4 m, dispunând de o singură încăpere cu 5 geamuri.

Cea de a treia școală confesională se construiește în anul 1899 lângă biserică, cuprinzând întreaga clădire a poștei, muzeului și farmaciei. Din păcate, nu dispunem de nici un fel de date despre primul local al școlii ridicat probabil la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

Figuri de dascăli

Învățătorul Moise Bota

La mijlocul sec. al XIX-lea, în Giroc funcționează învățătorul **Moise Bota** (1789-1873), născut la Arad sau la Gyula, absolvent al Preparandei din Arad în anul 1814. A funcționat ca învățător în mai multe localități bănăne, printre care: Socodor, Lipova și Giroc. Este adept al ideilor lui Moise Nicoară, cu care poartă și corespondență. Probabil la îndemnul lui Petru Maior, în anul 1820, tipărește un mic Abecedar cu litere latine, recomandat pentru școlile populare, „fiind cel dintâi produs de acest fel din literatura română”²⁵. Pentru această carte a fost alungat de pe teritoriul Banatului, aflat atunci în componența Ungariei, refugiindu-se la Sibiu. Autorul este unul din reprezentanții noului spirit, promovat la Arad de primii profesori ai Preparandei, Constantin Diaconovici Loga, Dimitrie Ichindeal, Ion Mihailescu.

Moise Bota publică la Buda, în 1823, versuri în text chirilic și latin²⁶, și un manual intitulat „Modul de a învăța românul limba patriei ungurească”. Acest abecedar este bilingv, româno – maghiar.

La vârsta de 46 de ani, în 1836, a fost numit învățător la școala confesională ortodoxă din Elisabetin, numit pe atunci Maierle Vechi al orașului Timișoara, dar a fost respins de cetenii ortodocși ai parohiei pe motiv că face propagandă în favoarea religiei greco – catolice, iar pe post s-a numit un suplinitor necalificat. Și în anul școlar următor candida pentru același post, dar este din nou respins²⁷.

Probabil în această perioadă, neresușind să se încadreze în Timișoara, Moise Bota funcționează ca învățător confesional la școala din Giroc. Din păcate, nici arhivele școlare și nici tradiția nu amintesc nimic despre trecerea sa pe la școala noastră.

Acuza că ar face propagandă religiei greco-catolice nu a fost confirmată în perioada cât a funcționat aici, dovadă lipsa credințelor aparținând acestui cult.

Moise Bota a fost unul din luptătorii pentru introducerea limbii române în școala și biserica Banatului. Operele sale, chiar dacă au avut o valoare discutabilă, ilustrează acest efort. El scrie împotriva stăpânirii

²⁵ N. Bocan, *Contribuții la istoria iluminismului românesc*, Timișoara, 1986, Editura Facla, p. 185.

²⁶ Remus Jurca, *Cărți de ieri, cărți de azi*, în *Lumina satului*, nr. 34/2001, Giroc

²⁷ Florin Medele, *Adaos la istoria școlii din Giroc*, *Lumina satului*, nr.32/2000., Giroc

strine, salut instalarea primului episcop român la Arad, fiind preocupat de educația populației de la sate (pentru care editează mai multe calendare), și de cultivarea dragostei de învățtură la tineri.

În 1854 publică poezii în almanahul „Muguri”.

Este membru al Academiei Române și deputat în Parlamentul de la Pesta. În anul 1873, la vârsta de 84 de ani, moare.²⁸

Din a doua jumătate a secolului al XIX-lea sunt amintiți și învățătorii **Bosioc Miu (1860-1895), Nicolae Popoviciu (1874-1876) și Aurel Craiovan**, coala confesională românească fiind lângă biserică, preotul fiind și directorul școlii.

Activitatea învățătorilor **Bosioc Miu și Nicolae Popoviciu** avea să fie apreciată „pentru diligența (adică sârguința) și sporul lor”²⁹ în munca cu elevii, de care trecea un important criteriu binecunoscut, care în acei ani era inspectorul școlilor confesionale ortodoxe din Banat, funcție pe care o acceptase după pensionare. Acesta era medicul Pavel Vasici Ungurianu, născut la Timișoara în 1806 și care obținuse în 1835, la Budapesta, două titluri de doctor: în medicină și în chirurgie. Pavel Vasici a publicat mai multe cărți de popularizare a medicinei în popor și datorită activității sale a fost ales membru al Academiei Române cu puțin timp înainte de moartea sa, în 1880. Cele constatate de către autorul și patriotul timișorean în primăvara lui 1875 la Giroc au fost pe deplin confirmate și cu prilejul vizitei din același an la parohia ortodoxă a satului și la coala confesională a episcopului Ion Meșianu, un alt criteriu și patriot de seamă al românilor.³⁰

Tot la Giroc, în timpul învățătorului Bosioc Miu avea să circule „Ortografia” lui Constantin Diaconovici-Loga „Fost-au această Ortografie a înțeleptului învățător Simion Gruici (din Medve-Urseni) și acum este a lui Bosiocu Miu, pr. (preot) docent la Giroc la ...1861...”. Aceasta este una din cărțile de seamă ale limbii române, fiind de care sunt greu de înțeles prefacerile acesteia în veacul al XIX-lea, când de fapt s-a modelat limba română contemporană.³¹

Faptele menționate mai sus, legate de istoria școlii din Giroc, trebuie să constituie un îndemn în respectarea și continuarea unor tradiții îndelungate și demne de toată lauda.

²⁸ Maria Berényi, *Cultura românească de la Budapesta în secolul al XIX-lea*, Gyula, 2000, p.301

²⁹ Florin Medele, *Lumina satului*, nr.21/1997, Giroc

³⁰ Florin Medele, *Ibidem*, nr.33/2000

³¹ Informație – Florin Medele

Tot de la sfârșitul secolului al XIX-lea dispunem de date despre doi dascăli cu îndelungată activitate și în secolul următor, personalități puternice ale vieții spirituale și sociale din comună.

Învățătorul Atanasie Baicu ³²

Fiul Mariei și al lui Petru Baicu (preot ortodox român), s-a născut la 16 ianuarie 1873 în comuna Câmpanii de Sus, jud. Bihor. A urmat școala primară confesional ortodox român din Beiuș, iar apoi școala primară confesional german din Beiuș, jud. Bihor. La terminarea cursului primar urmează liceul greco-catolic român din Beiuș, terminând cele patru clase liceale în anul 1889. În toamna aceluiași an reușește la Preparandia din Arad, pe care o absolvă în anul 1892. Devenind învățător, este repartizat ca suplinitor în comuna Micherechiu (azi Ungaria), unde funcționează timp de 3 ani.

În anul 1895 devine învățător-director la școala confesional ortodox din Giroc, unde predă la clasele mari. Aici funcționează până la 31 august 1912, când, pentru atitudinea sa românească intransigentă, este constrâns de autoritățile austro-ungare să se retragă temporar din învățământ, revenind în fruntea colii ca învățător-director la 1 octombrie 1918, unde funcționează fără întrerupere până la 1 ianuarie 1932, când se pensionează. La venirea lui Atanasie Baicu, în Giroc a funcționat o școală confesional ortodoxă, iar mai târziu se înființează și cea de-a doua școală confesional ortodoxă.

La începutul Primului Război Mondial, în 1914, este înrolat în armată și trimis la Regimentul 18 din Sopron, cu ordinul secret de a fi strict supravegheat, la fel ca și colegul său din Chișoda, Iosif Ciorogariu. A participat la război pe fronturile rusești, românești și italiene, iar în sept. 1916 este trimis la școala de ofițeri de la Budapesta până în 1917, după absolvire – la comandamentul grăzii din Vârciorova, iar mai apoi la Turnu Severin. La sfârșitul războiului avea gradul de sublocotenent.

Vorbind de situația colii după război, învățătorul Atanasie Baicu își arată nemulțumirea că „cei mai mulți învățători nu

Înv. Atanasie Baicu

³² Ioan Crișianu, *Câteva schițe biografice*, Arad, 1937, pag. 18-21

mai fac apostolat ca vechii învățatori confesionali, care au fost apostoli și martiri ai neamului”.

Pe plan social-economic, el desfășoară o intensă activitate; astfel în 1897 înființează „Banca populară”, care funcționează până în perioada interbelică, donează un clopot pentru biserică, ajută copiii săraci pentru frecventarea școlii, donându-le câte 10.000 lei anual, contribuie la construirea Casei Naționale, a monumentului eroilor căzuți în primul război mondial și a monumentului de marmor alb din cimitir.

La pensionare și retragere din învățământ pune bazele „Fundăției Atanasie Baicu și Maria Baicu în scutul „Cocoșan”, cu un capital de 85.000 lei (sumă acumulată de-a lungul anilor din diurnele ce le-a primit ca membru al diferitelor „corporățiuni unde a activat”), din venitul căreia se dădea premii elevilor și se ajutau copiii săraci, dar bunici la învățământ.

Din documentele școlare dispunem de date privind salariul anual. Astfel, în anul școlar 1905/1906 avea un beneficiu de 973 coroane și 82 fileri, proveniți după cum urmează ³³:

- bani	373 coroane și 82 fileri
- p. mânt, produse, lemne	600 coroane
TOTAL	973 coroane și 82 fileri

Pentru că în anul școlar 1908/1909 să aibă un beneficiu de 1424 coroane:

- bani	924 coroane
-p. mânt, produse, lemne	500 coroane
TOTAL	1424 coroane

Învățătorul Traian Telescu

Născut la 14 noiembrie 1877 în comuna Cenadul Sârbesc, a absolvit Preparandia din Arad în anul 1897. A mai funcționat în satul Boroș-Ineu, iar din anul 1898 este numit la școala din Giroc, unde funcționează până în 1918.

Dispunem și la el de date privind venitul anual. Astfel, în anul școlar 1901/1902 avea un beneficiu de 750 coroane:

- bani	300 coroane
- p. mânt, produse, lemne	450 coroane
TOTAL	750 coroane

³³ Arhiva școlii Giroc, *Anuarul școlii populare elementare cu clasele greco-ortodoxe-române*, 1904

În anii următori beneficiul evoluează după cum urmează: 1905/1906, 900 coroane, iar în 1913/1914, 2200 coroane, repartizate astfel:

- bani	1800 coroane
- produse, pământ, lemne	400 coroane
TOTAL	2200 coroane

Ambii învățatori, cu toate că nu au fost din înuturile timpurii, s-au încadrat în viața satului. Au slujit cu credincioșii la școala unde au lucrat o perioadă îndelungată de timp, urmărind instruirea și educarea copiilor de rând în spiritul dragostei de neam și de limba română, în condițiile în care politica de maghiarizare a autorităților devenise tot mai accentuată, mai ales după publicarea legii Appony în anul 1907.

Studierea documentelor școlare de după anul 1908 scoate în evidență brutală politică de maghiarizare dusă de autorități, cerea învățătorii români trebuiau să-și facă fața. Toate numele elevilor sunt maghiarizate, apoi este schimbat și numele localității din Gyroc în Gyireg. Formularistica proprie cataloagelor, dacă până în anul 1907/1908 era bilingv (maghiar și român), începând din anul școlar 1910/1911 toate imprimările școlare sunt în limba maghiară. Schimbări se produc și în creșterea ponderii disciplinelor de învățământ ce slujeau politicii de maghiarizare.

Învățătorii Atanasie Baicu și Traian Telescu au fost preocupați de dotarea școlii cu primele materiale didactice și cu mobilierul necesar. Astfel, în anul școlar 1904/1905 școala dispunea de³⁴:

- o tablă
- 5 hărți - 1 comitatul
- 1 Ungaria
- 1 Europa
- 1 continentele
- 1 globul
- 1 bibliotecă cu 9 cărți
- 1 masă
- 24 scaune
- 5 cuiere
- 1 masă de comparat
- 21 mape

Modestă era școala și dotarea ei, dar mărimea au fost idealurile pentru care au luptat și în spiritul căroră au educat copiii satului acești doi

³⁴ *Ibidem.*

învățători, care trebuiau să înfrunte ordinele venite din partea unor oficialități ostile.

În această perioadă, deși obligatoriu, învățământul nu era gratuit, prinții fiind nevoiți să contribuie la întreținerea colii și a învățătorului, motiv pentru care un mare număr de elevi încep școala și frecventează doar clasele I-IV,

pentru a abandona în clasele terminale, la care se adăuga lipsa interesului pentru școală și reținerea copiilor mai mari la muncile câmpului.

b. Organizarea învățământului și cei mai reprezentativi învățători ai colii între 1918-1948

Desfășurarea războiului mondial între 1914-1918, are urmări grave și asupra învățământului din Banatul, implicit, din Giroc. Învățătorii sunt trimiși pe front, colile își închid temporar porțile sau își reduc activitatea. Acum învățătorul Atanasie Baicu din Giroc și colegul său Iosif Ciorogariu din Chișoda sunt arestați pentru activitatea lor național și patriotic, deportați și întemnițați în lagărul de la Sopron.

Unirea Banatului cu România de la 1 Decembrie 1918 deschide noi perspective și învățământului din Banatul, deci, și din Giroc. Nedreptățile trecutului sunt înlăturate prin Hotărârile Consiliului Dirigent din 1919 și 1920 și prin aplicarea legii din 1924. Școala din Giroc devine școală primară de stat de 7 clase cu limba de predare română, având în vedere preponderența etnică a populației.

În anul 1919 se dă în folosință un nou local de școală, din cărmidă arsă, având următoarele dimensiuni: lungime 9,80 m, lățime 6,80 m, în lățime 3,75 m, în valoare de 20.000 de coroane. Cheltuielile construcției sunt suportate de comuna politică. Este partea dinspre osea a colii vechi.

Școala construită acum se extinde în perioada 1927/1928, pentru a face față numărului tot mai mare de elevi cuprinși în clasele I-VII, cheltuielile construcției, care se ridicau la 50.000 lei, fiind suportate tot de comuna politică, iar restul de 120.000 lei, fiind alocat de comitetul școlar și de stat.

În anul 1929 a luat ființă școala de copii mici (grădinița), cu o singură sală de învățământ, amenajată în fosta școală confesională de lângă biserică.

În primii ani de după război funcționează în localitate trei coli, două foste confesionale, cea veche pe locul actualului parc al cminului, demolată în anii 1944/1945, cea de a doua școală confesională de lângă

bisericii și coala de stat, partea dinspre osea a corpului actual al colii vechi, cu trei săli de clasă și locuință pentru director.

Cercetând arhivele școlare, se constată, la fel ca și în anii anteriori, numărul mare de elevi înscriși în clasele mici, numărul care contrastează cu tot mai puțini elevi care reușesc

Grădinița (1944)

termina clasele a VI-a și a VII-a, fapt datorat condițiilor materiale ale celor mai mulți elevi, care nu-și puteau permite frecventarea colii, dar și unei mentalități locale ce face ca puțini tineri din Giroc, spre deosebire de alte sate bune să urmeze cursurile unor coli superioare în învățământul secundar sau superior. Chiar și colile de meserii sunt puțin frecventate de tinerii din Giroc în perioada interbelică, iar studii superioare nu au urmat decât fiii câtorva familii: Baicu, Bocă, Ieli, Buiba, Dunea, Rudniac, Savi, Gai.

În învățământul rural, pe lângă activitatea instructiv-educativă, se urmărea și pregătirea copiilor pentru viață. În acest sens se înființau loturi școlare ca mijloc de educare a copiilor în deprinderea unor metode agricole moderne, cultivarea pământului, creșterea albinelor sau deprinderea tehnicilor de altoire.

Prin activitățile desfășurate la clasă, dar și pe lângă casele naționale (cămine culturale), se urmărea dezvoltarea simțului artistic și educația patriotică prin cuprinderea copiilor în echipe artistice cum sunt: corul bisericesc, fanfara, programele culturale artistice cu ocazia diferitelor serbări, baluri sau rugă. Dascăli precum Atanasie Baicu, Mihai Bocă, Ioan Belengean și preoții David Voniga și Horia Vișoiu alături de unii țărani precum Dimitrie Rotariu și Vichente Lazăr au fost animatorii unei bogate vieți culturale în perioada interbelică.

Dintre învățătorii cu o activitate remarcabilă în perioada interbelică, alături de Atanasie Baicu, care după război a fost reșus în drepturi fiind directorul colii până la pensionare, mai menționăm pe Mihai Bocă și Ioan Belengean.

Mihai Boc a³⁵

S-a născut la 5 august 1889, în comuna Nădlac jud. Arad, din părinți rani moderați, fiind cel mai mic din cei 6 copii.

Școala o face în comuna natală. Fiind un elev sânguinos, este îndrumat să meargă la gimnaziul din Mako (Ungaria), pe care îl absolvă în anul 1906.

De aici trece la Institutul Pedagogic din Arad (Preparandia), absolvindu-l în 1910, după care susține examenul de diplomă în fața comisiei prezidate de Vasile Goldi, obținând diploma de învățator la 21 iunie 1910. Este numit învățator în comuna Babă-Belin, unde funcționează până în luna octombrie 1913, când este transferat în comuna Giroc, unde activează până la sfârșitul vieții.

Înv. Mihai Boc a

Aici găsește un minunat colaborator, în persoana preotului David Voniga, cu care va desfășura o muncă temeinică de instrucție și educație a noilor generații.

Prima activitate o începe cu formarea unui cor de copii pentru răspunsurile liturgice, apoi un cor bărbătesc și mai târziu renumitul cor mixt, cu care participă la diferite manifestări culturale și concursuri în județ, obținând mai multe premii și fiind apreciat de prof. Velceanu, președintele corurilor și fanfarelor din Banat. Este printre inițiatorii ridicării unui monument în amintirea lui Aurel Vlaicu în anul 1914.

Desfășoară și o activitate publicistică, cu articole ocazionale în diferite foi locale, iar după Unire este corespondent al ziarului „Universul” din Capitală. Ultimele articole sunt un serial despre problemele agriculturii noastre și au apărut în vara anului 1932.

Este preocupat de: repararea capitală a bisericii în anul 1927, pictat de meșterul Lazăr. Se achiziționează încă 3 clopote, pe care le armonizează la Fabrica Nowotny din Timișoara. Urmează construcția Casei Naționale prin sprijinul locuitorilor, care contribuie la demolarea și recuperarea materialelor unei cazărmi din Timișoara. Se înființează fanfara și se achiziționează instrumente muzicale.

Împreună cu învățatorul Atanasie Baicu consolidează banca populară „Giroceana”, care a jucat un mare rol economic în dezvoltarea comunei

³⁵ Octavian Boc a, *Lumina satului*, nr. 2/1993 și 16/1996, Giroc

contribuind la prosperitatea locuitorilor. A fost chemat să organizeze corul tramvai tilor, fiind ajutat în această muncă de ing. Micloș, directorul întreprinderii, și astfel îndrumă o serie de tineri spre meseria de vatman, taxator și controlor, aceștia devenind și gospodari de frunte ai comunei. Se pun bazele unei echipe de cîlușari instruiți de Ion Teodorescu, care pune multă pasiune în desfășurarea acestei activități, creând pe lângă echipa cîlușarilor și una de adulți cu care participă la nenumărate serbări din oraș, ducând faima satului.

Pe lângă coală mai înființează și o pepinieră pomicolă, unde elevii au învățat să altoiască și să îndrumească această meserie nobilă și frumoasă.

În coală a selectat elementele capabile, îndrumându-le spre urmezele colii superioare. Amintesc doar câteva nume: Ioan Dunea, devenit învățător în comuna Herneacova, Andrei Rudniac, devenit eminent profesor la Liceul Loga, Gheorghe Savi, ajuns profesor universitar la Politehnica Timișoara, și alții.

La toate marile serbări organiza spectacole și baluri cu scop cultural, educativ și distractiv.

Pentru folosirea timpului liber a înființat Asociația Vânătorilor și Pescarilor, un adevărat club de povești și distracții, preedinte fiind Ion Teodorescu.

Înv. Marioara Crișan cu elevii

A fost un exemplu unic de dăruire și elan pentru prosperitatea comunei și a oamenilor. Și azi generațiile mai vechi vorbesc cu respect de acest cărturar care a fost faima comunei.

Se stinge prematur în anul 1933, primăvara, în aceeași zi cu colaboratorul său Ion Teodorescu, iar toamna se stinge și prietenul său nedespărțit, David Voniga. Un an de mare doliu pentru comuna Giroc.

Ioan Belengeanu

Fiu de răniți din Pădureni, învățătorul Ioan Belengeanu s-a stabilit în Giroc în anul 1943. Încă din primii ani de dascăl s-a dedicat cu pasiune și cu vocație profesiei de educator și luminător al copiilor, căror le-a fost apropiat, ca și oamenilor satului.

Pe lângă activitatea la catedră organizează și primele excursii, una din acestea fiind la Reșița, unde copiii deșeri din Giroc au putut vedea furnalele bătrânului centru siderurgic.

S-a implicat în viața culturală a comunei preluând tradiția dirijorilor de cor. Formația corală pe care a condus-o, în repertoriul corala a introdus multe cântece ale compozitorilor bășeni, s-a remarcat la numeroase concursuri și festivaluri.

Pentru câteva cântece patriotice interzise de puterea comunistă, după venirea acesteia, a fost socotit reacționar, arestat, judecat și condamnat. A petrecut 5 ani în închisori și la Canal, aflându-se la un pas de moarte.

Înv. Ioan Belengeanu

Revine în activitatea didactică, dar nu la coala din Giroc, ci, după multe cătuări, reușește să se încadreze ca pedagog la coala specială de surdo-muși din Timișoara, de unde a ieșit în pensie.

Pe plan cultural își reia activitatea de dirijor al corului bisericesc, care, pentru o vreme, activează și pe lângă Căminul Cultural, activitatea corala și se dedică cu toate puterile sale până la sfârșitul vieții în 1996.

Au mai activat în diferite perioade, între anii 1918-1948, următorii învățători: Sabina Minișan, George Gruin, Mărioara Crișan, (Baicu), Nicolae Vădăsteanu, Elena Teglașiu, Ioan Ciorogariu, Ioan Ordan, Aurelia Cardas (grădiniță), Nina Mălaiu, Elena Păunescu, Constanța Bumbescu, Florica Luminosu, **Ioan Sferdean (director între 1932-1938), Ioan Stoicu (director între 1938-1942), Barbu Ionescu (director 1942-1950).**

Din informațiile primite de la învățătorul pensionar Iosif Tiberiu Stelzner din Germania, la sfârșitul anilor '30, dar mai ales după apropierea politică dintre România și Germania de la începutul anilor '40, pentru a-i învăța pe copiii etnicilor germani din Giroc care frecventau coala

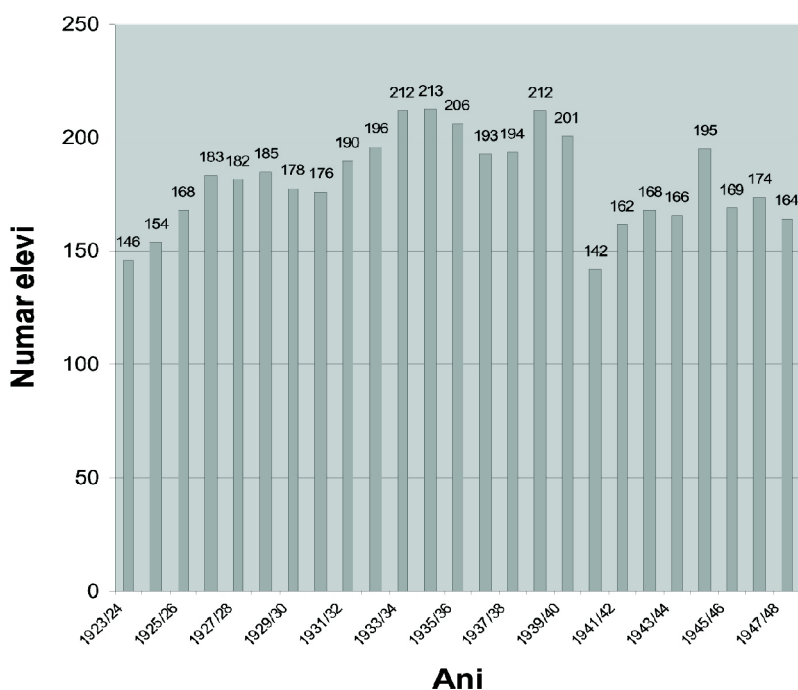

Cadre didactice și elevi

românească, să scrie și să citească corect în limba germană, sunt aduși din Timișoara învățători și preoți, care desigur această activitate mai ales în vacanța de vară. Acești dascăli germani, la sfârșitul activităților cu copiii, îi învățau pe aceștia și dansuri populare germane, după care seara erau invitați la masă în familii unde și înoptau. Acolo se aduna o mare parte din comunitatea germană care învăța cântece sau discutau probleme specifice nemților din sat. Asemenea învățători au fost: Frany Sturmer, Kathe Roch și Grete Knoph, ei fiind trimiși de la școala superioară „Banatica” din Timișoara.

Redăm în continuare evoluția populației școlare în perioada interbelică.

Populația școlară

Analizând graficul, se constată o scădere a numărului de elevi până în anul 1955, după care numărul acestora crește constant.

c. coala din Giroc între 1948 – 1990

Izbucnirea celui de Al Doilea R zboi Mondial contribuie la stagnarea colii române ti i, implicit, a celui din Giroc provocând mari dificult i procesului de înv mânt.

Mul i dasc li sunt mobiliza i i trimi i pe front, clasele sunt comasate pentru ca cei r ma i în coal s poat cuprinde în procesul de înv mânt to i elevii.

Dup r zboi, odat cu transform rile politice i ideologice, pentru aproape jum tate de secol, coala cunoa te o evolu ie contradictorie, cu realiz ri importante, dar i cu numeroase renun ri, compromisuri i umilin e suferite de corpul profesoral.

Reforma înv mântului din august 1948 a urm rit distrugerea tradi iilor democratice i na ionale ale colii române ti i integrarea în planurile de sovietizare i comunizare a României. Se petrec schimb ri în planul de înv mânt, limba rusa se studiaz începând cu clasa a IV-a, se restrânge predarea istoriei i geografiei României în favoarea istoriei i geografiei URSS, educa ia religioas este interzis , programele analitice sunt orientate în direc ia ideologiei comuniste i sovietice.

Acum cadrele didactice sunt obligate s participe la ample ac iuni de „I murire a ranilor” pentru intrarea în CAP. Cel mai mult aveau de suferit copiii provenind din familiile de rani înst ri i, a a-zi ii chiaburi, care sunt persecuta i, sco i în fa a colii fiindc frecventau biserica, nu sunt primi i în organiza ia de pionieri, sco i de la cursuri i trimi i acas pentru a- i l muri p rin ii s între în CAP, împiedica i sa se înscrie la licee sau în înv mântul superior, sub motivul c nu au „origine s n toas ”.

În primii ani dup r zboi i pân în 1964, la coala din Giroc func ioneaz coala elementara de 7 clase, dupa care se trece la înv mantul obligatoriu de 8 ani, colarizând în clasele V-VII i mul i elevi veni i din Chi oda (pân în 1960), din Urseni (pân în 1961) i din Uliuc (pân în 1967), în aceste localit i neexistând ciclul gimnazial.

În deceniul al aselea, în coala noastr se desf oar ample ac iuni de colarizare i alfabetizare, în care au fost cuprin i copiii sau tinerii care în perioada r zboiului nu au putut frecventa coala.

Dac în anii 50 era la mod alfabetizarea, în anii 70, la indica iile Partidului Comunist se desf oar o ampl ac iune de colarizare a persoanelor care aveau doar 4 clase, la început în acest program fiind cuprin i doar fo tii membri de partid, dup care colarizarea se extinde la

to i cet enii cu studii incomplete. Era o activitate formal , fiindc în 5 zile de examene din vacan a de iarn , cu c r ile pe mas , se „lua” o clas , pentru ca în vacan a de prim var , s mai „promoveze” înc una, astfel c în 4 vacan e din 2 ani, „serali tii” s-au v zut cu 8 clase. Din aceast ampl ac iune nu erau importante cuno tin ele acumulate, ci doar raportarea la Congresul PCR din 1979 c to i membrii de partid au cel pu in 8 clase. Probabil c în acela i fel unii au f cut apoi i liceul.

Unele din aceste neajunsuri, total contrare colii tradi ionale române ti, vor fi înl turate prin legile înv mântului din 1968 i 1978. Se generalizeaz înv mântul de 8 ani, se diversific re eua colar punându-se accent pe orientarea practic i formativ , dar se adânce te i con inutul dogmatic, ideologizant i ateist. coala este transformat într-un instrument de îndoctrinare marxist i de inoculare, înc de la gr dini , a cultului personalit ii, activit ile educative i culturale din coal fiind subordonate acestor obiective.

Practica agricol din toamn se întinde pe 3-4 s pt mâni pentru elevii claselor V-VIII, cu urm ri negative în preg tirea acestora, la care se adaug perturbarea procesului de înv mânt. Aceast practic nu avea nici un rol educativ i nici formativ în deprinderea unor meserii legate de agricultur , spre deosebire de practica agricol organizat în perioada interbelic , când copiii înv au tehnica altoitului, albin ritul, cusutul costumelor populare, nout i privind cre terea animalelor sau cultura unor plante, precum i împletitul co urilor din nuiele din care mul i locuitori ai Girocului aveau s - i câ tige existen a, prin valorificarea co urilor pe pia .

O alt activitate impus colilor era cre terea viermilor de m tase, când în 3-4 s li de clas nu se mai f ceau cursuri i se amenajau rafturi pentru cre terea acestora, iar elevii sco i de la ore trebuiau s adune frunze de dud. Pentru asigurarea frunzelor necesare în loturile colare s-au plantat duzi pitici, dar pân ca ace tia s ajung la deplin maturitate i s asigure frunzele necesare, elevii înso i i de cadrele didactice au str b tut lungi distan e pe calea agului sau prin împrejurimi de unde s adune frunzele necesare.

Trecând peste aspectele negative mai sus men ionate, aceste activit i practice, care de multe ori dep eau posibilit ile copiilor de 10-14 ani prin modul în care erau organizate, au lezat personalitatea copilului i a cadrului didactic, oamenii colii deveneau executan ii unor ordine venite din partea unor activi ti de partid, care nu se pricepeau nici la coal , dar nici la agricultur .

În afara acestor activități, la începutul anilor 80, coala era obligată să producă și săduri, activitate desfășurată la orele de agricultură unde, profitând de pasiunea și priceperea profesorilor Tevin Silvestru și aur Titina, copiii au avut multe de învățat pentru viață.

Alte activități desfășurate de elevi au fost strânsul spicelor după secerat în primele zile din vacanța de vară, colectarea materialelor reutilizabile: sticle, borcane, hârtie, textile, fier vechi, cioburi de sticlă etc.

Aspectul pozitiv al acestor acțiuni, dacă acestea a existat, constă în faptul că din pușinii bani adunați se organizau pentru elevi excursii sau pentru coală se cumpăra material didactic, după ce o altă parte din venituri erau virate organizației județene de pionieri.

Printre cele mai umilitoare și jenante activități ale cadrelor didactice amintesc: „munca de culturalizare a maselor”, care printre altele cuprindea: cititul presei în fața rănilor în timpul pauzei de prânz în perioada de seceră și treierat, înerea unor conferințe la cminele culturale, includerea în echipele care „l mureau” răniți pentru intrarea în CAP, mobilizarea copiilor și locuitorilor pentru participarea la demonstrațiile de 1 mai și 23 august, serviciul telefonic la primărie. Sunt doar o parte dintr-o multitudine de activități care de-a lungul unei aproape jumătăți de secol au degradat calitatea de dascăl, l-au înjosit și au făcut ca prestigiul lui în fața părinților și a comunității în care trăia să scad. De aceea, după 1990, când toate aceste obligații au dispărut, cadrele didactice au fost printre cei care au simțit în cea mai mare măsură „binefacerile” și înnoirile democratice, fiind printre cei care doreau ca aceste transformări să fie ireversibile și cât mai profunde, chiar dacă situația lor materială nu s-a schimbat radical în bine. A fost o mare ușurare psihică și morală când ne-am recăștigat demnitatea călcată în picioare de-a lungul anilor de persoane din afara sistemului de învățământ.

În privința bazei materiale a colii, până în anul 1963, procesul de învățământ se desfășura în 4 săli de clasă din clădirea colii vechi și o sală de clasă în clădirea fostei grădinițe (în prezent clădirea Poștei). Din anul școlar 1964-1965 se

**Directoarea grădiniței, Elena Cojocaru,
cu o grupă de copii (1979)**

extinde coala veche cu încă 4 sli de clas , creându-se condi ii optime pentru num rul de elevi existent în acea etap . Necesitatea mut rii gr dinii ei în 2 sli de clas din aripa nou construit , care devin 3 clase în anul 1972 i perspectiva cre terii num rului de elevi, determin trecerea la construirea unei noi coli în perioada 1970 – 73, cu o larg participare a cet enilor din comun i a cadrelor didactice, astfel încât un local cu parter i etaj ce cuprinde 6 sli de clas , un birou i o sal de materiale, nu va costa decât 328 mii lei. La realizarea celor 2 construc ii un rol important i l-au adus cei doi directori din acea perioad , Ovidiu Tocmacov i Silvestru tevin.

Trecând peste con inutul ideologic, cu nefaste influen e politice i ale cultului personalit ii, înv mântul românesc de pâ n la 1989, prin d ruirea cadrelor didactice, contribuie la preg tirea tineretului în spiritul muncii i al respectului pentru cultura român i universal .

Acum de la coala din Giroc se formeaz zeci de intelectuali în cele mai diverse domenii de activitate, preg ti i la institu iile de înv mânt superior din Timi oara, Cluj-Napoca sau Bucure ti, precum i muncitori sau tehnicieni, preg ti i în colile de meserii sau tehnice, cu o înalt calificare, care prin aportul lor contribuie la continuarea tradi iilor înv mântului profesional sau tehnic.

Mai ales dup 1960 se constat o schimbare în mentalitatea locuitorilor i a tinerilor din Giroc, care în num r tot mai mare vor urma coli medii sau superioare din Timi oara.

Directorii colii în această perioad au fost:

Simion Hodoneanu – între anii 1950-1960

Ovidiu Tocmacov- între anii 1960-1973

Silvestru tevin- între anii 1973-1981

Octavian Grui a- între anii 1981- 2009

Simion Hodoneanu

Conduc torul unit ii colare, înv torul **Simion Hodoneanu** era bine preg tit profesional ajuns în anii maturit ii. Câ tigase destul experien la catedr , încât s dirijeze activitatea din coal dup principii pedagogice i metodice s ntoase. Astfel, a reu it s ridice prestigiul colii din Giroc, aliniind-o printre colile frunta e din fostul raion Timi oara. Nu întâmpl tor, inspectoratul colar i-a încredin at misiunea de a organiza, la coala noastr , multe cercuri pedagogice, la care participau cadrele din zon .

Tot la Giroc se desfășurau festivaluri și concursuri cultural-artistice la care elevii și tinerii din comună se dovedeau, deseori, câștigători. Formele de dansuri populare, cor, teatru, brigadă artistică, solistici vocali și instrumentali erau instruite de dascăli și activau la Căminul Cultural, al cărui director a fost, o vreme, tot Simion Hodoneanu. Cu priceperea și atragătorul tineretului în asemenea activități, dovedindu-se același bun organizator.

Dincolo de profesiunea de dascăl, ca om, Simion Hodoneanu era sociabil, „un hâtru bun de glume”, cum spune poetul. De aceea și tinerii îl iubeau, îl respectau și pentru că totdeauna se apropie de ei, și le asculta părerile era numit de mulți „Uica Sima”.

După zece ani de activitate în Giroc, s-a retras către sfârșitul activității în Timișoara, în cartierul Mehala, marcat până la sfârșitul vieții de pierderea unicului fiu, Nicu, care s-a prăpădit în floarea tinereții, în urma unui accident.

Domnul director al școlii din Giroc de odinioară, învățătorul Simion Hodoneanu, și-a regăsit odihna de veci în cimitirul din cartierul orașului, de care am amintit. Numele lui și faptele nu și-au rămas uitate de către cei care l-au cunoscut aici, în Giroc.

Ovidiu Tocmacov -

personalitate marcantă a învățământului girocean

Originar din Fibiș, Județul Timiș, urmează cursurile școlii elementare din localitate, după care Liceul „C.D. Loga” din Timișoara și Facultatea de matematică-fizică din cadrul Universității timișorene. Este primul director cu studii universitare al școlii din Giroc începând cu anul 1960 și până în anul 1973. Este repartizat la coala noastră încă din primul an de învățământ, din 1959, unde funcționează până în 1976, când, în urma unei severe selecții, este ales penteru a lucra ca profesor de matematică în Maroc, la Casablanca. Aici lucrează conform contractului până în anul 1980, iar la întoarcere se stabilește în Elveția, la Geneva, unde predă matematica la Collège des Coudriers, până la pensionare. De aprecierea de care s-a bucurat în România, iar mai apoi în Maroc, se va bucura și la nouacoală, dovadă este faptul că este numit șeful catedrei de matematică, iar atunci când întreprinde demersurile pentru organizarea schimbului cultural cu coala din Giroc se bucură de un sprijin total din partea autorităților locale, ale școlii, dar și ale orașului și cantonului Geneva.

Elevii colii l-au apreciat întotdeauna ca pe un admirabil dascăl, competent, sever, dar și apropiat de copii, care a știut să încurajeze calitățile celor dotați intelectual, dar și să-i ajute pe cei aflați în dificultate. S-a implicat în viața colii și a satului ca majoritatea colegilor săi, fiind sufletul activităților culturale și sportive organizate în Giroc, iar pentru elevi a fost inițiatorul excursiilor și taberelor organizate pe tot cuprinsul țării. A participat alături de colegii din acea perioadă la marile proiecte privind extinderea colii vechi cu încă patru săli de clasă, la construirea colii noi și la mutarea grădiniței de la vechiul sediu de lângă poartă în actualul local. Plecarea sa în Maroc a fost regretată de elevi, părinți, colegi, foști elevi sau simpli locuitori, toți fiind convinși că au pierdut un om și un dascăl deosebit.

**Directorul Ovidiu Tocmacov,
între cadre didactice și elevi (1974)**

O lungă perioadă de timp, legătura cu profesorul nostru a fost întreruptă, aproape că nu mai știam nimic despre el, informațiile fiind lapidare și inexacte.

A venit anul 1996 când coala noastră s-a reabilitat pe o suprafață de 220 de ani de învățământ românesc, când cu

multă bucurie a răspuns invitației noastre de a participa la acest eveniment. A parcurs drumul de la Geneva la Giroc alături de doamna Tenzi Tocmacov, chiar dacă avea să fie alături de noi doar pentru câteva ore, dar sentimentele trăite de el în locurile revizite după atâția ani au fost atât de puternice, încât au reîncălzit vechile legături și sentimente cu foștii elevi, colegi sau simpli locuitori pe care i-a reîntâlnit. Acest fapt l-a determinat să propună proiectul schimbului intercultural dintre coala din Giroc și cea din Geneva, cea la care dânsul funcționa. Abținându-se la urările autorităților geneveze, a primit sprijin din partea colii unde cu ajutorul elevilor și profesorilor genevezi a organizat diverse acțiuni pentru strângerea de fonduri din care să finanțeze excursia elevilor români, a apelat la sponsori din Elveția și Austria, astfel că în anul 1997 toate pregătirile erau terminate. În urma acestui schimb cultural, coala noastră a primit 10 calculatoare cu imprimante, TV color,

video, ma ini de scris, materiale sportive, dar mai ales o excursie de vis pentru 20 de elevi i 8 cadre didactice.

Ca urmare a raporturilor restabilite dup 1996, nu a fost an în care s nu ne revedem, iar pentru ca leg tura s fie i mai puternic a inut ca i pensionarea s i-o organizeze la coala din Giroc al turi de fo ti i actuali colegi, de unii dintre fo tii elevi.

În anul 2002 a participat la lansarea la Giroc, în prezen a fo tilor participan i la schimbul cultural Giroc-Geneva a c r ii „Florile prieteniei », iar în anul 2006 a participat la festivit ile organizate în coala, prilejuite de s rb torirea a 220 de ani de înv mânt românesc în Giroc.

Silvestru tevin

N scut la 9 decembrie 1941 la Satchinez, fiind descendent pe linie matern din familia renumitului om de cultur b n ean, Emanuil Ungurianu. Î i petrece primii ani ai copil riei în satul natal, unde începe i coala primar , dup care în anul 1951 este deportat împreun cu întreaga familie în Bar gan. Momentul deport rii i via a petrecut în satul Dâlga din B r gan sunt descrise cu mult sensibilitate i talent în cartea autobiografică „Descult prin propriul destin”. La întoarcerea din deportare î i continu studiile ca elev la Liceul C.D.Loga din Timi oara, iar apoi ca student al Facult ii de Educa ie Fizic din cadru Institutului Pedagogic Bucure ti, iar mai apoi a I.E.F.S. Bucure ti, pe care-l absolv cu o lucrare de licen apreciat cu nota zece. Pe parcursul studen iei practic i sportul de performan .

La terminarea facult ii este repartizat ca profesor de educatie fizic la Liceul din Curtici, iar mai apoi se transfer la coala din Giroc i Ghiroda, iar din 1968 doar la coala din Giroc, unde func ioneaz pân la pensionare, în anul 1999. Între anii 1973-1981 îndepline te func ia de director.

Pe parcursul întregii activit ti s-a remarcat prin d ruirea i con tiinciozitatea cu care s-a achitat de obliga iile profesionale, dar i de multiplele sarcini extra colare (culturale, gospod re ti, ob te ti i chiar politice), pe care pe parcursul anilor le-a avut de îndeplinit.

Atât ca profesor, cât mai apoi ca director a colaborat cu oamenii din jurul s u, contribuind la formarea unui colectiv valoros i cu mult prestigiu în comunitatea noastr . A preluat tradi ia valoroas din coala girocean , pe care a îmbog it-o prin rezultatele ob inute de elevii colii i printr-o bun gospod rire a acesteia.. Exigent cu sine însu i, dar i cu colectivul

de cadre didactice și elevi pe care l-a condus, mereu nemulțumit, dovedind că și activitățile cele mai reușite le aprecia, mai în glumă, mai în serios, cu nota „ase plus”. Foarte apropiat de elevi, inițiatorul multor activități sportive, culturale și turistice de amploare, fiind organizatorul unor expediții turistice în Munții Carpați și în Delta Dunării. A contribuit la depistarea copiilor cu talent spre diferite discipline sportive, îndrumându-i în direcția practică a unor sporturi de performanță.

A colaborat strâns cu foștii directori Ovidiu Tocmacov și Octavian Grui și cu consiliile de administrație din care mereu a făcut parte, aducându-le aportul la inițierea și executarea lucrurilor de extindere a colii vechi și la construirea colii noi în grădini ei, într-o

**Directorul Silvestru Tevin,
între cadrele didactice și elevii absolvenți (1977)**

perioadă când pe lângă fondurile limitate alocate de primărie, de bază era contribuția în muncă a cetățenilor și a cadrelor didactice în frunte cu directorul. Așa se explică faptul că localul colii noi cu așezăli de clasă și două birouri a costat în 1976 doar 300.000 lei.

Prestigiul și rezultatele colii din Giroc se explică și prin stabilitatea și continuitatea existentă în fruntea colii, fiindcă pe parcursul a aproape 50 de ani la conducerea acesteia nu au fost decât trei directori.

Cu evidente înclinații literare și cu un dar al povestirii, profesorul Silvestru Tevin publică în anul 2000 volumul „Descul prin propriul destin”, o lucrare autobiografică, ce redă tragedia familiei sale și a altor mii de familii bătute în anii deportării în Bărăgan. Cartea a fost lansată la coala din Giroc în prezența conducerii Asociației Deportabilor din Bărăgan și a scriitorului Viorel Marineasa, el însuși autorul unor lucrări despre Bărăgan. A fost apreciat de toți cei care au citit-o și de cunoscuții acestui fenomen tragic din istoria poporului român.

Chiar ieșit la pensie, profesorul Silvestru Tevin a rămas apropiat de coală, participând alături de colegii mai tineri la unele activități sau la momente aniversare din viața colii.

Octavian Petru Gruia

S-a născut la 22 mai 1947, în comuna Giroc, județul Timiș. A urmat cursurile școlii elementare din localitate între anii 1954-1961, iar apoi liceul în Timișoara, școala Medie nr. 7, actualul Liceu de Informatică, între anii, 1961-1965. În perioada studiilor liceale, a fost marcat de personalitatea profesorului de istorie Milan Toici, care mai târziu avea să-l pună amprenta și asupra pregătirii sale școlare și profesionale.

În perioada 1965-1968, a urmat cursurile Facultății de Istorie-Geografie din cadrul Institutului Pedagogic din Timișoara, în urma absolvirii careia a fost repartizat ca profesor pe catedra de istorie-geografie la școala cu clasele I-VIII din localitatea Șoșoara, județul Caraș-Severin, unde a funcționat până în anul 1977. În anul 1975 a absolvit Facultatea de Istorie-Filosofie (cursul frecvență) din cadrul Universității „Babe-Bolyai” din Cluj-Napoca. Lucrarea de licență fiind „Monografia satului Șoșoara”, sub îndrumarea profesorului univ. Bujor Surdu.

Pe plan profesional, de primii ani de învățământ se leagă prietenia cu profesorii Viorel Marineasa, Ioan Seracin și Gavril Peia, alături de care începe cercetarea istoriei locale, și a fenomenului „șerărilor publice și condeieri” din perioada interbelică din Banat.

În această perioadă obține definitivatul la gradul II în învățământ.

În anul 1977 în urma unui concurs s-a transferat ca profesor la școala cu clasele I-VIII din Giroc, unde activează și în prezent. În anul 1981 a fost numit director, funcție deținută până la 31 august 2009. În anul 1986 a obținut gradul I în învățământ la Universitatea din București cu lucrarea „Monografia satului Giroc”, sub îndrumarea profesorului univ. dr. Vlad Matei.

În anul 1996 a publicat lucrarea „Giroc- monografie istorică”, lansată cu ocazia aniversării a 625 de ani de la atestarea documentară a localității și a 220 de ani de învățământ românesc în Giroc.

În anul 1999 a publicat lucrarea „Monografia satului Șoșoara”, lucrare pentru care a fost declarat „Cetățean de onoare” al comunei Mureni, județul Caraș-Severin, în componența careia intră și satul Șoșoara.

În anul 1997 a realizat un schimb intercultural cu „College des Coudriers” din Geneva - Elveția, organizând la Giroc, în luna iunie, vizita a 18 elevi și a 6 cadre didactice din Elveția, iar în luna septembrie a aceluiași an a avut loc vizita unui grup de elevi și cadre didactice de la școala din Giroc, la Geneva. În urma acestei acțiuni, școala din Giroc a fost dotată prin donație cu 10 calculatoare, 11 imprimante, TV color, video și materiale sportive.

Rod al acestui schimb cultural , în anul 2002, a publicat împreună cu profesorul Ion Murariu lucrarea “Florile prieteniei”, tradus ulterior și în limba franceză .

La 4 noiembrie 2006, cu ocazia aniversării a 230 de ani de învățământ românesc în localitate, a lansat cartea “Monografia colii din Giroc”.

Toate lucrările menționate mai sus au fost apreciate de oamenii de specialitate și recenzate în publicații locale.

Din anul 1996, sub egida colii din Giroc, apare trimestrial revista de cultură “Lumina satului”, din al cărei colectiv de redacție face parte.

Odată cu apariția revistei „Iconostas”, editată , din anul 2008, de biserica ortodoxă din Giroc, face parte din colectivul redacțional, publicând totodată și articole de specialitate.

Ca urmare a rezultatelor obținute în activitatea instructiv-educativă , dar și în îmbunătățirea bazei materiale a colii, în anii 1999 și 2000, când au fost desemnate colile reprezentative din județul Timiș , școala pe care o conduce, pe baza punctajului obținut ca urmare a evaluării instituționale, a fost desemnată ca unitate școlară reprezentativă , fiind una dintre puținele coli din mediul rural intrat în acest top.

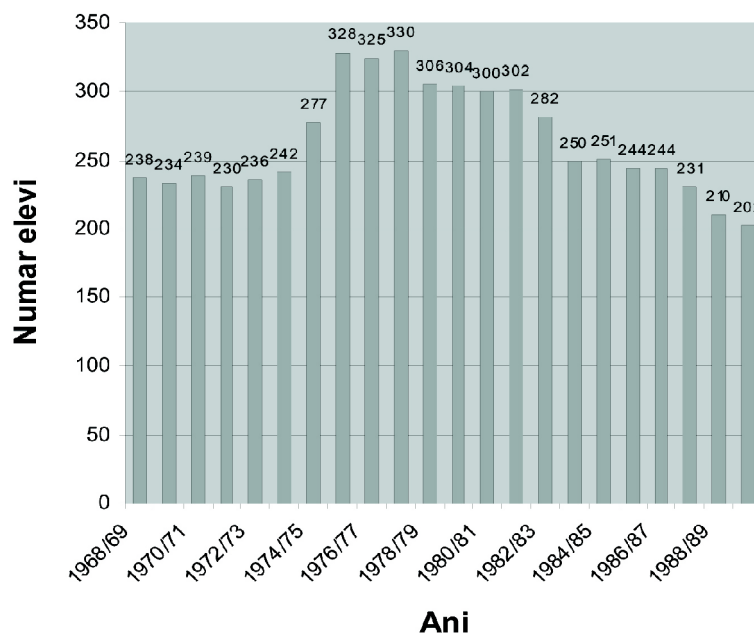
De activitatea de la școala din Giroc este legată o fructuoasă colaborare cu profesorul Silvestru Tevin în ceea ce privește gospodărirea colii, cu profesorul Ion Murariu în prin publicarea unor lucrări legate de istoricul și cultura satului și de editarea din anul 1993 a revistei „Lumina satului”, iar în urma colaborării cu profesorul Ovidiu Tocmacov din Elveția, organizarea schimbului intercultural Giroc-Geneva.

Pentru contribuția adusă la dezvoltarea învățământului și culturii în localitate, Consiliul local al Comunei Giroc îi acordă în anul 2007 titlul de „Cetățean de Onoare”.

Evoluția populației școlare în perioada 1968 – 1989.

În această perioadă , numărul elevilor din școala noastră ajunge la cel mai ridicat nivel, în perioada 1977 – 1979, după care urmează o scădere continuă , ce se accentuează după anul 1990. Creșterea numărului de elevi în această perioadă a impus și extinderea spațiului de școlarizare, acum construindu-se noul edificiu al colii cu 6 săli de clase.

Populatia scolara

Activit i extra colare 1948-1990

Activit ile extra colare din perioada 1948-1990 au cuprins: drume ii (la p durea Girocului, în lunca Timi ului i la m n stirea ag), excursii colare, activit i culturale sub genericul „Dialog pe aceea i scen ” sau în cadrul Festivalului Na ional „Cântarea României”, precum i întreceri sportive.

Excursiile colare, mult mai pu in numeroase pân la începutul anilor 60, au urmat în general urm toarele itinerarii: Timi oara-Cetatea oimo , Timi oara-Moldova Noua- Cazanele Dun rii-Or ova-B ile Herculane, Timi oara-Or ova-Ins.Ada-Kaleh,Timi oara-Arad-B ile Felix-Cluj Napoca-Alba Iulia Deva,Timi oara-Muntele Semenic-Trei Ape, Timi oara- Muntele Mic, Timi oara-Valea lui Liman, Timi oara-Buzia , Timi oara-Mun ii Retezat, Timi oara-Stâna de Vale-Padi -Pe tera Sc ri oara, Timi oara-Sinaia-Bucegi-Caraiman-Vf.Omu,Timi oara-Gala i-Delt -Sulina, Timi oara-

Oradea-Cluj Napoca-M n stirile din N. Moldovei. Colegii, care de-a lungul anilor au organizat i participat la aceste excursii, au fost: L z rescu Gheorghe, Gai Amalia, Murariu Ion, Ioanovici Aurelia, Bulat Livia, Seiman Ioan, Tocmacov Ovidiu, Birdean Tamara, Plap a Silvia, Stevin Silvestru, Ianculescu Olimpia, Iancu Merima, Eva Lia, Radu Stelian, Grui a Octavian, M nescu Felicia, undrea Rodica.

În cadrul activit ilor culturale, pe lâng serb rile colare i participarea la numeroase concursuri i festivaluri, trebuie men ionat performan a forma iei de mandoline a colii condus de profesoara urcanu Ana, care în anul 1985 a ob inut locul I pe jude i a participat la faza na ional .

La preg tirea forma iilor artistice ale colii în aceast perioad trebuie s men ion m urm toarele cadre didactice: Gai Amalia, Moga Aspazia, Bulat Livia, Murariu Ion, Ioanovici Aurelia, Plap a Silvia, Iancu Merima, Seiman Ioan, aur Titina, Lupulescu Veturia, Mezin Ileana, urcanu Ana, tevin Silvestru, M nescu Felicia, Tocmacov Ovidiu, Beac Iuliana, Ciolac Zorina, Po taru Silvia, Marki Ana, Capotescu Anastasia, Ionescu Mariana.

În activitatea extra colar , s-a remarcat, la nivel jude ean i na ional, cercul „Prietenii pompierilor” condus de Avr mu Ion, care, de-a lungul anilor, a ob inut rezultate remarcabile :

- 1973-locul I, Faza jude ean
- 1974-locul I, Faza jude ean i locul V Faza na ional
- 1975-locul I, Faza jude ean i locul II Faza na ional
- 1980-locul I, Faza jude ean
- 1982-locul I, Faza jude ean
- 1984-locul II, Faza jude ean
- 1985-locul II, Faza jude ean

A fost o activitate remarcabil condus de un om pasionat de instruirea copiilor în acest domeniu, aducând multe satisfac ii colii i elevilor.

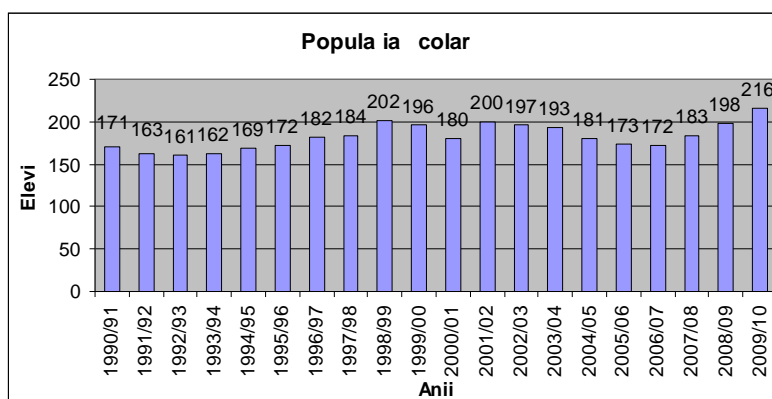
**Forma ia
“Prietenii pompierilor”
Giroc**

d. Învățământul din Giroc după 1990

Revoluția din decembrie 1989, la care și locuitorii Girocului au participat în mod direct, a adus schimbări în conținutul învățământului. Astfel se renunță la îndoctrinarea ideologică, care, spre lauda cadrelor didactice, niciodată înainte de 1989 nu a cunoscut amploarea și nivelul pe care autoritățile comuniste l-ar fi dorit. Numai că a se explica amploarea și aderența tineretului la ideile revoluției anticomuniste, care nu se mulțumește de a fi o schimbare prin „cosmetizarea” vechiului sistem de genul „perestroica” și „glasnosti”, ci se transformă, mai ales la Timișoara, într-o revoluție profund democratică și anticomunistă.

Chiar înainte de apariția noii legislații a învățământului, se trece la reformarea din interior a acestuia. Educația ateistă și materialist-dialectică este înlocuită cu educația moral-religioasă prin introducerea religiei în planul de învățământ, are loc restructurarea planului de învățământ, aerisirea programelor școlare, introducerea unor discipline opționale, eliminarea practicii agricole și a obligativității creșterii viermilor de mătase. Sunt interzise în școli orice influențe politice sau ideologice.

Prezentăm în continuare evoluția numărului de elevi în perioada 1990-2010

Cu toate aceste transformări în conținutul învățământului, baza materială rămâne neschimbată, cu material didactic scăzut, deși sub aspectul conținutului și mobilier uzat și degradat.

Situația se schimbă radical după ce, la sfârșitul anilor '90, clădirile instituțiilor locale trec în patrimoniul Consiliilor locale și al primăriilor.

După anul 2000, școlile și grădinița din Giroc, profitând de sprijinul Consiliului local și al primăriei, primar Iosif Ionel Toma, profitând de un buget favorabil, trece la modernizarea și dotarea cu mobilier și mijloace de învățământ adecvate. Astfel, după anul 1990, la școlile și grădinița din Giroc au loc următoarele lucrări privind modernizarea spațiilor de învățământ, extinderea acestora și dotarea cu mijloace didactice moderne ce permit realizarea unui învățământ modern și performant:

- 1990 introducerea apei curente în școală ;
- 1990 amenajarea terenului de handbal din curtea școlii;
- 1998 realizarea sistemului de alarmă ;
- 2000 refacerea tuturor sobelor de teracot în vederea introducerii încălzirii cu gaz prin sobele de teracot ;
- ianuarie 2001 introducerea încălzirii centrale pe bază de gaz cu două centrale proprii;
- 2004 extinderea grădiniței cu încălzirea sălii de clasă, birourilor și sălii de materiale și dotarea acestora cu centrală proprie;
- 2004 construirea noilor grupuri sanitare cu apă caldă pentru școală ;
- 2005 realizarea corpului de legătură dintre școala veche și școala nouă ;
- 2005 construirea noului sediu al bibliotecii comunale în incinta școlii;
- 2005 amenajarea parcurii și construirea noului gard în fața școlii;
- 2005 schimbarea la școală și grădinița a tâmplăriei din lemn cu uși și geamuri termopan;
- 2005 realizarea noului cabinet de informatică și conectarea acestuia la Internet;
- 2006 extinderea grădiniței cu încălzirea sălii de clasă la parter și mansardă, cu săli de mese, bucătărie, grupuri sanitare și centrale termice proprii;
- 2005 schimbarea mobilierului: bănci, mese, scaune, catedre, dulapuri, birouri, schimbarea tablelor de sticlă cu table ecologice;
- 2001-2005 procurarea de material didactic: planșe, hărți, casete video, aparatură, birotic etc.
- 2008 darea în funcțiune a noii săli de sport cu tribună, patru vestiare și reamenajarea terenului de handbal.

Pe lângă aspectele privind dotarea colii și îmbunătățirea condițiilor de muncă și studiu al elevilor și cadrelor didactice, preocuparea de bază a conducerii colii a fost pregătirea elevilor și rezultatele acestora la concursurile colare și examenele pe baza cărora s-a asigurat admiterea în învățământul liceal și profesional. Am fost convinși că rezultatele elevilor sunt rodul muncii cadrelor didactice și singurul aspect care dă prestigiu colii, prestigiu care se câștigă greu, dar și mai greu se pierde.

Începând cu anul școlar 1998-1999 se introduce examenul de capacitate ca bază pentru admiterea în învățământul liceal sau profesional.

SITUAȚIA LA EXAMENUL DE CAPACITATE

I TESTE NAȚIONALE

În perioada 1999-2007

Medii generale la toate disciplinele de examen

Anul școlar	Absolv. cl. VIII	Înscriși la ex.	Pro-mov.	Res-pin	Medii generale între:					
					5-5,99	6-6,99	7-7,99	8-8,99	9-9,99	10
1998-1999	20	17	14	3	1	2	6	3	2	-
1999-2000	28	28	25	3	1	3	11	8	2	-
2000-2001	18	18	16	2	-	5	5	3	3	-
2001-2002	26	25	19	6	-	3	10	4	2	-
2002-2003	27	24	22	2	2	5	8	3	4	-
2003-2004	23	20	19	1	3	6	5	3	2	-
2004-2005	26	23	15	8	-	6	5	2	2	-
2005-2006	26	23	18	5	-	6	4	4	4	-
2006-2007	15	13	11	1	-	2	3	1	1	-
	209	191	160	31	7	40	57	33	23	

Limba română

Anul școlar	Înscr.	Promov.	Resp.	Medii generale între:					
				5-5,99	6-6,99	7-7,99	8-8,99	9-9,99	10
1998-1999	17	14	3	3	2	4	4	1	-
1999-2000	28	25	3	11	5	2	4	3	-
2000-2001	18	16	2	6	3	1	4	2	-
2001-2002	25	22	3	6	5	5	2	4	-
2002-2003	24	22	2	7	2	3	9	1	-
2003-2004	20	19	1	10	2	2	3	2	-
2004-2005	23	15	8	7	4	-	3	1	-
2005-2006	23	18	5	5	2	3	5	3	-
2006-2007	13	12	1	5	2	3	1	1	-
	191	163	28	60	27	23	35	18	

Matematic

Anul colar	Absolv.	Înscriși	Promov.	Resp.	Medii generale între:					
					5-5,99	6-6,99	7-7,99	8-8,99	9-9,99	10
1998-1999	20	17	16	1	5	5	2	2	2	-
1999-2000	28	28	28	-	3	2	11	12	-	-
2000-2001	18	18	18	-	-	10	4	1	3	-
2001-2002	26	25	22	3	7	8	5	1	1	-
2002-2003	27	24	24	-	8	10	1	1	4	-
2003-2004	23	20	20	-	10	6	1	1	2	-
2004-2005	26	23	23	-	6	10	4	2	1	-
2005-2006	26	23	18	5	4	7	3	1	3	-
2006-2007	15	13	13	-	1	5	1	5	1	-
	209	191	182	9	44	63	32	26	17	

Geografie

Anul colar	Absolv.	Înscriși	Promov.	Resp.	Medii generale între:					
					5-5,99	6-6,99	7-7,99	8-8,99	9-9,99	10
1998-1999	20	17	17	-	-	2	4	2	9	-
1999-2000	28	28	28	-	-	3	3	11	11	-
2000-2001	18	18	18	-	-	2	2	1	13	-
2001-2002	26	25	25	-	-	1	2	4	17	1
2002-2003	27	24	24	-	1	-	5	6	12	-
2003-2004	23	20	20	-	1	-	6	5	8	-
2004-2005	26	23	23	-	2	-	4	8	8	1
2005-2006	26	23	23	-	-	2	-	8	12	1
2006-2007	15	13	13	-	-	1	2	3	7	-
	209	191	191	-	4	11	28	48	97	3

La întocmirea situațiilor prezentate s-a ținut seama doar de rezultatele obținute de elevii școlii noastre în sesiunea din iunie a examenului.

În funcție de aceste rezultate, în urma repartiției computerizate, elevii școlii din Giroc au fost repartizați la următoarele licee și școli de arte și meserii (SAM):

**SITUAȚIA REPARTIȚIEI ABSOLVENȚILOR
ÎN PERIOADA 1999-2010**

În urma susținerii examenului de capacitate,
testelor naționale și tezelor unice

colile	1998- 1999	1999- 2000	2000- 2001	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008	2008- 2009	2009- 2010	Total
Colegiul B n ean	-	2	-	1	1	-	1	1	1	1	6	2	16
Colegiul C.D.Loga	-	1	2	-	1	-	-	-	1	2	-	1	8
Lic.Info. Moisi	-	1	2	3	1	2	-	1	-	-	-	2	12
Col. Ec. F.S.Nitti	5	3	2	1	1	1	-	3	-	2	3	3	24
Col. Ana Aslan	-	-	1	1	1	2	-	2	-	-	1	-	8
Col.J.L. Calderon	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2
Lic. Pedagogic	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	3
Lic. Logos	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Lic. Vlad epe	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	3
Lic. Waldorf	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Lic. Militar	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Lic. Electrotimi	1	-	1	5	1	2	4	3	1	4	1	2	25
Lic.E.Ungureanu	1	6	-	2	2	1	-	1	-	-	4	3	20
Col. Tehnic	2	1	1	-	-	1	1	-	1	-	3	1	11
Lic.Azur	1	3	-	-	-	5	-	-	1	1	1	1	13
Lic. Energetic	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Lic. T n sescu	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	4
Lic. H.Coand	-	1	-	-	-	-	1	-	2	2	1	1	8
Lic. Auto	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
Lic. Po t	-	1	-	1	2	1	3	-	2	2	-	3	17
Lic. Alimentar	-	1	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	5
Col.Tehn. de Vest	-	-	-	1	-	1	-	1	3	-	-	-	6
Lic. Ion Mincu	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	4
Lic.Shakespeare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
Lic. C.F.R.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Lic. Sportiv	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1	4
Alt jude	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Elevi admi i liceu	12	21	11	17	19	16	13	18	13	16	24	22	203
Elevi admi i SAM	8	7	7	9	8	7	13	8	2	2	-	-	71

Prezent m, în continuare, situa ia elevilor care, pe parcursul celor nou sesiuni ale examenului de capacitate sau testare na ional , au ob inut cele mai mari medii.

cutca Adela	9,76
Bosa Diana	9,48
Jurj Oana	9,45
Enuic Vanita	9,41
Mocanu Pavel	9,41
Ursu a Eunice	9,41

Solov stru Antonela	9,38
Gai Amalia	9,38
Hâr a Andreea	9,36
Milea Diana	9,36
Ursu a David	9,28
Laz r Aida	9,26
Goian Adina	9,25
Vla in Maria	9,25
Pândeii Delia	9,23
Fedor Dan	9,18
Enuic Marcel	9,10
Ursu a Dina	9,08
Oprea Iulia	9,05
Precupa Cristina	9,03
Milea Adriana	9,02
Milin Iasmina	9,01

La întocmirea situa iilor prezentate s-a inut seama doar de rezultatele ob inute de elevii colii noastre în sesiunea din iunie a examenului.

Analizând cuprinderea elevilor colii noastre dup anul 1999 în înv mântul liceal i profesional (SAM), putem constata cre terea ponderii elevilor cuprin i în licee, ca urmare a rezultatelor bune ob inute la examenul de capacitate i mai ales op iunea celor mai buni dintre ei pentru licee de prestigiu din Timi oara. Astfel, într-o perioad de apte ani, în licee precum Colegiul B n ean, C.D. Loga, G. Moisil, Economic, Ana Aslan, J L Calderon, Pedagogic, Po t i Telecomunica ii, Colegiul „Ion Mincu” (arhitectur) i Liceul Militar Alba Iulia au fost cuprin i 64 elevi, situa ie mult superioar anilor preceden i i care a f cut ca în ultimii ani prestigiul colii noastre s creasc atât în rândul elevilor, p rin ilor, autorit ilor locale, cât i a Inspectoratului colar Jude ean Timi . Din rândul acestora, dar i a altor absolven i de liceu se vor recruta viitorii studen i, al c ror num r va cre te i el semnificativ în aceast perioad , f când ca num rul tinerilor cu studii superioare absolven i ai colii din Giroc s fie tot mai mare. Ei reprezint mândria colii noastre, a familiei i a comunit ii din mijlocul creia s-au ridicat.

Ca urmare a rezultatelor ob inute în activitatea instructiv-educativ , dar i în îmbun t irea bazei materiale a colii, în anii colari 2000 i 2001, când au fost desemnate colile reprezentative din jude ul Timi , coala noastr , pe baza punctajului ob inut ca urmare a evalu rii institu ionale, a

fost desemnat ca unitate colar reprezentativ , fiind una din pu inele coli din mediul rural intrat în acest top.

Activit ile extra colare dup 1990

Activit ile extra colare oraganizate la nivelul colii au cuprins o multitudine de ac iuni în care au fost implicate majoritatea cadrelor didactice i elevilor, iar unele dintre ele, prin amploarea lor, au atras i numero i locuitori ai localit ii, autorit i locale sau jude ene sau chiar personalit i din înv mântul i cultura timi ean .

Am s m refer pentru început la activit i la care au participat cu prec dere elevii i cadrele didactice din coal i care se refer la excursiile colare, activit i culturale i sportive.

Excursiile colare au continuat tradi iile excursiilor i expedi iilor organizate înainte de 1990, principalele trasee turistice fiind în urm toarele direc ii: Timi oara-Deva-Brad (Muzeul aurului), Timi oara-Ha eg-Petro ani-Tg.Jiu-M n stirea Tismana, Timi oara-Alba Iulia –Geoagiu-Sarmizegetusa Regia, Timi oara- Deva-Hunedoara-M n stirea Prislop, Timi oara-Arad-M n stirea Bodrog, Timi oara-Petro ani-M n stirea Lainici-M n stirea Horezu-M n stirea Polovragi-M n stirea Tismana-Hobi a-B ile Herculane, Timi oara-Deva- ebea-Pe tera Sc ri oara, Timi oara-Oradea-Meze -Cluj-Napoca-Alba Iulia-Deva, Timi oara-Pe tera Ur ilor, Timi oara-Oravi a-M n stirea C lug ra, Timi oara -Cetatea oimo , Timi oara-Cazanele Dun rii-Or ova-Por ile de Fier.

La toate aceste excursii, unde activitatea instructiv-educativ s-a îmbinat cu cea recreativ au participat urm torii colegi: tevin Silvestru, aur Titina, Costa Melentina, Grui a Octavian, Ersegean Sorin, Ciolac Zorina, Cîmpeanu Bianca, Monea Iudita, Mocanu Valentina, Dragil Lumini a, Golban Miloranca, Lise chi Violeta, Coteanu Viorica, Cr ciun Mihaela, Cecan Adrian, Albu Olivia, Oprea Ioan, Oprea Lenuta, Seco an Ramona.

Multe din aceste trasee au fost parcurse de mai multe ori, de un real folos fiind pentru coal posibilitatea închirierii autobuzului, la un pre foarte convenabil de la societatea „Giroceana”, sau în ultimi ani ob inerea autocarului în mod gratuit.

În aceast perioad , coala noastr , sub conducerea profesoarei Costa Melentina, a organizat mai multe tabere la mare cu participarea elevilor i a unor fo ti absolven i ai colii noastre.

Activitatea culturală și comemorarea unor evenimente literare și istorice a cuprins o mare varietate de serbări colare trimestriale sau de sfârșit de an colar, precum și activitățile tematice legate de aniversări istorice, literare și științifice, la care, pe lângă participarea oamenilor colii, au fost invitați și oaspeți din afară, care au făcut ca valoarea manifestărilor noastre să fie sporită. La organizarea acestor acțiuni trebuie remarcat aportul profesorilor de specialitate, muzic - Oprea L., limba română - Ionescu Mariana, Lisechi Violeta, Draga Andreea, Murariu Ion, Craciun Mihaela, Albu Olivia, religie-Golban Miloranca, Carebia Oana, Drago Maria, istorie-Grui Octavian, precum și a învățătorilor Ciolac Zorina, Monea Iudita, Cîmpeanu Bianca și Ersegean Sorin.

Activitățile sportive cuprinzând tradiționalele meciuri cu coala din Chișoda, de istoricul corărilor și amintesc toate generațiile trecute prin coala noastră în ultimul secol, s-au extins și la întreceri sportive (mai ales fotbal și handbal) și cu alte coli: Pădureni, Jebel, Săcălaz, Măureni, Libling, Cheverea, Hodoni, General 7, 18, 12, „Dumitru Ciungănu” și 25 din Timișoara. La organizarea și buna desfășurare a acestor activități au contribuit colegii Tevin Silvestru, Tătuț Ioan, Grui Octavian, Oprea Ioan, Ersegean Sorin, Căcan Adrian, Tonea Grădian și Boris Babici.

E de amintit participarea la toate edițiile „Olimpiada Mărișului” organizată de coala din Săcălaz, în compania a aproape 20 de coli din zonă și unde elevii colii noastre au obținut rezultatele cele mai bune. La ediția din anul 2009 elevii colii din Giroc au obținut locul I la toate clasele pe toate disciplinele de învățământ (limba română, matematică, istorie, geografie, biologie, fizică și chimie).

La concursurile colare, faza pe municipiu și pe județ rezultate bune au fost obținute la limba română, biologie, matematică, limba engleză, religie baptistă și ortodoxă.

Activitățile extra colare includ formații artistice precum cele de cor, grup vocal „Zorelele Girocului”, dansuri populare, precum și cercul de pictură religioasă pe sticlă, organizat în parteneriat cu biserica ortodoxă, dans modern, cercul de şah, judo, percuție și rugby în parteneriat cu primăria Giroc.

Acțiuni de parteneriat au mai fost organizate și cu Muzeul Banatului, cercul pedagogic la învățătorilor din cadrul Inspectoratului colar Timiș și Hunedoara, diferite coli din Timișoara și din județ.

În ultimii ani din inițiativa și prin sponsorizarea profesorului Ovidiu Craciun în fiecare primăvară se organizează „Cupa Mărișului” la şah,

iar din anul 2009 a mai multor întreceri de şah organizate de instructorul de şah Ercei, conducătorul cercului de şah organizat încoală.

Elevii colii noastre, sub îndrumarea cadrelor didactice, au participat la vizionări de spectacole la Teatrul Național din Timișoara, la Teatrul de pupă (clasele mici), au vizitat Muzeul Banatului, încheind parteneriate educaționale cu această instituție, luând parte și la manifestarea organizată de Muzeul de etnografie intitulată „Povestea Comunei Giroc”, în noiembrie 2005.

Începând cu anul 2007, din sponsorizarea asigurată de primarul Iosif Ionel Toma, pentru elevii premiați din clasele V-VIII, la sfârșitul fiecărui an școlar s-a organizat câte o excursie gratuită de 2-3 zile în străinătate: 2007- Viena, 2008 -Viena, 2009- Praga și 2010- Veneția.

Acțiuni importante au fost organizate de-a lungul anilor și la grădini din Giroc, dar din punct de vedere al timpului a fost că multe din ele s-au desfășurat în zilele noastre, astfel că până astăzi puține au fost activitățile care s-au desfășurat în memoria foștilor copii sau al unor educatoare. Iată, deci, motivul pentru care ne vom rezuma la a aminti acțiunile mari desfășurate în ultima perioadă. Astfel, la Timișoara în 7 septembrie 1999 a avut loc consfățuirea inspectorilor de la învățământul preșcolar din țară, ocazie cu care grădiniștii noștri au fost vizitați de 65 de inspectori de specialitate din toată țara în frunte cu Inspectorul General din M.E.C., de Inspectorul General al Județului Timiș și de inspectorii de specialitate din județ. La discuțiile purtate cu această ocazie s-au adus aprecieri privind activitatea instructiv-educativă desfășurată în unitatea noastră, precum și asupra dotării materiale de care beneficiem.

În 16 noiembrie 2004 la Grădiniștea P.N. 31 din Giroc a avut loc schimbul de experiență cu participarea a aproape 60 de educatoare din Timișoara și din zonă pe tema „Necesitatea și eficiența comunicării în realizarea educației copiilor preșcolari”, activitate condusă de inspectorul de specialitate de I.S.J.Timișoara la care au participat și reprezentanții comunității locale. Activitatea s-a desfășurat la grupa mică condusă de doamna educatoare Gherban Laura.

În anul școlar 2005-2006, grupa mare pregătitoare condusă de doamna educatoare Terteci Lenușă a participat la implementarea Proiectului educațional cu tema „Portul popular din Bihor și Banat”, proiect desfășurat pe o perioadă de doi ani. Prima parte a acțiunii a constat în vizitarea grădiniștii cu program normal din satul Chișcău, județul Bihor, vizita care a avut loc în data de 25 octombrie 2005, ocazie cu care pe lângă activitățile

organizate în grădini, copiii și părinții au vizitat Muzeul satului și Peștera Urilor. Următoarea activitate cuprinsă în proiect s-a desfășurat la 4 mai 2006 la grădiniștea noastră, unde, pe lângă serbarea colară și parada portului popular, a avut loc și o dezbateră metodică cu participarea a peste 20 de educatoare din Timișoara și a inspectorilor de specialitate de la I.S.J. Timișoara.

Dintre acțiunile de mare amploare organizate de școala din Giroc după anul 1990 am selectat următoarele.

Aniversarea a 625 de ani de la atestarea documentară a Girocului și a 220 de ani de învățământ românesc în localitate

Duminică 6 octombrie 1996, în prezența a numeroși locuitori, fiii satului, foste cadre didactice, personalități reprezentând autoritățile județene, Prefectura, Inspectoratul de cultură și Inspectoratul colară, școala din Giroc a organizat serbarea a două momente importante din viața satului și a colii, 625 de ani de la prima atestare a localității și 220 de ani de învățământ românesc în Giroc.

Serbarea începe prin participarea la slujba religioasă de la biserică ortodoxă, urmată de depunerea de coroane de flori la monumentul eroilor căzuți în cele două războaie mondiale și inaugurarea muzeului satului. Aici profesorul Florin Medele, face o incursiune în istoricul localității și mai ales al descoperirilor arheologice la care și domnia sa a luat parte. La școală se sfințește placa comemorativă care amintește de vechimea învățământului românesc din localitate, după care are loc lansarea a două volume apărute cu această ocazie: *Giroc-Monografie istorică* de Octavian Gruia și *Obârșii* de Ion Murariu.

În fața mulțimii adunate în curtea colii, mai multor locuitori ai satului, foste și actuale cadre didactice li s-a acordat diplome pentru merite în dezvoltarea învățământului și culturii locale.

Se citește apoi mesajul adresat girocenilor de Iosif Tiberiu Stelzner, din partea comunităților din Giroc, stabiliți în Germania și cuvântul de salut al profesorului Ovidiu Tocmacov, fost director al colii noastre stabilit între timp în Elveția.

Participanții prezenți la serbări au vizitat apoi expoziția de artă plastică organizată în holul colii, a artiștilor Tamara Birdean, Ion Agai și Tatiana Pătruș.

Aniversarea satului și a colii s-a încheiat cu o masă festiv sponsorizată de doctor Gheorghe Perii, ing. Sebastian Armaș și Maria Cazacu, unde voia bună a fost întreținută de membrii cinaclului „Gura Satului”, Ionel Iacob Bencei, Petru Chira și Ștefan Pătruș.

Schimbul intercultural dintre școala din Giroc și College des Coudriers din Geneva

Organizat din inițiativa domnului Ovidiu Tocmacov, fost profesor de matematică și fizică al colii noastre între anii 1959-1976 și director între anii 1960-1973, după o activitate de patru ani în Maroc, se stabilește în Elveția, la Geneva unde va funcționa ca profesor la College des Coudriers. În timpul vizitei pe care o face în școala noastră în 1996, cu ocazia aniversării colii, împreună cu foștii colegi de la Giroc pune la punct schimbul intercultural al căruia desfășurare o prezentăm în continuare.

Programul vizitei din România

31 mai 1997

Ora 21: Primire la Arad.

Ora 22,30: sosirea la școală, repartizarea pentru cazare.

1 iunie 1997

Orele 9-12: Plimbare prin Timișoara. Se vizitează Parcul copiilor,

Centrul orașului, Catedrala ortodoxă, Muzeul Banatului.

Ora 12,30: Masa de prânz.

Ora 13,30: Vizitarea Monumentului Eroilor revoluției din decembrie 1989.

Ora 16: Serbarea școlară Grădiniței din Giroc.

Ora 17: Carnavalul claselor I-IV la școală.

Orele 19-21: Discoteca prieteniei.

2 iunie 1997

Orele 8-10: Asistență la lecții.

Orele 10-12: Vizitarea comunei

(Primărie, Biserica ortodoxă, Muzeul satului).

Ora 13: Masa de prânz.

Orele 15-20: Excursie la Mănăstirea Agi la pârâna Girocului.

Orele 20: Discoteca prieteniei (la dorință).

3 iunie 1997

Orele 7,30-21: Excursie pe itinerariul: Timi oara-Lugoj-Caransebe - Sarmizegetusa-Or ova-Por ile de Fier-M n stirea Sf. Ana-B ile Herculane-Timi oara.

4 iunie 1997

Orele 9-11: Vizitarea Scolii Rudolf Walther din Timi oara

Orele 11-13: Vizit la P durezza Verde, Muzeul Satului i Gr dina Zoologic

Orele 13-14: Masa de prânz.

Dup mas : Activit i la libera alegere, jocuri sportive la coal

Seara: Discoteca prieteniei.

5 iunie 1997

Orele 9-12: Jocuri sportive (fotbal, handbal, volei, tenis de câmp)

Orele 13-15: Masa de prânz.

Orele 15-18: Program la libera alegere.

Orele 18: Sear distractiv , foc de tab r .

Ora 20: Masa festiv de desp r ire.

6 iunie 1997

Ora 6,45: Plecarea la Arad cu autocarul

Programul vizitei din Elve ia.

Pân la data de 29 august, data plec rii grupului nostru în Elve ia, la Geneva, nu mai este prea mult. Dup examenul de admitere pe care unii dintre elevi l-au sus inut ne petreceam vacan a cu gândul la excursia ce ne a teapt . Pentru aceasta c utam s ne inform m cât mai bine despre Elve ia, despre istoria poporului elve ian, despre ora ul care ne va g zdui, despre cultura i civiliza ia cu care vom face cuno tin în curând. Vom descoperi o lume necunoscut nou pân acum. C l toria în „ ara cantoanelor” va fi i un bun prilej de a adânci cuno tin ele noastre de limba francez .

Iat de ce a teptam cu emo ie întâlnirea cu prietenii no tri din Geneva.

Red m în continuare programul activit ilor organizate pentru români în Elve ia.

30 august 1997

Diminea a ajungem în Viena, unde întrerupem c l toria pentru a cunoa te „ora ul muzicii”. În gar , spre surpriza noastr , ne a teapt

doamna Tenzi Tocmacov și patru membri ai Asociației române „Vorba noastră”, care ne găzduiesc cu ospitalitate la sediul lor și ne conduc prin oraș. Vizităm vestitul palat Schonbrunn, grădina zoologică, centrul orașului cu renumita Operă, enorma catedrală Sf. Ștefan, ne plimbăm cu metroul. După ce asistăm la o edință a Asociației, unde întâlnim români de pretutindeni trăsători aici, suntem conduși la gară ca să ne continuăm drumul spre Elveția.

31 august 1997

Petrecem a doua noapte într-un tren confortabil, care ne lasă la Zurich, pentru a-l schimba cu altul spre Geneva. Străbatem „ara cantoanelor”, admirându-i peisajul încântător. Pe peron ne revedem cu prietenii, elevii, profesorii, părinții. Fiecare dintre noi este „luat în primire” și condus la familia care ne va găzdui. Aici petrecem restul zilei luând un prim contact cu orașul.

1 septembrie 1997

La ora 8 ne întâlnim cu toții la Collège des Coudriers, coala prietenilor noștri, de unde ne vom începe activitățile prevăzute pentru fiecare zi. Aici facem o plimbare prin oraș și cunoaștem instituțiile, clădirile sediilor ale unor organisme internaționale, aspecte naturale care fac faima Genevei: Palatul Nașunilor (pe care-l vizităm), sediul Crucii Roșii Internaționale, celebrul Scaun cu Trei Picioare, Grădina Botanică, Lacul Lemman pe care îl traversăm ca să ajungem în orașul vechi, unde urcăm în turnul catedralei Sf. Petru și admirăm panorama orașului de la 100 de metri înălțime.

2 septembrie 1997

Dimineața asistăm la câteva ore de curs ca să vedem cum învață copiii din Elveția. Plecăm apoi să mai vizităm orașul. Evenimentul zilei a fost excursia pe Rhon, cu vaporul, până spre granița cu Franța, când am putut admira frumoasele peisajuri, varietatea plantelor, podurile pe sub care am trecut ca și barajul Verbois. Seara ne-am distrat la discotecă împreună cu gazdele noastre.

3 septembrie 1997

Ziua a fost rezervată sportului. Înainte de masă am mers la piscină, la amiază am jucat volei, iar după masă am participat la un concurs de tir cu arcul.

4 septembrie 1997

La ora 8 plecăm de la coală cu un elegant autocar într-o excursie de-a lungul Lacului Lemman. Oprim într-un mic sat, Saint – Sulpice, unde vizităm o biserică datând din sec. al XII-lea . Muzeul Olimpic din Lausanne ne-a impresionat în mod deosebit. Aici am putut vedea cu ajutorul filmelor și al fotografiilor retrospective de la toate jocurile olimpice moderne. Apoi am luat vaporul ca să ajungem la castelul Chillon. De pe vapor am admirat case, vile de lux, brci, podgorii, p mânturi bine lucrate, hoteluri. Din dep rtare se vedea Mont- Blancul acoperit de z pad . În Castelul Chillon, fiecare înc pere î i are istoria ei. Ne-am întors la Geneva unde ne a teptau bunii no tri prieteni și p rin ii lor.

5 septembrie 1997

Surpriza zilei a constituit-o vizita la renumitul Jet de Ap . Am coborât în sta ia de pompare care se afl sub nivelul lacului, în timp ce jetul era oprit, privilegiu pe care l-au avut pu ini dintre vizitatorii ora ului și chiar localnici. După ce ni s-a explicat modul de func ionare, Jetul a fost pus în func iune printr-o simpl ap sare de buton de c tre eleva Alina Dancea din grupul nostru. Am vizitat apoi Muzeul de Istorie Natural , deosebit de interesant prin bog ia exponatelor.

La seara festiv de desp r ire, elevii no tri au interpretat frumoase cântece în limba român , francez și italian , care i-au încântat pe profesorii, p rin ii și elevii elve ieni. A urmat discoteca la care am dansat și ne-am sim it foarte bine. La ora 23:00 am plecat spre cas obosi i și tri ti pentru c tiam c a doua zi ne vom desp r i.

6 septembrie 1997

Diminea a am cump rat cadouri pentru ce dragi de acas . Ne-am f cut bagajele, iar la ora 13:00 ne-am întâlnit pentru ultima dat la Colegiu. Colegii genevezi, profesorii și p rin ii lor ne-au dus la gar . Cu lacrimi în ochi ne-am luat r mas bun de la to i, mul umindu-le pentru s pt mâna de vis pe care ne-au oferit-o. Înbr i rile de pe peron exprimau convingerea c vom p stra această prietenie și c suntem gata s -i primim cu drag în România.

Comemorarea preotului David Voniga

În data de 20 septembrie 2003, la coala din Giroc, din ini iativa Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria i cu sprijinul prim riei i al colii din localitate a avut loc comemorarea preotului David Voniga, manifestare prilejuit de împlinirea a 70 de ani de la trecerea sa la cele ve nice.

Delega ia românilor din Ungaria a fost întâmpinat cu flori, pâine i sare, de c tre primarul comunei, Ionel Iosif Toma, directorul colii, Octavian Gruia, profesori i numero i elevi îmbr ca i în costume na ionale.

Din partea comunit ii românilor din Ungaria au participat domnul tefan Fr tean, consilier referent la Oficiul pentru Minorit i Na ionale i Etnice din Budapesta, domnul director Ioan Ciotea - pre edintele Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (UCRU), precum i un grup de 25 de pelerini din mai multe localit i din Ungaria.

Dup frumoasa primire, toti cei prezen i au fost invita i s mearg în cabinetul de istorie al colii, unde aveau s fie sus inute mai multe comunic ri privitoare la activitatea Preotului David Voniga.

Simpozionul a fost deschis prin rostirea rug ciunii domne ti de c tre Protosinghelul Paisie, delegatul Prea Sfin itului P rinte Episcop Sofronie.

Comunicatele au fost sus inute de c tre profesorul Ion Murariu, cercet toarea dr. Maria Berényi i Iosif Cerbu, unul dintre cei care l-au cunoscut pe P rintele Voniga, acestea fiind urmate de o scurt , dar consistent interven ie a renumitului istoric i arheolog timorean Florin Medele , cunoscut de altfel publicului giulan, în fa a c ruia a conferen iat i cu alte ocazii.

A urmat apoi o scurt slujb la biserica în care a servit timp de 33 de ani P rintele Voniga, dup care s-a mers în cimitirul unde- i doarme somnul de veci i unde parohul P rintele Iosif Gai (botezat de Preotul Voniga în anul 1931), împreun cu Protosinghelul Paisie au s vâr it parastasul ridicat în memoria marelui înainta . Dup slujba parastasului, câ iva pelerini din Giula au pres rat un pumn de p mânt pe mormântul P rintelui Voniga, adus de la Giula.

Programul a continuat cu vizitarea monumentului lui Aurel Vlaicu, ridicat la ini iativa lui David Voniga, a muzeului satului din Giroc, unde istoricul Florin Medele a oferit explica iile necesare, urmat de prezentarea unui spectacol de dansuri populare sus inut de Ansamblul „ Ghiocelul” din Giroc.

La coală a avut loc masa festivă cu participarea oaspeților și a gazdelor.

La sfârșitul programului a avut loc o întâlnire între oficialitățile locale și conducerea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, punându-se la punct un sprijin material pe care primăria Giroc urma să-l ofere Liceului Nicolae Bălcescu din Gyula și Bisericii ortodoxe române, atunci când o delegație din Giroc va participa la comemorarea printrului David Voniga în Ungaria.

Manifestările consacrate împlinirii a 70 de ani de la moartea preotului cărturar David Voniga, începute la Giroc în 20 septembrie 2003, au continuat la Gyula în 8 noiembrie, unde, la invitația Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (UCRU), a participat o delegație din Giroc formată din profesorul Octavian Gruiș, directorul școlii din Giroc, preotul Traian Debuceanu, profesorul Ion Murariu și Lazăr Sever.

Vizita a durat două zile și a început cu primirea la Episcopia Ortodoxă Română cu sediul la Gyula de către Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofronie, prilej cu care și s-au înmănat din partea primăriei Giroc, care a sponsorizat vizita, două odojdi pentru serviciul religios. A continuat apoi cu vizitarea catedralei și a Liceului „Nicolae Bălcescu”, în care se predă în limba română. O excelentă impresie ne-au lăsat condițiile materiale deosebite, dotarea școlii cu cele necesare unui învățământ modern. Am oferit câteva planșe, casete video, despre frumusețile României și ale Timișoarei, cărți și reviste. Seara ne-am întâlnit la sediul UCRU cu o parte din cunoștințele noastre de la vizita din Giroc, dr. Ioan Ciotea, președintele Uniunii Culturale, doamna dr. Maria Berényi, cercetătoare. A doua zi am participat la liturghia oficiată de Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofronie de la Biserica din cartierul Giula Mic. La sediul Uniunii Culturale am participat la o sesiune de comunicări, susținute de doamna dr. Maria Berényi, de doamna Elena Csobai, președinta Societății Creatorilor și Cercetătorilor Români din Ungaria și de domnul profesor Ion Murariu. Câțiva elevi de la liceul românesc au citit poezii din volumul *Dor și Jale* de David Voniga. La reușita manifestării a contribuit și expoziția care a cuprins fotografii de familie, fotocopia de pe actul de botez a celui omagiat, fotografii despre activitatea sa de la Giroc, reviste și ziare pe care le-a fondat și la care a colaborat, o parte din scrierile publicate.

În timpul rămas ne-am deplasat la Micherechi, o frumoasă localitate, unde majoritatea o formează comunitatea românească. La coală de aici

cu predare și în limba română a funcționat ca învățator, înainte de a veni la Giroc, Atanasie Baicu.

Am primit meleagurile julane convinși fiind că viața și activitatea pilduitoare a lui David Voniga vor constitui un liant, peste timp, între cele două comunități frățietice rora le-a aparținut deopotrivă.

Aniversarea a 230 de ani de învățământ românesc în Giroc

Începutul lunii noiembrie 2006 a prilejuit o inedită întâlnire a generațiilor, grație evenimentului organizat cu ocazia aniversării a 230 de ani de învățământ românesc în Giroc. Cadre didactice și elevi din diverse generații, începând cu cei care au slujit școala în urmă cu peste 50 de ani, până la cei de astăzi, elevii din diverse promoții, alături de autorități locale și reprezentanți ai Inspectoratului școlar Județea Timiș, au umplut holul colii, înănd să participe la sârbătoarea de suflet a învățământului girocean.

După cuvântul de bun venit al directorului Octavian Gruișă, preotul paroh Adrian Chermelcu oficiază un Te-Deum. Directorul colii a prezentat un istoric al instituției, privind evoluția și rezultatele obținute de elevi, după care au luat cuvântul primarul comunei Iosif Ionel Toma, reprezentantul I.S.J. Timiș, prof. dr. Cornel Petroman, prof. Ovidiu Tocmacov, fost director între anii (1960-1973), venit special din Elveția pentru acest eveniment, profesoara Aspazia Moga, profesoară la Giroc în anii '50, precum și unii din foștii absolvenți.

Cu această ocazie au fost lansate și două cărți: „Monografia colii din Giroc” semnată de Octavian Gruișă și „Vorbe d-ale noastre” (Ediția a II-a) scrisă de profesorul Ion Murariu. Un reușit program artistic, prezentat de foștii și actualii elevi ai colii au încântat pe participanți. Vizitarea colii, a grădiniței, a sălilor de clasă, a laboratoarelor sau bibliotecii, au constituit momente de retrăirea unor emoții și de depășirea unor amintiri, care s-au prelungit și la masa festivă ce avea să încheie o zi încrâcată de clipe de neuitat.

3. Activitatea culturală

a. Formele artistice: mișcarea corală

În Banat, ca de altfel în toate provinciile românești aflate sub dominația Austro-Ungariei, mișcarea corală a avut menirea să mențină în trează conștiința națională și de a pregăti pe plan spiritual Marea Unire ce avea să se împlinescă la 1 Decembrie 1918. În cadrul activităților culturale organizate de dascăli și preoți pe lângă școala confesională, până la construirea Casei Naționale (Căminul Cultural), mișcarea culturală, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea s-a aflat în prim-planul luptei pentru emanciparea națională, constituind prin repertoriul său și un mijloc de educare a tineretului în spiritul dragostei de neam și de limba română.

Încă înainte de anul 1900, documentele amintesc că la Giroc, în cadrul manifestărilor culturale, se recita poezia „La România”, ceea ce arată simțmintele naționale și patriotice ale înaintașilor noștri.³⁶

În organizarea întregii activități culturale și în special a mișcărilor corale, un rol important l-au avut învățătorii confesionali Atanasie Baicu (1885-1925), Traian Telescu (1898-1918) și Mihai Boca (1913-1933), precum și preoții Pavel Frîncanu (1863-1899), David Voniga (1900-1933) și Horea Vișoiu. Anii din paranteză reprezintă perioada când au activat la școala sau biserică din Giroc.

În anul 1886,³⁷ corul bisericii ortodoxe din Giroc, condus de preotul Pavel Frîncanu, a debutat într-un „concert vocal”, interpretând următoarele piese: „Serenadă” de Tudor Flondor, „Cântec de primăvară” și „Marș românesc” de Ciprian Porumbescu, „Bobocel și inel” de Ion Vidu, „Motto” și „La mulți ani”.

În anul 1890,³⁸ într-o altă serbare, corul era format din 15 copii fiind condus de Axente Giuchin din Chizău.

Corul din Giroc, care era în primul rând un cor bisericesc, conform unei situații întocmite de notarul A. Gavrilescu în anul 1939,³⁹ a luat ființă în anul 1886, dar după o medalie jubiliară editată în anul 1939, ca an al înființării este dat anul 1889. Primii directori au fost V. Titus Miu și Busuioc

³⁶ I. Iliescu, *Cultura și cărturari bănățeni în deceniile independenței*, Timișoara, 1977, p.155

³⁷ Dumitru Jompan, *Coruri din Banat*, vol. I, 2005, pag. 147

³⁸ *Ibidem.*

³⁹ Arhiva Primăriei Giroc, Situație întocmită de notarul A. Gavrilescu, în 3.01.1939

Miu, corul fiind mixt și era format din 50-60 de persoane. Printre primii coriști, al căror nume este dăruit pe crucea ridicată în curtea bisericii în anul 1901, când probabil s-au aniversat 15 de ani de la înființarea corului, dacă se ia în considerare anul înființării 1886, au fost:

N.Aga, S.V. can, V.Avr. mu, T.Andra, V.Seiman, V.Lazăr, V.Nincu, P.Ruja, C.Dragomir, V.Bosa, F.Ruja, N.Seiman, G.Gherban, G.Eli, I.Aga, A. V. can, B.Miu, N.Bosa, I.Avr. mu, P.Buiba, T.Ruja, P.Boca, V.Marincu, N.Gherban, M.Bosa, D.Pău și V.Marincu. Pe aceeași cruce mai este scris: ”Această sfântă cruce s-a ridicat la stăruința conducătorului V.Titus Miu prin zelul și spesele corului vocal bisericesc din Giroc în anul 1901”

Din anul 1913 și până la sfârșitul vieții, în anul 1933, corul este condus cu pricepere, pasiune și multă dragoste de învățătorul Mihai Bocă, iar din 1933 până în 1940, de preotul Horea Vișoiu.

În 28 septembrie 1926, duminică după-amiază, la Timișoara, corul din Giroc, ce aparținea “Asociației corurilor și fanfarelor românești din Banat”, a cântat în cadrul

Corul bisericesc împreună cu Pr. David Voniga, învățător Atanasie Baicu și învățător Mihai Bocă

spectacolului organizat pe tema “Dorul ardeleanului” de A. Popovici.⁴⁰ Conform datelor apărute în Calendarul Girocului din anul 1936, președintele de onoare al corului era Atanasie Baicu, iar comitetul de conducere era format din: preot Horea Vișoiu președinte, Iosif Maghiar vicepreședinte, Dimitrie Rotariu secretar, Ilie Bosa casier, Petru Peia bibliotecar, Ion Cincu controlor, Petru Ruja ajutor dirijor, iar membri: Iosif Dragomir, Constantin Groza, Gheorghe Urșică, Victor Marcu, Pavel Rotariu, Petru Dragomir, Petru Rotariu, Ion Avram, Ion Buzescu, Nicolae Tinca, Petru Marincu, Ion Gud, Vasile Jucu.

40 I. Velceanu, *Anuarul corurilor și fanfarelor din Banat*, Timișoara, 1922-1925

Membri activi ai corului au fost:

Tenor I

Ilie Bosa
Gheorghe Ur ica
Iosif Dragomir
Iosif Babescu
Constantin Groza
Vasile Jucu
Petru Rotariu
Nicolae Gherban
Nicolae Dr gu
Iosif Maghiar

Tenor II

Petru Ruja
Victor Marcu
Petru Peia
Pavel Rotariu
Iosif enche
Iosif Aga
Iosif Maghiar
Petru Petcu
Nicolae Ieli
Petru Dragomir

Bariton

Ion Buz iescu
Ion Avr mu
Trifu Buiba
Petru Rotariu
Iosif Cerbu
Ion Laz r
Ni Gai
Laz r Seiman
Petru Vasii
Laz r Gherban

Bas

Ion Cincu
Petru Marincu
Ion Gud
Iosif Cincu
Vichentie Gruia
Ilie Avr mu
Ion Ruja
Petru Cojeia
Petru Ur ica
Petru Bocea

„Stâlpi ai corului” au fost considera i: Nicolae Tinca, Vichentie Seiman, Nicolae V can, Pavel Babescu i Petru Ruja.

Corul posedea un frumos drapel na ional, sfin it la „Ruga” din 1935 în cadrul unor mari manifest ri de c tre P.S. P rintele Dr. Patrachie iucra, protopopul Timi oarei, asistat de preo ii Albu i Vi oiu, na al drapelului fiind Dr. Dimitrie Nistor, prefectul judetului.⁴¹ Acest drapel se p streaz i în prezent în biserica din Giroc, pe partea metalic aflat în vârful lancierii sunt inscrip ionate urm toarele date: „Acest drapel s-a sfin it în ziua a doua a Sfintelor Pa ti 1935 din ini iativa p rintelui Horea Vi oiu i prin concursul iubi ilor s i cori ti. Atanasie Baicu, pre edinte de onoare.

Cori tii: preot Horea Vi oiu, pre edinte i dirigent (dirijor), Ilie Bosa, Iosif Dragomir, Iosif Babescu, Petru Ruja, Constantin Groza, Vasile Incu,

Nicolae Gherban, Petru Peia, Petru Rotariu, Nicolae Drăguș, Victor Marcu, Petru Ruja, Iosif Maghiar, Pavel Rotariu, Iosif Bence, Iosif Aga, Nicolae Eli, Petru Petcu, Dimitrie Rotariu (secretar), Ioan Buzăescu, Ioan Avramuș, Ioan Gruișă, Petru Rotariu, Iosif Cerbu, Petru Vasi, Trifu Buibaș, Lazăr Gherban, Nicolae Gorun, Ioan Cincu, Petru Marincu, Ioan Gudă, Vichente Seiman, Nicolae Văcan, Iosif Gruișă, Iosif Cincu, Ioan Ruja, Ioan Neda, Ilie Avramuș.”

Pe o față a drapelului este brodat următorul text „CORUL BISERICESC ORTODOX ROMÂN GIROC” 1890-1935, iar pe cealaltă textul „VESELI-NE-VOM ÎN VOM SĂLTA DE BUCURIE ÎNTRU TINE, DOAMNE. CÂNTĂ-VOM PEA ÎN ALTE NUMELE TĂU” Ps. 9 v 3

În același calendar se menționează activitatea corului la biserică din Giroc și în organizarea unor serbări culturale-religioase, corul fiind în plină ascensiune „datorită membrilor și disciplinei și conducătorilor pricepuți”.

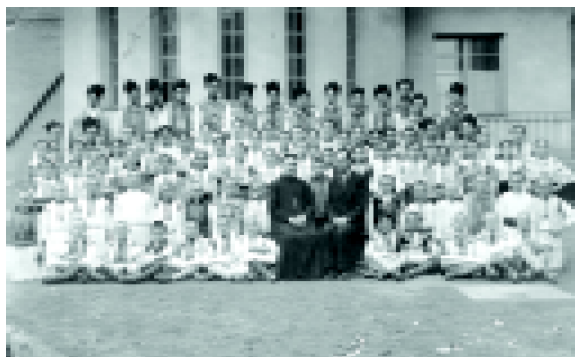
Corul constituia pentru tinerii și vârstnicii satului un minunat loc și prilej de educație patriotică și cetățenească, un loc de destindere și de educație a dragostei pentru acest gen de muzică, atât de răspândită în satele bășinene. Ca o răsplătire a calităților interpretative, la concursul coral din 8 iunie 1935, corului și se acordă premiul I, iar la concursul județean al corurilor din Banat, desfășurat la Buziaș, în august 1935, este distins cu diploma de onoare categoria I.

În anul 1939 se organizează jubileul a 50 de ani de existență a corului (luându-se în considerare ca an de înființare anul 1889), ocazie cu care fiecare din cei 50 de cori primește medalia comemorativă cu următoarea inscripție: „CORUL BISERICESC ORTODOX ROMÂN GIROC, 1889-1939, Dirijor preot Horea Vișoiu”.

În perioada anilor 1937-1938, pe motive politice și din orgolii personale, corul se desparte în două, unul fiind condus de preotul Chișodan și de Ion Ionescu, iar altul de preotul Horea Vișoiu și de Petru Ruja, grupare de orientare cuzzistă, observată atât la dirijori cât și la majoritatea coriștilor. Tânărul învățător Ioan Belengean, originar din Pădureni (Timișoara) și încadrat ca învățător la școala din Giroc, reușește să unifice cele două coruri și să formeze un puternic cor mixt alcătuit din 50-60 de persoane. Acum el antrenează în misiunea corală și elevii din clasele mari, precum și tinerii absolvenți. Pe lângă răspunsurile date în biserică, corul activează pe lângă Casa Națională unde interpretează cântece precum: „Cultul patriei”,

⁴¹ Horea Vișoiu, Calendarul Girocului, 1936, Timișoara, p.25

„Bobocele și inele”, „Lung în drumul Dunării”, „Calc , române, plin de mândrie!” și „Tricolorul”, avându-l solist pe Iosif Drăguș.

**Corul din Giroc (1940) împreună cu dirijorii,
pr. Horia Vișoiu și înv. Ioan Belengean**

Pentru curajul de a fi interpretat unele cântece patriotice, în primii ani ai regimului comunist, în anul 1949, înv. Ioan Belengean este condamnat la 5 ani de închisoare, până în 1954. În tot acest timp corul își încetează activitatea.

După eliberarea din închisoare, dirijorul reia repetițiile, revigorând întreaga

activitate corală. Împreună cu alte formații artistice organizează spectacole în numeroase sate bisericești sau pe scenele școlilor „Capitol”, „I.T.T.” sau „Parcul Rozelor” din Timișoara. În multe din aceste manifestări dirijorul Ioan Belengean unește corul din Giroc cu cel din Chișoda, reușind să ocupe locuri fruntase în întrecerile intercorale. O ultimă apariție publică a corului pe scenele culturale din Giroc și din Chișoda a avut loc în anul 1979.

Dacă corul din Giroc își încetează activitatea artistică, el continuă să activeze pe lângă biserică, unde, duminică sau cu ocazia marilor sărbători, dă răspunsuri la liturghie sau participă la înmormântări.

Până în anul 1996, când moare dirijorul Ioan Belengean, corul număra peste 30 de membri, era organizat pe patru voci și avea următoarea componență: Ioan Belengean, Ioan Cerbu, Iosif Dragomir, Petru Acea, Vasile Buiba, Petru Degan, Ioan Tonea, Nicolae Lazăr, Petru Avramuș, Gheorghe Seiman, Roman Gruișă, Horea Urșica, Vichente Vasii, Roman Vasii, Ioan Cojeia, Gheorghe Groza, Roman Cincu, Ilie Gherban, Iulian Lupu, Iulian Urșica, Ioan Avramuș, Pavel Șevci, Nicolae Marincu, Gheorghe Avramuș, Ion Cojaia, Petru Petcu, Vasile Petcu, Ion Sârbu, Ion Buiba, Iosif Seiman, Ion Marincu. Conducerea corului este luată de dirijorul Ioan Cerbu, până în anul 2006.

Evocând activitatea corului din Giroc, nu-i putem uita pe câțiva din cei mai de seamă coriști, unii dintre ei fiind remarcabili cantori bisericești, care în ultimele decenii i-au dat strălucirea și prestigiul de care se bucură

și în prezent. Aceștia au fost: Iosif Drăguș (cu o voce inegalabilă), Ion Cincu, Ion Avramuș, Andrei Avramuș, Victor Marcu, Petru Ruja, Ioan Ruja, Petru Dragomir, Iosif Dragomir, Gheorghe Urzica, Ioan Seiman, Ilie Bosa, Ioan Rotariu.

În prezent, în Corul Bisericii Ortodoxe din Giroc activează un număr de peste 20 de membri credincioși, conduși de doamna prof. Codruța Tomescu, iar între anii 2006-2008, de studentul teolog Mircea Sturza. Membrii corului sunt: Cerbu Ioan, Dragomir Iosif, Urzica Horea, Dragomir Aurel, Seiman Gheorghe, Toma Iosif-Ionel, Trifan Nicolae, Vasii Vichente, Vasii Roman, Buiba Ion, Avramuș Petru, Colgeu Ion, Sârbovan Minodor, Varga Gheorghe, Drăgoș Petru, Aga Petru, Fedor Mircea, Isai Tudorache, Marincu Dorin, Ișco Ionel, Zglibu Ovidiu, Avramuș Gheorghe, Seiman Ilie, Petcu Petru, Pop Gheorghe.

Între anii 2006-2008,⁴² corul participă pe lângă activitățile cu caracter religios și la activități laice. Astfel, în 25 decembrie 2006, pe scena Căminului cultural din Giroc prezintă spectacolul "Colinde, colinde, colinde", în 2007 ia parte la concursul "Lada cu zestere", unde câștigă faza zonală de la Giroc și faza județeană organizată la Timișoara. În 18 noiembrie 2007 participă, pe scena Operei din Timișoara, la festivalul de gal "Lada cu zestere" și înregistrează un CD audio cu colinde și tot în decembrie 2007 ia parte la Festivalul de colinde de la Foeni. În aceeași perioadă susține un concert de colinde pe scena Filarmonicii din Timișoara alături de părinții Cristian Pomohaci și la Televiziunea Europa Nova Timișoara.

În anul 2008 corul bisericii ortodoxe din Giroc participă la festivalul toacelor "În glas de toacă", organizat la Giroc, la aniversarea corului din Ghiroda, la festivalul "Cântecul Învierii" de la mănăstirea Timișeni-ag și la concursul "Lada cu zestere", unde pentru al doilea an consecutiv ocupă locul I, trofeu oferit corului nostru în cadrul Galei Laureatilor organizată în 2 noiembrie 2008 pe scena Filarmonicii din Timișoara.

În decembrie 2009 întreprinde un turneu la Paris unde susține un concert de colinde la biserică română și tot în 2009 obține premiul II la Festivalul „Lada cu zestere”.

La 25 noiembrie 2009, în cadrul bisericii ortodoxe se sărbătoresc 120 de ani de existență a corului, ocazie cu care în curtea bisericii se sfințește și monumentul din marmură albă ridicat în cinstea acestui eveniment, iar

⁴² Almanahul *Dialog cu cetățenii* - 2009, pag.73-74, Giroc

corii tii, în frunte cu dirijorul Codru Tomescu, primesc o plachet comemorativă și o diplomă de onoare.

Corii tii prezenti sau trecuți în eternitate au contribuit prin activitatea lor la creșterea prestigiului corului din Giroc; rămâne ca membrii de astăzi și cei tineri să nu lase să se stingă flacăra mică a coralei care, de-a lungul existenței sale, a contribuit la ridicarea prestigiului satului nostru.

Corala „Giroceana”

Înființată în anul 2009, este alcătuită din 15 bătrâni cu vârste diferite ocupății diferite, fiind dirijată de Mircea Sturza, student la Facultatea de Teologie. Cu un repertoriu alcătuit din piese populare, folclorice, compoziții corale clasice românești și universale, lucrări religioase, corala s-a impus, ajungând la Festivalul „Lada cu zestre” pe locul cel mai de sus, aducându-i contribuția la dobândirea Marelui Premiu pentru comuna noastră.

Fanfara

Fanfara din Giroc, ca și corul bisericesc, este formația cu o activitate artistică ce se întinde (cu unele întreruperi) pe durata a peste 80 de ani. Înființarea ei, în anul 1928 se leagă de numele unui plutonier-major, Castler și de eforturile membrilor fondatori: învățătorii Atanasie Baicu și Mihai Bocă, preotul David Voniga, sâtenii Dimitrie Rotariu, Nișă Gai, Petru Ruja și Victor Marcu. Primul dirijor al fanfarei a fost Ioan Văcan (între anii 1931-1933), ai cărui descendenți (Ioan Ilie Pascot, fiul și Ionel Pascot,

Fanfara din 1933

nepot) își vor lega numele de existența acestei formații artistice muzicale. După Ioan Văcan, dirijorul fanfarei a fost Mișă Gai, din anul 1933 până în anul 1936. Acesta predă bagheta de dirijor lui Ioan Ilie Pascot care o va purta până în anul 1955, când s-a stins prematur din viață. În 1944 fanfara i-a încetat temporar activitatea pentru că

instrumentele au fost luate cu for a de ru i la trecerea armatei prin sat. Dup r zboi, fanfara î i reia activitatea când sunt coopta i în forma ie i elevi de la coal i se procur alte instrumente prin eforturile acestora. Acum fanfara se unific cu corul dirijat de înv torul Ioan Belengean. Dup decesul dirijorului Ioan Ilie Pascot , dup o întrerupere de un an, fanfara este preluat de fiul s u , Ionel Pascot , care selectează elevi de la coal , reînnodând tradi ia acestei forma ii artistice. În anul 1958 ob ine premiul I la Festivalul fanfarelor r ne ti în concurs cu fanfarele din Utvin, Comlo u Mare, Topolov , Ghilad, Ciacova, Pietroasa Mare.

Înc de la început, repertoriul fanfarei era axat pe folclor muzical b n ean i activa în cadrul Casei Na ionale, purtând denumirea de „Fanfara Bisericii din Giroc”, acompaniind corul bisericii din localitate.

Întinerind forma ia cu patru genera ii la rând, dirijorul Ionel Pascot depune o munc asidu pentru a instrui tineri care nu aveau no iuni despre instrumentele de fanfar . În această direc ie a fost sus inut de doi veterani ai acestui gen muzical: Aurel Becican i Roman Vasii. Acestora li s-au ad ugat al ii, români i germani, printre care Petru Pascot , Petru Müller, Petru i Gheorghe Fendler, Petru Avr mu , Iosif Peia, Petru Barany, Ilie Avr mu , V lean Tinca, Petru Brânda, Dumitru Ciobanu, Andrei Boca, Costic Haida i al ii, care au activat în ciuda faptului c între 1970-1988 fanfara se confrunt cu o situa ie dificil i dup această dat î i înceteaz activitatea timp de 12 ani.

Fanfara din Giroc reîntinerit

În anul 2000 fanfara își relansează activitatea grație împătimitului ei dirijor (de acum veteran) și sprijinului primit din partea primarului Iosif Ionel Toma. Se procură instrumente noi, sunt atrași noi membri, în majoritate colari și se îmbogățește repertoriul cu piese patriotice („De teaptă-te, române!”), colinde, precum și piese de muzică populară, bine cunoscute, aranjate de dirijor: „Bade, plărie nouă”, „Mărie, poale iurace”, „De-ar fi mândra-n deal la cruce”, „Fată bună”. Rezultatele nu întârzie să se arate. Palmaresul fanfarei se îmbogățește cu premii și diplome obținute la Festivalul Fanfarelor Regionale Euroregiunea DKMT, Caransebeș, 2003, la Festivalul Fanfarelor din Buziaș, locul II la Festivalul „Lada cu zestre”, în 2008 și locul I la același festival, în 2009.

Prezent în trecut la toate manifestările culturale-artistice din localitate: rugi, baluri, competiții sportive, alte evenimente, fanfara continuă să fie o prezență constantă în viața cultural-artistică a localității, adaptându-se la noile condiții în care evoluează viața comunității.

Alte formații artistice

Pe lângă cor și fanfară, în viața culturală a comunei și-au făcut simțită prezența de-a lungul timpului și **interpreții ai artei teatrale**, mai ales ai acelei specii umoristico-satirice cunoscute sub numele de monolog. Începători încă de pe băncile colii, îndrumați de cadre didactice, tineri talentați s-au remarcat recitând la serbări și în cadrul programelor artistice prezentate înaintea balurilor organizate de serbători, poezii patriotice sau interpretau scurte scenete, cu un conținut comic care amuzau pe cei prezenți. Aceștia au activat în cadrul Casei Naționale (devenit ulterior Căminul Cultural) îmbogățind repertoriul fiecărui spectacol. Printre acești artiști amatori dotați cu har actoricesc se numără și Nicolae Seiman (Nicolae Lala), Petrică Urzica (Boroi) și alții.

În perioada anilor 1960-1962 s-a încheșat, în cadrul Căminului Cultural, o formație de teatru alcătuită din tineri localnici: Mărioara Drăguș, Rodica Ciorogariu, Gheorghe Goian, Andrei Boca, Eugen Lazăr și din cadre didactice: Nina Iliescu, Ioan Agă și Ion Murariu. Aceștia, instruiți cu pasiune de învătoarea Livia Bulat și îndrumați de actorul profesionist Victor Odillo Cimbru de la Teatrul Național din Timișoara, au pus în scenă piesa „Cel din urmă” de Paul Everac, făcând câteva deplasări în localitățile din jur și calificându-se la faza județeană a Festivalului de teatru pentru amatori „I. L. Caragiale”, la care s-au clasificat pe un binemeritat loc II.

O activitate cultural intensă și cu frumoase rezultate s-a desfășurat în perioada anilor 1969-1972, când, sub conducerea directorului de cultură Ana Hane, priceput și pasionat animator cultural, dar și solist inconfundabil de muzică populară, iau

“Nunta din Giroc”

fiind noi formații, dintre care se remarcă **grupul folcloric „Nunta din Giroc”**, care aduce pe scenă impresionante momente din modul de desfășurare a acestui important eveniment din viața satenilor, așa cum s-au păstrat și transmis de-a lungul vremii pe aceste meleaguri. Interpreții, printre care Domnica Căcodol, Iosif Dragomir, Petru Urzică, Ioan Boca, Constantin Dragomir, Ioan și Ana Tonea și alții, au respectat întreg ceremonialul de desfășurare a nunții, din care nu a lipsit momentul „cîntărea bolând”, care era menită să înnebunească în voia bună în timpul petrecerii.

A activat în această perioadă și un grup vocal feminin alcătuit din tinere fete, cu un repertoriu cules din înjurăturile țimene, care ajunge la faza pe care a concursului formațiilor artistice de amatori. Din rândul acestora făcea parte și cea care va ajunge o interpretare apreciată a cântecului bănean, Aurelia Ardelean. Grupul vocal s-a clasat pe locul III la faza judeeană a unui concurs în anul 1985.

Tot atunci, la comanda politică a vremii, s-a înființat o formație hibridă, **brigada artistică de agitație**, menită să propage de pe scenă mesaje specifice ideologiei comuniste și să combată manifestări incompatibile cu aceasta. Prezența acesteia, alcătuită din activități culturale din celelalte formații, a fost sporadică și nesemnificativă.

De o tradiție mai îndelungată și cu o priză deosebită la public s-a bucurat **echipa de dansuri populare**, alcătuită din cei mai iscusiți dansatori, tineri și tinere, care își etalau măiestria și frumusețea dansurilor populare încă de pe băncile colii. Instruși de obicei de cadre didactice, cum era Aurelia Ioanovici, dar și de animatori iubitori ai dansului popular precum Ana Hane și Lina Hodoneanu, formația de dansuri, încadrată în

spectacolul „Nunta din Giroc”, a ocupat locul II la concursul din 1980, faza pe jude .

Grup folcloric (cu Ana Hane). Almanah 2007, p.77

Girocul nu a dus niciodată lipsă nici de **soliști vocali și instrumentali** de valoare. Dacă ne referim la perioada anilor 1960-1985, remarcăm o serie de interpreți de muzică populară dintre care amintim: Ana Hane, Aurelia Ardelean, surorile Marioara și Leontina Petcu, surorile Domnica și Zorina Codol și Gheorghe Seiman. Dintre toate, o carieră deosebită a făcut (și face încă) Aurelia Ardelean. Sprijinit de dascăli, dar și de părinți, (tatăl Aurel Becican, taragotist și membru al tarafului local într-o vreme, și al fanfarei), a urmat o pregătire asiduă în cadrul Școlii Populare de Artă din Timișoara, iar în 1978 și-a început activitatea solistică, fiind angajat la Ansamblul profesionist de cântece și dansuri „Banatul”. De atunci este prezent în numeroase concerte în țară și peste hotare, realizând albume pe casete audio și C.D. cu cele mai cunoscute melodii din repertoriul său.

Marius Matei este unul dintre interpreții de muzică populară care s-a afirmat în ultimii ani, fiind bine cunoscut iubitorilor muzicii populare băneșene, nu numai din acest colț de țară. Rampă de lansare i-a fost Palatul Copiilor din Timișoara, la vârsta de 15 ani. Format la Școala Populară de Artă, unde cunoscuta Ana Pacatiu a contribuit la perfecționarea calităților sale de solist profesionist, colaborează cu numeroase ansambluri

profesioniste și a făcut numeroase turnee peste hotare, filmări pentru posturile de televiziune și înregistrări pe casete și C.D. Absolvent al Facultății de Jurnalistică, lucrează la Muzeul Satului Bănănean, ca etnograf.

Lungul înger al interpreților instrumentați locali de muzică populară ar putea începe cu cel cunoscut sub numele de Radu, zis moș Lușu, vioarist și soția sa, baba Eva, contrabasistă, ca și cu uica Lin, și el vioarist, și cu Petru Giurcovici, contrabasist. Ei erau lutarii satului, cântau la hore și petreceri, fiind tocmiți cu anul de cître tineri care plăteau câte 50 kg. de grâu.

Nu trebuie uitat Pavel Erja, un rapsod apreciat, colaborator cu Radio Timișoara, care a încântat publicul cântând la fluier, caval și ocarin și piese tradiționale băneșene.

Îl amintim apoi pe Nicolae Gherban, zis pircu, un autodidact, cu talent și dragoste față de muzică. După ce a învățat să cânte la fluier, a fost remarcat de cunoscutul rapsod băneșean, Lușu Iovi, care l-a apreciat și l-a ajutat să-și cumpere un taragot cu care a încântat mai multe generații făcându-se cunoscut și dincolo de hotarele Girocului.

Nicolae Gherban (pircu)

Cel care a fost un adevărat profesionist, având și studii în domeniu, fiind absolvent al Școlii Populare de Artă din Timișoara, a fost Iosif Radu, Micu lu' Lușu, urmaș al familiei amintite. L-a avut îndrumător pe profesorul Ioan Odrobot care a contribuit la formarea artistică a lui Micu. Acesta a colaborat cu Ansamblul profesionist „Doina Banatului” din Caransebeș și cu Ansamblul profesionist „Banatul” din Timișoara, condus de maestrul Gelu Stan.

Pe lângă aceștia merită să fi amintiți și alți instrumentați care n-au făcut carieră individuală, ci împreună au alcătuit un taraf al cîminului cultural, prezent la rugi, hore și baluri spre satisfacția tineretului. Îi amintim pe învățătorul Ioan Belengean, violonist, Nicolae Gherban, taragotist, Aurel Becican, saxafonist, Tușu lu' Lomba, saxafonist, Ilie Avramu (oni) saxofonist, Iosif Maghiar și Ionel Luca, acordeoniști.

Trebuie amintite și formațiile cîminului cultural din Giroc au susținut numeroase spectacole pe scena școlii Operei, la Parcul de Cultură, în casele de cultură din Timișoara și Reșița, precum și în localitățile Chișoda, Gătaia,

Chevere ul Mare, Ianova, Saco ul Turcesc, Uliuc și altele.

O formă de răspândire a culturii în comună a constituit-o, prin anii 1959-1962, **activitatea cu filmul**, când de două-trei ori pe săptămână se puteau urmări la cinema filme aduse de caravana cinematografică. Conținutul acestora era de cele mai multe ori, lacrimogen, melodramatic, filme de producție indiană cu actorul Raj Kapur („Vagabondul”, „Micul lustrăgiu”) sau sovietice, și românești care promovau ideologia comunistă, profilul omului de tip nou, mereu un personaj pozitiv („Soarta unui om”). Totdeauna aceste proiecte erau precedate, obligatoriu, de jurnale de actualitate, mijloc de propagare a eroismului în muncă și a realizărilor din societatea noastră socialistă.

Tradiții culturale reluate

După o perioadă de stagnare, când unele tradiții s-au întrerupt activitatea, cu excepția corului bisericesc, viaa culturală a Girocului începe treptat-treptat, mai ales după Revoluția din 1989, se reînnoiește pe lângă cel creat de înaintași, înăunțându-se pas cu pas schimbările de natură socială și economică ale localității. Astfel, în ultimul deceniu al secolului XX și în primul din secolul al XXI-lea, stimulat și ocazionat de evenimente aniversare din viaa localității, cum au fost a 625 de ani de la atestarea satului și 220 de ani de învmânt românesc în anul 1996, se simte o revigorare și pe teren cultural și artistic. Apar astfel publicații locale, tipărituri, lucrări beletristice și tinifrice, sunt marcate evenimente din viaa comunității, iau ființă tradiții care își desfășoară activitatea în forme noi de organizare. Girocul va găzdui festivaluri artistice de amploare. Se simte un interes mai mare din partea Primăriei, a Consiliului Local și, mai ales, a primarului Iosif Ionel Toma, fiu al satului, care se implică și sprijină, sub toate formele, fenomenul cultural.

Ansamblul artistic „Ghiocelul”

Începuturile, conturarea acestei tradiții ca ansamblu propriu-zis a avut loc în anul 1971, când s-a constituit pe lângă Uzina Mecanică Timișoara. După ce s-a afirmat, cooptând nume sonore din muzica populară precum Florentin Iosif, Tiberiu Ceia, Rodica Dima și alții, ansamblul „Ghiocelul” își încetează activitatea în anul 1989, din lipsa colaborării cu sindicatele și din lipsă de fonduri.

Ansamblul se reînfiin eaz i i reia activitatea în anul 1997 fiind preluat de c tre Prim ria Comunei Giroc, o mare parte dintre dansatori fiind localnici. Conducerea muzical a ansamblului a fost asigurat de renumitul taragotist Lu Popovici, iar coregrafia i-a revenit lui Victor Jicherean, un coregraf de renume. Sufletul ansamblului „Ghiocelul” a devenit Ileana Szabo, directoarea c minului cultural, pentru care jocul popular autentic înseamn pasiunea vie ii. În acest sens a pus bazele Festivalului Interna ional de Folclor „Floare girocean ”.

În cei peste zece ani de activitate, faima Ansamblului girocean „Ghiocelul” a dep it de mult hotarele jude ului i ale rii. Invitat s participe la numeroase spectacole televizate de posturi na ionale i locale, la festivaluri de folclor din ar i de peste hotare, (Croa ia, Ungaria, Serbia, Spania, Fran a), „Ghiocelul” a încântat prin presta ia sa multe comunit i de români i s-a întors cu nenum rate trofee: diplome, premii i men iuni. Cu un repertoriu alc tuit din dansuri populare din toate zonele rii, cele 16 perechi de dansatori au impresionat prin profesionalismul lor, nu numai pe localnici, pe spectatorii din ar , ci i pe românii din comunit ile de peste hotare, conducerea muzical apar inând profesorului Adrian Scorobete. Viitorul Ansamblului „Ghiocelul” este asigurat pentru c , pe lâng forma ia de baz fiin eaza o grup de copii din cadrul colii, care vor men ine vie tradi ia cultural girocean i b n ean .

Pe lâng festivalul amintit, „Floare girocean ”, Girocul mai cunoa te, în ultimul timp, i alte manifest ri de amploare, cum este, **Festivalul cultural-spiritual „În glas de toac ”**, ajuns la cea de a doua edi ie, un proiect realizat prin efortul Prim riei i al Consiliului Local, al Consiliului Jude ean, al Centrului de Cultur i Art Timi i al Mitropoliei Banatului. Desf urat în S pt mâna Patimilor, festivalul reune te participan i reprezentând c mine culturale din mai mlte localit i timi ene, care, pe lâng toate, fac s r sune i glasurile unor ansambluri corale.

O manifestare cultural- artistic de anvergur o constituie **Festivalul „Lada cu zestre a neamului”**, care se finalizeaz anual cu faza jude ean i se desf oar pe numeroase sec ii: folclor, etnografie, muzic , literatur , art plastic . Girocenii, al turi de chi ozeni, contribuie din plin la p strarea tradi iilor timi ene în toate aceste direc ii, tradi ii care trebuie transmise genera iilor viitoare. La ultima edi ie (2009), Girocul a câ tîgat pentru a treia oar trofeul festivalului cu un total de 224 de puncte materializate în 22 de premii I, II i III, trei men iuni, patru premii speciale i o diplom de excelen . Toate constituie suficiente dovezi c localitatea noastr dispune

de numeroase talente artistice care îi aduc din plin contribuția la amplificarea fenomenului cultural girocean.

În afara acestor manifestări,⁴⁴ care se înfăptuiesc în vremea din urmă, au avut loc în ultimele două decenii câteva evenimente inedite care punctează viaa culturală a Girocului, îmbogățind-o. Acestea au fost prilejuate de **momente aniversare și comemorative** din istoria multiseculară a satului sau amintind de vrednicii fii care și-au adus obolul la progresul societății pe aceste meleaguri. Generațiile de azi nu și-au uitat rădăcinile cinstesc și așa cum se cuvine, eternizându-le memoria.

O asemenea manifestare a avut loc în data de 6 octombrie 1996, când comuna din Giroc a organizat serbarea a două evenimente: **aniversarea a 625 de ani de la atestarea documentară a Girocului și a 220 de ani de învmânt românesc** în localitate.⁴⁵

Un alt eveniment deosebit l-a constituit **comemorarea preotului celturător David Voniga**, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de la trecerea sa la cele veșnice, manifestare care a avut loc la inițiativa Uniunii Culturale a Romanilor din Ungaria cu sprijinul Primăriei și al colii din localitatea noastră.⁴⁶

În toamna anului 2006 s-a organizat la comuna din localitate **aniversarea a 230 de ani de învmânt românesc**, cu prilejul lansării volumului „Monografia colii din Giroc” a profesorului Octavian Grui, directorul instituției. Tot acum s-a lansat și volumul „Vorbe d-ale noastre. Glosar girocean” (Ediția a II-a) de Ion Murariu.⁴⁷

Presă locală

O activitate ziaristică susținută au desfășurat în primele decenii ale secolului al XX-lea preoții David Voniga și Horia Vișoiu. Primul redactează și colaborează la ziare și reviste din Timișoara („Dreptatea”, „Foaia de duminică”, „Controla”, „Revista preoților”, „Luminătorul”, „Banatul”, „Tribuna nouă”, „Nedeia”, iar cel de al doilea, la periodicul „Glasul românesc”. Pe această țară putem considera pe bună dreptate precursorii ai presei locale din Giroc, ca și pe profesorul Ion Dumitru, care a funcționat

⁴⁴ Date preluate din colecția revistei „Lumina satului” și din Almanahul „Dialog cu cetățenii”, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, Giroc

⁴⁵ Despre aceasta s-a amintit pe larg la capitolul „Învmântul”

⁴⁶ Vezi capitolul „Învmântul”

⁴⁷ *Ibidem.*

în anii 1950-1953 la coala din localitate, apoi a devenit redactor la ziarul „Drapelul ro u” i la Studioul de radio Timi oara.

Primul pas, prin care s-au pus bazele presei locale, s-a f cut în anul 1993, când, în climatul social-politic post-decembrist, libertatea de expresie i-a reg sit locul între drepturile fundamentale ale omului. În acest context a ap rut revista „**Lumina satului**”, la ini iativa primarului de atunci al comunei, ing. Ion Ilie Teodorescu. Ap rut sub egida Prim riei, din anul 1996 revista va fi editat de coala din Giroc, în format A4, în opt pagini alb-negru.

Frontispiciu „Lumina satului”

În articolul-program, „La început de drum”, colegiul de redac ie (destul de numeros, alc tuit din 13 membri, intelectuali, fii ai satului) î i propunea „s scoat la lumin fapte i nume multora necunoscute, care au trudit pentru binele lor i al semenilor”. Totodat „foaia noastr se vrea i o oglind a fr mânt rilor cotidiene, într-o lume în care valorile morale s-au perimat continuu i care acum rena te” precum i „tradi iile noastre spirituale, amenin ate într-o vreme s se sting ”.⁴⁸

Ideile din articolul- program al acestei public ii non-profit au stat mereu în aten ia colegiului de redac ie în cei 17 ani de apari ie trimestrial neîntrerupt a revistei în care s-au publicat materiale oglindind aspecte din trecutul localit ilor Giroc i Chi oda, din istoria str veche i veche a acestora, aspecte din istoria înv mântului, a bisericii i a altor institu ii, evenimente istorice care au marcat via a comunit ii, figuri de eroi din partea locului.

Datinile, obiceiurile, tradi iile locale, activitatea foma iilor artistice, portrete de rapsozi populari, arti ti profesioni ti s-au oglindit în paginile revistei. Au fost evocate personalit i din lumea satului care i-au adus contribu ia la f urirea i dezvoltarea culturii locale: fe e biserice ti (David Voniga, Victor Aga, Horia Vi oiou), înv tori i profesori (Atanasie Baicu, Mihai Boc a, Ioan Belengeanu), arti ti plastici (Ioan Aga, Ionel Dunea, Tamara Iacoban Birdean).

⁴⁸ „Lumina satului”, anul I, nr. 1/1993, Giroc

Probleme ale limbii române literare, ale graiului local, au fost dezbătute în rubrica „Mult e dulce și frumoasă”. Fenomenul literar local cuprinzând tinere talente de pe băncile colii, dar și creațiile altor autori, unii condeieri plugari, alții creatori de poezie în grai, la fel capodopere ale unor scriitori români clasici, unii contemporani, alții din literatura universală, note critice - toate și-au găsit loc în cuprinsul revistei în rubrica „Pagini pentru minte, inimă și literatură”. Alte rubrici permanente sunt „Pagina elevului”, „Viața spirituală”, „Credință”, „Sport”, „De la lume adunate”.

Prestigiul revistei a crescut an de an prin colaborarea unor personalități de primă mărime ale culturii bănețiene, cum sunt: Mitropolitul Nicolae Corneanu, prof. univ. dr. G.I. Tohăneanu, prof. univ. dr. Dumitru Craoveanu, prof. univ. dr. Ion Drăgan, prof. univ. dr. Gheorghe Lăzrescu, prof. univ. dr. Gheorghe Luchescu, scriitorii Ion Marin Almajan, Ionel Iacob Bencei, Ion Viorel Boldureanu, Eugen Dorcescu, Viorel Marineasa, Mircea Serbulescu, arheologul și istoricul Florin Medele, publicistul Remus Jurca.

Revista „Lumina satului” a devenit un mesager al culturii în și din Giroc, menținând legături prietene și schimburi reciproce cu alte publicații de acest fel: „Suflet nou” (Comloș Mare), „Valea Bârzavei” și „Bocă culturală” (Bocșa), „Tată Banatului” (Lugoj), „Vatra satului” (Ferendia), „Lumină lină” (Gătaia), „Cuvânt românesc torcăean” (Toracul Mare-Serbia), „Lumina” și „Foaia românească” (Gyula-Ungaria), „Foaia Școlii” (Școlia), „Cernăzeanul” (Cenad), „Vatra Căraului” (Timișoara) și altele, ajungând la unii cititori din Austria, Germania, Elveția, S.U.A. Cu o existență longevivă „Lumina satului” se înscrie printre primele publicații rurale postbelice din Banat.

O altă publicație apărută la Giroc (în ordine cronologică), care fiindcă din anul 1996 este „**Foaia girocenilor**” (inițial s-a intitulat „Foaia Girocului”) întemeiată de doi tineri localnici, Dorin Agai și Florin Cîmpeanu. Cu o apariție săptămânală la început (în prezent, lunar), în format A4, în două, apoi în patru pagini, aceasta se vrea o publicație de atitudine în care se oglindesc viața comunei în luminile și umbrele ei. Faptul divers din Giroc și Chișoda, activitatea Consiliului Local (în care redactorul Dorin Agai, răsămăș singur, este și membru) hotărâri realizări și intenții din domeniul administrației locale, note critice și scurte comentarii ale evenimentelor de interes general sau local, politice, culturale și sportive

se pot întâlni în cuprinsul publicației, toate interpretate printr-o notă personală a realizatorului ei.

Foaia girocenilor

Lunar de informație și opinie, realizat de Dorin Aga
Anul 16...numărul 205... joi, 5 august 2010...tiraj 1000... gratuit

Frontispiciu "Foaia girocenilor"

Girocul devine un sat cu trei foi în anul 1998, când peisajul publicistic local se îmbogățește prin apariția publicației „**Dialog cu cetățenii**”, editată de Consiliul Local și Primăria Giroc, la inițiativa primarului Iosif Ionel Toma, subintitulată „bilunar de Giroc și Chișoda”, dar cu o apariție lunară, în format A4 alb-negru. Purtând amprenta unui buletin informativ, prin care locuitorii erau încunoscute de hotărârile și rapoarte asupra stării generale a comunei, pe lângă care se puteau întâlni semnăturile unor specialiști (ingineri, medici, profesori) în materiale care au dezbatut probleme de interes general. Treptat sfera problemelor s-a lărgit, colectivul de redacție, mereu în schimbare, a câștigat în experiență și profesionalism datorită unor jurnaliști cunoscuți în peisajul mediatic românesc, (precum George Lănuș, actualul redactor-șef, Mircea Albai, Sorin Precup, Marius Matei, Daniel Ilie, cu o lungă listă de colaboratori, printr-o apariție în format A3 în 8 pagini pe hârtie lucioasă, și având rubrici permanente (juridic, administrație, cultură, social, economic, tineret). Publicația, ajunsă la cel de-al 150-lea număr în anul 2009, reflectă aspectele vieții social-politice și economice din Giroc și se distribuie gratuit locuitorilor din cele două localități: Giroc și Chișoda.

Frontispiciu "Dialog cu cetățenii"

În anul 2006, apare, din inițiativa profesoarei de religie Miloranca Golban, revista „**Lumin pentru suflet**”, a elevilor din Giroc și Chișoda. Stimulând creațiile literare cu caracter religios ale copiilor talentați de la cele două coli, revista a obținut locul I la faza județeană a concursului de reviste colare religioase în anul 2009, după ce a mai fost distinsă cu premiile II și III la ediții anterioare ale aceluiași concurs.

Începând cu luna aprilie a anului 2008, se ive te o nou publica ie local „**Iconostas**”, periodic al parohiei ortodoxe Giroc, cu o apari ie trimestrial , în condi ii grafice deosebite i cu un colegiu de redac ie alc tuit din fe e biserice ti i profesori, al c rui suflet este preotul paroh Adrian Chermeleu, semnatarul articolului- program din care spicuim:., Prin editarea (...) revistei „Iconostas”, vreau s fiu mai aproape de corabia credincio ilor în drumul lor i al meu spre mântuire, care nu se poate realiza în afara înv turii lui Dumnezeu. În v tur care trebuie s ajung în toate casele credincio ilor”.⁴⁹ Bogata iconografie spore te calitatea numerelor ap rute pân acum pe lâng substan ialul i variatul con inut al materialelor publicate, în cele opt pagini color pe hârtie lucioas , format A4.

Frontispiciu “Iconostas”

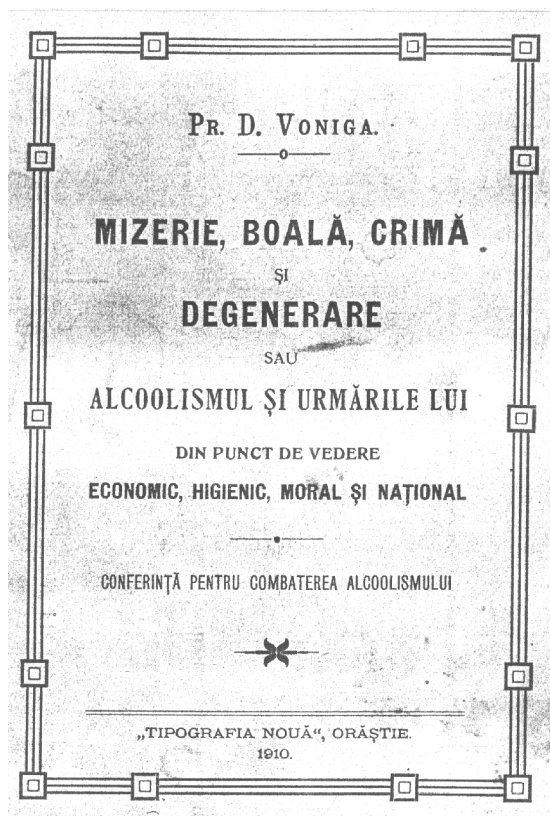
Tip riturile

Tip riturile , lucr rile originale ale unor autori locali, având caracter literar, tiin ific, religios, reprezint o alt component a culturii locale, care s-a f urit de-a lungul timpului , mai ales în secolul al XX-lea i primul deceniu al secolului al XXI-lea. Aceasta se constituie ca o treapt superioar în atât de variatul fenomen cultural, i totodat , o contribu ie la tezaurul culturii na ionale.

Cele dintâi lucr ri tip rite, sunt cele ale p rintelui **David Voniga**, ajuns paroh în Giroc în anul 1900. Prima lui carte este volumul „Dor i jale” cuprinzând versuri i ap rut în 1896, pe când se afla la Gyula (Ungaria). Pân la sfâr itul vie ii a publicat un num r de 15 lucr ri, conferin e i cuvânt ri, manuale i bro uri, cele mai multe având caracter religios, dar i moral, de r spândire a unor cuno tin e pentru luminarea poporului de la sate.

⁴⁹ Iconostas, anul I, nr. 1/2008, Giroc

Amintim aceste lucrări în continuare:
„Expunerea spiritismului”, Arad, 1898
„Cuvântări bisericești pentru duminici și sărbători”, Timișoara, 1903
„Etica creștinească”, Timișoara, 1903
„Omiletică”, Orștie, 1906
„Păreze”, Orștie, 1908
„Istorie biblice”, Arad, 1908
„Despre creșterea religioasă și morală a copiilor”, 1907
„Micul catehism”, 1909
„Credința și morala creștinească”
„Mizerie, boală, crimă și degenerare sau alcoolismul și urmările lui din punct de vedere economic, igienic, moral și național”, Orștie, 1910

Facsimil „Mizerie, boală, crimă și degenerare sau alcoolismul și urmările lui din punct de vedere economic, igienic, moral și național”

„Despre cauzele rezultatului nemul umitor al catehizării în coli populare”, 1910

„Presa bisericească, importanța ei și mijloace de întinerire”, Timișoara, 1925

„Activitatea pastorală a preotului în parohie”, Arad, 1926

„Invitații” (În colaborare cu dr. Elefterescu)⁵⁰

Acestui impresionant număr de lucrări tipografice li se adaugă altele netipografice, rămase în manuscris, cum este „Enciclopedia biblică, bisericească și teologică”, o lucrare monumentală concepută în 3-4 volume, cuprinzând 25 de mii de articole din întreg domeniul cultelor, al tăinilor elor biblice, unica operă de acest gen din literatura noastră de specialitate⁵¹ Prin aceste lucrări (cele care au văzut lumina tiparului), părintele contribuie David Voniga rămâne un precursor, pentru noi, și în acest domeniu.

O contribuție în domeniul tipografic va aduce și preotul **Horea Vișoiu**, cu un **Calendar al Girocului** apărut în anul 1936, dar, mai ales, cu o caricatură, un reportaj mai degrabă, intitulat „Misiunea sfântă în Basarabia desrobită”, publicat în 1941. Broșura este rodul unei misiuni religioase dincolo de Prut, la care a luat parte alături de alți unsprezece slujitori ai altarului în frunte cu Î.P.S.S. dr. Vasile Lăzărescu. Această lucrare a rămas necunoscută nouă, fiind interzisă în anii dictaturii comuniste pentru conținutul demascator la adresa bolșevismului. Autorul ei a avut de suferit după instalarea comunismului la noi, fiind condamnat la ani grei de detenție pe care și-a petrecut pe antierul hidrocentralei de la Bicaz, ani care și-au lăsat ștampila și și-au gravat sfârșitul. Dr. Ștefan Cioroianu, consilier parohial al Episcopiei Timișoarei, nota în „Precuvântare”: „Părintele Horia Vișoiu redă viu, colorat și emoționant zorile reînvierii credinței pe plaiurile scumpei noastre Basarabii. Este un tablou istoric care va rămâne pentru totdeauna și un document despre sufletul unitar românesc”.⁵²

După instaurarea regimului comunist (în anul 1945) și până la căderea acestuia (în anul 1989) nu a mai văzut lumina tiparului nici o lucrare. De abia după Revoluția din decembrie 1989 se constată o descătușare a

⁵⁰ Remus Jurca, *Lucrările părintelui David Voniga* în *Lumina satului*, anul V, nr. 3 (20), 1977, pag.3, Giroc

⁵¹ Remus Jurca, *O pierdere a lexicografiei românești* în *Lumina satului*, anul V, nr. 2 (19), 1977, pag.3, Giroc

⁵² I.M.Giroceanu, *O carte document*, în *Lumina satului*, anul IX, nr.4 (37) 2001. pag.7, Giroc

energiilor și pe aceste meleaguri și, în decurs de un deceniu și jumătate, vor apărea noi titluri.

Le vom prezenta, pe rând, în ordinea apariției, subliniind importanța lor, reproducând, în scurte fragmente, părțile autorizate ale unor critici, specialiști în domeniu.

Giroc - monografie istorică de profesorul **Octavian Gruia** a onorat aniversarea a 625 de ani de la atestarea documentară a Girocului. În „Cuvânt înainte”, reputatul arheolog și istoric Florin Medele nota: „Monografia istorică a Girocului a fost întocmită de domnul profesor Octavian Gruia, cu truda, pasiunea și dragostea fiului satului, dar și cu tăria, exactitatea și minuțiozitatea istoricului(...). Monografia lui Octavian Gruia stă tuturor la îndemână pentru că trecutul și prezentul Girocului să fie mai bine înțelese și cuprinse în viitorul comunei, care va fi temeinic și bogat prin truda oamenilor și cu ajutorul lui Dumnezeu”⁵³.

Cu prilejul aceluiași eveniment a apărut și volumul *Obârșii* al profesorului **Ion Murariu**. Este un volum de beletristică conținând povestiri, potrete, poeme și un jurnal scris în timpul Revoluției din 1989. Prefațiind volumul, conf. dr. Gheorghe Sechean menționează, printre altele: „Ion Murariu dovedește o surprinzătoare tărie a prozei scurte. (...) chipuri exemplare, unele dintre ele antologice, prind viață pe măsura parcurgerii textului.

A doua secvență a volumului cuprinde un număr (nu mare) de poeme. (...) Există versuri de o deosebită rezonanță (...) de o mare sensibilitate.

Ultima secvență, dar nici pe departe cea de pe urmă, este una dintre cele mai impresionante relații ale Revoluției din 1989, începută la Timișoara”⁵⁴.

Un eveniment editorial aparte l-a constituit și apariția în anul 2002 a volumului intitulat *Florile prieteniei* alcătuit de profesorii **Octavian Gruia** și **Ion Murariu**. Cartea a fost prilejuită de un schimb inter-cultural între școala din Giroc și College des Coudriers din Geneva (Elveția), desfășurat în două etape în anul 1997 în cele două localități și se prezintă ca un colaj alcătuit din file de jurnal, impresii ale participanților la acest eveniment, scrisori și interviuri.⁵⁵

⁵³ Florin Medele, *Cuvânt înainte* la *Giroc - monografie istorică* de Octavian Gruia, Editura Marineasa, Timișoara, 1996, pag.5 și 6

⁵⁴ Gheorghe Sechean, *Cuvânt înainte* la volumul *Obârșii* de Ion Murariu, Editura Mirton, Timișoara, 1996, pag.7 și 8

⁵⁵ I.M.Giroceanu, *Anotimpul câmpilor*, în *Lumina satului*, anul X, nr.2 (39) 2002, pag.1, Giroc

O alt izbând în domeniul literaturii originale pe plan local o constituie cartea, profesorului **Silvestru Tevin**, cu titlul *Desculț prin propriul destin* apărută în același an (2002) ediția I, apoi reeditată. Aceasta este o scriere autobiografică în care autorul își rememorează copilăria trăită pe fundalul unei epoci istorice de la mijlocul secolului trecut, epocă agitată și marcată de convulsiile care se desfășurau dureros asupra destinului unui individ ca și al unei colectivități umane. Valoarea documentară a cărții este sporită prin numeroase date de ordin etnografic, specific satului bănean de pusti și dublată de arta povestirii și a descrierii care evidențiază talentul autorului.⁵⁶

Un al treilea volum ieșit la lumină tot în anul 2002, prima ediție, iar a doua în anul 2006 se intitulează *Vorbe d-ale noastre de Ion Murariu*. Lucrarea cuprinde 1400 de termeni dialectali specifici graiului girocean, termeni pe cale de dispariție treptat din vorbirea localnicilor. În *Predoslavie*, prof. univ. dr. Gheorghe I. Toh neanu subliniază importanța acestei tiprituri de lexicografie regională scriind: „Acesta este rostul nobil al cărții uliei profesorului Ion Murariu: ea salvează de la o moarte pretimpurie „vorbe d-ale noastre”, cuvinte-adică - prin care sufletul și mințile românească de aici, din acest colț al țării își rostesc elanurile și aleanurile.”⁵⁷

Drumul cu amintiri. Publicistică este titlul volumului lui **Ion Murariu**, apărut în anul 2005, care adună articole publicate de autor în revista „Lumina satului”, de-a lungul a 50 de numere. Toate cele apte „capitole” ale cărții tratează aspecte culturale, istorice, etnografice, artistice, sportive din existența Girocului de ieri și de azi. Toate faptele sunt filtrate prin memoria și sufletul autorului care participă discret în desfășurarea lor [...] scrise cu căldură și măiestrie artistică.⁵⁸

În anul 2006, când s-au împlinit 230 de ani de învățământ românesc în Giroc, profesorul **Octavian Gruiș**, directorul instituției colare din localitate a lansat o nouă lucrare de pionierat: *Monografia colii din Giroc*. „Avându-și germele în lucrarea „Giroc- monografie istorică”, se poate constata că noua apariție nu constituie o simplă reluare a unor date deja publicate, ci este vorba de îmbogățirea și de aprofundarea temei tratate, de aducerea ei la zi, pentru că o mare parte din paginile cărții sunt acordate perioadei actuale de dezvoltare, când baza materială a colii este la înălțimea unui

⁵⁶ *Ibidem*.

⁵⁷ Gheorghe I. Toh neanu, *Predoslavie*, în vol. *Vorbe d-ale noastre. Glasar girocean* de Ion Murariu, Editura Mirton, Timișoara, 2002, pag. 9

⁵⁸ Ion Albu, *Drumul cu amintiri*, în *Lumina satului*, anul XIII, nr.3 (52), 2005, Giroc

în vîmânt modern. Numeroase grafice, statistici, tabele, fotografii vin să ilustreze prin forma convingătoare a cifrelor și a imaginilor crâmpoșe dintr-o istorie de peste două secole ale colii din Giroc. Lucrarea rămâne de o remarcabilă valoare nu numai pentru noi, ci și pentru istoria învîmântului bînean.⁵⁹

Volumul *Condeierii noștri*, subintitulat *Antologie a creatorilor din Giroc și Chișoda*, ediție îngrijită, cuvînt înainte și glosar de **Ion Murariu**, a fost tipărit în 2007 și reunește producții literare ale autorilor din cele două localități, publicate în presă sau în volume de-a lungul vremii. Sunt antologați astfel nouă autori: Petru Chira, Ion Dumitru, George Lănuș, Ion Murariu, Silvestru Tevin, Ion Ilie Teodorescu, Horia Vișoiu, David Voniga, Amalia Gai. Intenția celui care s-a îngrijit de apariția volumului este mențurată în prefață: „Nădăduim că antologia alcătuită va constitui încotmurturie a puterilor creatoare care s-au zămislit în acest col de arși, totodată, a identității noastre”. Antologia este ilustrată cu reproduceri din lucrările unor artiști plastici ai locului: Ioan Ağa, Tamara Iacoban-Birdean și Ioan Avramu. Iar conf. dr. Gheorghe Sechean notează: „Volumul impresionează, realmente, prin calitatea intrinsecă, deopotrivă, prin demersul singular (din cătețiu) menit să ilustreze că și în satele învecinate, și nu doar în Cetate, nasc oameni”.⁶⁰

O tipăritură inedită o constituie *Album Ioan Ağa* care s-a ivit în anul 2008 și care reunește 41 de reproduceri după lucrări de artă plastică semnate de-a lungul vieții de profesorul, fiu al Girocului, Ioan Ağa. Volumul îngrijit de Ion Murariu „s-a vrut un omagiu post-mortem adus unui artist care a creat o operă de o rară autenticitate, rămasă în anonimată prin modestia ce lăa caracterizat, pictând mai mult pentru sine”.⁶¹ Pe marginea lucrărilor reproduse în volumul al cărui consultant artistic este prof. Tamara Iacoban-Birdean, artist plastic, aceasta constată: „Naturile statice cu flori țe cuceresc prin catifelarea și transparența petalelor, prin armonizarea tonurilor și semitonurilor, prin linia lor elegantă. Toate acestea ne duc cu gîndul la Luchian. Peisajul [...], în parte, are caracter autobiografic cu vraja și poezia locului”, iar despre ultimul „Autoportret” consemnează: „Jocul

⁵⁹ Ion Murariu, *Cuvînt înainte*, în vol. *Monografia colii din Giroc*, Editura Mirton, Timișoara, 2006, pag. 7-8

⁶⁰ Gheorghe Sechean, *Condeierii noștri*, în vol. *Almanah-Dialog cu cetățenii- 2008*, pag. 174, Giroc

⁶¹ Traian Abruda, *Ioan Ağa – un destin singular*, în vol. *Almanah-Dialog cu cetățenii 2009*, pag. 225

de lumini și umbre colorate de pe chipul artistului, de pe mâini - efecte de clar obscur - fascinează privitorul. Este, poate, lucrarea cea mai izbutită, a deplinei maturități artistice [...] comparabilă cu arta marelui portretist Corneliu Baba.”⁶²

La tipurile amintite se adaugă lucrarea lui Ion Murariu intitulată *Revista Lumina satului (Giroc-Timiș)*. *Repere monografice*, apărută în 2010.

După ce prezintă istoricul revistei în cei 17 ani de existență, autorul prezintă programul revistei, analizând conținutul rubricilor acesteia, amintind materialele publicate, colaboratorii, colectivul de redacție de-a lungul anilor, ecoul în presa locală a acestei publicații și te poți precum și legăturile prietenești cu alte periodice din Banat. N-au fost uitate personalitățile marcante ale culturii băneșene, care, prin colaborarea lor, au sporit prestigiul revistei în ansamblul presei rurale băneșene.

Într-un istoric al calendarelor ⁶³, Florin Medele se referă la calendarele băneșene care s-au tipărit în Arad, Caransebeș (având o longevitate de peste 60 de ani, începând cu anii 1880 și 1889), menționând rostul acestor tipărituri, mai ales în lumea satului, unde au contribuit la culturalizarea și răspândirea cunoștințelor științifice în rândul cititorilor.

În acest context trebuie să amintim că și Girocul a beneficiat de o asemenea lucrare, prin străduința preotului paroh **Horia Vișoiu**, care s-a îngrijit de redactarea unui *Calendar al Girocului pe anul 1936*. În cele 32 de pagini, sub forma unei broșuri, cel care le-a redactat a oferit cititorilor unele cunoștințe utile din diferite domenii: geografie, servicii naționale, posturi de peste an, date despre istoricul localității, despre populațiile principalele instituții, viața economică și culturală a comunei, personalități locale, un colț vesel cu glume, ghicitori și poezii populare. În încheiere este publicată lista târgurilor și data lor, precum și precizări în legătură cu perioada de gestație a animalelor de pe lângă casă. Nu multe sate se puteau mândri, la acea vreme, cu un asemenea îndreptar al vieții de zi cu zi, totodată, un instrument cultural.⁶⁴

Tipărirea unor asemenea calendare-almanhuri este reluată în zilele noastre, când, din inițiativa primarului comunei Iosif Ionel Toma, sub egida

⁶² Tamara Iacoban Birdea, *Ioan Aga - Un pictor autentic al Girocului*, în *Lumina satului*, anul XVI, nr. 4

⁶³ Florin Medeleț, *Din istoria calendarelor*, în *Calendarul săteanului bănățean 1994*, 1994, pag. 46-50, Timișoara

⁶⁴ I.M.Giroceanu, *Calendarul Girocului din anul 1936*, în *Lumina satului*, anul VI, nr.4 (25) 1998, pag. 4, Giroc

Consiliului Local și a Primăriei, încep să apară, an de an, almanahuri. Meritele în concretizarea acestei idei „trebuie atribuite unor adevărații fii ai satului care s-au închinat, cu entuziasm la împlinirea unui gând de acum comun”.⁶⁵

Începând din anul 2006, au apărut până în 2010, cinci **almanahuri**, totalizând 1052 pagini full color, de redactarea acestora ocupându-se: Marius Matei, Adela Zăgan, Silvana Florea (2006), redacția ziarului „Dialog cu cetățenii” împreună cu Marius Matei (2007), George Lănuș, coordonator, redactorii Melentina Costa, Daniel Ilie, (2008), George Lănuș, coordonator, redactorii Daniel Ilie (2009) și George Lănuș, coordonator, redactorii Ioana Vâlceanu, David Șușu (2010).

Conținutul almanahurilor apăsute se derulează după structura tradițională a acestui fel de publicații, dar se întrevăd lesne și idei originale ale celor care s-au ocupat de realizarea lor. A adăria, amintim conținuturile comune ale celor cinci almanahuri care vizează calendarul fiecărui an, sărbătorile religioase, istoricul localităților Giroc și Chișoda, a instituțiilor (coli, biserici), cu evenimente care au marcat viața colectivității, semnificativitatea sărbătorilor religioase, evenimente și formații culturale-artistice, datini și obiceiuri ale localnicilor, aspecte etnografice, portrete ale unor personalități din trecut, dar și ale oamenilor de azi care își aduc aportul la progresul localității noastre, sportivi, care au dus și care ridică faima Girocului și a Chișodei, creații literare ale condeierilor locali, pagini vesele, caricaturi, curiozități. Se remarcă o bogată iconografie, ce constituie un veritabil album unde se întâlnesc crâmpene din existența cotidiană. Nu lipsesc sfaturi gospodărești, deosebit de utile. Cei care contribuie la realizarea acestui veritabil act de cultură, almanahurile, între care colaboratori valoroși din spațiul universitar și cultural bănean, pot fi mulțumiți că au adus în casele cititorilor lucruri mult așteptate ce îi fac să trăiască momente de plăcută zăbăvire.

Nu lipsesc sfaturi gospodărești, deosebit de utile. Cei care contribuie la realizarea acestui veritabil act de cultură, almanahurile, între care colaboratori valoroși din spațiul universitar și cultural bănean, pot fi mulțumiți că au adus în casele cititorilor lucruri mult așteptate ce îi fac să trăiască momente de plăcută zăbăvire.

Încercând să prezentăm contribuția fiilor acestor meleaguri și a celor trăitori vremelnici în acest col de ar, constatăm că aportul acestora la

⁶⁵ Iosif Ionel Toma, *Întâmpinare*, în *Almanahul ziarului Dialog cu cetățenii 2006*, pag.3, Giroc

tezaurul culturii române este de net gădit. Încercările reușite apreciable s-au obținut în perioada interbelică, după ce idealul unității naționale s-a împlinit și ara noastră a cunoscut o situație economică prosperă și când întreaga cultură română a traversat o perioadă de înflorire, de maturizare, de europenizare. Înainte-mergătorii afirmații noastre în cultură au fost acei preoți și învățători care, dincolo de exercitarea profesiei lor, și-au închinat o bună parte a vieții unor activități spirituale, răspânditoare de cultură. Lor li s-au alăturat oameni luminați și pasionați, cum a fost șeful autodidact Dimitrie Rotaru, precum și animatorul cultural Vivhente Lazăr, îndrăgostit de frumos și înzestrat cu har creator, purtători ai tradițiilor noastre culturale de la o generație la alta. Dacă în perioada dictaturii comuniste cultura, în toate formele ei, a fost aservită, în cea mai mare parte, regimului devenind purtătoare a acestei ideologii nefaste, zăgăzuită fiind libertatea de creație, în deceniile din urmă, fenomenul cultural se manifestă în toată plenitudinea în forme continuatoare, dar și în altele noi, neîncercate în trecut.⁶⁶

Arta plastică giroceană

La toate formele de cultură amintite, se cuvine a adăuga și manifestările din domeniul artelor plastice pentru că în acest domeniu avem câțiva reprezentanți de seamă. Asemenea preocupări artistice a avut profesorul **Andrei Rudneac** (n. 1912), fiul renumitului meșter-rotar Mihai zis Voagnaru. Având preocupări artistice încă bursier la școala Normală, apoi la liceu și trece la Academia de Arte Frumoase din Iași, unde studiază cu marii maeștri, printre care Nicolae Tonitza. După terminarea unor studii temeinic de istoria artelor într-un învățământ, fiind numit profesor de desen la Liceul „Constantin Diaconovici Loga” din Timișoara, dedicându-se educării tinerelor generații. Pasiunea lui, pe lângă artă, era filozofia pe care nu a încetat să o studieze toată viața.⁶⁷

Ioan Aga, cel mai autentic produs al Girocului, unde s-a născut din părinți țărani, la 26 iulie 1937 și unde și-a petrecut copilăria, tinerețea și ultimii ani de viață este cel mai reprezentativ artist plastic local. Având studii de specialitate, fiind absolvent al Liceului de Arte Plastice și al Institutului Pedagogic de 3 ani din Timișoara, unde i-au fost dascăli maeștrii Iuliu Podlipny și Francisc Ferch. A îmbinat armonios activitatea de profesor

⁶⁶ Ion Murariu, *Noi și cultura română*, (1,11) în *Lumina satului*, anul IX, nr.34 și 35/2001, Giroc

⁶⁷ Informații primite de la avocat Octavian Bocă

de desen la câteva coli din jude ul Hunedoara, cu cea artistic de care nu s-a despr it niciodat . A pictat cu pasiune numeroase tablouri: flori, portrete, compozitii, peisaje, realizând i unele copii dup lucr ri ale unor mari arti ti plastici români i str ini. A realizat fresce în colile pe unde a func ionat, ca i la cea din Giroc. A colaborat cu ilustra ii i desene la revistele colare, precum i la „Lumina satului” din Giroc.

Spirit de o rar modestie nu i-a expus lucr rile decât de dou ori: odat cu elevii s i hunedoreni i alt dat , tot într-o expozi ie colectiv , în anul 1996, cu prilejul anivers rii a 625 de ani de la atestarea documentar a Girocului. În anul 2002 a fost organizat , postum, singura expozi ie personal a artistului intitulat „**Flori i portrete**”. Despre originalitatea i valoarea pânzelor expuse a vorbit cu acel prilej reputatul critic de art , Deliu Petroiu, care remarca: „Predilecia lui (Ioan Aga n.n.) pentru natur , pentru flori (...) înseamn c omul acesta avea o tiin a picturii, a naturii pure (...) A adar natura moart este piatra de încercare a adev ratului artist. Iar desenul pe care îl st pânea este dovada în elegerii structurii ideatice a unei lucr ri de art ”.

Cu prilejul împlinirii a 7 ani de la dispari ia survenit la 20 decembrie 2001 s-a editat un album cuprinzând 41 de lucr ri din opera artistului i s-a dezvelit o plac de marmur pe locul unde a existat casa p rinteasc , pe strada Dun rea nr. 87 din Giroc.

Ionel Dunea, girocean i el prin obâr ie, s-a n scut la 23 februarie 1936, într-o familie de oameni s raci care au cunoscut greu ile materiale. În pofida acestora, Ionel, ca i fratele s u Nicolae, au absolvit coala Pedagogic de B ie i din Timi oara devenind înv tóri.

Înc din coal , Ionel Dunea s-a remarcat prin talentul s u deosebit la desen. Urm rindu- i cu perseveren aceast voca ie, se va înscrie la Facultatea de Arte

Plastice din Bucure ti, pe care o va absolvi în 1963 la clasa prof. Rodica Laz r (pictur) i prof. Ghiorghia Alexandru (sculptur).

Odat cu trecerea anilor, Ionel Dunea ajunge la maturitatea artistic organizând numeroase expozi ii personale în Ploie ti (unde s-a stabilit), Bucure ti, Târgovi te, Sl nic i participând la alte expozi ii de grup, jude ene i interjude ene, peste 40 la numar. A fost prezent în numeroase tabere de crea ie , atât în ar , cât i peste hotare (în Jugoslavia i Republica Moldova). În anul 1983 ob ine premiul I pentru grafic la Festivalul Na ional. Devine membru titular al Uniunii Arti tilor Plastici din Romania. Are lucr ri în numeroase colec ii de stat, în muzee i în colec ii particulare

din România, Anglia, Belgia, Belarus, Bulgaria, Canada, China, Fran a, Germania, Italia, Polonia, Rusia.⁶⁸ A executat fresce interioare la 2 coli din Ploie ti i mai multe monumente funerare. A înfiinat o tab r particular de sculptur în sare la Salina Sl nic-Prahova.

Adrian Silvan Ionescu nota în revista „Arta”, anul XXXV, nr. 12/1988, pe marginea unor lucr ri ale artistului: „Ionel Dunea este interesat de partea documentarist a acuarelei, de consemnarea unor case, a unor str zi vechi, pe cale de dispari ie, cu o identitate precis i cu iz specific pentru configura ia urban a Ploie tiului de alt dat (...) Lucr rile lui Ionel Dunea restituie o lume i o epoc apus ce numai în art mai pot fi p strate cu devo iune”.

În anul 2009, artistul i-a organizat o expozi ie personal de pictur , grafic , sculptur cuprinzând 73 de lucr ri (num r simbolic echivalentul anilor tere tri), ca „un omagiu adus vie ii pe t râmul didactic i, mai ales, Artelor Plastice”, dup cum a inut s precizeze, la vernisaj. Pe marginea aceleia i expozi ii retrospective Serghie Bucur, cronicar de art plastic , îl numea, în ziarul „Informa ia Prahovei” nr.3634/30 martie 2009 „un Everest al plasticii române contemporane”, notând în final, referindu-se la un tablou expus: „Emo ia revine brusc, în fa a Casei p rinte ti a Artistului, din Giroc-Timi ”.

În acela i an 2009 îi apare volumul „Fra ii i surorile lui Nichita St nescu- o culegere de articole publicate în „Gazeta Prahovei”.

Este nominalizat în Enciclopedia *Who S Who in Romania* i în Dic ionar bio- bibliografic *Personalitâi prahovene*.

Un alt artist plastic care îi are obâr ia în Giroc, unde i tr ie te profesorul **Ioan Avr mu** . N scut la 8 martie 1952 în Timi oara, este absolvent al Facult ii de Arte Plastice a Universit ii de Vest, sec ia Pictur . A avut o expozi ie personal în anul 2006, la Galeria „Helios” a Uniunii Arti tilor Plastici (la care au fost prezen i i câ iva giroceni) i a participat la expozi ii de grup la Timi oara, Re ia i Tescani. A avut vernisaje în str in tate: la Liege, în Belgia, i la Aachen, în Germania. Are lucr ri în colec ii din România, Grecia, Germania, Anglia, Belgia i Austria.⁶⁹

Tr s turile care definesc arta pictorului sunt: sim ul pentru culoare, apropierea de grupurile avangardiste, suprarealiste de la începutul secolului

⁶⁸ Ion Murariu, *Un girocean nu- i uitâ obâr ia*, în „Lumina satului”, anul VIII, nr.1(30)/2000, Giroc

⁶⁹ Revista „Orient latin”, anul XIII, serie nou , nr.5 (56)/2007, pag.2, Timi oara

XX, duhul metafizic care se degajă din lucrările încercate de simboluri și arhetipuri, diversitatea formelor artistice de la peisagistică și compoziție la nonfigurative. Prin profunzimea filozofică, pictura lui Ion Avram devine tulburătoare, exprimând o stare adevărată, autentică, adresându-se celor ce iubesc literatura, esența umană, predispunând la vis, la reverie.⁷⁰

Ioan Avram îi asigură un loc într-o virtuală istorie a artelor.

Profesoara **Tamara Iacoban-Birdean**, artist plastic de marcă, are legături strânse cu Girocul din perioada 1959-1966, când a funcționat la școala din localitate, pe care o consideră ca un al doilea sat natal, legături pe care le păstrează încă. Astfel, în anul 1996 participă la o expoziție colectivă organizată cu prilejul aniversării a 625 de ani de la atestarea documentară a comunei Giroc, colaborează la revista „Lumina satului” cu ilustrații și reproduceri din bogata colecție de acuarele ce îi cuprinde activitatea artistică, mai recent, a acordat consultanță artistică la alcătuirea *Albumului Ioan Aga*, precum și la prezentarea acestuia în revista amintită, ca și la Liga Scriitorilor din România, Filiala Banat, a cărei membră este.

Adeptă a unui crez artistic, pe cât de lapidar formulat, pe atât de copleșitor în întreaga sa activitate de peisagist în acuarelă („Arta îi înnobilează sufletul, indiferent dacă e ti creatorul sau admiratorul ei”), artista are o activitate impresionantă, participând la expoziții colective și de grup, precum și personale în Timișoara, în țară și peste hotare, de asemenea, la numeroase tabere de creație plastică.

În intervalul 1996-2000 a condus cu succes destinele Asociației Artiștilor Plastici „Romul Ladea”. În 2004, ca o încununare a întregii activități, i s-a decernat Trofeul „Romul Ladea”, iar în anul 2007, Trofeul „Opera Omnia”.

Succesul artei sale este materializat prin cele peste o sută de acuarele din colecții particulare din România, Germania, Canada, Franța, Japonia, Italia, SUA, Slovacia, Spania, Anglia, Elveția.

O caracterizare pertinentă a activității artistice a doamnei Tamara Iacoban-Birdean, o datorăm reputatului critic de artă Deliu Petroiu: „Pentru Tamara Iacoban-Birdean, peisajul rămâne o prezență fascinantă, ale cărei ipostaze strălucitoare și fugitive pot fi surprinse și fixate îndeosebi prin tehnica acuarelei. Pe de altă parte, experiența vizuală și cultura de specialitate o determină în folosul instaurării stăruirii estetice și organizeze spațiul, și ordonează formele și distilează raporturile cromatice

70. I.M.Giroceanu, *Vernisaj*, în „Lumina satului”, anul XIV, nr. 1(54)/2006, Giroc

atmosferizându-le. Sensibilitatea, practica picturii au ca suport rezistent realul lumii acesteia cu nesfârșitele sale înfrîngeri”.⁷¹

Debutază în ilustrația de carte și în cronică de artă plastică în 2008.

Cercul de pictură religioasă

Arta plastică locală este reprezentată și prin Cercul de pictură religioasă inițiat de parohia creștin-ortodoxă din Giroc, care a luat ființă în anul 2008 la îndemnul părintelui Adrian Chermeleu.

Cei 30 de copii, care frecventează cercul au abordat tehnica picturii icoanelor pe sticlă sub îndrumarea profesoarei Ecaterina Neagu, artist plastic recunoscut, au obținut bune rezultate participând la mai multe expoziții, iar la Festivalul „Lada cu zestre” au fost distinși cu premiile menționate.

Cercul de pictură religioasă constituie un factor pozitiv în dezvoltarea tinerilor, atât sub aspect artistic, cât și religios, însușindu-și principiile morale și apropiindu-se de cele sfinte.⁷²

⁷¹ Simeze. *Album 2007 al Asociației Artiștilor Plastici Romul Ladea*, pag. 12-13 și *Pagini de album*

⁷² Davidescu, *Cercul de pictură religioasă*, în „Almanah Dialog cu cetățenii 2010”, pag. 156, Giroc

Capitolul V

ETNOGRAFIE

1. Casa din Giroc - mod de construire, arhitectură și simbolism

„Casa este adăpostul în care se nasc, trăiesc și mor generații, din această succesiune continuă se încheagă viața milenară a unui neam. Ea a fost adăpostul și marturia continuă a vieții familiale și economice a populației rurale, ea constituie, prin urmare capitolul cel mai însemnat din studiul civilizației noastre populare”. Această constatare a fost făcută de Romulus Vuia în 1945.

Reorganizarea și sistematizarea satelor bășinene s-a realizat după cucerirea Banatului de către austrieci, în anul 1718, paternitatea acestui program aparține în bună parte primului guvernator al Banatului, Claudius Florimund Mercy. După reorganizarea teritorială s-au remarcat mai multe tipuri de așezări rurale: satul răsărit, satul de-a lungul unei ape curgătoare și satul geometric.

Referindu-ne la Giroc acesta este o așezare geometrică, concepută sub forma unei table de șah¹.

Vatra satului „loc de băștină, de origine”, este de cele mai multe ori altă decât cea inițială, cum este și în cazul Girocului, strămutat de la Satu Bătrâni și Giroace, din cauza inundațiilor râului Timiș.

Sistematizarea a dus la o precisă aranjare a străzilor, cu case dispuse liniar, cu fața la stradă, cu o delimitare precisă a locurilor de construcție, a curților și grădinilor către terenurile extravilane.

În Giroc, gospodăria începe cu geneza, evoluția și transformările ei caracteristice, trebuie înțeleasă ca un produs al unui complex de factori, care au reacționat diferit de la o etapă istorică la alta. Influența acestor factori determină structura gospodăriei, funcționalitatea sa ca un prim nucleu de formă iune socială, „vatra casei este un generator de viață tradițională”. Printre elementele componente ale gospodăriei se numără: familia-factor activ, umanizant; averea mobilă, imobilă - terenuri, edificii, animale, inventar gospodăresc.

¹ Walther Kkonschitzky, *Arhitectura Populară din Banat*

Casa giroceană, la fel ca și restul caselor din subzona Timișoara, este o casă construită din pământ sau vâșcă. Chiar dacă Girocul este la o distanță de 3 Km de pământ dur, în Giroc nu au fost construite case din material lemnos („bârne”).

Case sau construcții din pământ bătut erau realizate de meșteri constituiți în echipe de bătători de câte 10-15 persoane, conduse de un șef de echipă.

Materia primă era lutul (pământul galben), șapele și transportul erau asigurate de cel ce își construia casa, de obicei duminică, prin clacă, la care participau rudele, vecinii și prietenii din sat. Locul ales trebuia să fie tare și ridicat. Munca echipei de bătători începea prin trasarea și șapele fundației, care avea o adâncime de 50-60 cm, uneori până la un metru, chiar mai mult, până se ajungea la „pământ zdravă”. Fundația era executată tot din pământ bătut, cu o grăsime de aproximativ 24 oli. După ce fundația era gata, se fixau cofraje din scânduri de brad, cu ajutorul unor piloni de lemn lungi și subțiri, ce erau îngropate câte doi. Perechea de piloni era legată la partea superioară cu frânghie groasă de sfoară (pălimar), iar distanța dintre perechi era de 1,5 m. În dreptul pilonilor numiți și corni, între scândurile cofrajelor se puneau popice de lemn pentru a menține distanțele egale între scânduri și a feri zidul de oscilații.

Ordinea de construire a zidurilor era următoarea: în prima etapă se bătuse fațada lungă de la spate și fațadele scurte, apoi primezurile și, în final, fațada lungă de la „târna” (prispă). Zidul de prispă avea o grosime de 50 cm. La colțurile clădirii se așezau capre de lemn în forma literii „L”, ce se zideau în pereți pentru a asigura o conclucrare la ziduri. La primul nivel al cofrajelor se bătuse succesiv trei straturi de pământ de câte 10 cm grosime. La cel de-al doilea strat se puneau crengi și se bătuse o dată cu pământul, având menirea de a asigura zidului un plus de rezistență la fisuri. Pământul era bătut în cofraje, începând de la colțuri spre mijlocul zidului, de către echipe mai mici compuse din 2-4 bătători, cu ajutorul maielor de lemn, asigurându-se prin rotație odihna întregii echipe. În afara maielor comune, mai existau și un mai special numit „ponc”, cu forma ascuțită, care asigură baterea uniformă a pământului și spre marginea zidului, către scânduri. După terminarea primului nivel, pilonii se dezlegau de frânghie și cofrajul de scânduri se ridicau mai sus, după care pilonii se legau din nou și se bătuse un alt nivel al cofrajelor, însă distanța dintre scânduri se micșorase cu un ol, astfel că la partea superioară zidul nu mai avea decât aproximativ 45-50 cm, dar o stabilitate sporită.

Pereții caselor de pământ bătut ating în lărimi variabile între 2,1-2,6 m, în funcție de lungimea și lăimea casei. După această tehnică de construire, se realizează nu numai casele, ci și principalele construcții, anexe din gospodărie rânească, cum ar fi grajduri, oproane, hambare.

Arhitectura populară

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea apar casele transversale, paralele cu străzile construite din cărmidă arsă și acoperite cu țiglă industrială, care iau locul tot mai mult caselor de pământ bătut, stufului, poienilor și indrilelor. Măturii stau faadele impunătoare din cărmidă arsă, timpurii și de influență baroc; deși sunt înalte, au un fronton rotund și greu, ele sunt solide, bine calculate și rezistente în timp. Dar nu toate casele cu fronton baroc au fost și case nou construite, în multe cazuri de case din pământ bătut a fost înlocuit doar faada.

Decorarea faadelor de casă, în special cea de influență baroc, a devenit o nouă ramură a artei populare din Banat, întâlnită și în Giroc.

Patrimoniul ornamental al arhitecturii populare din Banat, are origini străvechi în care apare roata (semnul solar), sursă de viață de energie și lumină; poate fi cerc simplu, cercuri concentrice, cercuri cu cruce, etc. Mai întâlnim arborele vieții, în multe variante: pomul-soare, pomul-cunună, etc.; ornamente cosmice: soarele, luna, steaua; ornamente religioase: ochiul lui Dumnezeu, Sfânta Treime, Trigrăma lui Hristos IHS, crucea.

Acoperișul reprezintă un element deosebit de important al unei clădiri, de ele depinzând durabilitatea și tracțiunea construcției pe care o adăpostește.

În Giroc, cel mai utilizat mod de acoperire era cel cu paie, care era extrem de dificil de realizat. Puse în „jâpi” sau în „mănuși”, acestea se realizau, atât în două cât și în patru ape. Erau preferate paiele de secară, cu paiul mai lung și mai rezistent. Acestea se așezau în snopi ceva mai mici, cât se cuprindeau în cele două palme, cu spicul paiului în sus, din colțul din fața casei, începând de la streșină în sus. Snopiile se rețeau de jos în sus cu „scândura”, identică cu „baciă” cu care se bătuse trestia. Se lega apoi fiecare „lăceț” cu nuiiele ascuțite, iar deasupra fiecărui rând de snopi se puneau prăjini de salcie, așezate la treimea superioară a snopului. Acestea se legau tot cu nuiiele de snopi și de „lăceți”. Liniile de demarcație ale capetelor acoperișului erau subliniate cu snopi mici puși unul lângă altul, denumiți „păpuși”. Sus, în vârf, cele două „păpuși”, corespunzătoare celor două pante ale învelitorii, erau făcute „foțomoc”, adică împlețiți și legați.

Pe coamă, peste ultimele rânduri de snopi, se puneau paie cu furca, formând un strat protector destul de gros, peste care se pune „chepeneagul” (sau c peneagul). Acesta era format din snopi mai mici „de-o mână”, legați între ei cu nuiele subiri și așezați cu spicele în jos, perechile astfel constituite, erau puse una lângă alta pe toată lungimea coamei, împiedicând apa să pătrundă în acoperi.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, apare igla mică de format mic numită iglă „solzi” sau „facschwantz”, apoi apare igla profilată, mult mai economică și mult mai ușoară.

2. Portul popular tradițional din Giroc

a) Portul tradițional femeiesc din Giroc

Costumul tradițional bănean femeiesc este alcătuit din cămașă (spinel), poale, opreg, cotrân, pieptar, obiele și opinci, la care se adaugă piesele de acoperire a capului.

Acest costum s-a dezvoltat odată cu istoria poporului, fiind expresia tradițiilor formate de-a lungul veacurilor. Spinelul și poalele sunt esute din înveliș câneș, iar în secolul al XVII-lea acestea au fost înlocuite cu bumbac.

Tehnica cusăturilor deosebite din subzona Timișoara, deci și în Giroc, se ornamează spinelul și poalele femeieții erau următoarele:

Cus tura pe fir - (împunsuriu), aceasta realizează grupuri compacte, cu desene geometrice în diferite culori: alb, roșu, negru, albastru, punctate cu puțin galben, portocaliu și verde. Uneori desenele geometrice sunt marcate cu chenare de marginile colorate.

Punctul cruciu – este răspândit în toate zonele băneane, cu acesta se creează motive geometrice fitomorfe sau abstracte.

Îur tura – constă în festonarea cu bumbac alb a marginilor desenului, executat în motive florale stilizate și din tierașă din interior. Între florile ciurate spațiile libere se umplu cu alte flori, mai mici. Spinelul este ornat la guler de-a lungul deschizăturii la piept. Pe poale, decorul constă în motive florale, iar pe margini se aplică cîmp în coloni sau rici.

Punctul bizantin sau punctul bombiu – tehnica acestei cusături este de origine turcească, iar realizarea acesteia cere o îndemânare mai deosebită.

Punctul bombiu este aplicat la cotrân ele pe catifea neagră sau m tase din diferite culori.

Prima dată sunt stabilite formele, de obicei decorațiuni fitomorfe și rareori figuri geometrice. Prima parte a cusăturii este realizată doar din bumbac alb, iar apoi peste această cusătură din bumbac se aplică cea de a doua cusătură din fir metalic, auriu sau argintiu ori culori din fir de matase din diferite culori, îmbinându-se cu m rgele din sticlă sau porțelan.

Brâul femeiesc cuprinde o dată sau de două ori talia femeii și are o lîime de 35-40 cm. Este confecționat dintr-o fâșie de es tur, urzeal din cânepă și beteala din lînă (păr sau canură), decorat prin alesături în „pui” m run și dispuse în registre transversale desprindite între ele cu vergi simple, linii, dungi, cu motivul „dinii lupului”.

Brîrea este considerată de către cercetători ca fiind de origine iliră. Cuvântul prezintă sinonimul de bat, baier, bârnet, cuvinte care nu se folosesc în Banat. Brîrea are trei metri lungime și 15 cm lîime, esut din lînă, decorat din vergi longitudinale simple, alternând cu „dinii lupului”, linii ondulate sau zig-zag-uri. Are culoarea de fond roșu.

Cotrâna (catrina) este o esătură dreptunghiulară purtată peste brâu și poale, (răsfrîntă în toate zonele țării precum și în ale Europei). Piese tradiționale erau cusute în patru și e, din lînă. Esătura era într-o singură culoare în „perie”. Cromatică fondului și a „perilor” este în funcție de vîrstă, în tonuri mai vii sau mai închise.

Opregul este o piesă specifică costumului popular bănean. Este constituit din două părți: petecul (obada) și ciucurii (ciococii). Opregel sunt esute cu fir metalic argintiu în fondul esăturii și accentuează aspectul fastuos al costumului timișean.

Pieptarul sau burdicul este confecționat din blană de oaie. În costumul femeiesc există două tipuri de burdicuri: burdic înfundat specific portului de lucru și burdicul despăcat.

Burdicul pentru costumul festiv, este ornamentat cu „hir” colorat, târături și „bumbi”, alături de broderii fitomorfe. Această piesă este realizată doar de către meșteri coșcari.

Obielele sunt confecționate dintr-o fâșie dreptunghiulară, lucrată în patru și e, folosindu-se fire de lînă colorată. Obielele de femei se deosebesc de cele bărbătești prin cromatică, acestea sunt esute în vergi vii colorate, verzi, galbene și alb albastru pe un fond roșu.

Opincile erau confecționate din piele de vită, iar odată cu trecerea timpului au fost înlocuite cu pantofi.

Piept n tura i modul de acoperire a capului constituiau, pe lâng alte elemente vestimentare, reprezentau însemne de vârst , stare social , civil , a femeii b n ene timi ene.

Conciul de bani sau tulbentul de bani –Aceast podoab este specific comunei Giroc i se difereniaz în mod deosebit prin dispunerea monezilor pe acesta, de toate subzonele din Banatul de Câmpie.

Modelele de argint se monteaz pe o bucat de pânz groas , înt rit de un carton, cu ajutorul unor inele fixate pe marginea acestora.

La conciul de bani sunt dispuse patru monede mari în dreptul urechilor, apoi un ir de b nu i mici cu montur de inele i flori de argint. Corpul rotund al piesei are monedele dispuse în form de solzi, terminate la spate prin iruri alc tuite din câte patru monede l sate s atârne liber. La tulbentul de bani, monedele sunt dispuse în iruri al turate, având între ele mici ciorchini metalici.

Coma a de bani sau g lanul de bani –aceast pies este specific zonei de câmpie a Banatului la fel ca i conciul sau tulbentul de bani.

Coma a de bani ete format din monede de argint care sunt montate pe o bucat de pânz groas , înt rit de un carton. Ea este a ezat în cazul femeilor nem ritate pe capul neacoperit iar, în cazul femeii m ritate coma a este a ezat peste cârp .

b) Portul tradi ional b rb tesc din Giroc

Costumul tradi ional b rb tesc, are în alc tuirea sa: c ma , pantaloni, brâu, chintu sau pieptar, p l rie sau cl b .

B rba ii purtau pe cap c ciul din blan de miel, denumit „cl b ”, cei tineri purtau „cl b ul” uguiat, cu vârful drept, iar cei mai în vârst cu vârful r sfrânt.

C ma a era confec ionat dintr-o l ime de pânz pentru fa i spate, cu o t ietur la mijlocul lungimii peste cap. De umeri erau prinse mânecile. Mai târziu apar dou variante de c m i: prima variant avea lungimea pân deasupra genunchilor i era confec ionat din pânz de bumbac sau bumbac amestecat cu cânep . Aceste c m i erau folosite zilnic la lucru. C m ile de duminic sau festive erau confec ionate din pânz de „cinari” sub ire, din cinci foi de pânz . Sub bra aveau „clen u ”, iar la încheietura mânecilor „pumna i”. Gulerul era r sfrânt sau înalt i drept. A doua variant de c ma este mai lung , ajungând la pulpele picioarelor. Ornamentul dispus pe guler, mâneci i poale, era al tuit din figuri geometrice, cu o cus tur numit „la

fir” realizat cu ar miz (m tase) alb sau colorat (ro u aprins doar pentru cei tineri). Pe poale ornamentele sunt realizate geometric sau fitomorfe cu bumbac alb, ro u i negru, în tehnica broderiilor perforate (cu iur tur). Pe prima variant mai g sim ornamente de-a lungul deschiz turii de la gât i pe piept, ornamente identice cu cele de pe poale.

Pantalonii, izmenele sau ioarecii erau confec iona i din aceea i pânz ca i c ma a i erau de mai multe feluri. Cei de lucru erau confec iona i din dimie groas de culoare neagr sau brun . ioare ii de duminic sau de s rb toare erau confec iona i din „ab ” (*hab*), „ ub ” în vorbirea girocenilor. o dimie de calitate superioar .

Pieptarul i uba de iarn era confec ionat din piele , iar pe interior era îmbl nit. Acestea erau ornamentate cu aplica ii din fâ ii de piele colorate i oglinzi îmbinate cu diverse broderii din culori. Aceste pieptare le confec ionau b rba ii i erau purtate atât în zilele de lucru cât i în cele de s rb toare, de c tre b rba ii mai în vârst . Cel festiv era decorat cu aplica ii de piele i broderii, iar cel purtat în zilele lucr toare nu avea nici un fel de aplica ii.

Chintu ul era confec ionat dintr-o pânz alb , mai groas având gulerul cu rever înalt. Aproape întreaga suprafa este acoperit cu ornamente formate de „ inioare” ca: „pene” (cea mai des întâlnit fiind „pan ungureasc ”), „tulpini”, „oche i”, încheindu-se cu dou sau trei rânduri de nasturi.

Brâul era piesa folosit pentru strângerea i fixarea c m ii pe corp. Brâul poate fi esut în dou i e, longitudinal, în diferite culori i esut în tehnica ales turii. Brâul a înlocuit o dat cu trecerea timpului „pra chia” care era confec ionat din piele, având o l ime de cca 30 cm.

Duru ul sau uba b rb teasc cu caracter festiv era la început de culoare alb , iar cea confec ionat pe la începutul sec. al XX –lea era vopsit verde. Aceasta era decorat prin aplica ii de inioare negre, dispuse pe linia croiului, iar pe guler prin iruri de tighele albe, care formau rozete.

Înc l mintea era format din **opinci i obiele**. Obielele erau confec ionate din dimie de o singur culoare, alb sau gri. Cele festive erau esute în „co che” (p tr ele), în culori vii pentru cei tineri i culori închise pentru cei mai în vârst . Opincile erau confec ionate din piele i în timp au fost înlocuite de cizme, ghete sau pantofi la portul festiv.

3. Tesături : Cilimuri și ponevi

De-a lungul timpului, una din principalele ocupații era țesutul lânii. În gospodăria rânească, țesăturile din lână răspundeau unor necesități multiple și variate ca: împodobirea interiorului, îmbracă minte. Spre sfârșitul sec. al XIX-lea începutul sec. al XX-lea, toate operațiile se desfășurau în cadrul gospodăriei. Tunsul primăvara, lâna era spălată, oprișă și țesută la rău și uscată la soare, iar apoi se răsucea. Pieptănatul lânii avea drept rezultat obținerea firelor lungi și aspre, toarse ulterior din care se făceau ube și oprege, iar din cele scurte și moi se făceau pantaloni. Vopsitul lânii se realiza cu coloranți vegetali, obținuți din plante, în care predominau culorile: negru, roșu, albastru și cafeniu. Din a doua jumătate a sec. al XIX-lea și mai intens după Primul Război Mondial, coloranții vegetali încep să fie înlocuiți cu cei chimici. Principala categorie a textilelor confecționate din lână (având urzeala din cânepă sau bumbac), o constituie țesăturile destinate organizării interiorului. Piesecele cele mai bine realizate din acest punct de vedere artistic sunt „cilimurile”. Acestea sunt compuse din două foi, ele se folosesc pentru acoperirea paturilor, mesei sau de pus pe perete. Dintre ornamente predomină cele de factură geometrice romburi cu cârlige, cu coarne, cu jumătăți de romburi, x-uri, zigzag-uri, triunghiuri. Puternic stilizate apar și motive zoomorfe: cilimuri cu cai, cocori, ornamente florale. Trebuie spus că nici unul din motivele amintite nu apare singur pe suprafața covorului de sine stătător. Ornamentele se grupează în nenumărate combinații, pline de fantezie și ingeniozitate. În ceea ce privește compoziția decorativă ne referim la chenar care este culoarea de fond a piesei care are un colorit și ornament deosebit față de câmpul central.

Un alt punct de țesături sunt „ponievile”, folosite la acoperitul paturilor sau la diferite ceremonii (înmormântări, nunți, botezuri). Există două tipuri de „ponievi”. Prima variantă formează piesele la care verigile așezate prin ridicarea firelor de spatează alternează cu suprafețele simple „pânzi” cu motive geometrice denumite „puflă”. Cea de a doua variantă este confecționată în tehnica scoarțelor. La această vârstă de culoare roșie sau vișnie delimită benzile cu aspect dantelat alcătuite din motive geometrice înșiră, cu nuanțe de roz, alb, verde și galben. În zilele noastre locul ponievilor și cilimurilor ce înfrumuseau interiorul caselor bănești au fost înlocuite cu modele noi cum ar fi: „biserici”; „barba popii”; „pene” și „bujoare”.

Simbolistica în es turile și cus turile din Giroc

Girocul a avut numeroase cus toare și es toare care datorită simțului lor artistic erau cucerite de locuitori din alte sate pentru a le coase costume pentru sărbători ori ponevi.

Es turile „ponevilor”, „ciergurilor” (prosoapelor), precum și cus turile hainelor femeilor girocene, au un mesaj esografic ce a permis polisemantizarea simbolului în funcție de stările trăirii individuale (folosindu-se derivate ale semnului de bază, la născut, la cununie, la înmormântare) sau colective.

Paleta expresivă este curată și derivă dintr-un singur semn fundamental: Coarnele Berbecului (berbecul tânăr). Alăturarea a două coarne sugerează într-o formă abstractă „acțiunea de cuplare”, de fecundare, în urma căreia se naște noul berbec. Acest simbol, care în plan existențial este semnul virilității, al împerecherii, al vieții în sine și trăirii ei în plan inter-individual.

În plan inter-familial, zestrea fetelor era prezentată cu cusături pe perne, prosoape, cotrâne sau orice alt obiect textil. Aceste cusături exprimând bucuria, dorința, speranța împlinirii. Elementele metamorfozei surprinse în cultura giroceană se pot împărți în două categorii:

- elemente ornamentale practicate de femei pe esături și cusături
- elemente ornamentale executate de bărbat pe lemn și zid

Se poate spune că femeia este identificarea interioară care cuprinde două laturi: sentimentală și reprezentativ materială. Identificarea interioară sentimentală este reprezentată pe ornamentația spațiului, ornamentația tergarilor, cotrânelor, conciului, brâului, iar cea materială pe ornamentația perinilor, felelor de masă, ponevilor.

Alături de simbolurile totemului pe aceleși obiecte, întâlnim și elemente ornamentale de prezentare a filosofiei existențialiste, „arborele” „îmbrăcând” diferite forme abstracte sau forme cauforme specifice tehnicii de esere și având două simbolistici: a vieții și a morții.

Arborele, ca simbol, este plasat în locuri vizibile și puternic expresive, cum sunt mânecile spațiilor, pe cotrâne în forme foarte frumos stilizate, datorate ingeniozității artistice, cât și spațiului-suprafață limitat.

Elementul S decorativ-delimitativ este un semn de sine stătător, având o semnificație specifică, fiind prezent pe toate obiectele esute acolo unde doar coarnele berbecului, pe ponevi, cotrâne, prosoape, brâuri. Este

simbolul ce une te și separ , în același timp, în mod antagonic, viaa și moartea.

Ornamentica deosebită care constituie chintesența reprezentării filozofiei totemizarothustian – dualistă a simbolisticii românești, este semnul ornament X-Lumea De Pe Acest Târâm, semn al asigurării trecerii în viaa de aici. X-viaa veșnică, este un element subtil și plin de semnificație.

Un alt element ornamental cu o profunzime filosofică egală cu cea a X-lui și care ne introduce în filozofia existenței totemice, este semnul-ornament Lumea Pe Celălalt Târâm, Moartea, semn al unirii individului cu strămoșii, semn al asigurării trecerii în viaa de dincolo, al întoarcerii la rădăcina comună. Se găsește reprezentat pe cotrânelle de jale și pe poverele de pe paturile bătrânilor. Prezența semnelor morții, în spațiul de manifestare al bătrânului, este tabu și nu îl vom găsi decât în cimitir.

Realizarea ăesăturilor nu s-a făcut oarecum sau după gustul fiecărei ăesătoare. La baza confecționării lor a stat tradiția pe care au impus-o și au urmărit-o ăesătoare mai în vârstă, chemate să îndrume pe cele tinere, în alegerea tehnicilor de lucru, în alegerea modelelor. În acest mod formele acceptate de comunitățile rurale au rezistat perioade îndelungi transformărilor, exprimând continuitatea.

4. Datini și obiceiuri la naștere, nunt, moarte

De-a lungul existenței multiseculare a localității noastre, numeroase au fost datinile, obiceiurile, tradițiile, pe care atâtea și atâtea generații le-au practicat și care s-au transmis din tată în fiu, modificându-se uneori sau pierzându-se definitiv. La acest proces au contribuit, mai ales în anii din urmă, mai mulți factori. Ar fi, printre aceștia, influența marelui oraș din apropiere, cu o lume a azișă mai civilizată, cu un conglomerat de etnii care au pierdut sau au pierdut ceea ce o populație mai statornică, preponderent rurală, cum era cea a Girocului până la jumătatea secolului trecut, mai păstra încă.

Dar, pe lângă dorința de a imita pe cei de la oraș, care nu mai practicau multe dintre datinile și obiceiurile lumii sătești, a venit și instaurarea regimului totalitar comunist, ateu declarat, care, sub pretextul combaterii misticismului și a superstițiilor, a frânat cât a putut multe manifestări spirituale moștenite din trecut, timp de aproape cinci decenii.

Pe de alt parte, aglomerarea localit ii din ultimii ani, cu popula ii diverse stabilite în acest spa iu, fiecare cu tradi iile lor mo tenite de la înainta ii de pe alte meleaguri („Câte bordeie, atâtea obicei”)., amestecul acestora cu b tina ii – iat tot atâtea cauze care duc, treptat, la pierderea fondului primar, la p r sirea de c tre noile genera ii a multora dintre datinile i obiceiurile str bunilor. Are loc un proces de schimbare a mentalit ii în ceea ce prive te practicarea riturilor magico-religioase din vechime.

Cele mai multe dintre datinile i obiceiurile girocenilor, ca de altfel, ale poporului nostru, erau organizate i practicate în jurul celor trei momente (evenimente) mai importante din via a omului: na terea, nunta i moartea.

La na tere

În leg tur cu na terea existau câteva interdic ii pentru viitoarea mam ca i pentru cei din jurul ei. Astfel, femeia gravid („groas ”, „grea”) nu avea voie s m nânce fructe îngem nate pentru a nu na te copii gemeni. De asemenea, nu avea voie s fure fructe, deoarece copilul va avea pe corp semnul aceluia fruct. Ca s nu se întâmple aceasta, cea care va fi mam trebuia s rosteasc : „Unu-doi, nici un semn pe noi”. Femeia gravid nu trebuia s se mire de nimic. Ea purta brâu peste burt s nu creasc f tul i s poat na te u or.

Femeile b trâne pretindeau c pot ghici sexul copilului care se va na te. Astfel, dac grvida era lat în ale, va avea fat , iar dac burta ei era ascu it în fa , va avea b iat. Dac are pistrui pe fa i are sfârcurile mamelelor de culoare închis , va na te fat ; dac e alb la sfârcuri i cu fa a curat , va na te b iat. Se mai putea ghici sexul copilului astfel: cineva pres ra pe capul gravidei sare, f r ca aceasta s tie, i dac aceasta se sc rpina pe cap, va na te fat , iar dac se sc rpina pe picior, va avea b iat².

La na tere, care avea loc, de obicei, acas , asista moa a satului („babi a”) i mama femeii gravide. Cordonul ombilical era t iat de o femeie mai b trân din sat, numit „bab de buric”. În ziua în care s-a n scut copilul, „baba de buric” merge la biseric unde face molitv , care e ap sfin it (un litru) din care apoi se va pune în apa de baie în fiecare zi pân la botez. Dup scald , apa în care a fost îmb iat copilul se pune diminea a la r d cina unui pom. Din ziua în care s-a n scut copilul, „baba de buric” aduce mâncare bun lehuzei timp de o s pt mân . În zilele noastre, o tân r

dintre rudeni poate fi „baba de buric” și ea are misiunea doar de a duce copilul la biserică pentru a fi botezat.

Cine voia să vadă copilul până la botez trebuia să-l dăruiească cu ceva (un bănuț). Interdicția era pentru femeile aflate în timpul ciclului menstrual, ca să nu-l spurce, adică să nu-i apară copilului bube pe cap (de care se vindeca cu apă sfințită).

Cei bătrâni credeau că într-una din primele nopți după naștere vin ursitoarele, trei la număr, și îi ursesc: una spune ce i se va întâmpla copilului în viață, alta aprobă și a treia scrie. Era foarte important ca mama să nu adoarmă, ca să poată auzi care va fi ursita, soarta copilului, în viață. Într-o legendă din partea locului se spune că ursitoarele au decis că, la împlinirea vârstei de 18 ani, viața tânărului va fi întreruptă. Prinții au așteptat cu emoție, când s-a împlinit sorocul, au vrut să-l ascundă pe tânăr în pivniță. Acesta, însă, nu a vrut să rămână în curte. Atunci s-a produs un trăsnet și o șoapetă a rămat în pivniță, iar tânărul a trăit mai departe³. După trecerea ursitoarelor, mama dăruiește trei pogăci la trei fete.

Botezul nou-născutului se făcea la botez de viață. Până la botez nu era permis să scoți copilul afară, nici să fie lăsat singur în cameră. Mama nu intra în biserică decât după slujbă. Botezul avea loc duminică dimineața, după Liturghie. La plecarea spre biserică se făcea trecerea copilului peste praguri (două pentru băieți și trei pentru fete) executată de copii de același sex cu cel ce va fi botezat. Copilul era dus la biserică de către „baba de buric”, însoțit de nașii, care se pregăteau generoși la rând din aceeași familie. La botez asistau rude, vecini, invitați, în afară de mamă care rămânea acasă să facă fel de fel de treburi pentru ca odrasla ei să fie harnică și pricepută în toate. Când se întorc de la biserică, nașa, care aduce copilul, i-l dă mamei pe fereastră. Aceasta aruncă bani mrunți și zahăr peste toți.

După botezul de la biserică, la casa părinților se sărbătorea evenimentul printr-o petrecere cu mâncare, băuturi și joc (dans) la care erau invitați rude, prieteni și vecini, petrecere care ținea până seara. Astăzi petrecerea are loc într-un local închiriat. Înainte de servirea prăjiturilor, nașa vine cu copilul în brațe și îi întrebă

Botez

pe meseni dacă îți cum îl cheamă pe acesta. Pentru a afla, cei prezenți îl dăruiesc pe cel botezat cu diferite obiecte de îmbrăcăminte și cu bani. Astăzi îi dau banii într-un plic pentru Ținutul. Fiecare îi însoțește cu darul cu cuvintele: „Eu îți dau puțin, Dumnezeu să-ți dea mai mult!”. Banii sunt depuși pe perna în care este învelit copilul. La sfârșit, nașii spun numele copilului, dăruindu-l Ținutului.

La împlinirea vârstei de un an a copilului, pentru Ținutul, în prezența nașilor, pun pe o masă diferite obiecte (cinci la număr): bani, carte, ciocan, creion, oglindă, piaptăn și altele. Copilul este adus și se arată toate acestea. El va întinde mâna și atingând se așează unul dintre acestea. E semn că în viață va practica meseria simbolizată de obiectul respectiv, având trăsături morale corespunzătoare: frumusețe, hărnicie, pricepere, bogăție. De asemenea, potrivit obiceiurilor vechi, până la vârsta de un an, nu era voie să se taie copilului unghiile, nici să fie tuns, ca să nu fie nefericit în viață. După un an, îi se taie moșul de păr de către nașii. Acesta, împreună cu obiectul atins, se păstrează în casă⁴.

Nunta

Cel de al doilea eveniment de seamă din viața omului, nunta, a fost îndeplinită o adevărată srbătoare, chiar dacă astăzi s-au pierdut multe din obiceiurile practicate cu acest prilej.

În încheierea multor căsătorii în trecut, un rol important îl aveau interesele materiale și mai puțin sentimentele tinerilor care trebuiau să respecte părerea părinților. În cazul căsătoriei unuia dintre tineri nu se învoiau la căsătoria acestora (dacă cei doi erau în ele), atunci fata era „furată” și tinerii plecau la casa unuia dintre părinți sau stăteau ascunși la vreo rudă câteva zile. Între timp în sat se zvonea că „cutare a fugit cu cutare”. Până la urmă părțile se împacă și căsătoria avea loc. De regulă, băieții se căsătoreau în jurul vârstei de 20 de ani, iar fetele până la 18-19 ani. Dacă treceau de această vârstă, fetele erau considerate „fete bătrâne” și se măritau mai greu.

Înainte de căsătorie se făcea pe itul și „căsătoria”. Pe itorul sau „trăgățul” era o persoană care venea din partea băiatului și lua legătura cu părinții fetei ca să afle dacă aceștia erau dispuși să se căsătorească fata. Pe itul se făcea joia sau duminică seara. Urma, după aceea, întâlnirea dintre

^{2, 3, 4} Majoritatea informațiilor provin de la Maria Dragomir (95 de ani) și Maria Colgeu (53 de ani) din Giroc

familii cu participarea și a viitorilor miri. Atunci se stabilea și zestrea pe care o vor primi băiatul și fata. După aceea se făcea „căsătoria”. Aceasta consta într-o sumă de bani pe care părinții băiatului o dădeau fetei drept chezășie ceea ce au hotărât să rămână definitiv. În cazul în care băiatul se răzgândește, „căsătoria” nu îi va fi dat înapoi, iar dacă fata strică învoiala, va trebui să restituie „căsătoria” dublu. Urma stabilirea năului. Dacă mireasa vine la casa mirelui, atunci năul va fi cel care l-a botezat pe mire, iar dacă mirele merge la casa miresei, atunci năul este din partea acesteia. Năul îi este dat pe un al doilea nău, care se numește „tărisfat”.

Logodna se făcea într-o duminică și începea la biserică. Atunci preotul înmâna tinerilor verighetele pe care erau gravate data logodnei și numele viitorului soț (soție). Prin numărul mare de participanți, băuturi și mâncare din belșug, muzică și dans, care aveau loc la casa fetei, logodna avea un fast apropiat nunții. După logodnă, preotul făcea în trei duminici „strigările”, anunțând evenimentul logodnei, pentru a se asigura că interdicția căsătoriei dintre rudenii nu este încălcată și astfel căsătoria nu este contestată de nimeni. În fiecare duminică, până la nuntă, băiatul o scotea pe fată la hor după ce o lua de acasă de la părinți. După hor o aducea acasă înapoi.

Nunta se făcea, în trecut, la casa unuia dintre miri, unde rămăneau tinerii căsătoriți. Cu o săptămână înainte începeau pregătirile de către neamurile cele mai apropiate precum și de alte femei pricepute în gătitul mâncărurilor („rădule”). Erau adunate din sat vesela și tacâmurile. Bărbății ridicau un cort („atră”), adunau mesele, scaunele, băncile necesare. Cu o zi înaintea nunții, atră era împodobită frumos cu covoare („ponevi”) din casă și cu panglici colorate din hârtie creponată.

Tot acum, mai bine zis joia și sâmbăta, se făcea chemarea la nuntă de către așa „giveri” din partea băiatului și ai fetei. Ei se împărțeau în două cete, una mergea cu mirele prin sat, cealaltă cu „givarul mare” să facă invitațiile la nuntă⁵. Această avea cu ei câte o ploscă („ciutură”) cu uic, din care gustau invitații. Pe unii îi invitau să vină la nuntă cu căruțele în care aveau să ia loc nunta în ziua nunții. Astăzi chemarea la nuntă se face de doi „giveri” și două „giverie” („domnișoarele de onoare”). Această are un rol important în tot timpul desfășurării nunții fiind paznicul mirelui și ai miresei, numindu-se între ei „frate” și „sor”.

Nunta începea duminică dimineața. La casa miresei, aceasta este ajutat de prietenele ei la îmbrăcat, care se făcea astfel: în mijlocul camerei se pune o masă luată de pe picioarele ei, pe care se urca mireasa. La colțurile

mesei se pune câte o lumini aprins, iar pe mas o pâine și pu în sare. Mireasa este îmbrăcată în port românesc, la fel și mirele. Costumul ei (poale, șpăcel, cotrânel) de culoare alb-crem era cusut și brodat de mireasă înainte de nuntă. Pe cap avea o salbă de monede de argint, mai târziu un voal⁶. Astăzi mirii se îmbracă în straie moderne.

Alai de nuntă cu cureauă

La casa mirelui era adus în cea mai frumoasă trăsură alături împreună cu „târșitul”. Aici se adună „giverii”, „giveri ele”, ceilalți nuntași, muzicanții. Mirele iese din casă înut de brațe de cele două „giveri”, care îl vor conduce până la casa miresei și apoi până la biserică. Alaiul pleacă având în frunte un tinerel („stăgăhul”) care poartă un steag făcut din cârpe (basmale) și catrinelă împodobită cu panglici și cu flori. Pe drum, stăgăhul agit steagul și chiuie, ca și alii nuntași, strigând: „Iac t-o! Iac t-o! Au, au, au!”. Încolonați, vin apoi mirele cu „giveri ele”, „giverii”, nuntași și la urmă muzicanții care cântă maruri de nuntă.

Ajunși la casa miresei, mirele și „giveri ele” așteaptă în curte, iar „giverii” pleacă „să cumpere” mireasa aflată în casă. O aduc în timp ce muzica intonează marul miresei și se rânduiesc alaiul ca să plece spre biserică. După stăgăhurmează mireasa încadrat de „giveri” și mirele de „giveri ele”, urmașii de nuntași, de socrii mari, de socrii mici, nuntași și muzicanții. Până la colectivizare, nuntași luau loc în cureauă trase de cai, frumos împodobite cu „cilimuri”. În prima cureauă stăteau nașii, mirele și „giveri ele”, în a doua, socrii mari, iar în a treia, mireasa, „giverii” și socrii mici. Urmașii apoi celelalte cureauă cu nuntași. Cu toții se îndreptau pe uli ele satului spre biserică pentru cununia religioasă, care a fost precedată de cununia civilă la Oficiul Stării Civile din cadrul Primăriei.

Slujba cununiei din biserică se săvârșește la ora fixată de preot și cunoaște câteva practici locale, cum ar fi: legarea împreună a mâinilor mirilor cu un tergar, prinderea pe spatele mirilor a unei pânze numit

„sovon” (mai recent e un material de rochie) pe care na a îl face cadou finei. Ca o datin superstiioas e de amintit încercarea miresei de a-l c lca pe picior pe mire în timpul slujbei ca s -i fie supus toat via a. La ie irea din biseric , mireasa arunc peste cap un m r în care sunt înfipte monede i pe care încearc s -l prind cei din urma ei.

Întreg alaiul, cu mirii de bra , se îndreapt spre locul nun ii pe jos (alt dat în c ru e) trecând pe mai multe str zi pentru ca mireasa s fie v zut i de s tenii care nu sunt invita i la osp . Acum st ghi ul i al ii chiuie:

„Cui nu-i place jiuili
Rup -i dracu mânili,
Cui nu-i place cin ra
Rup -i dracu inima”

Ajun i acas , tinerii c s tori i sunt întâmpina i de rudele mai apropiate, care o învârt pe mireas pe sub mân , pe o anumit melodie, d ruind-o cu bani. Mireasa, la rândul ei, îi d ruie te cu câte un obiect: tergar, batic, material de rochie .a. Tot acum mireasa arunc peste cap dintr-un ciur un m r, gr un e i câ iva b nu i. Mirii intr în cas c lcând pe o pânz alb sau covoare pentru ca mireasa „s nu calce strâmb”, înconjura i cu o br cir i mâna i din urm cu biciul de socrul mare. Mirele are în bra e o pâine, o can cu vin i o lum nare. Cineva arunc peste ei zah r s le fie via a dulce. Dup ce m nânc în cas , ies afar în curte, unde e adunat mult lume, invita i i neinvita i, i petrecerea începe cu o hor condus de mireas , de unde i denumirea de „hora miresei”. Jocul, dansul continu pân spre sear pentru ca tineretul s petreac . Veselia e între inut i prin strig turi, unele cu nuan satiric , precum:

„M -nsurai, luai pe Ana
i chimea a-mi coase mama
iur tura de la poale
Mi-o coase m tu a Floare.”

sau

„M rita-m-a , m rita,
Pita nu ciu fr mânta;
Dar de pit hai i hai,
Nu ciu face nici m lai!”⁷

Dac nunta este la casa mirelui, sosesc dou c ru e care aduc zestrea miresei: mobil de dormitor, perini, ponevi, dun , a ternuturi. În tot acest timp, în atr , la mese stau na ii i al i invita i de seam cu pr jituri

și bătăuți dinainte. Până a nu se însera, se cântă marul și lumea pleacă acasă.

Pe la ora 22, vin invitații cu darurile pentru miri. La intrarea în atrium sunt opriți de un bărbat care îi lasă să treacă numai după ce aruncă câriva bănuți într-o găleată cu apă. După ce s-au adunat toți nuntații invitați, începe „strigarea cinstelor” de către doi bărbăți hâtri, strigare care se face pe un ton glumeț, adesea usturător, la adresa celor care oferă darurile. Strigarea începe așa: „-Hei! Hei! Bună seara, nănaule! Ce mai faci? În ce voie vă aflați? Ia uitați ce frumoasă este această veselie. La cine? La cutare... Dar cutare... nu puteți face nunta fără unu’, fără altu’, fără un năna’.

Pe cine să pun năna’? Pe cutare... Hei, dar nunta nu se putea face fără unu’, fără altu’. Fără cine? Fără cutare...”. Urmează o scurtă prezentare hazlie, de la caz la caz, a felului în care invitatul „s-a prezentat cu o cinstă frumoasă”. În trecut, darul nănaului, tărâșatului și al givului era un „creang” (un lemn cu trei brațe) decorat cu prăjituri fripte în unsoare numite „pancove”, înșirate pe așchii atârșate de cele trei brațe, de care se mai prindeau mere și câte o oglindă.

În timp ce se pregătește cina, unul sau câțiva nuntași, acompaniați de muzică, cântă:

„Taie maică țitei,
Că vin pe țăitorii mei.
Cheamă-i, maică, tu în cas
și îi pune după masă
și le dă de beutură,
Că să nu măcaute-n gură.”⁸

La cină, care avea loc pe la miezul nopții, se serveau mai multe feluri de mâncare: supă de pasare, sarmale, friptură de porc și de pasare cu garnitură de pireu de cartofi, salată, bătuți (uic și vin) apoi prăjituri. În trecut prăjiturile erau: „săviac” (un fel de ruladă cu mac, cu nuc, cu brânză, cu marmeladă) și „cugluf” (un cozonac cu cacao și stafide). În zilele

^{5, 6, 7, 8} Majoritatea informațiilor provin de la Maria Dragomir (95 de ani) din Giroc și sunt preluate din cartea lui Marius Matei, *Datinile și obiceiurile girocenilor la nunta*, în Almanahul ziarului „Dialog cu cetățenii” 2006, pag.39, Giroc

noastre se servesc pr jiture de cofet rie, începând cu „tortul miresei”, din care fiecare invitat prime te o felie. Tot acum se mai serve te cafea, sucuri, bere.

Se începe apoi „jocul miresei” pe bani, când cei care doresc, ofer o sum de bani ca s danseze cu mireasa, învârtind-o de câteva ori. Din când în când, câte cineva pl te te pentru ca mireasa s stea, s se odihneasc . Petrecerea continu într-o atmosfer de veselie. Astfel se încearc „s se fure” pantoful miresei (la care este i ea complice), care trebuie „r scump rat” de la n na de c tre giverii neaten i, care sunt „amenda i”. Un alt moment hazliu îl constituie jocul „Leuca”. Vreo cinci b rba i, tineri, se prind cu mâinile unul dup altul, inându-se de mijloc, având în frunte „v taful”. Pe o anumit melodie, ei trebuie s execute în mi care tot ce face „v taful” : s ia un anume obiect de pe mas cu gura, s s rute persoane de pe margine .a. Cine nu reu ea (de obicei ultimul) primea lovituri de la v taf cu un prosop înnodat. Pân a nu se încheia nunta, „ se înv lua mireasa”, adic i se punea pe cap conciu i „tulbentul”.

Nunta lua sfâr it diminea a cu ducerea n na ului acas , cu mirii, câ iva nunta i i muzic , unde se mai servea b utur , friptur i pr jiture din partea na ilor. To i nunta ii la plecarea acas primesc câte un pachet cu pr jiture. La ducerea na ilor acas se joac pe la col urile str zilor, pentru ca „cinerii” s fie v zu i de lume. Acum î i într în rol „cin ra bolând ”, o datin aproape uitat , care const în parodiarea mirilor de c tre doi b rba i pu i pe otii. Unul era „cin ra”, îmbr cat în straie femeie ti, fardat, cel lalt era „jiunili”. Veneau în fruntea convoiului într-un votcol (o aret pe dou ro i) tras de un m gar. La col uri de strad se amestecau printre dansatori i „cin ra” lua pe câte cineva la joc, mânjindu-l cu boiul de pe fa spre hazul tuturor.

Pentru personajele importante ale nun ii, i pentru rudenii, prieteni, i pentru femeile care au g tit bucatele („r du ele”), nunta continu pentru câteva ore i a doua zi, seara, când se servea o cin i se dansa. La o s pt mân i la dou „giverii” invitau, pe rând, la masa de prânz pe tinerii c s tori i, „îi gostau”, de unde plecau la hor în sat.

Nunta din zilele noastre a pierdut multe dintre obiceiurile de altădată, renunțându-se la unele ritualuri cu caracter magic. Locul de desfășurare a petrecerii nu mai este casa unde vor locui tinerii căsătoriți, ci un local închiriat pentru acest eveniment în comun sau la oraș. Acesta asigură toate serviciile pentru că nunta îi să se simtă bine: masă bogată, deservire, muzică .a.

Moartea și înmormântarea

Practicile și obiceiurile în legătură cu moartea și înmormântarea sunt adânc îndătinat în conștiința poporului nostru, fiind păstrate și transmise prin tradiție de la o generație la alta.

Semnele morții apropiate se cunosc atunci când cineva “vede” și “vorbește” cu cei morți. Mai există în credința localnicilor și alte semne prevestitoare ale morții: dacă visezi că îți scoți dinții, dacă îți se zbate ochiul, dacă cântă cucuveaua pe lângă casă .a. Dacă “omul trăgea și moare” era chemat o babă vrăjitoare ca să îi descânte. În cazul că situația nu se îndreptă, ai casei aduceau un medic, apoi preotul, pentru a-l împărtăși și spovedi. În ceasul morții, cei din familie îi înlumânarea aprinsă, semn că cel pe moarte îl creștin, dar și ca să vadă pe lumea cealaltă plină de întuneric.

După încetarea din viață, cadavrul celui mort este spălat cu apă rece, apoi este îmbrăcat cu haine pregătite din timp (uneori chiar de cel în cauză), “oalele de moarte”.

Mortul este așezat într-o cameră, pe o masă, între ferestre. Până ce mortul va fi scos din casă vor arde lumânări. Este oprit ceasul și se acoperă oglinda. Măinile îi se încruciează pe piept, și picioarele vor fi legate ca să stea apropiate, dar vor fi dezlegate înainte de plecarea spre înmormântare, ca să nu fie împiedicat. Tot pe piept îi se pune o lumânare sub forma de colac, care va fi aprinsă, și o cruce pe care o aduce preotul când va face în seara zilei slujba pentru ieră sufletului. Când mortul este așezat în sicriu, îi se pun alături un piaptăn și o oglindă. În mâini îi se pun bancnote ca să plătească “vama”, adică trecerea în lumea cealaltă.

Timpu de două-trei zile, cât mortul stă pe masă, se trag clopotele de la biserică, „se glăsuiește”, pentru a vesti ștenilor că a murit cineva. Dacă cel mort e bărbat, se clopotește de trei ori cu întreruperi, iar dacă e femeie, de două ori, după care urmează o tragere a clopotelor mai lungă.

Dacă e copil mic, se trage clopotul cel mic. Tragerea clopotului are

loc de trei ori pe zi: diminea a, la prânz i seara. Dacă decesul are loc în s pt mâna patimilor, atunci nu se trag clopotele, ci se bate toaca din ograda bisericii.

În serile cât mortul st în cas , are loc priveghiul, “p zitul” acestuia. Rude, prieteni, vecini, cunoscu i, vin la mort s -l vad , spunand “Dumnezeu s -l ierte!” Li se r spunde de c tre cei prezen i: “S -l ierte Dumnezeu!” Aduc cu ei câte o lumânare. O lumânare va trebui s ard în permanen pân la înmormântare. Cei veni i “la p zit de mort” vorbesc despre acesta, evocând momentele din via a r posatului sau jucând c r i. Ei sunt servi i de c tre ai casei cu uic , sucuri s r ele, cafea, “de pomana mortului”. Pân la înmormântare, sunt aduse buchete de flori, jerbe, coroane, acestea având o panglic pe care sunt înscrise cuvinte de bun r mas la desp r irea de cel r posat. Cât timp mortul e în cas , se face t mâierea lui zilnic.

O ac iune ritual nelipsit , este bocetul, cunoscut sub nume de “cântatul dup mort”, executat de femei dintre rude, vecini, cons teni. Acestea evocau în versuri improvizate i pe o melodie t r g nat (pres rat din când în când cu oftaturi), împrejur rile mor ii, momente din via a defunctului, rela iile acestuia cu cei apropia i.

De asemenea, cel trecut în nefiin , este rugat s transmit celor din lumea de dincolo ve ti despre cei r ma i în via . Sunt comp timi i cei mai apropia i din familie, care au de suferit cel mai mult dup desp r irea de cel r posat. Tonul elegiac al unui asemenea recital este menit s amplifice atmosfera de jale. Bocitul se face la priveghi, precum i înainte de a fi scos mortul din cas , pe drum spre biseric i la cimitir. Unele dintre cele mai cunoscute bocitoare (oarecum profesioniste) au fost Persida Buzariu (a lu ciuconi) (1903-1982) i Persida Aga (Gu a) (1921-1999).

Pentru ca mortul s nu se fac strigoi, trebuie „înfierat”, adic i se pune un ac în c ma , cu care e în epat în dreptul pieptului.

Înmormântarea are loc a treia zi dup deces, dup - mas , la ora stabilit de preot. Acesta porne te de la biseric împreun cu steagurile

(prapurii) al căror număr variază în funcție de vârsta celui decedat (pentru cei tineri se scot toate steagurile din biserică). Preotul este însoțit de cantorii bisericești și de "gii" (copii între 7 și 12 ani îmbrăcați în hlamide albe, care poartă în mâini sfecnice, rapizi și unul, o cruce). La plecarea spre casa mortului, încep să trag clopotele la biserică. Decedatul este scos în curte și sicriul se așază pe două scaune. Se împart la cei prezenți lumânări înfăurite în batiste sau tergere începând cu preotul, cantorii, cei care poartă steagurile, gii. "Gii" primesc batiste, mai nou, însă, s-a renunțat la participarea acestora. Un copil duce până la cimitir "crucea mică" de care se leagă un prosop și care se va înfige în pământ după ce se va ridica mormântul. La toată ceremonia participă corul bisericesc bărbătesc. Acesta intonează înainte de începerea slujbei la casa mortului precum și la sfârșitul ceremoniei la cimitir un cântec pe un ton elegiac cu text diferit după vârsta celui decedat, pe care îl reproducem.⁸

Pe câmpul cel cu flori⁹

1. Varianta pentru tineri

Pe câmpul cel cu flori
Eram și eu un crin,
Sub cerul frâni
N-avem nici un suspin.

Când barca mea mai bine
Plutea în viitor,
Atunci veni la mine
Solia ca să mor.

Dar moartea nemiloasă
În grabă a sosit,
Cu ageră ei coasă
și crinul a cosit.

Ah, plângi, iubite tată,
și tu, măicuța mea,
Am fost al vostru-odată,
Azi plec din casa mea.

și azi când plec din lume
și nu mi-și mai vedea,
Vlas eu al meu nume
Ce-și scris pe crucea mea.

Iubiți frați și surori,
Cântați-mi voi un cântec
și-mi puneți dalbe flori
Pe tristul meu mormânt.

Și-acum, la despărțire,
Văcer la toți pe rând,
Văcer și-mi dați iertare,
Căci intru în mormânt.

⁸ Informații despre datinile și obiceiurile girocenilor la naștere, nunt, moarte au fost preluate din Almanahul „Dialog cu cetățenii” 2006, pag:27, 39, 53 datorate lui Marius Matei

⁹ Informator: Ioan Cerbu, 77 ani, dirijorul corului bisericii ortodoxe Giroc

2. Varianta pentru vârstnici

Am fost i eu odat
Ca voi care-asista i
La a mea înmormântare
i jalnic l crima i.

Dar moartea nemiloas
În grab a sosit,
Cu agera ei coas
Via a mi-a r pit.

i azi când plec din lume
i nu mi- i mai vedea
V las eu al meu nume
Ce-i scris pe crucea mea.
(Se cânt acas)

La cimitir

i azi, când plec din lume,
V rog pe to i zicând
S -mi da i to i iert ciune,
C ci intru în mormânt.

Iubi i fra i i surori,
Cânta i-mi voi un cânt
i-mi pune i dalbe flori
Pe tristul meu mormânt.

Se desf oar apoi slujba. La sfâr it, preotul strope te mortul cu vin f când semnul crucii, dac sicriul odat închis nu se mai deschide la cimitir, iar dac se deschide, stropitul se va face înainte de coborârea la locul de veci. Sicriul se a eaza pe un suport (n sâle) i va fi purtat pe umeri de gropa i, de rude i de prieteni. Transportul la cimitir se face cu un car mortuar tras de cai (mai nou cu un automobil adaptat acestui scop). La plecare, scaunele pe care a fost a ezat sicriul se r stoarn cu susul în jos, pentru ca p catele celui r posat s nu treac odat cu mortul în lumea acealalt , ci s r mân aici, pe p mânt.

Pe drum, convoiul mortuar se opre te la fiecare încruci are de str zi, unde preotul face o scurt slujb . Aceasta se va întâmpla i când cortegiul trece prin fa a casei unor rudenii de ale r posatului, care scot în strad o mas pe care arde o lumânare lâng un vas cu ap , cinstindu-l astfel pe cel plecat dintre cei vii.

În biseric , mortul este b gat pe u a dinspre apus, cu picioarele înainte, spre r s rit, i a ezat în mijloc. De obicei, sicriul nu se mai deschide decât dac cel r posat este mai tân r. La col urile sicriului se a eaz patru lumân ri, iar la mijloc, colacul de lumânare, de care are grij o femeie s fie aprinse în timpul slujbei i face semnul crucii ori de câte ori este cazul peste sicriu. Se împart lumân ri celor prezen i ca s fie aprinse. C tre finalul

slujbei se face s rutatul la chemarea „Veni i, fra i i surori, s d m mortului s rutarea cea mai de pe urm !” S rutatul se face de c tre cei prezen i, în coloan , întâi preotul, apoi cantorii, b rba ii i femeile care trec prin fa a sicriului. To i s rut crucea de pe co ciug i îl ating cu mâna în semn de r mas bun. Dac sicriul este descoperit, cei din familie ca i al i apropia i îl s rut pe cel decedat.

În drum spre cimitir, bocitul continu . La intrare, cineva din familie arunc peste cap câteva monede. Ajun i acolo, sicriul este a ezat al turi de groap , f cut în aceea zi de groapa i. Dup o scurt slujb , groapa ii coboar sicriul în mormânt în timp ce cantorii cânt „Ve nica lui pomenire”! Preotul face cu hârle ul semnul crucii pe fiecare margine a gropii rupând p mânt peste sicriu. Oamenii arunc în groap monede, flori, bulg ri de p mânt, semn c l-au iertat pe defunct de toate gre elile pe care acesta le-a s vâr it fa de ei. Acum dou femei împart din traiste câte un colac, de pomana mortului, celor cu steagurile, groapa ilor, copiilor „gieci” i copilului care a dus crucea mic . Se spal pe mâini peste groap cu apa dintr-o can adus de una dintre femeile care au împ r it colacii.

De la cimitir, preotul, cantorii, groapa ii, cei care au purtat steagurile, precum i rude, vecini i unii invita i se întorc la casa mortului unde are loc pomana. To i se spal pe mâini la intrare i iau loc în jurul meselor. Preotul sfin e te mâncarea în timp ce cei prezen i în picioare in în mâini lumân ri aprinse. Se roste te

Cimitir (pomenire)

rug ciunea „Tat l nostru”. Dac preotul nu poate veni la pomana , sfin irea mânc rurilor se face înainte de plecarea cortegiului spre biseric , când, pe o mas , sunt a ezate vase cu bucate din care se va servi la pomana . Cei din familie, împreun cu preotul, iau în mâini aceste vase i le mi c în sus i în jos.

Pomana se va ine i la nou zile (mai redus), la ase s pt mâni, la ase luni i un an, momente marcate prin tragerea clopotelor la biseric . Este obiceiul ca la una dintre pomeni s fie bucate de post, iar la celelalte, de „slast ” (cu carne). La sfâr itul pomenii, ca i la început se rostesc

cuvintele „Dumnezeu să-i primească!” și se răspunde, în replică „Primească-i Dumnezeu!” La pomana de săse se pot mânii, la sfârșit participanții primesc o cană cu apă, în care se găsește un măr și un bănuț. Tot cu acest prilej se dau hainele, „oale de pomana”, unei rudeni sau cuiva care i-a fost apropiat rposatului. În toate aceste săse se pot mânii, o fetiță sau o femeie bătrână „trage apă”, adică în fiecare zi, la ora prânzului, duce la un vecin din fața casei celui dispărut o farfurie cu mâncare gătită sau fructe și o cană cu apă. În răstimp, se tânguie zilnic mormântul de către o femeie din casa mortului sau o rudă, iar hainele rămase de la acesta sunt împărțite la prieteni, rude, vecini, pentru a fi purtate. La împlinirea acestei perioade, se aranjează „izvorul de apă”, când se dau trei „oluri”, cununi, la o femeie bătrână, care zilnic scoate apa din fântâna casei celui decedat și le duce în casa sa pentru a fi băute.

Întru pomenirea celui decedat se fac parastase la săse luni, la un an și la apte ani de la deces. Familia și cei apropiați mortului în doliu timp de săse se pot mânii, o jumătate de an sau mai mult, după vârsta celui răposat sau gradul de rudenie cu acesta. Femeile poartă haine negre, iar bărbății, o panglică neagră la reverul hainei sau pe mâneca și nu se bărbieresc cât timp în doliu. De asemenea, în această perioadă, cei care în doliu se abțin de la distracții și petreceri. Cei care ies din doliu și vor să danseze trebuie să pună o monedă sub picioare și să joace pe ea, ca să nu calce mortul pe piept.

Unele dintre practicile întâlnite la moarte și la înmormântare și-au pierdut, treptat, semnificația inițială, caracterul lor mistico-religios nu se mai cunoaște, ele au loc pentru că așa s-au moțtenit de la generațiile trecute. Astăzi serviciile funerare se execută de firme specializate. Mortul se poate pune în casă până la înmormântare sau poate fi depus la capela construită în cimitir în acest scop, iar pomenile se fac în restaurantele din localitate, după același ritual.

Morți violente consemnate în epitafurile din cimitirul Girocului

Cercetând epitafurile din cimitirul nostru, se poate constata că, uneori, sunt menționate și împrejurările (dacă sunt neobișnuite, ieșite din comun) în care s-a produs decesul. Asemenea situații interesează, deopotrivă, atât pe cei din familia defunctului, cât și pe autorii de epitafuri, pentru a impresiona pe cititor și pentru a presta mai vie în amintire memoria celui dispărut.

Din epitaful Elenei Cincu (1878-1920) afl m c a decedat *în urma unui accident care i-a provocat moartea groaznică arzând în foc*. Nu se specific alte am nunte privind circumstan ele întâmpl rii.

De cele mai multe ori, moartea tragic este cauzat de un accident. Iat relatarea sumar a evenimentului, consemnat pe crucea sub care odihne te Bosa Vasile Roman (1920-1971): *Rea moarte tu ai avut./ Din cîre^o tu ai căzut./ Cine-acolo te-o fi dus/ ^atie numai Cel de Sus. La o mare sărbătoare/ A doua zi de Rusale/ bi s-au stîns zilele tale.*

Un accident asem n tor a pus cap t vie ii lui Rotariu Petru Iulian (1938-1983): *Soarta crud-a fost să fie/ M-a răpit tăind la vie./ De pe scaun m-am răsturnat/ Nimeni nu m-a mai salvat.*

Împrejur rile mor ii devin mai dramatice atunci când relatarea „o face” defunctul, la persoana întâi.

Astfel este redat întâmplarea care a r pit via a unui copil de doar 7 ani, Bogdan Ilie Ovidiu (1982-1989): *V-am lăsat în zori/ La 7 ani^ori/ Marea^a fi crescut/ Dar firul s-a rupt.../ Rău mi-a fost ursit/ Moarte din cupit/, Să nu-l văd defel/ ^ai să intru-n el.*

Impresionante i dramatice sunt momentele în care au c zut că iva din eroii Girocului în *Războiul sfânt pentru întregirea hotarelor ^oi slava sfintei noastre biserici*. Din epitaful de pe monumentul lui Constantin Marincu (1912-1942) afl m: *Era o zi de duminică când ordin s-a dat/ Cu topii să fim pregătîți pentru atac./ Du^omanul cu un glonte m-a împu^ocat./ Viaba ^oi zilele mele dragi s-au scurtat./ Moartea mi-a fost atât de îngrozitoare./ Atât am putut spune: unde ^oi ce mă doare./ Am strigat camarazii ^oi pe al meu veri^oor/ Să vină cu topi, să nu mă lasă să mor.* Moartea dramatic a altui erou , Petru Tu u Bosa (1915-1942) este relatat (probabil de acela i autor local de epitafuri, Ioan Neda) în versuri la fel de emo ionante: *Într-o zi, primind ordin de înaintat,/ Noi cu topii pe cai am încălecat./ Mergând cu topii pe drum călare./ Dar trei gloanțe de pu^ocă tare/ Pieptul meu cel viteaz l-au secerat./ Mort de pe cal jos am picat.*

R zboiul a f cut victime i dup ce a trecut peste noi, nu numai în timpul ostilit ilor, pe front. Un asemenea caz l-a constituit moartea violent a lui Constantin Buz iescu (1927-1945). Împrejurarea este specificat pe monumentul s u funerar: *Optsprezece ani când am împlinit/ Moartea îngrozitoare mi-a venit./ Cu un glonte de brand m-a în^oelat/ ^ai eu singur m-am împu^ocat.*

Dintr-o joac a fost sfâr itul lui Ioan Stoia (1962-1976), la numai 14 ani, eveniment relatat atfel: *Mergeam cu grabă spre casă,/ Mama m-a^otepta voioasă./*

-Măi Petrică, ce e oare?/-Maică, am o grabă mare./ Când vorba s-a terminat,/ Pistolul l-am ȳi luat./ El era o jucărie/ [...]/ Un pocnet s-a auzit [...]/ Degeaba veni Salvarea/ Să mă ducă-n Timișoara [...]/ Un doctor striga-ngrozit:/ - Cu Petrică s-a sfârșit! Dramatismul situației este accentuat prin intercalarea dialogului în relatarea la persoana I.

Unul dintre cele mai impresionante epitafuri poate fi citit pe un monument uitat, născut de vegetația prin care abia pătrunzi. Din slovele deluțite în marmură, aproape terse de vreme și acoperite de licheni, se poate descifra povestea unei vieții și situația care a cauzat moartea lui Petru Gherban (1907-1929), a cărui poreclă, „Becheru”, doar bătrânii satului o mai știu. Reproducem în întregime acest epitaf:

*Tare lumea mi-o fost dragă,
Numai soarta mi-o fost slabă.
Mic de tată am rămas
am crescut cu mult necaz.
Când fusei ca un bujor
am mamei de ajutor,
Dușmanii m-or urmărit
Până când m-or dobângit.
Plecăm seara-n sat cântând
Cu prietenii petrecând.
Când acasă m-am napoiat,
Dușmanii m-or așteptat
În grădina după-un gard.
Când la poartă am ajuns,
Înainte mea or curs
am atâta mi-o răspuns:
-Măi, tu nu ești Becheru?
am prietenii m-or lăsat,
Iar dușmanii m-or puțat.
Iar când puțtile-or pocnit,
Eu durere am simțit.
Maica când o auzit,
Afară că o ieșit,
În brațe m-o sprijonit,
În sobă ea m-o băgat
am pe mine m-o strigat.
Eu cu ochii m-am uitat,*

*Sănătate mi-am luat
 și de-aicea am plecat.
 Neamuri și prieteni iubii,
 Când pe la mormânt veniți,
 Patima să m-o citiți.*

Accidentele de circulație au făcut victime și la noi, dar nu întotdeauna sunt menționate în epitafuri. O excepție o constituie epitaful lui Petcu Petru (1943-1983) în care ni se spune: *Povestea mea e îngrozitoare/ [...] Veneam spre casă-n grabă mare/ Într-un asfințit de soare./ Mașina de-un copac s-a izbit./ Inima în două mi-a plesnit.*

Deși au mai existat momente dramatice care au provocat decese, acestea nu sunt amintite întotdeauna în epitafurile de pe monumente. Așa este cazul lui Ion Ilie Pascot (1916-1955), campion moto, accidentat mortal de un camion, a lui Barani Silviu Dănuș (1958-1978), electrocutat, al tinerei Ofelia Marincu, decedat prin asfixiere și altele. De altfel se pare că, în ultimul timp, epitafurile sunt mai rare și conținutul acestora este mai redus.

Ion Murariu, *Lumina satului, anul XI, nr. 1 (42) ianuarie-martie 2003*

5. Datini și obiceiuri de peste an¹⁰

În conștiința generațiilor care s-au succedat pe aceste meleaguri cu o existență seculară s-au păstrat mult timp vechi obiceiuri moștenite de la străbuni. Acestea constituiau un prilej de exprimare a dragostei de viață, a bucuriei de a trăi și de a munci și se manifestau, mai ales, cu prilejul sărbătorilor religioase de primăvară și de vară, dar și la date calendaristice fixe.

Comunitatea, a cărei ocupație de bază era agricultura, era interesată ca cerealele cultivate să nu fie afectate de secetă. În acest scop era îndreptat obiceiul ca, în a doua zi de **Paști** și de **Rusalii**, care se sărbătoreau de obicei în luna iunie, la începutul verii, când plantele cultivate aveau nevoie

¹⁰ Unele informații au culesse din sursele următoare:

Sever Lazăr, *Datinile și obiceiurile girocenilor la Crăciun și Anul Nou*, în Almanahul ziarului „Dialog cu cetățenii”, 2006, pag. 167, Giroc

Sever Lazăr, *Datinile și obiceiurile girocenilor la Paști*, ibidem, pag. 69, Giroc

Sever Lazăr, *Datinile și obiceiurile girocenilor la mari sărbători*, ibidem, pag. 81, Giroc
 Ion Dumitru, *Sărbători de iarnă*, în „Lumina satului” nr.4(37) /2001, pag. 6, Giroc

de umiditate, atunci, după s vârirea liturghiei în biserică, credincioșii „scoteau crucea” și plecau în alai spre una din crucile de la marginea satului, unde înalțau rugăciuni împreună cu preotul, ca să vină ploaie și să fie recolta bogată.

Un alt obicei prin care era invocat ploaia binefică toare era „păp rugă”. Vara, când era secetă, tinere fete, mai ales igănci, învelite în boz și alte buruieni, veneau pe la casele oamenilor cântând: „Păp rugă, rugă / Ia ie și dă-ne udă / Cu olcuă nouă / S-o umplem de rouă ...” Gospodarii le udau cu apă și le dăruiau alimente și bani.

Via socială a comunității a statornicit câteva obiceiuri legate de anumite evenimente ale existenței ei. Astfel, când fetele împlineau vârsta de 16 ani, „luau opreg”, adică la îmbrăcăminte de costum răsărit se încingeau pe la spate cu o cotrână esută anume pentru acest eveniment. Aceasta însemna că au trecut de la copilărie la adolescență, prin urmare, devenea candidată la măriți. Evenimentul se întâmpla în ziua din săptămâna dinaintea **Pa telor**. În aceea zi, ele duceau în cămin la vecini, rude, prieteni, grâu fiert cu bomboane deasupra. Seara mergeau la biserică frumos gătite, devenind cunoscute în tot satul. Își făceau apoi intrarea în joc, în dansul care se făcea a doua zi de **Pa ti**. Ieri la joc fata o făcea cu un băiat din sat, uneori o rudă, alteleori în virtutea unor sentimente care puteau duce la încheierea unei căsătorii. Băiatul care a scos fata la joc avea obligația ca în fiecare duminică să joace cu fata primul joc, celelalte jocuri putând dansa fiecare cu alții.

Un alt eveniment din viața oamenilor îl constituia călciile. Acestea se organizau (azi mai puțin) la lucrări care cereau un mare volum de muncă în gospodărie, cum ar fi construcția unei case, sau lucrări agricole (mai ales la recoltare) sau pregătirea unui eveniment important din familie. La călac participau rude, vecini, prieteni, iar la încheierea lucrării gazda oferea o masă mare pentru toți.

O mulțime de obiceiuri se începeau încă din prima zi a anului, **Anul Nou** și până la **Crăciun**, unele dintre acestea având caracter religios, altele având caracter laic.

Anul Nou era prăznuit în familie cu un anumit fast. La masa de prânz se începea colacul numit „Crăciun”, pregătit încă dinaintea sărbătorii **Nașterii Domnului**. Se mânca zeamă (ciorbă) de carne de porc, iar ca prăjitură, „păturat” (opălcit fără umplutură), în care se puneau monede. Cel care găsea mai multe monede în bucata lui era mai bogat în acel an. De menționat că în ajunul **Anului Nou**, ca și în ajunul **Crăciunului** și al

Bobotezei, toată noaptea lampa era aprinsă în cas.

Anul Nou aduce în el colindători, care vin dimineața cu „capra”, un obicei tradițional. Un bărbat (în majoritatea cazurilor un țigan) cântă la vioară, iar un altul, acoperit cu o pătură, mănăiește un cap de capră din lemn, băștând ritmic din flet și executând mici comice.

În ajunul **Botezului** (5 ianuarie), preotul umblă cu crucea din cas în cas și sfîntește cu apă din cîldură cântînd: „În Iordan, botezându-Te Tu, Doamne, Închinarea Treimii s-a arătat / Cîntecul pîntelului a mîrturisit / Fiu iubit pe Tine numindu-Te”... În ziua de **Botez** / 6 ianuarie/, oamenii mergeau la biserică și aduceau într-o sticlă apă sfîntă, „moldivă”, din care bea fiecare membru al familiei, iar restul era înțut tot anul pentru a apăra de boli.

Potrivit calendarului bisericesc, oamenii sărbătoresc în data de 30 ianuarie pe Sfinții Trei Ierarhi, sărbătoare numită „Tri Treiera”. **Întîmpinarea Domnului** de la 2 februarie era denumită „Streченіe”. Aceasta era „Ziua ursului”, când, potrivit unei credințe, ursul iese din bîrlogul unde hibernase și, dacă afară e soare, îl vede umbra, speriat într-din nou în bîrlog pentru că iarna mai putea dura așa și pe mîni.

Primele nouă zile din luna martie erau numite „Babele”. Fiecare în ziua alea dinaintea una din aceste zile și a teptă să vadă vremea din acea zi. Dacă vremea era frumoasă, îi mergea bine tot anul. În cea de-a nouă zi a „Babelor” erau sărbători și cei 40 de mucenici, o zi cunoscută sub denumirea de „Sămîni”, adică Sfinții. Atunci se făceau turte pe fața cîrora se imprimau gurele cu o mică eavă de la suveică, folosită la războiul de esut, turte care se dădeau de pomana.

În ziua de 17 martie (numită sărbătoarea „Alexiilor”) era obiceiul ca oamenii să-și afume podurile caselor precum și grădinile cu pomi fructiferi, ca să fie fericiți de gîngăni și alți dăunători.

Postul mare începea cu apte săptămîni înaintea **Paștelor**, perioadă bogată în obiceiuri și datini, practicate odinioară, multe dispărute astăzi.

Prima luni din postul mare se numea „Luna curată”, pentru că în acea zi se spălau toate vasele de bucătărie cu lemn, să nu fie unse, în vederea înierii postului. În sîmbătă din postul mare, când se începea „Sîntoagerul”, începea o săptămîna „Cailor lui Sîntoager”. În această vreme nu era bine să se coase, să se toarcă, nici să se petreacă sau să se iasă noaptea pe afară, deoarece vin „cailor” și le pot face rău. Tot atunci se întorceau, pe timpul nopții, vasele din casă cu gura în jos, pentru ca acestea să nu le poată deschide „cailor”, când ar vrea să intre în casă.

În prima sâmb t din postul mare se mergea la biseric , unde oamenii se împ rt eau. Dup împ rt anie, femeile împ r eau „crofne” (gogo i) de care se bucurau mai ales copiii. În toat perioada postului se mâncau mul i „coco i” (floricele de porumb).

Ziua de miercuri de la jum tatea postului mare era numit „Târ-nâince./ Târ-napoi”, denumire care avea în elesul de înjum t ire a postului. În această zi se num rau ou le pe care oamenii inten ionau s le p streze pentru **Pa ti**, pentru c acestea nu se vor strica.

Mai înainte cu o s pt mân de sâmb ta **Pa telui** era „Sâmb ta lui Laz r”. Atunci gospodinele f ceau pl cint cu brânz . Tot în cea zi copiii, împreun cu cantorul, aduceau la biseric crengu e de salcie care, dup ce se sfin eau, erau date oamenilor veni i la slujb în ziua de **Florii**.

La **Joia Mare**, („Joim rele”) pe lâng faptul c fetele „luau opreg”, se d dea de pomana mor ilor colac i can de ap .

Începând cu **Joia Mare** i pân la Înviere, la biserică nu se mai trag clopotele, ci se bate toaca. Aceasta este o bucat de scândur suspendat , în care copii bat cu cioc nele de lemn, într-un anumit ritm. Unii î i f ceau „toac ” i acas , b tând în ea dou -trei s pt mâni

În „Vinerea Patimilor”, numit i „Vinerea Neagr ”, se preg tea în biserică (ca i azi) „Mormântul Domnului”, iar noaptea se f cea priveghi.

În sâmb ta **Pa telor** se taie miei i porci „de proasp t ”, pentru masa îmbel ugat din zilele ce vor urma. Tot acum se f ceau colaci care erau du i de pomana mor ilor, în prima zi de Pa ti, împreun cu ou le vopsite, la rude i vecini de c tre copii, mai ales bucuro i c vor primi bani sau dulciuri. Cei care au primit trimit la rândul lor pomana .

În noaptea **Pa telor** se face Învierea. Dup ce se ocole te biserică de trei ori, împreun cu preotul i cu prapurii purta i de tineri, to i cei prezen i, cu lumân ri aprinse în mâini, pleac pe diferite str zi prin sat. Pe traseu, pe marginea drumului, pe unde trece alaiul sunt aprinse focuri din loc în loc..

Din luna de dup **Florii** i pân la **Joia Mare**, preotul împreun cu cantorul bisericii mergeau pe la fiecare cas „cu crucea”, rugându-se pentru s n tate, bun stare i pace în fiecare familie.

În diminea a de **Pa ti** se aducea acas de la biserică pasca din care gustau to i ai casei, ciocneau ou ro ii i luau micul dejun.

În a doua zi de **Pa ti**, dup -mas , începea Ruga. Nu se tie de când ruga a fost mutat la această s rb toare, pentru c alt dat , cândva, avea loc în ziua de **Sfântul Dumitru** (26 octombrie), când este i hramul

bisericii. Tradiția a fost reluată în 2009.

La Rugă veneau rudenii, „neamuri” din diferite localități, care au fost invitate. Fiecare familie se mândrea dacă are „goaci” la masă, pe care-i ospăta cu bucate alese, după care mergeau împreună la „joc”, în curtea cminului cultural, (sau în untru, dacă ploua), unde se dansa în toate cele trei zile de sărbătoare. În a doua zi, seara, se ținea balul până dimineața, unde cânta o orchestră formată din muzicanți vestici, locali sau din alte părți, tocmiți cu câțva timp înainte. Se petrecea cu bucurie pentru că în toată perioada postului mare nu se făcea horă în sat. Duminică tineretul se întâlnea la marginea satului la câte un lăutar, cum erau Lin, Lu sau Broanc, în fața casei căroră jucau o horă. Alte distracții în această perioadă erau „Poarca” (un joc asemănător cu hocheiul) și „Cocaia” (un fel de scrânciob montat pe o roată de cerulezat pe un stâlp, ridicat pe câte un maidan).

În ziua de **Duminica Tomii**, denumită **Pa tele Mici**, se face pomenirea morților la cimitir. Atunci, cei care au morți din familie aduc cu ei colaci, ouă vopsite, prăjituri și butur, bani, așteptând să vină preotul să le „slujească”, să se roage pentru sufletul celor răposați, după care bucatele erau împărțite oamenilor săraci și celor care se aflau în preajmă. De câțva timp datina aceasta are loc și cu o zi-două înainte.

La 23 aprilie, când se sărbătorește ziua **Sfântului Mare Mucenic Gheorghe** („Sângiorz”), se obișnuia, ca, dacă era cald, oamenii să se ude cu apă între ei prin surprindere, ceea ce provoca haz.

La treizeci de zile după Paști se prăznuiește **Ispasul** sau **Ziua Eroilor**. Cu acest prilej, copiii de coală împreună cu alaiul bisericesc participă la o scurtă slujbă la monumentele eroilor, închinată fiilor satului, căzuți în cele două războaie mondiale, după care se duc la cimitir, unde se înalță rugă pentru sufletele eroilor înmormântați în pământul nostru, se cântă și se recită poezii patriotice. Participanții la aceasta sărbătoare aduc de la biserică frunze de stejar care au fost sfințite.

La sărbătoarea **Rusaliilor**, pe pardoseala bisericii se aterne iarba proaspăt cosită și se aduc crenguțe cu frunze de stejar, din care, după slujbă, credincioșii aduc acasă, printrându-le la oglindă sau la icoane. Dacă e secetă, a doua zi după Rusalii se iese cu crucea la troiele din marginea satului, unde preotul înalță rugă pentru ploaie și recolte bogate.

Națterea **Sfântului Ioan Botezătorul** (24 iunie) este numită **Sânziene**. Acum se împletesc coronițe din flori de sânziene care sunt atârțate la porțile caselor.

La **Sânpetru** (29 iunie) se obișnuiește să se dea de pomana mamei, pere,

caise. Până la această dată nu e bine să se taie fructele cu cuțitul.

La **Sâmcilii** (20 iunie) se taie un cocoș, iar capul acestuia se pune învelit în pelin în hornul casei la afumat.

Ziua de 6 august este sărbătoarea numită **Pobraji**. Femeile aduc la biserică struguri timpurii, care se dau după sfințirea de pomani morților.

Tierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul este sărbătorită în data de 29 august. Cu acest prilej, credincioșii localnici și din alte sate apropiate merg în pelerinaj la mănăstirea de la Ag. Este o zi de post, când nu se lucrează, nu se face foc și se mănâncă numai fructe.

În data de 14 septembrie este **Ziua Crucii**. Pe la casele oamenilor veneau copii trimiși de la biserică (astăzi vine preotul și un cantor) cu o câlărușă cu apă sfințită cu care se stropesc încăperile casei, iar gospodarii pun bănușii în câlărușă.

Osărbătoarea multă teptată mai ales de copii este **Sfântul Nicolae**, prăznuită la 6 decembrie. Cu o seară înainte, aceștia (copiii) așază la fereastră cizme sau pantofi în care Moș Nicolae va pune fel de fel de daruri: dulciuri, mere, haine, dacă ei au fost cuminți, iar pentru cei răi aduce o nuia.

În data de 20 decembrie este „Ignatul”. Altfel spus, în această zi oamenii tăiau porcii, cu câteva zile înainte de Crăciun. De aici provine zicala „Porcul nu se îngrăla Ignat”, vrând să însemne că orice lucru trebuie făcut la vremea lui, fără întârziere.

Între 20 și 24 decembrie, preotul și un cantor trec pe la casele credincioșilor și se roagă pentru sănătatea și bunăstarea acelei familii. În prezent, ritualul este abandonat.

În ziua de 24 decembrie, în ajunul **Crăciunului**, femeile au mult de lucru. Ele fac colaci de casă preparați cu oală (o coc din apă, făină și drojdie folosită pentru dospit) care vor fi trimiși de pomani a doua zi. Tot acum se făceau și turtele cu urdă, un fel de turtă ei-gluțe, presate cu miez de semințe de ludaie (dovleac), îndulcitate cu zahăr sau miere. Seara, după ce s-a postit întreaga zi, se mănâncă fasole bătută, turtă (icove) cu mac. Pe masa pe care se mânca era așezat un strat cu fân și peste el o fașă de mătase din cânepă. Înainte de a se așeza la cină, un colac numit „boii” era rupt în două de către doi bărbai din casă. Se credea că cel care are partea mai mare va fi un bun plugar în anul care urma. După aceea se puneau într-un hârb din toate mâncărurile gătite în întreaga familie se ducea în grajdul vitelor și, imitând sunetele acestora, le dădea din bucatele aduse ca să fie sănătoase și să se înmulțească spornic în anul care va veni. Dacă s-au întors în casă, cineva mai bătrân din familie, după ce se stingeau lumina,

arunca pe jos o mulime de nuci dintr-un ciur, iar ceilalți trebuia să le adune pe întuneric. Celui care reușea să adune cele mai multe nuci îi va merge bine tot anul următor.

În noaptea de Ajun, oamenii nu dormeau, ci așteptau să le vină pierii cu Steaua. Aceștia erau copiii mai mici sau chiar tineri îmbrăcați în stihare albe care interpretau o scenetă cu cei trei Crai de la Răsrit: Baltazar, Gașpar, Melchior și pe împăratul Irod. În încheiere se cânta „O, ce veste minunată!” iar pierii primeau din partea gazdelor colaci, cârnați, nuci, mere, bani care se adunau de câte o persoană pe care o însoțea, „iapa”, care zicea: „Da-i-i lui iapa noastră, că-i mic și proastă!” După pierii mai veneau la colindat și alții, oameni săraci și igrăniți de prin sat continuând și în ziua de **Crăciun**. Ei aveau câte un clopoțel („zvôn”) în mână pe care îl agitau în tactul cântărilor, care cântare începea cu „Scoală, gazdo, nu dormi” și era însoțit, de obicei, după fiecare vers de „Domnului, Doamne”. Tot în această noapte de Ajun se adunau la unele case grupuri de bărbăți care jucau cărți până dimineața.

Seara de Ajun era așteptată de copiii mici cu emoții pentru că atunci venea Moș Crăciun. Acesta era un bărbat deghizat, cu barbă și mustăți, căsănuș recunoscut, și aducea celor mici un brad („pomul”) împodobit în secret de părinți cu globuri, bomboane-salon, mere, scapătorii. În trecut, în loc de brazi se împodobeau crengi de „porâmb” (arbust sălbatic crescut pe marginea drumurilor). Copiii își spun „Moșului” poezii, după care acesta scotea dintr-un sac darurile pregătite. Azi copiii mai mari împodobesc bradul împreună cu părinții.

În ziua de **Crăciun** nu se mătura. De dimineață era bine să intre un bărbat în casă, iar dintre animale, era primit mai întâi câinele, nu pisica. În dimineața aceleiași zile, un băiat sau un bărbat din familie era pus „cloț”. Acesta se așeza pe un scaun având la spate un coș cu fân închipuind un cuib și imita cloșca zicând: „Co! Co! Co! Scoate puii toți!” în timp ce despuia tiule și de porumb, ale căror boabe erau date la pășuni, iar fânul din cuib, la vite.

În prima zi de **Crăciun** se împărtășeau de pomana celor morți, la vecini și rude, colaci, lumânări, nuci și cârnați, după ce erau tăiate de femeia din casă. La prânzul de **Crăciun**, primul fel de mâncare era „borândul”, o mămăligă subțire preparată din făină de porumb și zeamă în care s-au fiert cârnații și coaste de porc, iar pe deasupra se adaugă prajă. Un colac mai mare numit „Crăciun” era pus într-un coș sau într-un ciur cu fân împreună cu nuci, cârnați, lumânări, porumb și se începea în ziua de **Anul**

Nou. După masă, în fiecare din cele trei zile de **Crăciun** se organiza hora la cminul cultural, iar în a doua zi, seara, se ținea balul.

Toate aceste datini, credințe și obiceiuri se păstrează cu sfințenie în trecut. Astăzi, însă, se mai practică sporadic de către generațiile mai vârstnice, rămânând treptat o amintire, tineretul îndepărtându-se de ele.

6. ERESURI DIN GIROC

Potrivit definiției din *Dicționarul limbii române*, Editura Academiei R.P.R., 1958, pag. 278, coloana a II-a-, definiția reluată în *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei R.S.R., 1975, pag. 304, coloana I, eresul este „credință în forțe miraculoase, supranaturale; concepție falsă (transformată în deprinderi); prejudecată; superstiție; eroare”. Asemenea prejudecăți (după cum se menționează în amintitele dicționare, ca și în *Mic dicționar enciclopedic*, Editura enciclopedică română, București, 1972 pag. 905, coloana II-a „decurg din credințe tot ce se întâmplă în natură și societate este o manifestare a unor forțe supranaturale, potrivit căreia anumite întâmplări sunt socotite ca putând influența sau determina viața oamenilor”. Acestea reflectă „credința oamenilor primitivi în spirite bune și rele, în farmece și vrăji, în semne prevestitoare, în numere fatidice sau în alte forme ale animismului și ale vrăjiei”.

Asemenea credințe, având o arie largă de circulație, s-au transmis din generație în generație din vremurile îndepărtate până în zilele noastre, chiar dacă, pe măsură dezvoltării ei, a răspândirii culturii, a descoperirilor din toate domeniile vieții, au rămas de domeniul trecutului, fiind tot mai puțin cunoscute de generațiile de azi, care nu le mai dau crezare. Cu toate acestea, merită a fi amintite, ele fiind când parte din zestrea spirituală ce caracterizează o anumită comunitate. Poetul nostru național, Mihai Eminescu, încă amintește de farmecul unor asemenea creații, printre altele, când scrie în sonetul „Trecut-au anii...”: „nu mă-nvăță azi cum mă mi-cară, / Povești și doine, ghicitori, **eresuri**.” (s.n.)

Ar mai fi de observat că un eres explicând un fenomen, semnifică un obiect sau a unei situații poate da interpretări diferite acestora. În ceea ce ne privește, vom cataloga eresurile girocene cu înțeleșurile lor de prin partea locului și o posibilă clasificare a acestora. Unele dintre ele au fost amintite la capitolul despre datini și obiceiuri din cuprinsul monografiei, încercând și o posibilă clasificare a acestora.

Despre vreme

- *Dacă îmbraci o cămașă, o haină pe dos, se schimbă vremea.
- *Dacă veri sarea din solniță, de asemenea, vremea se schimbă.
- *Dacă mănânci de pe poliță, va ploua la nunta ta.
- *Dacă luna, în formă de secer, are „coarnele” (extremitățile) în sus este semn de vreme bună; dacă sunt în jos, plouă.

Despre viață și moarte

- *Dacă urlă câinii este semn de moarte.
- *Cântecul cucuvelei prevestește te moarte. De aceea îți se mai spune și „pasare de moarte.”
- *Dacă numeri de câte ori cântă cucul, afli câți ani ai de trăit.
- *Căderea unei stele (meteorit) semnifică moartea cuiva.
- *Dacă plouă la înmormântare este semn că îți pare rău mortului după lume.
- *Când cineva moare, oglinzile din casă trebuie acoperite pentru că sufletul mortului intră și va sălta în ele.
- *Când moare cineva este bine să se deschidă ferestrele casei pentru că sufletul mortului să zboare.
- *Când cineva este mort este bine să se oprească toate ceasurile.
- *Dacă strănuiești în ajun de Anul Nou, vei mai ajunge să trăiești un an.

Despre căsătorie

- *Dacă nu mănânci tot din farfurie, îți vei lua soția (soiul) urât.
- *Să nu umbli cu un picior încalcată cu unul descălcată nu te mai însori (mări).
- *Mâncarea rămasă de la holdă să nu fie consumată de o fată că se întorc pe țărm.
- *Să nu stai în calea celui care mărtașă nu te mai însori (mări).
- *Nu este bine să se vadă două mirese la ieșirea din biserică pentru că una dintre ele va muri.
- *Cel care se așază la colul mesei rămâne neînșurat.
- *Fetele cred că o buburuză care îți ia zborul de pe mână poate indica locul căsătoriei, dacă îți se cântă: „Buburuză, ruză. / Unde vei zbura / Acolo mă-oi mări”.
- *Dacă mănânci direct din oală, la nunta ta va ploua.
- *Dacă treci peste gunoiul străns după mărtașă, nu te mai însori (mări).

*Cel care are două vârtejuri de păr pe cap se va căsători de două ori.

Despre mame și copii

*Unui copil nou-născut îi se dăruie un ou ca să fie curat și frumos, precum și bani pentru somn bun.

*O femeie gravidă nu e bine să privească oameni sau aspecte urâte.

*Unui nou-născut îi se leagă o ață roșie la mână ca să fie ferit de deochi.

*Un copil să nu se joace cu focul că va urina în pat.

Noroc și ghinion

*Dacă ai plecat de acasă, să nu te întorci din drum că n-ai noroc.

*Dacă împrumuți cuiva ou înainte de a pune tu cloaca, n-ai noroc.

*Dacă întâlnești un pop, ai ghinion; dacă întâlnești un hornar, ai noroc.

*Aduce ghinion să scoți sicriul mortului din casă cu capul înainte.

*Dacă spargi o oglindă, n-ai noroc apte ani.

*Dacă primul miel sau primul fluture pe care îl vezi primăvara e alb, vei avea noroc tot anul.

*Aduce noroc să mănânci carne de porc la Anul Nou.

*Dacă o pisică neagră se îndreaptă spre tine, e semn de noroc, dar dacă îți taie calea, ia norocul cu ea.

*Dacă în prima zi a anului îți intră în casă o femeie, va fi un an prost; dacă e bărbat, va fi un an norocos.

*Noul an va fi norocos dacă se lasă o lampă sau o lumânare aprinsă toată noaptea până la ziuă, la cumpăna dintre ani.

*E semn norocos dacă întâlnești un corăbier. Pune-ți o dorință și aceasta se va îndeplini.

Ce e rău și ce e bine

*Dacă îți se zbate ochiul stâng e de rău; dacă cel drept, e de bine.

*Dacă îți pui de rândunic în mâini, îți se va lua pielea.

*E semn rău să omori o rândunică.

*Bărbății să nu azepească pe masă ca să nu se facă bucate.

*Că să alungi spiritele rele trebuie să bați de trei ori cu degetul în lemn.

*După mâncare să nu lași farfuriile firimituri pe masă ca să nu te prind ploaia la treierat.

*Să nu acoperi o oală goală cu capacul, că mor puii în găoace.

*E bine să porți ceva pe dos să nu se lege rula de tine.

*Când plantezi un pom, să-l înfățișezi cu amândouă mâinile ca să rodească în fiecare an.

*Lumânarea cu care s-a mers la biserică de Înviere trebuie păstrată peste an pentru a proteja casa.

*E bine să ai pe masa de Crăciun sau de Anul Nou crenguțe de vâsc. Aduc noroc.

*E bine să nu văgăseați Anul Nou cu datoriile, altfel veți avea datorii tot anul.

*Dacă lași un pupitru deschis, rămâi cu gura deschisă când mori.

Alte semne

*Când cocoșul cântă în fața uii, vin oaspeți.

*Când duduie focul în cuptor, va fi ceartă în casă.

*Când tună pentru prima dată într-un an, cauciucii sub picior să se tăie un fir de păr. În acel an vei avea spor la animalele cu păr de aceeași culoare.

*Dacă te mănâncă palma stângă, primești bani; dacă te mănâncă cea dreaptă, dai bani.

*Când apare pentru prima dată luna (primul părțur), dacă ai bani în buzunar, vei fi cu bani toată luna. Dacă sănulezi efectul contrar, duci mâna la cercei.

*Dacă doi înși se terg în același timp cu un prosop, se vor certa.

*Două mături alăturate într-un colț aduc ceartă.

*Dacă sughiți, cineva vorbește despre tine.

*Dacă te mănâncă nasul, dai de rușine.

*Dacă într-o vizită îți găsești pe ai casei mâncând, îți trage te soacra.

*Dacă la masă începi o nouă felie de pâine fără să fi terminat alta, ai pe cineva în mână.

*Când te lovești la cotul mâinii, îți vin oaspeți.

*Un pânjen coborât pe firul șurului sau coborât pe perete indică musafiri.

*Dacă lași un cuiț cu țigăla în sus, se va isca ceartă.

*Dacă îți mușcă limba e semn că ai spus o minciună.

7. MÂNC RURI TRADI IONALE DIN GIROC

SOVIAC

Ingrediente:

1 kg. f in
40 gr. Drojdie
3 g lbenu e
3-4 linguri zah r
1 praf de sare
500 ml. lapte

Pentru umplutur

250 grame nuc m cinat
250 gr. mac m cinat
300 gr. zah r

Se las f ina la temperatura camerei. Se pune în castron f in peste care se adaug laptele c ldu în care s-a diluat drojdia cu o lingur de zah r. Se adaug 2 g lbenu e , sarea i se fr mânt pân se desprinde de pe mân . Se las la crescut. Se împarte aluatul în trei p r i fiecare sucitur se umple cu o compozi ie, nuc plus 100 gr. zah r, (mac plus 100 gr. zah r, sau brânz dulce plus 100 gr.zah r) plus 2 plicuri zah r vanilat. Se umplu suciturile i se ruleaz . Se pun în tava uns . Se las la crescut. Înainte de a le da la cuptor se ung cu g lbenu .

P TURAT P CRUMPI

Ingrediente:

1 kg. cartofi
2 cepe
1 lingur boia
1 lingur vegeta
300 gr. cârna i oltene ti
20 ml. ulei
750 gr. f in
1 lingur o et
1 lingur sare

Mod de preparare

Se pune ceapa la pr jit în dou -trei linguri de ulei, se adaug boiaua, apoi cartofi t ia i feli mai groase. Se pune ap s treac peste cartofi i vegeta. Se acoper i se fierbe la foc mic. Când e fiert pe jum tate se adaug

cârna îi tăia în bucăți mici și între timp se frământa aluatul.

Se pune făină în castron, se adaugă oțetul și sarea și se frământă cu apă caldă până se formează un aluat potrivit. Se împarte în patru sucituri. Se lasă să stea, apoi se întind pe o farfurie de masă cât se poate de subțire. Se unge cu ulei și se rulează toate cele patru sucituri. Acestea se pun peste cartofii cu cârnați și se adaugă apă cât să poată fierbe fără a trece peste sucituri. Se pune capacul și se fierbe la foc mic.

GÂNI CU PIT

Ingrediente:

500 gr. cartofi

2 linguri gris

Făină

Sare

Pâine mai veche

3-4 linguri cafea

100 gr. zahăr

Se pun cartofii la fier, apoi se pasează pe masă, se adaugă grisul, puțin sare și se frământă cu făină cât cuprinde. Se formează bastonașe ascuțite la capete și se dau la fiert. Se prăjește pâinea sfărâmată până se rumenește, apoi se lasă să răcească și se adaugă 100 gr. zahăr. Când sunt fierte bastonașele se dau cu pit fript și îndulcit.

TURCE CU URD

Ingrediente

0,5 kg făină

sare – o lingură

semințe de dovleac 1 kg.

Mod de preparare

Semințele bine uscate se bat în piuliță. Se cerne prin sit de mătase. Partea fină se pune la fiert. Conținutul obținut se strecoară ca să se separe de apă în care a fiert.

Aluatul obținut prin frământarea făinii se întinde cu sucitorul și se face o foaie nu prea subțire.

Se taie în formă de pătrate (cât cutia de chibrituri) și se pun la fiert în apă clocotită, cam un sfert de oră amestecându-se ușor.

Se strecoară, se pun pe un platou: un rând de țuțe, apoi un rând de urd care a fost îndulcit după gust, apoi se repetă operația până la

terminarea materialului.

Se m nânc calde.

N.B. - Se f ceau, de obicei, în ajun de s rb torile de iarn .

(Re ete comunicate de Lenu a Terteci i Olimpia Murariu.)

Capitolul VI

SPORTUL

1. Fotbalul girocean

Începuturile activităţii sportive organizate în Giroc se leagă de înfiinţarea echipei de fotbal, în toamna anului 1946. Iniţiativa a avut-o preotul Horea Vişoiu şi Iosif Siller, cel de-al doilea fiind un bun cunosător al regulamentului jocului de fotbal, având şi o experienţă de jucător la unele formaţii de fotbal din Timişoara.

Printre cei care au răspuns la apelul celor doi au fost: Loica Petru (Micălaşa), Orăştian Octavian, Seiman Ion (Năstălaşa), Surdu Ion, Teodorescu Vichentie, Zlătaru Petru (Mitra). Dintre acestea, numai Loica Petru a rămas să se alăture altora, în primăvara lui 1947, punând bazele unei echipe cu o activitate constantă. Aceşti jucători au fost: Cojaia Petru, Ciorogariu Ionel, Boca Ion (Buri), Barany Ion, Cojocariu Petru, Gai Vasile (Găiciu), Loica Petru (Mandru), Mocodol Petru (Năstălaşa). Echipa s-a întregit cu câţiva chirozieni: Sigoreanu, Dörner Nicolae, Höffler Iosif şi un alt Loica Petru. Între toţi s-a legat o camaraderie strânsă. Primele rezultate notabile în diferite meciuri au făcut ca echipa să fie primită în competiţia oficială organizată de Uniunea de Tineret Educaţie Fizică şi Sport, cu numele de „Gloria” Giroc.

Greutăţile materiale, inerente începutului, nu i-au descurajat pe primii fotbalişti giroceeni. Mai întâi se cerea, pentru practicarea acestui sport, un teren adecvat. Acesta a fost amenajat în mijlocul satului, pe un loc viran, unde se adunau dimineaţa porcii pentru a fi duşi de porcari la păşuni, în afara satului. La început, stăpânii nu au fost de acord să cedeze acest teren în favoarea practicii fotbalului, dar organele locale ale statului au aprobat cererea echipei. Cu mijloace proprii, prin munca benevolă a componenţilor echipei, terenul de fotbal a prins contur, cu margini delimitate, cu gazon, porţi şi plase.

În toamna anului 1948, în campionatul rural, a participat şi echipa „Gloria” Giroc. Echipamentul ei era compus din tricou roz din mătase, ort alb şi ciorapi albaştri. Rezultatele bune obţinute de echipă au schimbat şi mentalitatea locuitorilor comunei, ostili la început, socotind practicarea sportului o pierdere de timp, mai apoi devenind susţinători ai echipei.

Echipamentul echipei s-a schimbat în anul următor: tricou alb-albastru cu guler alb la gât, pantaloni albi, ciorapi jamberi roșii. Formația era alcătuită din: Sigereanu (Höffler Iosif, codol Petru), Cojaia Petru, Gai Vasile, Loica Petru II, Cojocariu Petric, Barany Ion, Loica Petru I, Siller Iosif, Ionel Ciorogariu, Boca Ion, Dörner Nicolae. Lotul s-a completat cu noi jucători: frații Aurică și Florică Simionescu, frații Gheorghe și Ilie Drăguș, Petru Avramuș, Stelzner I.Tiberiu, Cărbă Octavian, Ionescu Coriolan.

Primul meci de fotbal pe terenul din Giroc a avut loc în august 1947. Era un joc amical cu vecinii din Chișoda. În echipa Girocului au jucat: Petru codol, Vasile Gai, Iosif Siller, Ilie Gherban, Seiman Iosif, frații Tuș și Ion Cojaia, Ionel Ciorogariu, Ionescu Coriolan, Loica Petru, Nicolae Raicu, Horia Vișoiu. Net superior, chișovenii s-au impus cu scorul de 6-0. Cea mai însemnată întrecere fotbalistică din Giroc a avut loc în iunie 1948, când selecționata Giroc-Chișoda a învins cu scorul de 2-1 selecționata ag-Parța.

La campionatul din 1950, echipa Girocului a ocupat locul II, după Dumbrăvița în fața celor din ag-Parța și Moșna Nouă. Deplasările în alte localități se făceau cu costurile unor susținători din comună: Avramuș Iosif (Piciu), Maghiar Iosif (Pichi) și Toma Petru (Beciu), scutiți de Primărie de la alte prestații.

În anul 1950 echipa a început să se descompună datorită costurilor. Soțiile și soții nu mai erau de acord ca soții și ginerii să continue acest sport, dând dovadă de o mentalitate greșită. După 4 ani de frumoase rezultate, obținute în ciuda multor sacrificii, prima generație de fotbaliști se retrage, rânduindu-se locul altora pentru a duce mai departe această frumoasă tradiție sportivă.¹

În meciurile din campionatul școlar sau cupe, echipa Girocului a reușit între anii 1951-1954 să câștige aproape toate jocurile, în 1953 ajungând în

Echipa de fotbal în anii 1950-1955

¹ Iosif Siller, *Din trecutul fotbalului girocean*, în „Lumina satului” nr. 15-17/1996, 18/1997, Giroc

finala cupei raionale, pe care a pierdut-o cu scorul de 7-4 în fața echipei din Sânanndrei.

Din anul 1954, grijile echipei au fost preluate de către Petru Loica (Fraica). După un an a venit în echipă Nicu Hodoneanu, care va deveni vedeta Girocului. În toamna lui 1956, echipa s-a desființat din lipsă de fonduri și de sprijin, unii jucători plecând să-și satisfacă stagiul militar. Până în anul 1963, activitatea fotbalistică a fost întreruptă.²

În anul 1963, echipa Girocului numită "Libertatea" își face ultima apariție pe terenul din centrul comunei, care se va desființa, pe acesta construindu-se cooperativa de consum.

Între anii 1963-1973 activitatea fotbalistică este întreruptă. Cauza principală este lipsa unui teren care să fie situat în apropierea localității. Din acest motiv, echipa se mută la Chișoda, numindu-se "Avântul" și activând în campionatul municipal până în 1974, când se retrage. Suflul fotbalului girocean din perioada anilor '70 a fost Ilie Drăguș, care a fost jucător, antrenor, sponsor și organizator, toate făcându-le cu pasiune.

Dintre cei care au fost jucători de bază în această perioadă, cei mai mulți tineri, îi amintim pe: Stoia Petru (Petrică la lu' Giani), Seiman Doru (Oț), Sârbu Petru, Niculescu (Puc), Seiman Marinela (Ciciu), Dan Petcu, Ciolan Chiric, Babescu Eugen (Bengu), Buiba Ion (Lilu), Drăguș Ilie (Băd), Teodorescu Ilie, Marincu Iliu ("Oburu"), Buziescu Constantin, Coandă Petru (Pucău), Cojaia Ionic.

Imediat după Revoluția din 1989, în august, anul 1990, echipa de fotbal se reorganizează cu aportul lui Ion Ilie Teodorescu, care este antrenorul și jucător. Este înscris în campionatul municipal Timișoara, cu numele de "Libertatea" Giroc, meciurile de acasă disputându-se pe terenul din Chișoda, până în anul 1991. Se amenajează terenul de joc prin grija lui Ion Ilie Teodorescu, lângă societatea "Girotim".

Între anii 1991-1992, Girocul este prezent în campionatul municipal cu 2 echipe: "Libertatea" și, nou înființată, "Unirea", al cărei jucător, antrenor și sponsor va fi Flonta Nelu. Amândouă se clasează în a doua parte a clasamentului.³

În anul 1993, echipa "Unirea" promovează în campionatul județean cu următorul lot: Burescu, Flonta Nelu, Gherghel Adrian, Gherghel Marian, Sztebel, Lauren, Vătavu, Stoia, Rânjea, Cojaia, Aga Daniel, Narcis, Albu

² Josif Tiberiu Stelzner, *Amintiri despre fotbalul girocean de altădată*, în „Lumina satului” nr. 19/1997, nr.20/1997, nr.21/1997, Giroc

³ Informații primite de la Ion Ilie Teodorescu

Dan, oiman, Purc rea, Liviu Toma. Echipa se salveaz în extremis de la retrogradare. În al doilea an de participare, echipa din Giroc retrogradează din campionatul judeean, din lipsa susinerii materiale și morale, a dezorganizării, a fluctuației jucătorilor. Singurii care s-au preocupat de soarta echipei au fost Nelu Flonta și Petric Petcu. Douăzeci și patru de jucători au îmbrăcat tricoul "Unirii": Claudiu Gherban, Ion Oprea, Petru Petcu, Nelu Tirla, Vasile Lauren, Adrian Gherghel, Petric Albu, Dorin Aga, Nelu Rămneanu, Nelu Vătavu, Daniel Drăguș, Florin Tîrban, Lucian Burescu, Ionu Simon, Marian Gherghel, Cosmin Coandă, Ion Cojaia, Nelu Tîrban, Constantin Buzescu, Florin Curelea, Nelu Flonta. Cel mai constant jucător a fost Adrian Gherghel.

Echipa "Unirea" revine în campionatul municipal în anul 1995, iar în 1996- în campionatul judeean. Promovarea nu a fost una realizată în urma jocurilor disputate, ci este rodul fuziunii cu echipa F.C. "Ticutti". Aadar, denumirea echipei va fi "Unirea Ticutti", Giroc. De pregătirea echipei s-au ocupat Dan Albu, Ioan Flonta și Petru Petcu. Echipa evoluează modest, având în componență jucători veniți din Timișoara și incluși în echipă în dauna unor tineri localnici, lăsați pe margine. Nefiind susținut financiar pentru baremele arbitrilor și pentru deplasări, cu prea multe presiuni, cu neprezenți la meciuri, echipa este exclusă din campionat, revenind în campionatul municipal în 1997, cu nostalgia altor vremuri.

Echipa rămâne în campionatul municipal în anii 1998, 1999, 2000 și 2001, când se întreprinde prin jucători talentați: Cristian Odoneanu (revenit) și Graian Tonea.

Jocurile de „acasă” se desfășoară pe terenul de la Chișoda, Girocul nemaiavând terenul, care a intrat în posesia adevăraților proprietari. Antrenorii și sponsorii au rămas aceiași: Petric Petcu și Ioan Flonta.

În ianuarie 2002 se înființează Asociația Sportivă „Unirea”, Giroc, cu secția de fotbal, la inițiativa primarului Iosif-Ionel Toma, investindu-se sumele necesare construirii stadionului din Giroc. Se dorește alcătuirea unei formații bune, care în sezonul 2002-2003 să abordeze promovarea în eșalonul superior: campionatul judeean.

Finalul turului campionatului municipal de fotbal o găsește pe "Unirea" Giroc pe prima poziție a clasamentului, antrenor fiind Dan Albu. Se remarcă în mod deosebit tânărul Andrei Baicu, încă junior. La încheierea returului, "Unirea" termină pe primul loc și promovează în campionatul judeean. În urma unor negocieri cu echipa din Moravița, aceasta cedează locul "Unirii", care va activa în divizia D, pentru un an. Între timp cu căiva

jucători cu experiență din Timișoara, echipa încheie prima parte a campionatului pe poziția a patra. Returul a fost destul de modest și inedită participarea la "Unirea" în divizia D la sfârșitul sezonului cu încheierea campionatului, ediția 2004-2005.⁴

În anul 2005 s-a înființat, cu sprijinul financiar al societății "Dole Flonta", al cărei administrator este Ioan Flonta, un club pentru copii, care, beneficiind de o bază materială excelentă și de condițiile oferite de sponsorul Ioan Flonta, sub îndrumarea antrenorilor Ionel Nichici și Jelko Petrov, au participat la câteva turnee în străinătate unde au avut un parcurs meritoriu, grupa celor născuți în 1995 câștigând trofeul competiției, în mai 2008. În ei se pune speranțele pentru a duce mai departe tradiția fotbalului girocean.⁵

În ediția 2007-2008, echipa Girocului evoluează în campionatul județean, clasându-se, în finalul turului pe locul VI. Este adus ca antrenor prof. Jelko Petrov, cu o bogată experiență fotbalistică (a jucat la divizionarele B, UMT și CFR, Timișoara). Echipa se află într-un progres evident, deși tânăr și având un buget destul de modest, la sfârșitul ediției 2008-2009 se clasează pe locul I în campionatul județean, al cincilea e alon valoric, promovând în divizia D. La sfârșitul ediției 2009-2010 echipa s-a clasat pe locul 10.

2. Motociclism – O familie de campioni

Activitatea sportivă din Giroc nu s-a redus doar la practicarea fotbalului- "sportul rege"- pentru că, de-a lungul anilor, numeroși localnici s-au dedicat unor sporturi individuale, obținând succese și sunătoare la nivel național și internațional, ducând astfel faima localității noastre. Între acestea se numără, mai întâi, motociclismul, sportul cu motor, care în mai bine de 70 de ani a dat nu unul, ci o familie de campioni.

Totul a început prin anii '36, când Ilie Pascot a început să practice motociclismul. În pofida numeroaselor greutăți, motociclistul din Giroc devine în scurt timp un rival de temut pentru alergătorii de prestigiu din acea vreme, atât din Timișoara, cât și din Capitală. După război, când motociclismul se reorganizează la nivel național, Ilie Pascot se înscrie la

⁴ Dorin Aga, Materiale publicate în „Lumina satului” nr. 16-17/1996, nr.19-20/1997, 23-25/1998, 31/2000, 33/2000, 36/2001,38/2002,47/2004,49/2004, Giroc

⁵ Daniel Ilie, *Unirea Giroc se bate la promovare* în *Fotbalul juvenil din Giroc, la înălțime*, în Almanahul „Dialog cu cetățenii” 2009, pag. 111-112, Giroc

clubul “Locomotiva” din Timi oara, unde devine i antrenorul sec iei “Moto”. În anul 1946 se arat primul mare succes din cariera sa de sportiv: se claseaz pe locul II în Cupa Balcanic , la Bucure ti. Succesul deplin îl va cunoa te de dou ori, consecutiv, în anii 1947 i 1948, când devine campion al rii la clasa 350 cmc. A mai participat i la alte concursuri peste hotare între anii 1951-1952. Cât de anima i erau girocenii i ce bucurie tr iau când se organizau concursuri de vitez în circuit la Timi oara. Veneau cu mic cu mare, care pe jos, care cu bicicletele i se în irau de-a lungul traseului, pe Bulevardul Mihai Viteazul, încurajându-l pe cons teantul lor în disput cu al i motocicli ti de valoare. S-a întâmplat îns tragicul accident de circula ie, în 1955, c ruia îi cade victim , prematur, sportivul nostru.

Rezultatele valoroase ale lui Ilie Pascot în domeniul sportului cu motor, ob inute cu multe sacrificii i f r niciun sprijin material, aveau s fie duse mai departe i ridicate mai sus, de cei doi fii ai s i, Ionel i Petric Pascot .

Dup ce a debutat la vârsta de 14 ani, ie ind câ tig tor la primul concurs, Petric Pascot “va alerga” pe motociclet la clasele 125 cmc. i 175 cmc. timp de 35 de ani, câ tigând nu mai pu in de cinci titluri de campion na ional, de apte ori fiind vicecampion i de zece ori ocupând locul al III-a pe ar .

Performan a lui Petric a fost dep it de fratele s u, Ionel, a c rui longevitate sportiv a fost de 45 de ani. El a cucerit ase titluri de campion na ional între anii 1970-1979, la categoriile 250 cmc. i 175 cmc. A mai fost i vicecampion na ional de dou sprezece ori, iar de dou zeci i una de ori s-a clasat al III-lea. În anul 1979 i s-a decernat titlul de Maestru

**Ionu Pascot în plin curs
(Dialog - 15 august 2010)**

al Sportului. Dup retragerea din activitatea competi ional , Ionel Pascot se dedic activit ii de antrenor i de organizator de concursuri. Printre

⁶ Ion Murariu, *O familie de campioni*, în „Lumina satului”, nr.2 (7)/1994 i nr.3 (8)/1994

tinerii de a c ror preg tire s-a ocupat este i fiul s u, Ionel Pascot , care duce mai departe tradi ia familiei în domeniul motociclismului.⁶

Ionel Pascot cunoa te devreme bucuria succesului. Ini iat în tainele motociclismului de tat l s u, crescut la clubul “Moto” al acestuia. Palmaresul lui Ionu (Ionel Pascot) din 1996 pana in prezent este urmatorul:

- 1996 – campion national clasa 50 cmc
- 1997 – campion clasa 50 cmc
- 2002 – campion national 600 cmc Supersport
- 2002 – campion national 1000 cmc Superbike
- 2003 – campion national 600 cmc Supersport
- 2004 – campion national 600 cmc Supersport
- 2004 – campion national 1000 cmc Superbike
- 2005 – campion national 600 cmc Supersport
- 2005 – campion national 1000 cmc Superbike
- 2005 – campion balcanic 600 cmc Supersport
- 2006 – campion national 600 cmc Supersport
- 2006 – campion national 1000 cmc Superbike
- 2006 – campion balcanic 600 cmc Supersport
- 2006 – campion balcanic 1000 cmc Superbike
- 2007 – campion national al Austriei
- 2007 – campion european Alpe-Adria
- 2008 – campion national pe circuit 600 cmc Supersport
- 2008 – campion Romanian Superbike – 600 cmc Supersport
- 2008 – campion european UEM Cup
- 2009 – campion est-european 600 cmc Supersport
- 2009 – campion Romanian Superbike – 600 cmc Supersport
- 2010 – campion national pe circuit 600 cmc Supersport
- 2010 – camion national pe circuit 1000 Superbike

La finele anului 2004 i se acord titlul de Maestru Emerit al Sportului la motociclism.

În 13 ani de practicarea motociclismului adun zece titluri de campion na ional, trei de vicecampion balcanic, trei de campion balcanic i dou de campion european. Tradi ia Pascot este pe mâini bune. Pentru performan ele ob inute i-a fost acordat Titlul de Cet ean de Onoare al Comunei Giroc.⁷

⁷ George Lân , *Un viitor campion mondial*, în Almanahul „Dialog cu cet enii”-2009, pag. 119, Giroc

3. Lupte

Cornel Mircea Vârtosu, fiu al Girocului, este unul dintre sportivii care au cunoscut gloria sportiv românească, ridicând-o până pe cele mai înalte culmi.

A început să practice luptele greco-romane la Clubul C.F.R. Timișoara, în anul 1964, avându-i antrenori pe Bati Valentin, Traian Nicolae și Toth Gheorghe. La acest club a activat până în 1969, obținând două titluri de campion național la juniori (1965, 1966) și trei titluri la tineret (1967, 1968, 1969). În 1969 cunoaște afirmarea pe plan internațional: devine campion

Cornel Mircea Vârtosu

balcanic, iar în anul următor, vicecampion balcanic.

Din anul 1969, odată cu satisfacerea stagiului militar, este repartizat la Clubul Dinamo București, unde a activat în echipa de lupte până în anul 1979, evoluând la toate categoriile (de la 48 kg la 74 kg). A fost selecționat în lotul național de lupte, fiind îndrumat de antrenorii emeriti Cuc Dumitru, Cernea Ion și Corneanu Ion.

Pe plan național a obținut apte titluri de campion, între anii 1970-1978. În anul 1972 i s-a acordat titlul de Maestru al Sportului la lupte. La nivel internațional Cornel Mircea Vârtosu a devenit campion european cu echipa Dinamo București (în anul 1972) și vicecampion (în anul 1974). S-a situat pe locul I la numeroase concursuri și festivaluri internaționale: Germania (1975), Suedia (1971, 1974, 1975), Albania (1970), Iugoslavia (1971), Grecia (1970, 1972), Italia (1969), Polonia (1968), Turcia (1971), Cehoslovacia (1975), Kazahstan (1975).

În anul 1980 absolvete Institutul de Educație Fizică și Sport din București, an în care și-a încheiat cariera de sportiv competițional.⁸ Sportul luptelor, al cărui pionier girocean a fost Cornel Mircea Vârtosu, va găsi în vremea din urmă noi adepți, care au obținut rezultate meritorii, chiar de la vârsta copilăriei, fiind stimulați de Primăria Giroc.

Unul dintre cei care s-au afirmat deja, obținând numeroase succese, chiar la nivel național, este Cristian Bordea. El a practicat la început mai multe sporturi: lupte greco-romane și box (la care a obținut o serie de premii la campionatele județene și naționale), apoi dedicându-se artelor marțiale,

⁸ Cornel Mircea Vârtosu, *Cum am devenit campion mondial*, în „Lumina satului”, nr.2(11) și 4(13)/1995, Giroc

stilul Kyokushin, devine campion național, în anul 2002 și apoi în 2003. A fost membru al clubului timișorean „Knock-Down”, iar de șase ani, de când practică thaiboxul se antrenează la „Fight Club Miki” și „Guerrilla Fight”. Ca reprezentant al acestor cluburi a câștigat medalia de argint la B.J.J. Hungarian Open.⁹

Practicant al artelor marțiale, Mariana Hane a obținut câteva rezultate notabile. Dintre acestea amintim titlul de campion național, la proba de Kumite în anul 2006 și locul II la Campionatele Europene de Kick-boxing.¹⁰ La fel, fratele ei, Petric Hane, practicant al aceluiași sport (karate) se poate mândri cu un titlu de campion național la Kyokushin (categoria copii). La luptele greco-romane, giroceanul Aurel Bogdan, de 15 ani, devine campion național și ocupă locuri fruntașe la câteva concursuri cu participare internațională. Practicând luptele greco-romane, un alt tânăr, Dorin Bania, ajunge vicecampion național.¹¹

4. Alte sporturi

O ramură sportivă care încununază rezultatele sportivilor giroceni este canotajul reprezentat prin Daniela Bituleanu Ciucur. Încă elev fiind, se înscrie la secția de caiac a Clubului Politehnica Timișoara, apoi din 1984 este legitimat la Clubul Dinamo București. Timp de 10 ani (1982-1992) face parte din lotul olimpic de caiac-canoe. Rezultatele cele mai prestigioase din cariera sportivă ar fi: locul III la Campionatul Mondial de la Montreal (Canada), în anul 1986, la proba de caiac 4x500m; dublă medalie de aur (caiac 2x500m și 4x500m) la Campionatul Mondial Universitar de la Zagreb (1987); medalia de aur (la aceleași probe) la Balcaniadele de la Ivanina (Grecia), în anul 1990 și Pitești în anul 1991; medalia de argint la proba 2x5000m la mondialele de la Plovdiv (Bulgaria). Totodată, este multiplu medaliat la concursuri internaționale din diferite țări europene. Din 1995 este Maestru Emerit al Sportului, iar pentru performanțele deosebite i s-a acordat Titlul de Cetățean de Onoare al Comunei Giroc.¹²

⁹ Dorin Aga, în „Lumina satului”, nr.2 (43)/2003 și nr.3 (48)/2004, Giroc
Daniel Ilie, *Primul campion MMA din istoria Girocului*, în Almanahul „Dialog cu cetățenii”, 2009, pag.117, Giroc

¹⁰ Almanahul „Dialog cu cetățenii” 2006, pag.74, Giroc

¹¹ Dorin Aga, *Succese...pe saltea*, în „Lumina satului” nr. 4(65)2008, Giroc

¹² George Lănuș, *Titlul de cetățean de Onoare pentru caiacistă Daniela Bituleanu-Ciucur*, în Almanahul „Dialog cu cetățenii” 2009, pag.107-108, Giroc

Atletul ippo Ionel se poate numi un sportiv de curs lung . Concurând la multe crosuri și la proba de 1500 m, la campionate interjudeene, s-a clasat pe locul II, ca și la campionatele naționale.¹³

¹³ Almanahul „Dialog cu cetățenii” 2006, pag.146, Giroc

*Capitolul VII***INSTITUȚII****1. Primăria**

Încă înainte de 1 Decembrie 1918, odată cu constituirea Gărzii Naționale Române din Giroc, vechile autorități din fruntea satului sunt înlocuite cu autoritățile românești, primul primar fiind Traian Telescu.

În perioada interbelică, la alegerea primarilor conta situația economică a acestora și prestigiul în rândul comunității, precum și partidul politic care se afla în fruntea lor. Astfel, în timpul guvernării liberale, primar a fost Iosif Gai și Ioan Văcan (Ionescu), iar în timpul guvernării răsăritiste, Iosif Stoia.

Organizarea primăriei în anul 1936 a fost:

Primar-Ioan Văcan, adjunct de primar-Vichentie Gherban, notar-Atanasie Gavrilescu, funcționar administrativ-Gheorghe Ieli, casier comunal-Iosif Gai, personal al primăriei-Toma Ruja și Cristea Țirban, membrii consiliului comunal: Ion Urăica, Crîstea Dragomir, Lazăr Marincu, Savu Cărbunariu, Petru Rotariu, Vichentie Gherban, Ion Dulăianu, Vichentie Marincu. Consilieri de drept: Pr. Horia Vișoiu și înv. Ion Stoicu.

Perioadei de instabilitate politică începută în 1938, odată cu dictatura regală, continuată cu dictatura militarofascistă, antonesciană și încheiată cu cea comunistă ce se instaurează în 1944, îi corespunde o instabilitate politică și pe plan local, cu dese schimbări în fruntea primăriei.

Primarii Girocului între anii 1918-1944 au fost:

1. 1918	TRAIAN TELESCU
2. 1919	NICOLAE MAGHIAR
3. 1920-1921	PETRU MARINCU
4. 1922-1925	IOSIF GAI
5. 1926-1927	PETRU MARINCU
6. 1928	IOSIF GAI
7. 1929-1935	IOSIF STOIA
8. 1935	VICHENTIE GHERBAN
9. 1936-1938	IOAN VĂCAN (IONESCU)
10. 1938	PETRU MARINCU (ROVINĂ)
11. 1938	LAZĂR MARINCU (ROȘU)
12. 1938-1940	LEONIDA BAICU

13. 1940-1941 VICHENTIE ROTARIU
 14. 1941-1944 PETRU PETCU (JEBELEANU)

În primii ani după instalarea regimului comunist sunt instalați primari din rândul unor șteni, oameni respectabili, care făceau parte din „Frontul Plugarilor”, precum Vichentie Lazăr și Ioan Pascot, iar mai apoi, până în 1958, primari aleși din rândul unor localnici care erau muncitori în întreprinderi timorene sau din afara Girocului, toți numiți pentru perioade scurte de 1-2 ani. Aceștia au fost:

- 1944-1946 VICHENTIE LAZĂR (GHIMI)
 1946-1948 IOAN PASCOT
 1948-1950 NIȘĂRBU (TRIN)
 1950-1952 IOAN BABESCU (MANDIL)
 1952-1953 PETRU TIRBAN (VELCU)
 1953 IOAN CONSTANTINESCU
 1953-1955 PETRU BĂTRĂNU
 1955-1957 IOAN COLĂEA
 1957-1958 PETRU MARINCU (BĂZONI)

După 1958 și până în 1989, mandatele primarilor Gheorghe Hane și Ana Hane sunt cele mai semnificative, oameni respectabili în comunitate și cu rezultate deosebite în gospodărirea satului și în realizările edilitar-gospodărești.

Primarii Girocului între anii 1958-1989:

- 1958-1972 GHEORGHE HANE
 1972 ROMAN CINCU
 1972-1987 ANA HANE
 1987-1989 DORINA POPA
 1989 CORNELIA MOȘOIU

2. Realizări până în 1989

Cu toate greutățile prin care trece satul românesc și, implicit, Girocul, ca urmare a presiunilor economice, sociale și politice la care este supus, el cunoaște o refacere și o evoluție ascendentă, mai ales din deceniul al VII-lea. Un rol important în această evoluție și în rezultatele obținute l-au avut primarii cu cea mai îndelungată activitate în fruntea comunei, **Hane Gheorghe (1958-1972)** și **Hane Ana (1972-1987)**, avându-l **viceprimar pe Buiba Vasile** între anii (1971-1986) și pe **Curunța Maria** între anii (1986-1989), oameni legați sufletește de locuitorii comunei, împreună cu

care se vor antrena în realizarea unor obiective, ce vor duce la transformări profunde în localitate.

Conform Ordinului 6363 din 27 ianuarie 1948, comuna Giroc a fost inclusă în programul de electrificare a Judeului Timiș, împreună cu comunele: Varia, Parța, Săclăușii Giarmata, electrificarea urmând să se facă în regie proprie cu un împrumut sau o subvenție de la Ministerul Afacerilor Interne. Acțiunea de electrificare cuprinde întreaga localitate, extinzându-se de la o etapă la alta la tot mai multe gospodării, astfel, din 1965 numărul gospodăriilor electrificate ajungând la 428, în 1975 la 625, în 1980 la 671, iar în 1985 la 680 din totalul de 682 gospodării.

Odată cu înființarea liniei de autobuz Giroc-Timișoara, în anul 1963, se impunea asfaltarea drumului de legătură cu Timișoara, lucrare ce se realizează în anii 1967-1968, iar în anul 1981 se încheie asfaltarea acestuia de la ultima stație de autobuz (intersecția străzilor Trandafirilor cu Dunărea), până la ieșirea din localitate. În același timp se asfaltează drumul dintre Giroc-Chișoda.

În perioada 1974-1976 se pietruiește drumul de legătură dintre Giroc și râul Timiș, pe o distanță de 5 Km, creându-se din zona Timiș-Pădure o importantă rezervă pentru o zonă de agrement, care, din păcate, până în prezent nu este valorificat.

În anii 1958-1959 se construiește magazinul universal (actualul Market Gely-ap) cu spații comerciale rezervate sectorului alimentar, nealimentar, braserie și ateliere pentru prestări de servicii, realizându-se un mai vechi deziderat al locuitorilor din Giroc.

În deceniile VII și VIII, odată cu creșterea numărului de elevi, se extind spațiile școlare și se construiește noul edificiu al școlii, așa cum s-a menționat la capitolul privind învățământul.

Începând din anul 1962 începe betonarea trotuarelor din localitate, acțiune continuată cu dalarea, ajungând până în anul 1996 la o lungime de 35 de km, lucrarea realizându-se prin contribuția în muncă și bani a cetățenilor.

În perioada 1979-1981 are loc pietruirea străzilor din localitate, toate drumurile devenind accesibile tuturor mijloacelor de transport, indiferent de condițiile climatice.

Respunzând solicitărilor tot mai numeroase ale locuitorilor, în 1971 ia ființă brutăria, cu o capacitate de 280 kg. pâine pe schimb, ajungând în perioada de funcționare la întreaga capacitate la o producție de 25 tone pe lună.

În anul 1981 se dă în funcțiune rețeaua de alimentare cu apă pe o lungime de 3,5 Km, cuprinzând parțial străzile: Trandafirilor, Semenic și Muncitorilor.

În anul 1984 se dă în folosință noul dispensar medical uman și primul bloc de locuințe P+2 cu 12 apartamente, destinat inițial specialiștilor care lucrau în localitate.

Ca o răsplătă a bunelor rezultate în buna gospodărire a localității, în anul 1983, comuna Giroc a fost distinsă cu Diploma de Onoare pentru locul III în ierarhia comunelor timiene.

În anul 1988 începe construcția la două blocuri de locuințe, în centrul satului, cu P+1 cu câte 4 apartamente fiecare, date în funcție în anul 1990.

3. Schimbări politice după 1989 și principalele realizări edilitar-gospodărești¹

Viața politică pe plan local, după evenimentele din decembrie 1989, cunoaște aceeași evoluție precum cele de la nivel național. Girocenii au fost profund ancorași în desfășurarea evenimentelor din zilele revoluției, prin participarea la amplele acțiuni de protest din Piața Operei, consăteanul nostru, Ovidiu Vere, fiind o persoană cunoscută pentru participarea directă la tot ce însemna în acele zile „Balconul Operei”. Alții au participat la primele acțiuni de protest, ocazie cu care au fost și arestați, iar cei mai mulți, rămăși anonimi, au luat parte la marșul muncitorilor din platforma industrială din Calea Buziașului sau de la UMT până în Piața Operei, unde au participat de-a lungul mai multor zile și nopți la acțiunile demonstrative anticomuniste.

După înlăturarea regimului comunist de la conducerea țării, și pe plan local vechile autorități sunt înlocuite. Se trece la constituirea organizației locale a FSN, iar, în cadrul unei adunări populare desfășurate la căminul cultural, se trece la alegerea noului primar în persoana tânărului subinginer **Petru Beția**, neimplicat politic până în acel moment. După câteva luni, acesta renunță, fiind înlocuit, dar doar pentru alte câteva luni, de **Iosif Ionel Toma**, care, în urma unor presiuni și a convulsiilor specifice perioadei de tranziție, își dă demisia. La propunerea autorităților județene și cu acceptul unor factori de răspundere din localitate, este numit primar **Petru Urica**, până la organizarea primelor alegeri libere din februarie 1992, când este ales primar, în mod democratic ing. **Ioan Ilie Teodorescu** și primul consiliu

¹ Informații primite de la Domnul Iosif Ionel Toma, primarul comunei Giroc.

local în care majoritatea o de încau consilierii proveni i din Conven ia Democrat .

În anii urm tori, toate alegerile (locale, parlamentare, preziden iale i europarlamentare) se desf oar conform prevederilor constitu ionale i legilor rii, rezultatele lor purtând amprenta personalit ilor locale, na ionale sau for elor politice de la nivelul rii. Rezultatele acestora pot fi urm rite în tabele ce sunt prezentate în continuare, la Anexe.

Dup anul 1990, realiz rile cele mai profunde au loc în mandatul primarului **Iosif Ionel Toma (1996-prezent)**, avându-i ca viceprimari pe **Ioan Eva i Ioan Popazie**, când, profitându-se de o cre tere a autonomiei locale, de nivelul substan ial m rit al bugetului prim riei, care se încadreaz între primele cinci comune din ar , de accesarea unor fonduri europene în cadrul programului SAPARD, dar i de bun starea material a locuitorilor ca urmare a veniturilor tot mai mari ob inute prin vânzarea p mânturilor ce ajuns la valori deosebite. Toate acestea permit efectuarea unor lucr ri edilitar gospod re ti ce schimb radical imaginea localit ii, creând condi ii de munc i via similar ora elor.

În această perioad se realizeaz cîteva mari lucr ri având ca surs de finan are bugetul local, fondurile europene, împrumutul bancar, aloc ri de la Consiliul Jude ean Timi i contribu ia cet enilor.

Re eua de ap potabil se întindea pân în 1990 pe 3,5 km, iar, ca urmare a extinderii pe toate str zile, în perioada 2006-2010, a ajuns în prezent la lungimea de 41,3 km, lucrare ce s-a ridicat la suma de peste 4.000.000 lei din bugetul local.

Re eua de gaz, realizat în perioada 1998-2004, dar cu lucr ri de extindere i în prezent pe str du ele nou înfiinate, a ajuns la o lungime de 21 km. Lucrarea s-a realizat din fonduri de la popula ie însumând 913.200 lei, din bugetul prim riei, 105.000 lei i de la C.J.Timi , 10.100 lei.

Re eua de canalizare a fost realizat în perioada 2004-2009, dar se extinde i în prezent are o lungime de 27 km. S-a realizat din fondurile europene prin programul SAPARD, în valoare de 1.838.140 lei, iar de la bugetul local s-a alocat 1.756.382 lei.

Drumurile asfaltate se întind pe o lungime de 21 km. Lucrarea a fost realizat în perioada 2007-2008, iar valoarea, împreun cu pode ele, a ajuns la 14.774.417 lei, din care 3.161.783 lei din bugetul local, iar 11.612.634 lei din împrumut bancar.

Dac pân în 1990 evaluam cre terea nivelului de trai al popula iei în func ie de num rul de autoturisme al acesteia, în func ie de numarul de

abonamente telefonice sau de abonamente la radio și TV, după anul 2000, la Giroc, nivelul de prosperitate al populației poate fi apreciat în funcție de numărul de case nou construite, care cunoaște o creștere fără precedent până în anul 2008, după cum urmează :

Anul	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Case nou construite	31	30	32	42	64	95	147	250	259	80

Astfel, în 10 ani, se construiesc 1030 de case noi, nivelul maxim fiind atins în anul 2008. Ca urmare a acestui fenomen, vatra satului se extinde de la 216,08 ha, cât era în anul 1989, la 495,71 ha, cât a ajuns terenul intravilan extins în prezent.

Primăria comunei Giroc, prin programul SAPARD, câștigă în anul 2004, reușește să absoarbă 1.838.140 lei din fondurile europene, iar prin câștigarea proiectului „Implementarea unui sistem inovativ de management al documentelor și modernizarea centrului pentru informare a cetățenilor în cadrul Primăriei comunei Giroc, Județul Timiș”, din anul 2010, mai reușește să atragă încă 1.035.454,79 lei.

Pentru aceste rezultate și altele, ce nu au fost menționate la acest capitol, ci pe parcursul lucrării, primarul și Primăria Giroc au fost premiate de Prefectura și Consiliul Județean Timiș, după cum urmează :

2002 și 2003 - Diplomă și Plachetă pentru „Calitate și performanță în administrația publică locală”.

2003 - Diploma pentru câștigarea concursului „100 de proiecte pentru România” în cadrul proiectului „Reforma administrației publice locale în folosul comunității”.

2004 - Diploma pentru calitatea proiectului în cadrul concursului „Reforma în administrație” ce viza modernizarea administrației publice locale.

4. Dispensarul medical uman

Până la Primul Război Mondial, asistența medicală umană era asigurată de o moaie comunală care asista femeile la naștere. La Giroc nu funcționa un medic nici în perioada interbelică. Tratarea unor boli se făcea pe cale naturală sau recurgându-se la tratamente tradiționale, care, de multe ori, nu dădeau rezultate.

În anul 1937, ia fiin circumscrip ia sanitar Chi oda de care apar in i comunele Fratelia, Giroc, Freidorf, Utvin i Urseni. Casa medicului de circumscrip ie a fost zidit în anul 1937, prin contribu ia jude ului, medic fiind Mihail Munteanu.

În anul urm tor, comuna este vizitat , pentru o perioad de dou luni, de o echip medical condus de dr. Ionel Adam², examinând to i copiii i tratându-i pe cei suferinzi. În acela i an, de la 1 septembrie, satul este vizitat de dou echipe medicale, care consult i adul ii, fac analize de sânge i viziteaz locuin ele s tenilor. Aceste echipe sanitare, la sfâr itul ac iunii, apreciaz ca mul umitoare starea de s n tate a popula iei.

Dup al Doilea R zboi Mondial, preocuparea pentru starea de s n tate a popula iei cre te continuu, acum, în incinta prim riei, se amenajeaz dou cabinete medicale, deservite, înc de la începutul anilor '60, de dr. Alferov, iar mai târziu de dr. Marcovici Minerva (Popa) i dr. Laichici Alexandra, care r spundeau, în acela i timp, i de Chi oda, fiind medici de medicin general . Ultimele dou au avut o activitate de aproape 30 de ani, competente profesional, apreciate de s teni i integrate profund în via a social a localit ii.

În anul 1984, se d în folosin cl direa dispensarului medical care dispunea de: cabinet consulta ie adul i, cabinet tratamente adul i, cabinet consulta ie pediatrie, cabinet tratamente pediatrie, cabinet stomatologie, punct farmaceutic i grupuri sanitare. În perioade mai scurte au activat i medicii Col oiu Virgil i Orban Angela.

Asisten a stomatologic a fost asigurat de dr. Borcoman Valeria i Sârbu Ecaterina, care, pe lâng preocuparea pentru popula ia adult , la fel ca i medicii generali ti, s-au preocupat i de s n tatea copiilor din gr dini i din coal .

Al turi de preocuparea de specialitate asigurat de medici, un rol important l-a avut asiten a medical efectuat de moa i asisten i. Aici se cuvine a aminti persoanele cu activitatea cea mai îndelungat , de care multe genera ii de giroceni î i amintesc cu mult respect i drag precum: Cojeia Leontina, One Iuliana, C runta Maria, Buza Lenu a.

Începând cu anul 1988, postul de medic de familie este ocupat, prin concurs, de dr. Lucia Barboni, din 2001, de dr. Viana Toma i de dr. stomatolog

Codru a Olariu i asistentele F m an Cornelia i Hodrea Anca.

² Adresa notarului Atanasie Gavrilesco c tre Pretura Plasei Centrale Timi oara din anul 1938.

Prin priceperea, pasiunea și dragostea cu care-și înconjoară pacienții, personalul sanitar actual continuă frumoasa tradiție instituită cu decenii în urmă. Alături de preocuparea pentru sănătatea girocenilor, de la cei mai tineri până la cei mai în vârstă, se preocupă pentru modernizarea cabinetelor medicale și crearea unor condiții cât mai bune în care să-și primească pacienții.

5. Dispensarul sanitar-veterinar Giroc³

Chiar dacă în perioada interbelică numărul animalelor în Giroc era foarte mare și ar fi necesitat existența unui medic veterinar sau măcar a unui tehnician veterinar, acest lucru nu a fost posibil. Tratarea unor boli la animale se făcea pe cale naturală de unii cetățenii ce erau considerați specialiști pentru anumite boli. Pentru tratarea vacilor „umflate”, datorită consumului în exces a lucernei sau trifoiului verde, precum și pentru rezolvarea cazurilor mai complicate la fete, erau „specialiști” moșii Iosimălu, Străluș și Schmadl. Atunci când se impuneau intervenții chirurgicale, girocenii apelau la medicii de la spitalul veterinar, care în aceea perioadă funcționa foarte aproape de Giroc, în Timișoara, pe locul actualei stații de benzină OMV de la Strada Cluj.

Abia la sfârșitul anilor '50 la Giroc și Chișoda este încadrat ca medic veterinar dr. Toma Cionca, originar din Chișoda, un specialist foarte apreciat și apropiat de giroceni. Acesta funcționează până în anul 1983, când este urmat de dr. Ioan Pădeanu, cu o activitate neîntreruptă până în anul 2007. Girocean prin adopție, a lucrat până în 1983 la Complexul Avicol Giroc, după care se transferă la circumscripția sanitar-veterinară. Pentru întreaga sa activitate de specialitate, obține, dar și politic, ajunge să fie unul din cei mai apreciați intelectuali ai satului. Avea să-și valorifice experiența cântărită până atunci, mai ales după 1990, când girocenii devin proprietarii unui număr foarte mare de vaci, în urma desființării CAP-ului. Medic apreciat pentru diagnosticarea și tratarea bolilor la diferitele specii de animale, a fost preocupat de ameliorarea raselor, motiv pentru care stabilește relații de colaborare cu specialiștii Facultății de Medicină Veterinară și Zootehnie din Timișoara. Ce doi medici beneficiază de sprijinul și priceperea tehnicianului veterinar Virgil Stan și a doamnei Cecilia Grădinaru, care de foarte mulți ani se ocupă de înșurubarea artificială.

³ Informații primite de la dr. Ioan Pădeanu.

Dispensarul sanitar-veterinar Giroc a mai fost deservit de medicii Ioan Neagu (1964-1967), Valentin Dilă, iar în prezent de Mihail Belea, fiul fiu al satului, și de următorii tehnicieni: Irodion Toma (1984-2003), Cristian Belea (1990-2003), Florin Moraru (2007-2008).

După anul 2000, odată cu scderea dramatică a numărului de animale (vacă, porci și păsări), activitatea dispensarului sanitar veterinar se axează pe tratarea unui număr tot mai redus de vacă, a oilor, a câinilor și creșterea păsărilor, mai nou, a animalelor de companie.

6. Formația de pompieri civili din Giroc

Prevenirea și stingerea incendiilor pentru a salva vieți omenești, animale și bunuri materiale în situații de calamități și dezastre naturale a constituit o preocupare a locuitorilor din Giroc care s-a concretizat în forme de organizare prin anii 1953-1955. Cu sprijin din partea pompierilor militari, a luat ființă o formație civilă de pompieri voluntari denumită „Paza contra incendiilor” (P.C.I.), apoi „Prevenirea și stingerea incendiilor” (P.S.I.). Se cuvine a aminti pe acești pompieri, pionieri în domeniu, care au pus bazele acestei activități atât de utile și au alcătuit formația în primii ei ani: Avram Ioan (șef de formație), Avram Ioan, Acea Petru, Buiba Vasile, Cincu Iosif (a lui Iuv), Cincu Iosif (a lui Bârza), Cincu Roman, Dragomir Ioan, Babescu Ioan (a lui Păvilic), Dragomir Iosif (a lui Pisat), Degan Petru, Drăguș Iosif (a lui Gai), Drăguș Vasile, Eli Nicolae, Marincu Petru (Milo), Jivi Ilie, Nicoară Dumitru, Seiman Iosif, Seiman Lazăr, Grui Roman, Urzica Petru (a lui Verge), Fănică Vălean, Enche Iosif,

Formația veche de pompieri

Lazăr Ioan (a lui Sulea), Corin Petru, Dragomir Iosif (a lui Suboni), Giurcovici Iosif, Marincu Ioan (Ion al Mic), Sfei Pavel, Marincu Vichentie, Seiman Gheorghe (a lui Orz), Dragomir Ilie, Dragomir Cârsta, Colgeu Ioan, Groza Gheorghe, Avramu Ioan (a lui Hârghie), Avramu Gheorghe (a lui Cecu), Tonea Ion, Neda Iulian, Degan Petru. Majoritatea erau membri în C.A.P. și beneficiau de anumite facilități.

În dotarea tehnicii de luptă aveau o sacă (hipo) și două pompe manuale cu balansoare cu accesoriile aferente. Formația a obținut rezultate multumitoare la concursurile profesionale, contribuind la stingerea unui incendiu de proporții la aria de grâu, în 1957.

În anul 1970 s-a înființat la coala cu clasele I-VIII din Giroc cercul „Prietenii pompierilor”. Instruși de Avramu Ioan (Cecu), aceștia au obținut rezultate meritorii ocupând locuri fruntașe la concursurile profesionale, faza judeeană și chiar națională, prezentate la capitolul coală. Unii dintre ei vor continua și în viitor această activitate.

Formația pompierilor adulți și-a continuat activitatea (ef de formație devenind Urica Petru), fiind alcătuit din pompieri profesioniști de la unele întreprinderi din oraș și din cei care au satisfăcut stagiul militar la pompierii militari.

După revoluția din 1989, activitatea de prevenire și stingerea incendiilor se reorganizează prin îndrumarea Inspectoratului judeean „Banat” și sprijinul constant al Primăriei Giroc. Noua generație de pompieri voluntari va activa sub denumirea „Serviciul public de pompieri civili” (S.P.P.C.) avându-l ca ef-serviciu pe Criniceanu Dumitru, cu experiență bogată în acest domeniu, începând din 1998. Membrii care au compus S.P.P.C. au fost: Precupa Grigore (locuitor ef-serviciu), Urica Petru (ef-formație), Dragomir Aurel (ajutor ef-formație), Vidu Laza, Drăghici Ioan, Marincu Ilie, Blidran Iosif, Criniceanu Benjamin, Blidran Ioan, Marincu Nicolae, Criniceanu Moise, Petcu Petrior, Tirban Florin, Marincu Gelu, Iancu Gelu, Brăneanu Marin, Cojeia Petru, Maruca Petru, Criniceanu Eremia, Hendrea Ioan, Pâncotan Iosif, Chira Virgil, Neda Nicolae, Mocan Marius, Lazăr Ioan, Ordean Viorel, Vidu Adrian, Urugiuc Cristian, Hane Petrior, Sitar Dumitru, Pascu Petru, Telean Nicolae, Al murean Mihai, Cionca Ionel, Moise Ioan, Miloș Iosif.

Intrând pe un făgaș nou, sprijiniți de grupul de pompieri militari „Banat”, în ceea ce privește pregătirea profesională, și în permanență de Primăria comunei Giroc, care a asigurat o bază materială și o dotare de înalt nivel, formațiunea pompierilor civili a cunoscut succes după succes,

fiind recompensat de fiecare dată material. Enumerăm rezultatele deosebite în întrecerile profesionale din ultimii ani:

-2001: locul I la faza interjudeeană și locul VI la faza națională a concursurilor profesionale

-2006: locul I la faza judeeană, (sub denumirea Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență (S.V.S.U.) și locul I la faza interjudeeană, locul II la faza națională

-2007: locul I la faza judeeană și interjudeeană, locul I la etapa națională și titlul de Campioni Naționali

-2008: locul I la faza judeeană și la faza interjudeeană, locul I la etapa națională și titlul de Campioni Naționali.

În anul 2009 s-au format două loturi în vederea participării la concursuri: un lot S.V.S.U. iar al doilea S.P.S.U. „Giroceana” S.R.L., ambele participând la faza judeeană și interjudeeană și calificându-se la faza națională. Ambele loturi au obținut locul I, sporind zestrea de cupe, plachete, statuete, diplome cu care au fost răsplătiți pompierii giroceni de-a lungul activității lor. Iată loturile întinerite care au obținut ultimele succese: Criniceanu Dumitru, Cutca Caius, Bordea Cristian, Saucă Marius, Semin Vasile, Simon Iustin, Bordianu Răzvan, Câmpeanu Cosmin, Dumitru Ciprian, Marincu I. Alexandru, Tomu Petru, Grada Aurel, Coto Adrian, Ungu Mihai, Cuciureanu Grigorian, Sitar Gheorghe, Lalu Victor-Paul, Cojeia Petric, Chira Virginel.

Atât în anul 2008, cât și în 2009, pompierii noștri au avut câte 22 de intervenții la incendii, calamități, salvări de animale etc. rezolvate cu promptitudine și profesionalism.⁴

În semn de preuire pentru pompierii voluntari din comuna noastră, care s-au impus în ultimele trei ediții ale fazei naționale a competiției, Girocul a găzduit câteva probe în întrecerea cu cele mai bune formațiuni din țară, în etapa națională din 2010. Spre cinstea lor pompierii noștri s-au impus din nou, ocupând locul I prin SVSU și locul II prin SPSU pe țară. Iată numele celor care au reușit această performanță:

Lotul Serviciului Voluntar Pentru Situații de Urgență: Dumitru Criniceanu (șef de lot), Ilie Marincu, Cristian Bordea, Marius Saucă, Cosmin Câmpeanu, Ciprian Dumitru, Viorel Semin, Răzvan Bordianu (concurenți), Iustin Simon, Vasile Codrea, Ioan Blidran (rezerve).

⁴ Informații obținute din materialul *Istoricul pompierilor civili. Comuna Giroc- județul Timiș* semnat de Criniceanu Dumitru, șef serviciu S.V.S.U. și din publicația „Dialog cu cetățenii”, Anul XI, Nr. 10 (165)/31 august 2010.

Lotul Serviciului Privat pentru Situații de Urgență SC Giroceana SRL: Aurel Grada (șef de lot), Caius Scutca, Cristian Bordianu, Ciprian Neiconi, Mihai Măgariu, Grațian Cuciureanu, Florin Sitar, Mircea Răzvan, Radu Obrejan, Adrian Cotos (concurenți), Alin Ardelean, Răzvan Lunčan (rezerve).

7. Societatea comercială „Giroceana” SRL

Înființată prin hotărârea Consiliului Local al Primăriei Giroc la 1 iulie 2002 ca societate cu capital de stat, asociat unic fiind primăria comunei Giroc.

Domeniile de activitate fiind transportul de călători pe relația Giroc-Timioara și Chișoda-Timioara și transportul ocazional cu ocazia unor excursii organizate pentru elevi, formații artistice, echipe sportive sau grupuri de cetățeni, atât în țară cât și în străinătate. Alte domenii de activitate fiind serviciul de canalizare, apă potabilă și întreținerea iluminatului public.

Pentru deservirea populației în domeniile de activitate menționate societatea dispune de următoarea bază materială :

- 6 autobuze pentru transportul de călători
- un autocar
- o vidanj
- o mașină pentru spălătoria șoselei
- un autogreder
- o autoscar

Societatea este condusă de un director, o contabilă și un șef de coloană, alături de următorul personal: casiere, ofițeri, mecanic, electricieni, instalatori etc.

8. Căile de comunicații și poșta

După darea în folosință în anul 1896 a căii ferate Timioara-Buzia și construirea la 400 m distanță spre nord a stației CFR Semenice, care deservea Girocul, atât pentru persoane cât și pentru mărfuri, satul are astfel acces la un mijloc de transport modern și rapid, cu care se aducea și poșta. Datorită faptului că stația CFR din Timioara era în cartierul Iosefin, puțin frecventat de giroceni, căștile nu s-au continuat să se deplaseze pe jos, peste terenul de la armat până la tramvaiul din cartierul Fratelia, iar de

acolo până în Piața Lahovari cea mai frecventată de ei, unde îi vindeau produsele agricole sau laptele la „conturi”. Pentru deplasarea cu căruțele la piețe sau târguri foloseau „drumul de piatră”, ce urma traseul actualei șosele sau „Drumul Fabricului”, care fiind un drum nepietruit era folosit doar pe vreme bună. Acesta pornea din capătul străzii Muncitorilor (de la Boroși), pe lângă antena de televiziune, ieșea la Calea Buziașului și ducea în cartierul Fabric, unde se făceau târgurile.

Transportul pe calea ferată se folosea tot mai intens decât trenurile și elevii în anotimpul rece până în anul 1963, când se inaugurează linia de autobuz pe traseul Giroc-Timișoara, moment după care viața navetierilor din Giroc se schimbă radical. An de an situația transportului devine tot mai bună, drumul de piatră se asfaltează, autobuzele devin tot mai confortabile și crește numărul stațiilor atât în Giroc cât și în Timișoara.

„Calendarul Girocului” din anul 1936 menționează că la Giroc existau agenții poștale, telegraf și gară CFR, șeful gării și al poștei fiind domnul Ioan Kramli. Până la începutul anilor 80, corespondența, presa și tot ceea ce înșea de poștă era adus cu trenul, după care se renunță. În prezent sunt aduse cu mașina.

Până la mijlocul anilor 50 nu cunoaștem numele altor slujitori ai poștei, doar după 1955, când poșta îi avea sediul tot pe strada Trandafirilor, vizavi de actuala locație, în casa lui Peia Iosif, când diriginte ajunge Iosif Aga (1955-1962), urmat de Mera Cornelia (1970-1987), Dragomir Maria (1987-1996), Hăgeană Claudia (1995-1997), Săucan Carmen (1998-2001) și Marincu Adina (2001-prezent).

Factori poștali: Lisu Ioan (1958-1990), Oană Viorica (1976-1986), Cupcea Ileana (1986-1999), Dragomir Aurel (1990-1992), Beșelă Ioan (1990-1994), Oros Ileana, Tănăsioiu Dana, Aga Dorin (2005-prezent) și Nicoară Dorina (2005-prezent).

Până în anul 1985, când se trece la telefonia cu centrală automată, poșta dispunea și de telefonist, care dădea legătura abonaților din localitate cu alți abonați. Cu activitatea cea mai îndelungată pe acest post au fost: Dragomir Maria (1964-1982) și Lisu Slivia (1978-1985).

ANEXE

1. Toponime

a. Toponime din hotarul satului

Belicheri	Grădinile Mici	Ogrindova
Bocă	Gropane	Plănițe
Dumbrăvi	La Dura	Râtu Moșului
Drumul Cetii	La Nic	Satu Bătrân
Drumul Făbricului	Livezi	Sălițe
Gai	Mășung	Totu
Gărițe	Măneru	Tușcu
Gârbit	Mescalu	rîgi
Giroace	Nemi	Urgia

b. Toponime din lunca Timișului

Cotule	Giura	Mescalu
Cotul Mantovei	Lom	Strâmțori
Dărbant	Mantova	Zăbran

2. Porecle din Giroc

Acea, Achimoane, Adam, Agoni, Alba, Albu, Andra, Andriu-ăca, Anu-a, Avram;

Babaeva, Bagiu, Băgea, Băa, Băbăscu, Băboni, Bănghir, Bătil, Băd, Bârza, Băzoni, Bălu, Becu, Bela, Bociu, Bengu, Becu, Biu, Boab, Boac, Boblea, Boca, Boclic, Bogt, Bordan, Brodan, Bordo, Boroi, Brena, Budi, Budu, Burcea, Buiblac, Bumbu;

Capra, Cățana, Cărlanu, Cecu, Ceic, Cel, Cerbu, Chicin, Chila, Chilen, Chironi, Chișanu, Ciciu, Cioc, Ciorolae, Cișlăru, Ciut, Ciucu, Circu, Ciurcan, Clau, Cloș, Coand, Cocoș, Coluș, Crăciun, Creu, Cristos, Curea, Cucu;

Dânsu, Dârjala, Dina, Doboane, Dog ce , Dolaf, Dorgo , Di t , Dul ian u,
Dumnezeul Cailor, Dundi, Dura;

Ferariu, Fercu, Fetic, Fic tu a, Fira, Firu, Fleorcoane, Floca, Fo tomoc,
Fraica;

Gai , Gara, G icin, G in , G i oni, Gârban, Gâru, Giula, Ghesu, Ghiga,
Ghimi , Ghince, Ginc , Giulca, Giurcovici, Goian, Gran r, Granciu,
Gro â ariu, Gruia, Grui oni, Guda, Gu u;

Hârghie;

Ian , Idu, Ion Ruja, Iorga, Isac, Iva cu,

Jebeleanu, Jucu;

Lepa, Lilu, Lin , Li a, Lomba, Lulariu, Lu u;

Mandil, Mandr , Marta, Ma , Magre u, M rcinu , Morconi, Mer oane, Miai,
Mihai âganu, Mierla, Midoni, Mihai Voagn ru, Milan, Mil roane, Miri,
Minda, Mi uran, Moane, Moia, Mor ri a, Morceal , Mor elitu, Mo Uv ,
Muca, Murariu;

Neda, Negru, Neme u, Nic , Nichifor, Nincu, Nini, Nistor;

Obad , Opri a, Orz, O t;

Palcu, Panta, Pascota, Pau, Pavel Unguru, P oane, P tlacu, P vilica,
P voane, Pâ u, Pele, Penoane, Petconi, Petcu, Pichi, Piciu, Pil , Pioni, Pisat,
Pi tol, Pitica, Potchi, Priculici, Puciu, Puicu, Puiu, Pupe , Purcel, Pu c u,
Pută;

Rambu, Ra , Ria, Rica-Boca, Riciu, Riftic, Roanca, Ro u, Ruica;

Salc , S nfir, Sârbu, Schil lau, Scâr u, Sfeta, Stancu, St caj , Stoioni, Subu,
Str la, Suboni, Sufulcata, Sulea, Surdu;

amu, ciopu, ciuconi, ioac , Sufulcata, umarelu, uv , pircu, tut;
Tamu, Tie, Tic 1 , Tisa Pi ta, Titi Stoia, Trandafir, Trin , Tru u;
ânc , nche, âganu- itoane, orco , uc l-China, u a;
Unipanu, Untur , Uvoane;
V can, Velcu, Verge , Vodoane, Voica, Vr mu oni, V c ne ci, Vuici;
Z nfir, Z lea, Zicoane.

3. Nume de familie din Giroc la începutul sec. al XX-lea

Acia, Aga, Andra iu, Avramu ;
Brânda, Baicu, Bosa, Babescu, Buiba , Buz escu, Birtariu, Bosioc, Boca;
C rbunariu, Cre u, Clevac, Coand , Ciucu, Ciorogariu, Colgeu, Cojeia;
Dumitru, Dul ian u, Dragomir, Dr gu , Damian;
Eli;
Gherban, Gud , Gruia, Gherghel, Gai , Giurcovici, Goian;
Iovi , Iva cu, Iorga, Ienchi;
Jecula, Jivoiu;
Loica, Laz r, Lulariu;
Marincu, Marcu, Miu , Martin, Miu, Maghiar;
Nica, Neda;
Peia, Pava, Pâ u, Petcu, Popovici;
Rotariu, Raicu, Ruja;
Stoia, Surdu, Seiman;
tirban, ocodol;
Tinca;
enche, fei;
Ur ica;
V can, Voica, Vasii

4. Glosar girocean

A

- AB IGUÍT- ,adj. Ame it de b utur .
 ACONÍ - E, subst. Ac de siguran .
 AD ORÁ, vb. A agonisi.
 AG IERÁ, vb. A pândi.
 AJIUÍ, vb. A duce pân la cap t o lucrare.
 ALIMÚN -E, subst. L mâie.
 AMÚNCA, adv. Greu.
 ANTÍST -E, subst. Consiliu comunal.
 APIPIÁ,vb. A pip i.
 AR BÍZ - E, subst. Agri .
 ARÍCT-URI,subst. Obiect din cas , unealt .
 ARMI ÂIE-I, subst. Tax pl tit de vânz tori administra iei unei pie e.
 ARNÓDIE-I, subst.Agraf .
 ARV LÚC-URI, subst. Ald ma .
 ASTUPÁL - subst. Astm .
 A IUÍ, vb. A- i g si un loc, a se stabili.
 ATEJÁC-URI, subst. Rani .
 AVANI -E, subst. Persoan care nu face parte dintre b tina i.

B

- BÁBI - E, subst. Asistent medical care supravegheaz mama i copilul la na tere.
 BÁCI - E, subst. Curs de prins oareci i obolani.
 BAI RÁM- URI, subst. Petrecere.
 B G U, subst. R m i de tutun ars în pip .
 B GÍC, subst. Font , tuci.
 B ND ÓNI, subst. Bondar.
 BÂ CA, adv. Separat.
 BÂBÂÍ,vb. A r spândi vorbe.
 BÉ IC - E, subst. Vas din lemn folosit pentru fermentarea fructelor.
 BET DUÍ, vb. A se tângui.
 BI LUÍ, vb. A pre ui cum se cuvine un lucru.
 BITÁNG -I, subst. Vagabond.
 BLÁG -I, subst. Avere, bog ie.
 BLEZNUÍ, vb. A face de ocar .

BOÁCT R-I, subst. Paznic de noapte în sat.
 BOBÁL -I, subst. Noroi.
 BOBOLÓ Î, vb. A înfolii.
 BOR Í, vb. A mugi, a zbiera.
 BOFÎRTÁIE-I, subst. M runtaie de animale.
 BÓGHIE-I, subst. Claie de fân.
 BOITÁR-I, subst. Ajutor de cioban.
 BRÍPT - E, subst. Briceag.
 BUCTÁ,vb. A r mâne repetent.
 BUGILÁRI- E, subst. Portofel.
 BUJB L U- IE, subst. Petrecere cu lume.
 BUNDUZÎ, vb. A (se) tulbura.
 BUTOÁR -I, subst. Gaur .

C

CACAMÂ - URI, subst. Secre ie nazal solodificat .
 CÁUG -I, subst. Sítua ie nepl cut .
 C C CÍ -URI, subst.Lucru, obiect. M runt, f r importan .
 C LB -I, subst. Caltabo .
 C LC VÚR -I, subst. Lovitur .
 C PÁR -I, subst. Arvun .
 CÂRTÓG-E, subst. Gunoi.
 CÂRVIN -I, subst. Neîn elegere
 CHERCU Î, vb. A sugruma.
 CIOCHÉRS -E, subst. Scul , unealt .
 CIPÉZ R-I, subst. Pu lama, derbedeu, haimana.
 CIUSCHÍE-I, subst. Bucat de lemn lung folosit la ridicarea, rostogolirea
 sau sus inerea unui obiect.
 CLEN ÁIC -I, subst. Brosc la u .
 CLUP-URI, subst. Banc de lemn cu speteaz .
 COB -I, subst. Uliu.
 COBILÉ -E, subst. Firid în zid sub cuptorul vetrei r ne ti.
 COCÁIE-I, subst. Scrânciob.
 COFÂRT -E, subst. Automobil.
 COPL RÁI-E, subst. Bordel.
 COTOROÁGE, subst. Piftie.
 CRÁNC-URI,subst. Boal veneric .
 CUC Í, vb. A mo i.

CUFURÍ, vb. A avea diaree.
 CUNCINÁ, vb. A se abține de la mâncare pentru a economisi.
 CURFÚCI -E, subst. Nevăstuic .
 CU MÍT-I, subst. Medic veterinar.
 CU UPÍ, vb. A-și lua avânt.

D

DAFÉCEA, adv. Pe gratis, degeaba.
 D JGHINÁ, vb. A (se) desface în două .
 D SCHINILÍ, vb. A deosebi, a diferenția.
 D ZGURDŽÍ, vb. A clarifica, a lămurii.
 DE -I, subst. Decilitru.
 DOLVÁN-I,subst. Cel care îți vine de hac cuiva.
 DÓN -URI, subst. Compot.
 DRICÁL -I, subst. Saltea umplută cu paie sau cu pene de porumb.
 DRIPÍ, vb. A bătători.
 DUDURÓNI- E, subst.Plantă cu frunze late și mari; brusture.
 DUR Í, vb. A tuna.
 DU ÂC- URI, subst. Plapum .

F

FÁIT -E, subst. Rasă , soi.
 F LÍ, vb. A lipsi.
 F NTAZ-URI, subst. Toană , capriciu.
 FEGÉU- IE, subst. Capac pentru oale sau cratițe.
 FÉST, adv. Întruna, mereu, neîncetat
 FICTUÍ, vb. A se înfrunța, a se certa.
 FLOÁ T R-E, subst. Loc pavat cu pietre.
 FLU TURÁT- , subst. și adj. Uuratic, frivol, neserios.
 FOFLÍ -URI, subst. Mâncare aleasă ; aliment deosebit; dulciuri.
 FOLOMÓC-E,subst. Ghemotoc, mototol.
 FORPÁL-URI, subst. Întreținere a unui persoane.
 FO TOMÓC-URI, subst. Cârp folosit la spălarea vaselor.
 FRÁS-URI, subst. Apoplexie.
 FRU TÚC-URI, subst. Micul dejun.
 FU RÍ, vb. A lucra rău, superficial.
 FUTC RÍ-vb. A înjura, a suda.

G

- GÁR, subst. Cenu rezultat din arderea tulpinilor de cereale.
 GÁV T, subst. Mulime.
 GIGÁN, subst. Omlet.
 GREL -E, subst. Caracud.
 GRGL Ú-IE, subst. Beregat.
 GHEU Î, vb. A (se) înghesui.
 GHILU-IE, subst. Rindea.
 GIMICÁ, vb. A tiam runt. A toca.
 GIMÍC -E, subst. Chifl.
 GÍVR-I, subst. Cavaler de onoare la nunii.
 GLSUÍ, vb. A trage clopotul care anunțmoartea cuiva.
 GLOÁT -E, subst. Copil, descendent, urma.
 GOGLEÁZ-URI, subst. Gunoii, resturi de plante.
 GORGONÍ, vb. A alunga.
 GRÁGIE-I, subst. 1. Grinzile în cornii unei case. 2. (Fig.) Forță, putere.
 GRÁPI -E, subst. Căpuș.
 GREOMÂNT-URI, subst. Povară, suferință.
 GRUMPÚC-URI, subst. Carte funciar în care se înscriu proprietățile.
 GUGULÍ, vb. A ocroti, a proteja (exagerat).
 GULUMÚZ-URI, subst. Agitație, mișcare de oameni, gâlăgie.

H

- HÁI R-I, subst. Fochist la locomobilă.
 HÁL -E, subst. Om nesătul, care mănâncă mult.
 HÁME -I, adj. Strâmtor, isteț; care nu se lasă pe câlț.
 HÁSN -E, subst. Folos.
 HÂR -E, subst. Mânie, ciudă, dușmănie.
 HÂRB LUÍ, vb. A se uza, a se strica.
 HÂRCONÍ, vb. A sfârși.
 HÂRGHIE-I, subst. Persoană slabă, pipernicită.
 HÉBR-E, subst. Cric.
 HOÁR -E, subst. Ortanie.
 HOZÂNTRÉG R-I, subst. Bretea.
 HÚD -E, subst. Gaură în gard.
 HURUÍ, vb. A se dărâma, a se nruia.
 HÚTO, subst. Capăt, sfârșit, încheiere.

I-Î

ICLEÁN- , adj. Ager la minte, iste .
 IEPTÍC -I, subst.Tuberculoz .
 IETÚB -E, subst. arest, închisoare.
 IMÁL -I, subst. Noroi.
 IM LÓS- , adj. Murdar.
 IORGÁN-E, subst. Plapum .
 IORSÁG-URI, subst. Gospod rie mare, cas i acareturi.
 ISCOPIÍ, vb. A castra.
 ÍSTINA, adv. Adev rat.
 IZÂ ÂRI, subst. Instruc ie.
 IZBOCÍ, vb. 1. A duce pân la cap t. 2. A cre te, a se dezvolta.
 IZD NÍ, vb. A (se) îndep rta de un loc.
 ÎMB ZNÁT- , adj. Înnorat, înnegurat.
 ÎMBLEZNÁ, vb. A încremeni.
 ÎMBRÂGLÁ, vb. A se întov r i.
 ÎMBURI Á, vb. A sta ghemuit.
 ÎMBURGHIAÁ, vb. A st rui pe lâng cineva, a influen a.
 ÎMP IV NÁ, vb. A lega un animal de picioare s nu fug .
 ÎNCELUÍ, vb. A în ela.
 ÎNCUNIAÁ, vb. A se constipa.
 ÎNG LÁ, vb. A se reface dup o boal , a se împlini.
 ÎNTRONÁT- , adj. R cit cu scurgeri nazale.
 ÎNTUNGIÁ, vb. A se încrunta.
 ÎNV ND L CÍ, vb. A se încâlci.

J

J G-uri, subst. 1. Jar. 2. Arsur la stomac.
 JÂG RÍ -E, subst. Plamân.
 JÂGOÁRE-I, subst. Grea provocat de indigestie.
 JÂMUÍ, vb. (Despre porci). A scormoni p mântul cu râtul.
 JÂNTITÓRI-E, subst. B cu care se amestec jarul pe vatra cuptorului.
 JÂNTUÍ,vb. A amesteca jarul.
 JÁPI -E, subst. Bucat de lemn, retevei.
 JÂRÁD - ZI, subst.Gr mad (de snopi de paie, de coceni, de lemne).
 JEPE Í, vb. A stagna din cre tere.

JIUNGHETÚR -I, subst. Locul unde se face legătura capului cu coloana vertebrală .

JIÚNE-I, subst. Mire.

JIMB Î, vb. A muștrui.

JOÁMP -E, subst. Groapă care denivelează un teren.

JOÁVIN -E, subst. Animal sâlbatic, lighioan .

L

LÁIB R-E, subst. Pieptar din stofă , vest .

LÁIT R-E, subst. Vas de lemn cu capacitatea de 25 l. folosit la distilarea uicii.

LÁNDRU- , adj. Comod, care nu e strâns.

LÁN -E, subst. Unitate de măsură pentru suprafață agrară având 0,58 ari.

L MPUÍ, vb. A risipi averea, a cheltui cu ușurință .

L TURÓNI (pl.), subst. Amigdale inflamate.

LÉSNEA, adj. Ieftin.

LEV RTÁ I (pl.) subst. Paste făinoase de casă .

LÍG V- , adj. Fără poftă de mâncare.

LÍ T V- , adj. Fără gust.

LÓGOR (sg.), subst. Distrugere mare în cultură.

LOMUÍT- , adj. Văgărit.

LOP CÍ -E, subst. Omoplat.

LUDÁIE-I, subst. Dovleac.

M

MANDÚL -E, subst. Amigdală .

MÁSCURE-I, subst. Porc mascul castrat.

MÁOR-I, subst. Zidar.

M L XÂT- , adj. Ostenit, fără putere.

M SÁI-E, subst. Făină de masă .

M ÁNC -I, subst. Măronathan.

MECEÁV -I, subst. Sprijin, ajutor.

MEDI LN-URI, subst. Medicament.

MIJGURÁ, vb. A ploaia cu stropi mărunți .

MILOÁND R-I, subst. Vânzător în prăvălii la ora .

MINTUNÁ , adv. Imediat.

MOÁIE-GHÉME (sing.), loc. subst. Om molău, fără inițiativă .

MÓL R-I-E, subst. 1. Fotograf 2. Fotografie 3. Zugrăveală .

MOLOCEÁG-URI, subst. Petrecere, chef.

MORMĚN (sg.), subst. Cimitir.

MÓZI (sg.), subst. Cinematograf.

MU ÂN -I, subst. Larv .

N

NAFTICÓL-I, subst, Diavol. Satana.

N D Í, vb. A b nui, a presupune.

N LOÁG (sg.), subst. Aglomera ie, Înghesual .

N RG LUÍ, vb. A goni.

N S RÂMB -E, subst. Ghidu ie, pozn .

N SCOCORÍ, vb. A se îngâmfa.

N TÂNTÓC- , adj. Nepriceput.

N TOMÉNIE-I, subst. Cuvânt trivial.

N ZGLOMBÍT- , adj. Îmbr cat r u, f r gust.

NEÁLCO - , adj. Fudul, îngânfat.

NIÁZ (sg.), subst. Înfiorare, senza ie nepl cut .

NIOÁRC - subst. Broasc .

NOGÉU-IE, subst. Partea proeminent a osului piciorului de deasupra gleznei.

NOREÁL -I, subst. Cer înnorat.

O

ÓB D -E, subst. Gr dini de copii.

OBRÁ -URI, subst. Drum secundar, îngust printre holde.

OBRINCÍ, vb. A recidiva o ran , a se infecta.

OCE Î, vb. 1. A omorî. 2. A se îmboln vi. 3. A se astâmp ra. 4. A strica, a distruge.

ODOLÓNI-E, subst. Osul piciorului de la genunchi în jos.

OGÁ -URI, subst. n ule care delimiteaz dou holde.

OGÂRSÍ, vb. A paraliza.

OGL VÍ, vb. A schilodi.

OL L-URI, subst. Coc folosit ca ferment pentru dospitul pâinii.

OP CÍ, vb. A împiedica, a opri.

ORLÁP-URI, subst. Învore, concediu (în armat).

ORMÁN-URI, subst. Dulap în care se în hainele.

OSÂNJE (pl.) P cate isp ite de cineva care nu le-a f cut.

OTOLOGÍ, vb. 1. A se stabili undeva departe. 2. A se lua în c s torie.

P

PÁCL -E, subst. Pachet de chibrituri (10 cutii) sau de tutun t iat.

P L MÁRI-E, subst. Funie groas i lung .

PÁZ RE-I, subst. Insign .

P LÚG -I, subst. 1.Pr jin 2. Om înalt , lungan.

P MÚC , (sg.) Vat .

P ÓC-URI, subst. Depozit de cherestea.

P P RÚG -I, subst. Buburuz .

P E LÁT- , adj. Atins de boal .

PÂ C V- ,adj. Muceg it.

PECMÉZ-URI, subst. Marmelad .

PESTÎ, vb. A r bda.

PIGLÁIS-URI, subst. Fier de c lcat.

PILÁRI, subst. Precupe .

PI LÁID R-I, subst. Derbedeu, vagabond.

PLOMÁD -EZI, subst. Pr sil .

POC RÁIE-I, subst. Pr jitur m runt , fursec.

POCIÚMP-URI, subst. Loc de origine de unde se trag descenden ii unei familii.

PÓTC -E, subst. Nepl cere, pozn .

PRÉZ -I,subst. Reprezentant al conducerii unei localit i; primar; pre edinte.

PROZGOÁD , adv. La întâmplare.

PÚLF R-E, subst. Pudr .

PÚSL -E subst. Bezea.

PÚT R, subst. Unt.

PU ULUÍ, vb. 1. A cur a, a da o înf i- are pl cut 2. A face de ocar .

R

RÁNI CE (sg.) subst. Hran .

RÁNTOT , adj. Întors pe dos, în dezordine.

RÁPURE-I, subst. Mic umfl tur cauzat de o infec ie a pielii.

R C DUÍ, vb. A se angaja, a promite s îndeplineasc ceva.

R IÁT- , adj. Nedezvoltat, r mas în urm cu cre terea.

R NÍ, vb. A face cur enie în grajd.

R PÉL -I, subst. Chibrit.

R SCOBOÁL -I,subst. Zarv , t r boi.

RÂMBOIÁ, vb. A se r sti.

RÂ NÍ, vb. (Despre p s ri). A digera boabele.
 RIGI, adj. (Despre cai) Ro cat.
 RÍN -I, subst. Jgheab din tabl la strea ina casei.
 RINGHI PÍL-URI, subst. Carusel.

S

S LIGÁRI sg, Praf conservant pentru compoturi.
 S R ÓR-I, subst. Lucr tor cu ziua, z nua .
 SCHIDOÁL -I, subst. Copil zv p iat, neastâmp rat.
 SCLEP -I, subst. Musc mare care în eap vitele i omul.
 SCORBÁICI-E, subst. Crava din nuiele împletite.
 SLOIÉ -I, subst. ur ur de ghea
 SMÍNT -I, subst. Gre eal , vin .
 SOBOLÁN -E, subst. Buc t reas priceput .
 SOCÁC-URI, subst. Uli .
 SORSÁM-URI, subst. Harna ament.
 SOVIÁC -I. Placint din aluat dospit .
 SPECIÁZ -I, subst. Stânjel.
 ST LNI -I, subst. Plo ni .
 ST Í, vb. A aduna, a strânge.
 ST VÍ, vb. A se astâmp ra.
 STR GHEÁ - (sg.), subst. Lapte închegat.
 STRÁJNIC-I, subst. Cal tân r pân la un an.
 STRUJÁC-URI, subst. Saltea.
 STRUJÁT- , adj. Sl bit.
 STUP Î, vb. A cheltui to i banii.
 SURIPÁ, vb. 1. A (se) d râma. 2. A se îmboln vi de hernie.

IT U-IE, subst. Banc de tâmpl rie.
 RÁN-I, subst. Crap.
 ÂNT R-I, subst. Hengher.
 ELAÍN -E, subst. În el ciune.
 IÁ M -E, subst. Alic .
 IMITÁCE-I, subst. Jum tate de de (0,5 dl).
 IOROVÁ -E, subst. Fruct.
 IUN VÍ, vb. A (se) schilodi.
 LÁG-URI, subst. Compres .

LOÁS R-I, subst. Me ter nepriceput.
 LOGUÍ, vb. A paraliza.
 OD- , adj. Hazliu, comic.
 ORLOCÁT-URI, subst. Oblon.
 PIRÁN -I, subst. Câine mic.
 POGÓD-URI, subst. A groas , rezistent .
 RÓF-URI, subst. urub.
 TÁIER-E, subst. Impozit.
 T LÓG, E, subst. Grajd.
 TODORÍ, vb. A (se) gândi, a chibzui.
 TREC-URI, subst. Cale ferat .
 UCHIÁT- , adj. Glume , pozna .
 UMÁRI, subst. P durar.
 U C Í, vb. A ofta.

T

T B RÍ, vb. A obosi.
 T HÚL- , adj. Surd.
 T TFÚRT, adv. Deseori.
 TÂRGOVÍN -I, subst. M rfuri de nego .
 TÂRNÁ -URI, subst. Prisp .
 TICÁC-I, subst. Pantof cro etat din lân .
 TIRIBÓMB -E, subst. Petard .
 TORMÁC-I, subst. Hrean.
 TÓZL -E, subst. Tabacher .
 TR FÍC -I, subst. Tutungerie.
 TREÁNCA-FLEÁNCA, loc. subst. Vorb goal .
 TRÉNCHE - , adj. Ame it de b utur .
 TRU NEÁC-URI, subst. Pâine necoapt .
 TULIPÁN-I, subst. Lalea.
 TURVÍN-URI, subst. Adun tur de oameni care p l vr gesc.

ÁG R -I, subst. Ar t toare de la ceasornic.

LUÍ, vb. A ochi.

RÍG -I, subst. Nisip.

ÂDÚL - subst. Bilet, tichet adeverin .

ÂMPOR, subst. Sulf.

ÂNZĂRI, subst. Persoană care facilitează un schimb comercial.

ÂRVĂN-I, subst. Legumicultor.

Â ÂD U-I subst. Piigoi.

Â ÂN -I, subst. 1. Balama. 2. Rădăcina unui furuncul.

ÎM T, subst. Scoritoare.

IN, subst. Cositor.

IRCUSĂNT-I, subst. Clovn.

UC RĂLE, subst. Dulciuri, bomboane.

UC RĂPĂC, subst. Cofetarie.

UHĂUS, subst. Arest, închisoare.

UR ĂIC -I, subst. Haină subire.

U

UGĂ, vb. A rămașne.

UJUĂ, vb. (Despre lemne) A (se) usca la căldură.

UĂN -E, subst. Nume de adresare către o femeie mai în vârstă.

URĂĂRI-E, subst. Broderie pentru costum popular.

UREZĂ, vb. A chiu.

URGINĂ, vb. 1. A avea diaree. 2. A ieși înăuntrul din (în) casă.

URLĂU-IE, subst. Boabe de cereale măcinate pentru vite.

URĂOC-I, subst. obolan.

UĂIOR-I, subst. Stâlpușii.

UTUCĂ, vb. A bate rău pe cineva.

UĂLĂ -URI, subst. Scunel sau scândură suspendată pe care se așează cineva ca să se balanseze.

V

VĂIĂG -I, subst. Cărmid din pământ neagră.

VĂLU-IE, subst. Jgheab de apă pentru vitele.

VĂNRĂC-I, subst. Vagabond.

VĂMĂGIE-I, subst. Închisoare.

VĂĂIC -I, subst. Verișor.

VĂTĂĂ, vb. A avea dureri de burtă din cauza rădăcinii unor grădini.

VĂRLĂNI-E, adj. Energic, plin de viață.

VĂCĂR-E, subst. Ceas deșteptător.

VĂCĂDĂL-E, subst. Vânt puternic, furtună.

VĂLĂR-I, subst. Măcelar.

VĂĂX-URI, subst. Cremă de gheață.

VOÁGN R-I, subst. Rotar.
VOGÍ , subst. Frâu.
VORÉ -E, subst. Curte.
VOTCÓL-E, subst. Tr suric pe dou ro i.
VRÁU-URI, subst. Gr mad mare de boabe, cereale, legume.

Z

Z BROÁNE-I, subst. Plas de pescuit.
Z BUNÍ, vb. A (se) deregla mintal.
Z Í, a se duce vestea.
Z NEÁT- URI, subst. Meserie
Z NUZÂT- , adj. Pierdut cu firea
Z MÁL -URI, subst. Smal .
Z PRÍ, vb. A nu mai avea r bdare.
Z TOÁRE-I, subst. Mamel . â .
ZDRÉLE,(pl), subst. nd ri.
ZDÚPE - , adj. Bine f cut, corpolent.
ZGÂMJÎ, vb. A scormoni.
ZGLEMENÍ, vb. A înm rmuri.
ZGR B LÁ, vb. A zgâria.
ZNOÁB -E, subst. Pozn .
ZVIDUÍ, vb. A (se) vindeca.
ZVÓN-E , subst. Clopot.

(Culese din volumul Ion Murariu, *Vorbe d-ale noastre. Glosar girocean*, Edi ia a II-a ad ugít , Editura Mirton, Timi oara, 2006)

5. Fii ai Girocului cu studii superioare

Numele si prenumele	Specializarea
Aga Ioan	profesor
Antal Ilie	profesor
Avramu Cristina	profesor
Avramu Dorin	inginer
Avramu Ionel	profesor
Avramut Persida	contabil
Avramu Adina	economist
Avramu Nicoleta	economist
Baicu Leonida	avocat
Baicu Petru	medic veterinar
Babescu Eugen	preot
Babescu (Gherban) Laura	educatoare, jurist
Babu Rodica	educatoare
Babu (Ieli) Ana	înv. toare
Belengean Alina	medic
Belengean Drago	medic
Belengean Eugen	farmacist
Beliu Petru	subinginer
Beliu Mihail	medic veterinar
Birou Alexandru	economist
Birou Georgina	subinginer
Birou Olivia	profesoar
Blaj Ruja	contabil
Blaj Teodor	inginer
Bociu Ioan	preot
Bordea Cristian	profesor
Bosa Adina	profesor
Bosa Cristina	economist
Bocan Octavian	avocat
Bocan Olimpia	profesor
Buiba Cristina	inginer
Buiba Ilie	inginer
Buiba Rodica	educatoare
Bulica Mariana	inginer

Bulica Mihaela	economist
Burca Alexandra	economist
Bu tea Alina	economist
Buza Lenu a	profesor
Casap Cristian	inginer
C tuna Sorin	ofi er poli ie
Cincu Viorel	inginer
Cisma Doina	înv toare
Ciolac Zorina	înv toare
Ciolac Cristian	economist
Ciucur (Cîmpeanu) Mariana	economist
Ciucur (Con escu) Violeta	economist
Ciurdari Marius	inginer
Cîmpeanu Cosmin	inginer
Cîmpeanu Florin	economist
Cîmpeanu Mihai	economist
Coroiu Camelia	jurist
Cozacu Dorin	inginer
Creiniceanu Cristian	inginer
Creiniceanu Darius	inginer
Dancea Alina	economist
Dandu Alina	economist
Dandu Delia	jurist
Dima Claudia	profesor
Dragomir Florina	inv toare, ing.
Dragomir Petronela	inginer
Dragomir Ion	inginer
Drago Alin	inginer
Dr gu Ion	economist
Dumitru Ciprian	profesor
Dunea Ion	prof. artist plastic
Dunea Nicolae	profesor
Drago Alin	economist
Enuic Alina	inginer
Enuic Vanita	inginer
Fendler Gheorghe	economist
For Gheorghe	preot
Gai Iosif	economist

Gâtman (Con escu) Ramona	jurist
Gherban Claudiu	jurist
Gherban Nicolae	profesor
Golban Florin	economist
Golban Marius	inginer
Groza Gabriel	prof. inv.primar
Grui a (Cîmpeanu) Bianca	profesor
Grui a Octavian	economist
Grui a Adelina	contabil
Hane Ana	economist
Hâr a Andreea	inginer
Ieli Gheorghe	inginer
Ieli Viorel	inginer
Iovi Ionela	inginer
Iucu Dorin	farmacist
Iucu Lidia	ziarist
Jivan Adriana	inginer
Krebs Francisc	inginer
Laz r Dan	inginer
Laz r Dorin	economist
Laz r Gabriela	jurist
L z u Mihaela	inginer
Loica Doru	profesoar
Löchinger Ana	
Lugojan Silviu	
Lupu oru Andrei	
Lupu oru Daniel	
Marcu Daniela	
Marcu Ionel	
Marincu Adina	
Marincu Alina	
Marincu Iosif	
Maru ca Ana Maria	
Matei Marius	
Mihali Daniel	
Milea Adriana	
Milea Diana	
Mocanu Tatiana	

Mocanu Florin
Mocan Mirela
Momir Cristian
Murariu Ionel
Müller Hilde
Orban Adela
Oprea Adina
Oprea Iulia
Pascota Alina
Pascota Ionu
Pascota Simona
Pândeii Carmen
Pândeii Delia
Pereteatcu Aurora
Perii Adrian
Perii Gheorghe
Perii Nicolae
Petcu Angelica
Petcu Petru
Petcu Ovidiu
Pop Adelina
Popovici Ovidiu
Răscăian Florica
Roca Lucian
Roca Camelia
Rudneac Andrei
Rujoi Elena
Rujoi Laura
Rujoi Raluca
Rotariu Aezandru
Sabău Angelica
Săucă Marius
Scrofan Marius
Scrofan Mircea
Seiman Ioan
Seiman Maria
Seiman Gheorghe
Seiman Sergiu

Seni Simona
Solov stru Antonela
Solov stru Petronela
Stelzner Iosif
Stelzner Günther
Stoia Iosif
Scorobete Cornelia
Stelzner Günther
 cutca Adela
 erban L cr mioara
 ipo Ionel Dan
 ocodol Marinela
 tefan Claudia
 tei Mihael
Tarcea Dorina
Tarcea Sorin
Teodorescu Ion Ilie
Terteci Lenu a
Terteci Janina
Toma Adina
Toma Liviu
Toma Iosif Ionel
Toma Mariana
Toma Olivia
Toma Viana
Tonea Gra ian
Tr il Ionel
 ap Daniela (Bota)
 âmbal Angela
 urcanu Agapia
 urcanu Alexandra
 urcanu Ana
 urcanu Aurica
Ur ica Adrian
Ur ica Lavinia
Ur ica Ovidiu
Ursu a Dina
Ursu a Samuel

Vârtosu Lucian Doru
Vârtosu Dan
Vârtosu (ippo) Mihaela
Vârtosu Mircea
Vâ cu Minu a
Vi oiu Horea
Voinov Mrcel
Voniga Leti ia
Zeleneak Zorina

6. Lista cadrelor didactice

Hodoneanu Simion	1951-1962, director, 1951-1960
Mirescu Lucia	1951-1953
Cucu Angela	1951-1953
Gherga Minerva	1951-1952
Ptrulescu Ioan	1951-1952
Popescu Maria	1951-1952
Papp Iulius	1951-1955
Dumitru Ioan	1951-1953
Seiman Ioan	1951-1952, 1954-1955, 1959-1984
Ispas Eugenia	1951-1963
Cipu Viorica	1951-1953
Boldureanu Gruia	1951-1952
Târ Ana	1951-1952, 1954-1955
Meninger Ioan	1951-1952
Degan Lidia	1951-1952
Ispas Ioan	1951-1953
Buzetoiu Dumitru	1952-1953
Petcu Maria	1952-1953
Bulat Livia	1953-1963
o dean Elena	1953-1954, 1955-1956
Moga Spazia	1953-1961
Car i Stela	1953-1954
Voinov I.	1953-1954
Eli Ana	1954-1955
Doroban u Olga	1954-1955
Artimescu Aurel	1954-1957
Pichi Ioana	1954-1957
Doroban u(Gai) Amalia	1954-1956, 1968-1970
F t Ioana	1954-1955
G man Ioan	1955-1959
L z rescu Gheorghe	1955-1960
Borca Smaranda	1955-1959
Ignat Agripina (gr dini)	1955-1957
Câdea Aurel	1956-1957
Florescu Elena	1956-1958

Dr gan Nina	1956-1957
Popescu S.	1957-1958
elariu Nicoleta	1957-1958
Murariu Ion	1957-1966, 2004-2005
Ioanovici Aurelia	1957-1981
Nica Tiberiu	1958-1959
Cri an Georgeta	1958-1961
Tocmacov Ovidiu	1959-1975, director, 1960-1973
Mircov Aneta	1959-1961
Goldberger Viorica	1959-1960
Iacoban (Birdean) Tamara	1960-1966
Taban Ileana	1960-1962
T taru Simion	1960-1961
P tra cu Viorel	1961-1967
Cojocarua Elena (gradini)	1961-1990
Lupulescu Veturia	1962-1967
Iancu Merima	1963-1995
Plap a Silvia	1964-1990
Gherga Ioan	1964-1969
Mezin Ileana	1964-1966
Mann Iuliana	1964-1965
urcanu Alexandra	1965-1968
Ianculescu Olimpia	1965-1974
Terniceanu Elena	1965-1966
Schneider Georgina (gr din)	1965-1988
aur Titina	1966-1994
tevin Silvestru	1966-1999, director, 1973-1981
Podin Anton	1966-1968
Jebeleanu Ortansa	1967-1968
Sevici Rodica	1967-1968
Capotescu Anastasia	1968-1990
Cri an Elena	1968-1969
Podeanu Dorina	1968-1969
Stroiescu Viorica	1968-1969
Drago Maria	1969-1970
M t s reanu Valeria	1969-1970
Eva tefania	1969-1973
Schüssler Natalia	1971-1973

Chi a (Ionescu) Mariana	1971-2000
Scor an Florica	1973-1974
Kunst Marinela	1973-1975
H lm jan Bujor	1974-1979
Zbârcea Vasilica	1974-1979
M nescu (Berar) Felicia	1974-1979
urcanu Ana	1974-1985
Szabo Ana	1974-1975
Radu Stelian	1975-1977
Beac Iuliana	1975-1978,1981-1982,1984-1990
Rujoi Elena	1975-1977
R doi Pompilia	1976-1981
Grui a Octavian	1977- prezent, director, 1981-2009
Franczia Elisabeta	1977-1978
N d ban Tulia	1977-1979
Pu kas Ildico (gr dini)	1977-1983
Macedolean Miriana	1978-1979
Ogodescu Stela	1978-1979
agovici Agneta	1978-1979
Schenk I.	1978-1980
Aresene Aurelia	1979-1980
C tan Speran a	1979-1980
Bercea Elena	1979-1981
Iochman Persida	1979-1980
Zanzinger Marilena	1979-1980
undrea Rodica	1979-1983
Minda Florica	1980-1981
Horvath A.	1980-1981
Drago Maria	1981-1990, 1994-2000
Doande Silvia	1981-1982
Eisler tefan	1981-1982
Popa Leli a	1982-1983
Popa Mihai	1982-1983
Marki Ana	1982-1990
Szekely Floare	1982-1987,1988-1990
Ciolac Zorina	1982-perzent
Po taru Silvia	1982-1990
Stancun Ana	1983-1984

Terteci Lenu a (gr dini)	1984-prezent
Scorobete Felicia	1987-1988, 1990-2003
Popovici Mihaela	1987-1988
Ciutoreanu Floare (gradini)	1988-1990
M lineanu Ruxandra (gr dini)	1990-1991
Hane Maria (gr dini)	1990-1996
Popovici Georgeta	1990-1991
Ersegean Sorin	1990-prezent
Todera (Cr ciun) Mihaela	1990-prezent
Oprea Ioan	1990-prezent
Oprea Lenu a	1990-2010
Costa Melentina	1990- prez., director 2009-prezent
Ianu evschi (Tasi) Codru a	1990-1999
Uzun Petronela (gr dini)	1991-1998
Olariu (Monea) Iudita	1991- prezent
Gai Iosif	1991-1993
Soimu Magdalena	1995-2005
Gruia (Cîmpeanu) Bianca	1995- prezent
Ciogolea Cristina	1995-1996
Gherban (Babescu)Laura (gr dini)	1996-prezent
Laichici Liliana	1997-1999
Pricopi Mihaela	1997-1999
Miloescu Lauren iu	1998-1999
Uic Sofia (gr dini)	1998-prezent
T tucu Ioan	1999-2008
Chereji Florina	1999-2000
Birou Olivia	1999-2009
Bologa (Lise chi) Violeta	2000- prezent
Dr gil Georgeta	2000-2002
Suhane Adina	2000-2001
Luncan Camelia	2001-2002
Cecan Adrian	2002-2003, 2006- prezent
Berariu Valentina	2002-2003
Golban Miloranca	2002- prezent
Coteanu Viorica	2003-2006
Dan (Albert) Alina	2003-2004, 2009-2010 (gr dini)
Terteci Janina (gr dini)	2004-prezent
Niculescu Emanuel	2005- prezent

Bron Florentina	2005-2006
Draga Andreea	2005-2006
Carebia Oana	2005-2006
Perii Adriana	2006-2007
Berindeiu Florina (gr dini)	2007-prezent
Blid ran Claudia (gr dini)	2007- prezent
Manolea Andreea (gr dini)	2008-prezent
Manzur Mihaela (gr dini)	2008-prezent
Leontescu Simona (gr dini)	2008-prezent
Tonea Gra ian	2008-2010
Lipovan Florin	2008-prezent
Trif Sonia	2008-2009
Cristescu Angela	2008-2009
Kosa Alexandru	2009-prezent

7. Rezultatele alegerilor locale, parlamentare, prezidențiale și europarlamentare

ALEGERI LOCALE - PRIMAR - COMUNA GIROC 9 II 1992 TUR I

Candidații de primari înscrși pe liste	Localitatea Giroc	Localitatea Chi o da	Total comun	Procentaj %
I. Teodorescu	558	125	683	42,52%
I. Avr mu	163	403	566	35,24%
P. Ur ica	190	167	357	22,22%
T O T A L	911	695	1606	

CONSILIERIALE I – 1992

1. Dumitru Florea	Conven ia Democrat
2. Lochinger Floare	Conven ia Democrat
3. Ur ica Iulian	Conven ia Democrat
4. Pelea D.	Conven ia Democrat
5. Laz r E.	Conven ia Democrat
6. Gaier	Conven ia Democrat
7. Zbârcot Anica	FSN
8. Goian G.	FSN
9. Toma I.	FSN
10. Sârbovan M.	PDAR
11. Sârbu	PDAR
12. Degan	Indep.
13. R mnean u	Indep.

ALEGERI LOCALE - PRIMAR - COMUNA GIROC 23 II 1992 TURUL II

Candidat de primar	Voturi Giroc	Voturi Chi o da	Total comun	Procentaj %
I. Teodorescu	644	171	815	66,69%
I. Avr mu	175	218	393	32,16%
T O T A L	819	389	1222	

**REZULTATE ALEGERI PARLAMENTARE I
PREZIDENTIALE - GIROC - 20 V 1990**

Total alegători pe liste de vot	1651
Prezenți la vot	1286
Prezenți la vot fără domiciliu stabil	131
Total persoane care au votat	1417 (85,82 %)
Voturi anulate	56 (11 %)

Voturi pentru președinție

ION ILIESCU (FSN)	864 voturi 60,97 %
RADU CÂMPEANU (PNL)	289 voturi 20,39 %
ION RAIU (PN - c.d.)	108 voturi 7,62 %

Voturi pentru camera deputaților

FSN	700 voturi 49,40 %
PNL	450 voturi 31,75 %
PN -c.d.	100 voturi
Voturi anulate	167 11,78 %

Voturi pentru senat

FSN	650 voturi
PNL	360 voturi
PN -c.d.	90 voturi
Voturi anulate	307 21,66 %

Alte cifre ne semnificative pentru Mișcarea Ecologistă, Partidul Ecologist, L.Fortuna, Roșcoban

REZULTATELE ALEGERILOR LOCALE din anul 1996

- 1. TOMA IOSIF IONEL – primar**, independent, devenit în 1998 membru PNL
- 2. EVA IOAN – viceprimar**, membru PAC, devenit membru PNL din 1998

COMPONENȚA CONSILIUL LOCAL ALES ÎN ANUL 1996

1. ENUIC IOAN - PNL
2. CUIBARIU DORIN - PNL
3. URICA IULIAN - PNL
4. LAZĂR DAN - PNL
5. APĂRĂȘTEA GHEORGHE - PDSR
6. IPEȘTEAN ANDRA - PDSR
7. FLONTA IOAN - PDSR
8. TEVIN SILVESTRU - PAC, după unificarea cu PNL
devine independent
9. GRUIȘA OCTAVIAN - PAC, retras,
înlocuit cu OPREA IOAN – PAC
După unificarea PAC și PNL
devine independent
10. PETCU PETRIC - PD
11. ROTARIU ILIE - MER
12. POPAZIE IONEL - PN CD
13. URICA PETRU - PSM

REZULTATELE ALEGERILOR LOCALE - IUNIE - 2000**COMUNA GIROC****REZULTATELE ALEGERILOR PENTRU CONSILIUL LOCAL**

PARTIDUL/ CANDID. INDEP.	VOTURI GIROC	VOTURI CHI ODA	TOTAL COMUN
P. DEMOCRAT	88	28	116
Ap România	36	14	50
PNL	339	250	589
PDSR	52	72	124
CDR	21	91	112
PUR	12	6	18
UFD	33	4	37
FER	33	3	36
PUNR	6	61	67
PS	20	6	26
GRUIȘA O.	137	8	145
PĂRĂȘTEAN I.	107	55	162
GÂLCĂ I.	2	105	107
LAZĂR D.	24	6	30
OPREA I.	27	3	30

Componen a consiliului local GIROC

PNL – 5	Enuic I. Eva I. (decedat), Butan Neda N. (plecat în str in tate), Ur ica I. G tej R. Maru ca P.
PDSR – 2	ap G. Flonta I. (retras), Golban G.
P.D. – 2	Petcu P. Ramneantu S.
C.D.R. -2	Nenu I. Popazie I. (viceprimar, trecut la PDSR), Grof oreanu G.
Independen i- 2	Grui a O. P deanu I.

**REZULTATELE ALEGERILOR PENTRU FUNC IA DE
PRIMAR**

CANDIDAT	VOTURI GIROC	VOTURI CHI ODA	TOTAL
TOMA I. (PNL)	854	652	1506 (85,08 %)
NENU I. (CDR)	9	33	42
TEVIN S. (UFD)	52	4	56
DRAGOMIR (PD)	15	12	27
AP G. (PDSR)	11	23	34
BIRTARIU (ApR)	8	9	17
PERII A. (PUR)	13	7	20
AGA D. (PRM)	51	17	68
T O T A L	1013	757	1770

PRIMAR- TOMA IOSIF IONEL

VICEPRIMAR- EVA IOAN (DECEDAT), POPAZIE IOAN

**REZULTATELE ALEGERILOR PARLAMENTARE I
PREZIDENIALE - 28.11.2004**

Forma iunea politic	Giroc		Chi oda	
	Cam.Deput.	Senat	Cam. Deput	Senat
P.R.M	122 (10,79 %)	135 (11,97 %)	96 (9,79 %)	110 (11,2 %)
P.S.D.+ P.U.R.	359 (31,76 %)	359 (31,85 %)	288 (29,38 %)	278 (28,33%)
P.N.L.+P.D.	415 (36,7 %)	414 (36,73 %)	367 (37,44 %)	376 (38,32%)
U.D.M.R.	9	12	12	14
P.N. .-C.D.	97 (8,58 %)	84 (7,45 %)	108 (11 %)	114 (11,62%)
AL I	125	126	110	88
TOTAL	1002(87,83%)	1004 (88 %)	871(87,61 %)	892 (89,47%)

Forma iunea politic	Giroc		Chi oda	
	Senat	Cam.Deput.	Senat	Cam.Deput.
Persoane prezente la vot	1153	1153	1016	1016
Voturi valabil exprimate	1127	1130	981	980
Voturi nule	26	23	35	36

ALEGERI PREZIDENIALE 28. 11.2004

Candidat la pre edin ie	Giroc	Chi oda
N STASE	349 (33,7 %)	290 (29 %)
B SESCOU	459 (40,9 %)	438 (43,9 %)
VADIM TUDOR	129 (11,49 %)	89 (8,9 %)
CIUHANDU	105 (9,37 %)	127 (12,7 %)
AL II	50	53
TOTAL	1122	997

	Giroc	Chi oda
Aleg tori înscri i pe listele electorale	1933	1608
Aleg tori prezen i la urne	1153	1016
Voturi valabil exprimate	1122	997
Voturi nule	31	19

**REZULTATELE ALEGERILOR LOCALE
6 iunie 2004**

Consiliul local Giroc

Forma iunea politica	Total comuna	%	Giroc	%	Chi oda	%
PSD	789	40,71 %	417	38,93 %	372	42,91%
PNL	349	18,01 %	176	16,43%	173	19,97%
PD	215	11,09 %	155	14,48%	60	6,92%
PUR (PC)	177	9,13 %	103	9,61%	74	8,54%
PRM	156	8,05 %	124	11,57%	32	3,69%
PN CD	121	6,24 %	5	0,46%	116	13,39%
Pensionari	18		9		9	
PND CRE TIN	24		7		17	
PFD	23		13		10	
oimu Magda	34		31		3	

PRIMARI

TOMA	1441	74,39 %	844	78,80 %	597	68,93 %
CÂLC	176		62		114	
AGA	135		118		17	
HOSU	74		23		51	
PASCU	74		5		69	
NEDA	15		4		11	
GHERBAN	33		15		18	

Prag electoral 5% -95

Coeficient electoral al circumscripției 139

CHI ODA - total alegatori pe listele de votare 1561
 - alegatori prezenți la vot 898 - 57,52 %
 - total voturi valabile 866
 - voturi nule 32

GIROC -total alegatori pe listele de votare 1882
 -alegatori prezenți la vot 1120 - 59,51 %
 -total voturi valabile 1071
 -voturi nule 49

COMUNA GIROC - total voturi valabile 1937

PRIMAR - TOMA IOSIF IONEL - PSD
 VICEPRIMAR - POPAZIE IONEL - PSD

CONSILIERI:

1. AP GHEORGHE PSD
2. MOISE I. PSD
3. DIL V. PSD
4. GOLBAN G. PSD
5. PETCU L. PSD
6. SÂRBOVAN M. PSD
7. UR ICA A. PUR
8. GRUI A O. PNL
9. GÂLC I. PNL
10. P DEANU I. PD
11. PETCU P. PD
12. AGA D. PRM
13. NENU P. PNTCD

REZULTATELE ALEGERILOR LOCALE DIN 1 IUNIE 2008

Partidul	Consiliul jude ean			Pre d. Consiliului Jude ean		
	Giroc	Chi oda	Comun	Giroc	Chi oda	Comun
PSD	561	388	949	613	420	1039
%	40,83	39,87	40,43	44,46	42,40	43,73
PDL	260	332	592	275	331	606
%	18,92	34,12	25,22	19,94	33,40	25,50
PC	121	24	145	86	13	99
%	8,80	2,46	6,18	6,23	1,31	4,17
PRM	158	53	221	122	51	173
%	11,50	5,44	9,00	8,85	5,14	7,28
Alian a TM	182	114	296	206	128	334
PNL+PNTCD						
%	13,24	11,71	12,62	14,94	12,91	14,06
Al ii	92	62	144	77	48	125
%	6,7	6,40	6,14	5,58	4,84	5,26
T O T A L	1374	973	2347	1379	991	2376

Aleg tori înscriși pe listele de vot: - Giroc - 2500
 -Chi oda - 1845
 Total comun - 4345

Voturi valabil exprimate pentru consiliul jude ean - Total comun -2335

Voturi valabil exprimate pentru Pre . Cons. Jude ean –Total comun 2376

**REZULTATELE ALEGERILOR PENTRU PRIMAR I
CONSILIUL LOCAL GIROC 1 iunie 2008**

REZULTATELE ALEGERILOR PENTRU PRIMAR

Candidatul	Rezultat Giroc	Rezultat Chi oda	Rezultat comun
TOMA I.	1152	771	1923
%	81,12	77,25	79,52
COJEIA C.	48	151	199
%	3,38	15,13	8,22
AGA DORIN	176	29	205
%	12,39	2,80	8,47
GÂLC ILIE	44	47	91
%	3,09	4,70	3,76
T O T A L	1420	998	2418

Voturi valabil exprimate pentru primar :	GIROC	1420
	CHISODA	998
	TOTAL COMUNA	2418

**REZULTATELE ALEGERILOR PENTRU
CONSILIUL LOCAL GIROC - 1 iunie 2008**

Partidul	Rezultat Giroc	Rezultat Chi oda	Total comun
PSD	573	417	909
%	40,66	42,20	41,30
PDL	164	282	446
%	11,64	28,54	18,60
PC	199	44	243
%	14,12	4,45	9,76
PRM	206	80	286
%	14,62	8,11	11,93
ALIAN A TM PNL+PN CD	234	102	336
%	16,60	10,32	14,01
PENSIONARI	21	14	35
%	1,49	1,41	1,46
DEBUCEANU	12	49	61
%	0,85	4,96	2,55
T O T A L	1409	988	2397

Voturi valabil exprimate pentru consiliul local:

Giroc	1409
Chisoda	988
TOTAL COMUNA	2397

**REZULTATUL ALEGERILOR EUROPARLAMENTARE
25 XI- 2007 - COMUNA GIROC**

Partidul	Giroc		Chi oda		Total comun		ar	Jude	Nr. parlamentari
	Nr. voturi	%	Nr. voturi	%	Nr. voturi	%			
P.D.	150	29,82	179	39,60	329	34,45	28,78	36,94	13
P.S.D.	102	20,27	70	15,48	172	18,01	23,14	16,65	10
P.N.L.	75	14,91	58	12,83	133	13,92	13,45	11,56	6
P.L.D.	41	8,15	51	11,28	92	9,63	7,78	8,64	3
UDMR	4		7		11		5,52	4,88	2
PRM	51	10,13	23	5,08	74	7,74	4,15	3,98	
PNG	28	5,56	18	3,98	46	4,81	4,86	3,50	
PIN	19	3,77	10	2,21	29	3,03	2,43	3,28	
PNTCD	14	2,78	12	2,65	26	2,72	1,38	4,68	
PC	5		12		17		2,93	2,85	
P.ROMI	3		3		6				
P.VERDE	2		2		4				
PAS	2		1		3				
TOKES	7		6		13				1
TOTAL	503		452		955				35

1. Aleg tori înscri i în listele electorale permanente:

GIROC	- 2332
CHI ODA	- 1769
TOTAL COMUN	- 4101

2. voturi valabil exprimate:

GIROC	- 503
CHI ODA	- 452
TOTAL COMUN	- 955

3. Procentaj participare la vot:

GIROC	- 21,56 %
CHI ODA	- 25,55 %
TOTAL COMUN	- 23,28 %

**REZULTATELE ALEGERILOR EUROPARLAMENTARE
07.06.2009**

PARTI- DUL	GIROC		CHI- ODA		TOTAL COM.		PRO- CENT AR	PRO- CENT JU- DE	NR. PARL
	NR. VOT.	%	NR. VOT.	%	NR. VOT.	%			
PNL	131	21,1	80	21,1	211	21,1	14,52	13,41	5
UDMR	15	2,41	12	3,16	27	2,7	8,92		3
PDL	131	21,05	112	29,55	243	24,3	29,71	38,32	10
PSD+PC	161	25,92	104	27,44	265	26,5	31,07	27	11
PN CD	10		9		19	1,9	1,45		
FOR A CIV.	1		4		5	0,5	0,40		
PRM	129	20,77	39	10,29	168	16,8	8,65	7,37	3
B SESCOU E.	36	5,79	16	4,22	52	5,2	4,22		1
PAVEL A.	7		3		10	1	1,03		
TOTAL	621		379		1000				33

Aleg tori înscriși în listele electorale permanente:

GIROC: 2731

CHI ODA: 1871

TOTAL: 4602

Aleg tori înscriși în listele electorale suplimentare:

GIROC: 143

CHI ODA: 61

TOTAL: 204

Aleg tori înscriși în listele electorale suplimentare:

TOTAL COMUN : 204

Voturi valabil exprimate:

GIROC: 621 PROCENTAJ: 22,73 %

CHI ODA: 379 PROCENTAJ: 20,25 %

Voturi valabil exprimate:

TOTAL COMUNA GIROC: 1000

PROCENTAJ COMUN : 21,72%

Procentajul participării la vot la nivelul rii: 27,40 %

Procentajul participării la vot la nivelul judeului: 22,21 %